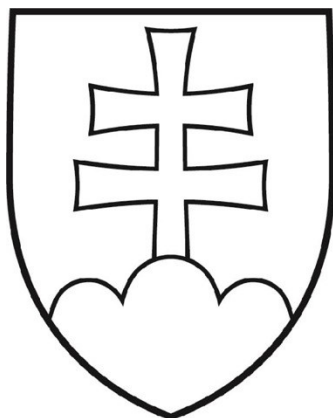

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJvyššieho súdu a rozhodnutí
súdob slovenskej republiky**

6/2021

OBSAH**Rozhodnutia vo veciach obchodnoprávných**

58. V prípade, že predmetom sporu je nárok vyplývajúci z pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom ohľadom odmeny za zlepšovací návrh, je kauzálne príslušným súdom súd pracovnoprávny a nie súd so zverenou priemyselnoprávnou sporovou agendou..... 6
59. Na prejednanie sporu o určenie zániku daňovej pohľadávky, ktorú od daňovníka vymáha správca dane, nie je daná právomoc súdu, pretože sa medzi nimi nejedná o vzťah, ktorý má súkromnoprávny charakter (§ 3 Civilného sporového poriadku a contrario)..... 10
60. Ani skôr vydaný platobný rozkaz nezbavuje žalobcu povinnosti predložiť všetky potrebné dôkazy na preukázanie oprávnenosti a dôvodnosti uplatneného nároku tak ako sa predpokladá ustanovením § 181 ods. 2 C. s. p..... 16
61. Zaznamenanie výpovede do zápisnice v inom súdnom konaní, nezbavuje výpoveď svedka jej procesného charakteru ako samostatného dôkazného prostriedku, ani ho fundamentálne nemení, z hľadiska potreby jeho voľného hodnotenia súdom podľa zákonných kritérií, vyžadovaných pre vyvodenie relevantných skutkových zistení a záverov. Hodnotenie svedeckej výpovede súdom postupom v zmysle ustanovenia § 191 ods. 1 Civilného sporového poriadku, z hľadiska jej vierohodnosti, pravdivosti, správnosti, nemožno nahradiť len poukazom na tento dôkaz obsiahnutý v zápisnici o pojednávaní ako verejnej listiny..... 26
62. Z ustanovenia § 768k ods. 2 Obchodného zákonníka (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. februára 2013) vyplýva jednoznačný právny záver, že pre určenie právneho režimu, podľa ktorého sa posudzuje omeškanie dlžníka s plnením peňažného záväzku (§ 365 Obchodného zákonníka), nie je rozhodujúce to, kedy došlo k porušeniu povinnosti dlžníka plniť riadne a včas, ale to, kedy bola uzavretá zmluva, v ktorej sa dlžník zaviazal na plnenie..... 35
63. Spoločné konanie za spoločnosť prokuristom a konateľom nie je podľa Obchodného zákonníka prípustné a nemožno ho vyvodiť ani z ustanovenia § 2 ods. 1 písm. e/ a písm. g/ zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri. Do obchodného registra sa zapisuje iba spôsob podpisovania jednotlivých orgánov, a nie to, na koho súhlasnú vôľu je podpis viazaný. Zo znenia ustanovenia § 13 ods. 1 vety druhej Obchodného zákonníka, podľa ktorého právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca, vyplýva, že spojka „alebo“ vylučuje konanie právnickej osoby štatutárnym orgánom a zároveň zástupcom, ktorým je aj prokurista..... 44
64. Zákonná podmienka odporovateľnosti podľa ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka je splnená aj vtedy, ak osoba, s ktorou dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil, o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa nevedela, avšak vzhľadom na okolnosti, za ktorých bol právny úkon uskutočnený

- a svoje pomery, o tomto úmysle dlžníka vedieť mala a mohla. Keďže veriteľ je osoba odlišná od účastníkov odporovaného právneho úkonu, môže svoju argumentáciu o ukracujúcom úmysle dlžníka a skutočnosti, že druhá strana o tomto úmysle vedela alebo vedieť mala a mohla, založiť aj len na nepriamych dôkazoch, týkajúcich sa napadnutého právneho úkonu alebo okolností, za ktorých bol uskutočnený..... 52
65. I. Veriteľ sa môže podľa ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka domáhať, aby súd určil, že právny úkon dlžníka uvedený v ustanovení § 42a ods. 2 až ods. 5 Občianskeho zákonníka, ktorý ukracuje uspokojenie pohľadávky veriteľa je právne neúčinný, nielen proti dedičom alebo univerzálnym právnym nástupcom osoby, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil, ale aj proti tretej osobe za predpokladu, že tejto osobe boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnomu úkonu proti osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil.
II. Treťou osobou v zmysle ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka je zásadne singulárny právny nástupca osoby, ktorá s dlžníkom odporovateľný právny úkon dojednala..... 62
66. Vstupom spoločnosti s ručením obmedzeným do likvidácie štatutárne orgány spoločnosti nezanikajú a svoju pôsobnosť vykonávajú nadalej v rozsahu, v akom neprešla na ustanoveného likvidátora. V zmysle ustanovenia § 72 ods. 1 Obchodného zákonníka v znení účinnom do 30.9.2020 likvidátor zastupuje spoločnosť pred súdmi v konaniach, ktoré súvisia s procesom jej likvidácie. Konanie o vyslovenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným sa netýka účelu likvidácie a nesúvisí ani s procesom likvidácie. Plná moc udelená advokátovi v takomto konaní štatutárnym orgánom zostáva v platnosti aj po ustanovení likvidátora do funkcie a jej následné odvolanie likvidátorom je neúčinné..... 78
67. Škoda môže vzniknúť aj v príčinnej súvislosti s vydaním rozhodnutia orgánu štátu, ktoré bude zrušené skôr, ako nadobudne právoplatnosť – v tomto prípade je však potrebné zodpovednosť štátu za škodu, ktorá by vznikla v príčinnej súvislosti s vydaním takéhoto rozhodnutia, posudzovať podľa ustanovení zákona č. 58/1969 Zb., resp. zákona č. 514/2003 Z. z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, a nie podľa ustanovení toho istého zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím..... 87
68. Zákon č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách v znení účinnom do 31.12.1995 umožňoval družstvu a oprávnenej osobe dohodnúť sa na spôsobe vyporiadania majetkového podielu podľa transformačného projektu bez toho, aby bolo nevyhnutné uzavrieť formalizovanú dohodu. Pokiaľ medzi účastníkmi predpokladanými zákonom došlo písomnou formou k určeniu, že oprávnenej osobe budú vydané presne špecifikované hnutelné a nehnuteľné veci, a to v stanovenej cene, takýto úkon je spôsobilým základom vyporiadania majetkového podielu v družstve s účinkami predpokladanými citovaným zákonom..... 102
69. I. Ustanovenie § 477 ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s ustanovením § 263 ods. 1 Obchodného zákonníka má kogentný charakter, preto v zmluve o predaji

časti podniku nemožno vylúčiť z predaja časť záväzkov, ktoré súvisia s prevádzanou časťou podniku.

II. Pre platnosť prechodu práv a povinností podľa zmluvy o prevode podniku na kupujúceho sa nevyžaduje, aby záväzky súvisiace s podnikom alebo jeho časťou boli v zmluve presne identifikované..... 112

70. Podľa ustanovenia § 220za ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka postačuje pri rozhodnutiach jediného akcionára urobených pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia úradné osvedčenie pravosti podpisu jediného akcionára..... 123
71. Pristúpenie k dlhu podľa ustanovenia § 534 Občianskeho zákonníka vyhlásením zakladateľov neziskovej organizácie v zakladateľskej listine vo vzťahu k bližšie nešpecifikovaným právam a záväzkom, nemožno považovať za úkon, ktorý vo vzťahu k tretím osobám možno považovať za platný záväzok, a nemožno teda takýto úkon považovať za platné vyhlásenie (ešte neexistujúceho subjektu práva) pre účely naplnenia predpokladov pre postup podľa ustanovenia § 534 Občianskeho zákonníka..... 130
72. Povolenie na pobyt vydané správnym orgánom iného členského štátu a oprávňujúce k pobytu na území tohto členského štátu za účelom výkonu práce, nemožno stotožňovať s povolením na pobyt v Slovenskej republike, ktoré vydávajú policajné orgány SR za podmienok stanovených zákonom č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov, pre účely splnenia podmienok v zmysle ustanovenia § 7 ods. 14 zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri v platnom znení, podľa ktorého zahraničná fyzická osoba, ktorá má byť zapísaná ako osoba oprávnená konať v mene podnikateľa, musí doložiť povolenie na pobyt v Slovenskej republike..... 140
73. Pohľadávkou proti podstate je aj pohľadávka Sociálnej poisťovne na poistnom za poistné obdobie pred vyhlásením konkurzu, ak jej splatnosť nastala až po vyhlásení konkurzu (splatnosť nastáva v zásade v deň určený na výplatu príjmu)..... 147
74. V spore o určenie popretej pohľadávky môže dovolací súd vyhovieť návrhu na zmenu žalobcu z dôvodu postúpenia popretej pohľadávky len vtedy, ak okrem podmienok uvedených v ustanovení § 80 C. s. p. sú splnené tiež osobitné podmienky v zmysle ustanovenia § 25 ods. 4 a 5 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov..... 159
75. Zvýhodňujúcim právnym úkonom podľa ustanovenia § 59 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii je aj dohoda o vzájomnom započítaní pohľadávok uzatvorená medzi úpadcom a ním spriazneným veriteľom, keďže ňou v rozpore so zásadou pomerného uspokojovania veriteľov dochádza k zániku pohľadávky spriazneného veriteľa započítaním protipohľadávky úpadcu, z hodnoty ktorej by inak prichádzalo do úvahy pomerné uspokojenie nezabezpečených pohľadávok veriteľov úpadcu..... 173
76. Právoplatné rozhodnutie súdu o neúčinnosti právneho úkonu dlžníka vydané v konaní podľa ustanovenia § 57 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, ktorým bola zároveň osobitným výrokom podľa ustanovenia § 63 ods. 1 zákona uložená osobe, voči ktorej sa právo odporovať právnemu úkonu uplatnilo (§ 62 ods. 1), povinnosť vydať do dotknutej konkurznej podstaty veci

nadobudnuté od dlžníka na základe neúčinného právneho úkonu, predstavuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci pre žalobu o vylúčenie týchto vecí zo súpisu majetku zapísaných správcom do tohto súpisu podľa ustanovenia § 80 ods. 1 zákona podanej osobou, ktorej bola uložená povinnosť vydať veci nadobudnuté neúčinným právnym úkonom do príslušnej konkurznej podstaty (resp. jej právnym nástupcom) 186

58.
ROZHODNUTIE

V prípade, že predmetom sporu je nárok vyplývajúci z pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom ohľadom odmeny za zlepšovací návrh, je kauzálna príslušnosť súdu pracovnoprávny a nie súd so zverenou priemyselnoprávnou sporovou agendou.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. januára 2021, sp. zn. 5Ndob/15/2020)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Žalobou doručenou Okresnému súdu Piešťany dňa 14.10.2019 sa žalobca domáhal vydania platobného rozkazu na zaplatenie sumy 518.125,50 eur s príslušenstvom titulom odmeny za zlepšovací návrh a titulom náhrady škody za neoprávnené využívanie zlepšovacieho návrhu zamestnávateľom.

2. Okresný súd Piešťany postupom podľa § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“) postúpil vec Okresnému súdu Banská Bystrica s poukazom na predmet sporu - zaplatenie odmeny za zlepšovací návrh a zároveň náhrady škody za neoprávnené využívanie zlepšovacieho návrhu v zmysle § 75 zákona č. 527/1990 Zb. o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch v znení neskorších predpisov (ďalej aj ZoVPZ), ktorý je podľa názoru Okresného súdu Piešťany súčasťou priemyselných práv, tu s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Ndob/6/2020.

3. Okresný súd Banská Bystrica podľa § 43 ods. 2 C. s. p. vyslovil nesúhlas s postúpením veci a spis bez rozhodnutia predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu spoločne nadriadenému Okresnému súdu Piešťany a Okresnému súdu Banská Bystrica na rozhodnutie o príslušnosti.

4. Okresný súd Banská Bystrica svoj nesúhlas s postúpením veci odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 25 C. s. p., ktoré upravuje kauzálnu príslušnosť v sporoch z priemyselných práv, pričom uviedol, že sa jedná najmä o spory týkajúce sa patentových práv, práv z úžitkových vzorov, právo topografií polovodičových výrobkov, právo ochranných známk, právo označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení výrobkov a právo obchodných zmien. Práva vyplývajúce zo zlepšovacieho návrhu nie sú podľa neho zaradované medzi priemyselné práva. Podporne poukázal na to, že právny režim ochrany zlepšovacieho návrhu sa riadi zákonom č. 527/1990 Zb., pričom kritériá charakteristiky zlepšovacieho návrhu sú veľmi široké a vágne, zamestnávateľ má právo si uplatniť nárok na využívanie zlepšovacieho návrhu len v dvojmesačnej lehote po splnení si informačnej povinnosti zamestnanca a neopomenuteľnou skutočnosťou je fakt, že pôvodcovi zlepšovacieho návrhu (zamestnancovi) náleží **len** právo na odmenu. Ak sa zamestnávateľ rozhodne návrh prijať, strany (zlepšovateľ a zamestnávateľ) majú medzi sebou uzatvoriť zmluvu o prijatí ponuky zlepšovacieho návrhu a odmene zaň.

5. Okresný súd Banská Bystrica poukázal aj na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku, podľa ktorého

sa výslovne do súdneho registra „CbPv“ zapisujú iba spory podľa tam uvedených právnych predpisov, pričom zákon č. 527/1990 Zb. medzi nimi uvedený nie je.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Poprad a Okresnému súdu Banská Bystrica (§ 43 ods. 2 C. s. p.), po preskúmaní veci dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Banská Bystrica s postúpením veci je dôvodný.

7. Predmetom sporu je určenie výšky odmeny za zlepšovací návrh, pričom medzi stranami nie je zrejme sporné to, že takýto návrh existuje a zamestnancovi zaň prináleží odmena. Ďalej je predmetom sporu náhrada škody za neoprávnené využívanie zlepšovacieho návrhu zamestnávateľom bez toho, aby so zamestnancom uzavrel dohodu predvídanú ust. § 73 ZoVPZ a nemajetková ujma podľa § 442a Občianskeho zákonníka.

8. Najvyšší súd je funkčne príslušným súdom pre nachádzanie príslušného súdu prvoinštančného v prípade konfliktu názoru na príslušnosť kauzálnu, teda príslušnosť presne definovanú osobitnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku pre spory, ktorých základ je viazaný na špecifický predmet konania; ak takýto konflikt daný nie je, rozhoduje súd nadriadený prvoinštančnému súdu deklarujúcemu nesúhlas s postúpením veci (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndob/2/2018).

9. Vo veci predloženej je riešená situácia špecifická z toho dôvodu, že v žalobnom návrhu sa žalobca domáha priznania práva z niekoľkých tvrdených hmotnoprávných titulov. Nárok definuje ako nárok na odmenu zamestnanca - zlepšovateľa podľa ZoVPZ, nárok na náhradu škody podľa osobitného ustanovenia citovaného zákona a ešte aj nárok na nemajetkovú ujmu za porušenie práv duševného vlastníctva.

10. Základný procesný predpis upravujúci občianske súdne konanie, Civilný sporový poriadok, v ustanovení § 40 výslovne ukladá súdu **povinnosť skúmať aj bez námietky** vecnú príslušnosť, **kauzálnu príslušnosť** a funkčnú príslušnosť **počas celého konania**. Následne v § 43 ods. 1 a 2 upravuje postup, keď dôjde ku kolízii medzi súdmi, týkajúcej sa ich miestnej a kauzálnej príslušnosti. Ak súd postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená. Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením *nesúhlasí*, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia *spoločne nadriadenému súdu* na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané. (§ 43 ods. 1 a 2 C. s. p.).

11. Osobitná úprava kauzálnej príslušnosti v ust. § 22 až § 33 C. s. p. je úprava obsahujúca kritériá určenia príslušného súdu, ktoré s ohľadom na predmet konania určujú ako jediný oprávnený vo veci konať takto vymedzený súd aj pre prípad, že by bola inak založená podľa všeobecných ustanovení týkajúcich sa miestnej príslušnosti príslušnosť iného prvoinštančného súdu. Má tak povahu prioritnej voči všetkým ostatným do úvahy prichádzajúcim vymedzeniam príslušnosti.

12. Ustanovenie § 25 ods. 1 C. s. p. upravuje kauzálnu príslušnosť pre konanie v sporoch z priemyselného vlastníctva, kde je príslušný Okresný súd Banská Bystrica pre celé územie SR.

13. Ustanovenie § 23 C. s. p. upravuje kauzálnu príslušnosť pre konanie v pracovnoprávných sporoch.

14. Právna kvalifikácia je vždy vecou súdu, pričom však tento pri nachádzaní aplikovateľného práva vychádza z vykonaného dokazovania. Žalobca tak svoj nárok nemusí oprieť o určité zákonné ustanovenia, musí však vedieť dostatočne definovať, o aké konanie žalovaného, ktoré má mať následky v tomto prípade aj deliktuálne, ide. Takýto postup je zjavný aj z prístupu zákonodarcu, ktorý v treťom diele tretej hlavy prvej časti C. s. p. vyčlenil spory zakladajúce výlučnú kauzálnu príslušnosť súdov na prejednanie a rozhodnutie **vecí určitého druhu**. Sporový poriadok touto úpravou limituje rozsah pôsobnosti v určitých sporoch len na niekoľko prvoinštančných súdov, ktoré tak prejednávajú presne zákonom definovanú agendu so zároveň presným vymedzením ich územnej kompetencie - územného obvodu, spravidla zahŕňajúceho územné obvody viacerých súdov. Účelom tejto právnej úpravy bolo zabezpečenie **špecializácie súdov** na prejednávanie určitých konkrétnych vecí a rýchle, plynulé a hospodárne rozhodovanie takto špecializovaných súdov. Kauzálnu príslušnosť sú súdy ex officio povinné sledovať počas celého sporu.

15. Vo veci prejednávanej nastala osobitná situácia stretu dvoch súdov s rozdielnou kauzálnou príslušnosťou, a to súdov špecializovaných na spory pracovnoprávne a na spory priemyselnoprávne.

16. Okresný súd Piešťany, kauzálny príslušný pre oblasť pracovného práva, svoju úvahu oprel o rozhodnutie už publikované v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR č. 43/2020 (sp. zn. 1 Ndob/6/2020) s poukazom na v ňom uvedenú citáciu z odbornej literatúry, podľa ktorej: „*K právam obdobným priemyselným právam patria: 1. práva obdobné priemyselným právam na výsledky tvorivej duševnej činnosti (právo zlepšovacích návrhov, právo nových spôsobov prevencie, diagnostiky chorôb a liečenia ľudí a zvierat a ochrany rastlín proti škodcom a chorobám, právo know-how) a 2. práva obdobné priemyselným právam na označenie (doménové mená, logo).*“

17. Na druhej strane Okresný súd Banská Bystrica, kauzálny príslušný pre oblasť práv priemyselného vlastníctva, vychádzal zo zámeru zákonodarcu, aby spory v jeho kompetencii prejednávané úzko súviseli s agendou priemyselného vlastníctva, pričom podporne poukázal na to, že ani vykonávací predpis (spravovací poriadok) pre túto oblasť neodkazuje na súčasnú právnu úpravu zlepšovacích návrhov.

18. Z obsahu žalobného návrhu je zrejmé, že vznesené nároky inkorporujú ako prvky pracovnoprávneho vzťahu, tak prvky práv priemyselného vlastníctva. Najvyšší súd považuje pre účely ozrejmenia svojej konečnej úvahy o kauzálny príslušnosti Okresného súdu Piešťany za potrebné uviesť dôvody rozhodujúce pre ustálenie sporu ako primárne pracovnoprávneho.

19. K argumentácii judikátom č. 43/2020 je dôležité uviesť, že toto rozhodnutie sa výlučne zaoberalo charakterom termínu „doménové meno“, vzhľadom na to, že pre účely ustálenia kauzálny príslušnosti bolo potrebné najvyšším súdom zadefinovať tento pojem, keďže žiaden iný predpis sa ním nezaobera. Na druhej strane, pojem zlepšovací návrh je pojmom zákonne definovaným predpisom č. 527/1990 Zb., pričom ide o predpis pôvodne upravujúci základné práva priemyselného vlastníctva, a to vynálezy, priemyselné vzory a aj zlepšovacie návrhy. Následne bol celý tento predpis, okrem niekoľkých ustanovení venovaných práve zlepšovacím návrhom, nahradený novým patentovým zákonom (zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov). S účinnosťou od 01. 11. 2001 tak bola celá agenda práv priemyselného vlastníctva týkajúca sa patentov upravená osobitným predpisom a na túto úpravu reflektuje (pri vymedzení vecí

zapisovaných do príslušného registra CbPv) aj spravovací poriadok odkazom len na tento zákon, bez odkazu na úpravu zlepšovacích návrhov.

20. Pre interpretáciu pojmu zlepšovací návrh je však potrebné uviesť, že tradične sa medzi práva priemyselného vlastníctva v odbornej literatúre zaraďuje, avšak takéto doktrínálne zaradenie v konečnom dôsledku nemôže poprieť primárny aspekt dôležitý z procesného hľadiska, a to skutočnosť, že vždy ide o vzťah medzi zamestnancom a zamestnávateľom (prirodzene, pokiaľ nepôjde o uplatňovanie si práva voči tretej osobe samotným zlepšovateľom či zamestnávateľom).

21. Vo veci prejednávanej sa javí ako praktickým, účelným, hospodárnym a v zásade jednoznačným to, že primárne *nejde o posúdenie existencie práva k určitému predmetu práv priemyselného vlastníctva, ale o spor výlučne o zaplatenie odmeny zamestnancovi zamestnávateľom, teda o spor, ktorý je potrebné charakterizovať ako spor pracovnoprávny*. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi stranami pôjde predovšetkým o ustálenie výšky odmeny za zlepšovací návrh, pričom skutočnosť, že žalobca tento nárok spojil aj s nárokom na náhradu škody a na náhradu nemajetkovej ujmy, už nemôže mať dopad na vyššie formulovanú úvahu o prioritnom charaktere takéhoto sporu.

22. *V prípade, že predmetom sporu je nárok vyplývajúci z pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom ohľadom odmeny za zlepšovací návrh, je kauzálna príslušnosť súdom súd pracovnoprávny a nie súd so zverenou priemyselnoprávnou sporovou agendou.*

23. Vychádzajúc z vyššie uvedených úvah, vzhľadom k tomu, že v predloženej veci je podaná žaloba z nároku uplatneného zamestnancom voči zamestnávateľovi vo vzťahu k odmene za zlepšovací návrh vytvorený v rámci pracovnoprávneho vzťahu, pričom všeobecným súdom žalovaného je súd v územnom obvode Krajského súdu v Trnave, je v danej veci súdom príslušným na konanie Okresný súd Piešťany.

59.
ROZHODNUTIE

Na prejednanie sporu o určenie zániku daňovej pohľadávky, ktorú od daňovníka vymáha správca dane, nie je daná právomoc súdu, pretože sa medzi nimi nejedná o vzťah, ktorý má súkromnoprávny charakter (§ 3 Civilného sporového poriadku a contrario).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn 1Obdo/98/2020 z 23. júna 2021)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 8Cb/242/2015-115 z 13. februára 2020 žalobu zamietol a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

1.1 V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia, že pohľadávka žalovaného vo výške 24.250,58 € zanikla doručením daňového exekučného príkazu č. 717/340/57152/11/Hre-753 poddlžníkovi HF TATRY, s.r.o. a poddlžníkovi VIPEX, s.r.o. a od dátumu doručenia exekučného príkazu sú vymáhané úroky nezákonné. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie mal preukázané, že na základe daňovej exekučnej výzvy z 10. augusta 2011 bol žalobca vyzvaný na zaplatenie daňového nedoplatku vo výške 24.250,58 € v lehote 8 dní odo dňa jej doručenia s tým, že v prípade, ak daňový nedoplatok nebude zaplatený, žalovaný vykoná daňovú exekúciu vydaním daňového exekučného príkazu na prikázanie inej peňažnej pohľadávky, ktorú mal žalobca v tom čase voči VIPEX, s.r.o., Liptovský Mikuláš na základe vystavenej faktúry vo výške 7.745,93 €, splatnej dňa 8. februára 2011 a HF TATRY, s.r.o., Kežmarok na základe vystavenej faktúry č. 10096 vo výške 22.082,32 €, splatnej dňa 06.12.2010. Zároveň žalovaný v zmysle § 83c ods. 3 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v systave územných finančných orgánov (ďalej aj „zákon č. 511/1992 Zb.“) zakázal žalobcovi predmetné pohľadávky od poddlžníkov vymáhať.

1.2 Dňa 31. augusta 2011 žalovaný vydal daňový exekučný príkaz, ktorým prikázal peňažné pohľadávky žalobcu voči HF TATRY, s.r.o. vo výške 22.082,32 € a daňový exekučný príkaz, ktorým prikázal peňažné pohľadávky žalobcu voči VIPEX, s.r.o. vo výške 7.745,93 €. Žalobca vymáhal pohľadávku od 14. marca 2011 od HF TATRY, s.r.o. a VIPEX, s.r.o. (ďalej aj „poddľžníci“) na základe predsporovej výzvy, na ktorú poddlžníci nereagovali a dlžnú sumu neuhradili.

1.3 Podľa vedomosti žalobcu, žalovaný neurobil pre vymozenie pohľadávok od poddlžníkov nič, pričom poddlžníci, ktorí nespĺnili peňažné záväzky žalovanému, stali sa dlžníkom správcu dane namiesto žalobcu, nakoľko na tú istú pohľadávku nemôžu v daňovom konaní existovať dvaja dlžníci. Na uvedenom právnom závere žalobca založil aj svoju určovaciu žalobu podľa § 80 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Tento právny názor žalobcu súd prvej inštancie považoval za nesprávny s poukazom na to, že poddlžníci žalobcu, ktorí nespĺnili peňažné záväzky žalovanému, sa nestali dlžníkmi správcu dane namiesto žalobcu, pretože sa stali dlžníkmi správcu dane popri žalobcovi, pričom správca dane si môže voči nim vymáhať svoje daňové nedoplatky, ktoré má voči žalobcovi, a to ktorýmkoľvek spôsobom uvedeným v zákone č. 511/1992 Zb. Tento právny záver súdu jednoznačne vylučuje, aby sa žalobca s úspechom domáhal určenia, že pohľadávka žalovaného vo výške 24.250,58 € zanikla doručením daňového exekučného príkazu poddlžníkom VIPEX, s.r.o. a HF TATRY, s.r.o.

Z uvedeného dôvodu žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

2. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 7Cob/42/2020-135 zo 7. júla 2020, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil. Zároveň rozhodol o tom, že po právoplatnosti tohto uznesenia bude vec postúpená Daňovému úradu Prešov. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100%.

2.1 Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl. bez nariadenia odvolacieho pojednávania a zistil, že nie sú splnené podmienky pre potvrdenie a ani pre zmenu napadnutého rozsudku a rozsudok je potrebné zrušiť z dôvodu, že v predmetnom spore nebola splnená základná procesná podmienka, a to právomoc súdu na konanie a rozhodovanie.

2.2 Odvolací súd uviedol, že daňová exekúcia je nútený výkon, ktorým sa vymáha zaplatenie daňového nedoplatku alebo zníženie daňového nedoplatku, zaplatenie iných peňažných plnení uložených rozhodnutím a úhrada exekučných nákladov a hotových výdavkov spôsobmi podľa § 98 (§ 94 zákona č. 563/2009 Z.z. – Daňový poriadok v znení platnom k 21.05.2015, teda ku dňu podania predmetnej žaloby na súde prvej inštancie). V predmetnom spore bolo nepochybne preukázané, že žalobca sa domáhal určenia zániku pohľadávky, ktorú vymáha žalovaný titulom nezaplatenej dane zo strany žalobcu, a to od doručenia vyššie citovaných exekučných príkazov poddlžníkom HF TATRY, s.r.o. a VIPEX, s.r.o. V spore je uplatňovaný nárok, ktorý nemá súkromnoprávnu povahu, pretože právny vzťah, ktorý sa v tomto spore rieši, je vzťahom verejnoprávnym, v ktorom na jednej strane vystupuje žalobca ako daňový dlžník a na strane druhej vystupuje správca dane ako orgán verejnej správy (správy daní). Za týchto okolností sa uvedený právny vzťah riadi ustanoveniami správneho (administratívneho) práva. Ide o spor, ktorý nevznikol pri podnikateľskej činnosti dvoch podnikateľských subjektov, ale ide o vzťah verejnoprávny, pričom so zreteľom na verejnoprávny charakter vzťahu súd prvej inštancie nemá právomoc konať vo veci, keďže nie je splnená základná podmienka konania, a to právomoc súdu.

2.3 Podľa obsahu je predmetná žaloba v zmysle jej upresnenia vykonanej podaním žalobcu z 23. marca 2016 návrhom na čiastočné zastavenie exekučného konania v zmysle § 96 ods. 1, 2 zákona č. 563/2009 Z.z. – Daňový poriadok (ďalej aj „Daňový poriadok“), nakoľko žalobca spochybňuje účinnosť vydaných exekučných príkazov uvedených v žalobe v sume 24.250,58 €, a teda v uvedenom rozsahu navrhuje zastavenie exekúcie. Formulácia žaloby ako žaloby na určenie neexistencie (čiastočného zániku práva žalovaného vo vzťahu k žalobcovi) nie je na mieste práve pre verejnoprávny charakter vzťahu medzi sporovými stranami a vyhovie takto formulovanej žalobe by bolo zásahom do právomoci iného štátneho orgánu.

2.4 Pokiaľ sa má súd zaoberať rozhodnutiami orgánov štátnej správy a tieto preskúmať, nemôže tak konať na úrovni súdu prvej inštancie (v oddelení zaoberajúcom sa obchodnoprávnymi spormi), nakoľko na preskúmanie právoplatných rozhodnutí orgánov štátnej správy (vrátane daňových úradov) je príslušný správny súd, ktorým v danom prípade je Krajský súd v Prešove (§ 10 Správneho súdneho poriadku). Žalobca by mohol dosiahnuť nápravu vo vzťahu k právoplatnému rozhodnutiu daňového orgánu (ako je to aj v prípade daňového exekučného príkazu, voči ktorému zákon nepripúšťa odvolanie) len postupom podľa § 178 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“), čo však žalobca nežiadal. V zásade totiž nespochybňuje pôvodnú správnosť vydaných daňových exekučných príkazov, ale jeho cieľom v spore je dosiahnuť, že pohľadávka, ktorá sa týmito daňovými

exekučnými príkazmi vymáha, sa má znížiť o sumu 24.250,58 €. Preto z hľadiska obsahu a účelu žaloby je táto v skutočnosti návrhom na čiastočné zastavenie exekučného konania v zmysle príslušných ustanovení Daňového poriadku.

2.5 Za týchto okolností súd prvej inštancie nesprávne postupoval, pokiaľ vo veci konal a rozhodol, pretože nemal splnenú základnú procesnú podmienku, a to právomoc súdu, na základe ktorej by mohol vo veci konať. Odvolací súd preto postupom podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec postúpil na konanie súčasnému správcovi dane žalobcu, t. j. Daňovému úradu v Prešove v zmysle § 391 ods. 1 CSP (§ 5 ods. 1 zákona č. 35/2019 Z.z. o finančnej správe). Tento orgán štátnej správy, vykonávajúci svoju pôsobnosť v územnom obvode kraja, je orgánom príslušným na rozhodnutie o nárokoch, ktoré uplatnil žalobca v tomto konaní.

2.6 O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP a § 256 ods. 1 CSP. Žalobca procesne zaviniť zastavenie tohto konania z dôvodu podania žaloby na súd, ktorý nemá vo veci právomoc konať, a preto je povinný nahradiť trovy konania žalovanému.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP s poukazom na nesprávne právne posúdenie veci v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doteraz nebola vyriešená, a to „či súdy Slovenskej republiky majú právomoc v občianskom sporovom konaní podľa Civilného sporového poriadku rozhodovať o zániku alebo existencii daňovej pohľadávky“. Dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) v celom rozsahu zrušil uznesenie odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie.

3.1 Dovolateľ uviedol, že uznesenie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom postupe súdu a posúdení veci, pričom nesprávnosť spočíva v tom, že odvolací súd zastavil konanie pre nedostatok procesnej podmienky z dôvodu, že súd v civilnom sporovom konaní podľa CSP nemôže rozhodovať o vzťahu daňový subjekt – správca dane. Súd prvej inštancie tiež vec nesprávne právne posúdil, keď zamietol žalobu z dôvodu, že správca dane môže vymáhať daňový nedoplatok súčasne od daňového subjektu (daňovníka) a aj od jeho dlžníka, teda poddlžníka správcu dane a na jednu daňovú pohľadávku tak existujú súčasne dvaja, resp. viacerí daňoví dlžníci. Táto otázka nebola riešená doteraz v praxi dovolacieho súdu, a preto je daný dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v spojení s § 432 CSP. Podľa jeho názoru na jednu daňovú pohľadávku môže existovať len jeden dlžník a dorúčením daňového exekučného príkazu na inú peňažnú pohľadávku daňového dlžníka sa dlžník daňového dlžníka (poddľžník správcu dane) stáva dlžníkom správcu dane namiesto pôvodného daňového dlžníka do výšky exekvovanej pohľadávky a pôvodný daňový dlžník v tomto rozsahu prestáva byť daňovým dlžníkom správcu dane.

3.2 Dovolateľ je toho názoru, že v danom prípade treba vykladať § 83 ods. 12 zákona č. 511/1992 Zb. tak, že poddlžník sa stáva výlučným dlžníkom správcu dane namiesto daňového dlžníka. Tento právny názor je podporený aj systematickým výkladom za použitia § 73 ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb., ktorý pojednáva o daňovej exekúcii v prípade ručiteľa daňového dlžníka a výslovne hovorí, že pri daňovej exekúcii na majetok daňového dlžníka alebo jeho ručiteľa vykonávajú sa obe exekúcie súbežne. Ak teda zákonodarcia pri ručiteľovi výslovne v zákone spomenul možnosť súbežného vykonávania exekúcie tak u daňového dlžníka, ako aj ručiteľa, možno z toho vyvodit', že vo vzťahu daňový dlžník a poddlžník voči správcovi dane nemal na mysli súbežné vykonávanie daňovej exekúcie, keďže v § 83c zákona č. 511/1992 Zb. možnosť súbežného vymáhania daňového nedoplatku

nikde nespomenul. Inými slovami, pri ručiteľovi zákonodarca jednoznačne definoval možnosť vykonávať daňovú exekúciu a vymáhať dlh od oboch subjektov, t. j. ručiteľ sa stáva dlžníkom správcu dane popri daňovom dlžníkovi. Keďže v § 83c zákona č. 511/1992 Zb. zákonodarca nikde nespomenul možnosť súbežného vymáhania daňového nedoplatku, systematickým výkladom (porovnaním znenia § 73 ods. 5 a § 83c zákona č. 511/1992 Zb.) je možné dospieť k záveru, že zákonodarca mal na mysli, že poddlžník sa stáva dlžníkom správcu dane namiesto dlžníka a v takomto prípade môže správca dane vymáhať dlh výlučne od poddlžníka. Tento názor potvrdzuje aj znenie § 73 ods. 7 zákona č. 511/1992 Zb., ktorý zakazuje vykonávať daňovú exekúciu voči viac ako jednému dlžníkovi. V danom prípade po doručení daňových exekučných príkazov sa dlžníkmi správcu dane namiesto dovolateľa stali poddlžníci HF TATRY, s.r.o. a VIPEX, s.r.o.

3.3 Dovolateľ ďalej uviedol, že čo sa týka nedostatku procesnej podmienky z dôvodu verejnoprávneho vzťahu žalobca – žalovaný, on sa nemá akým spôsobom domôcť svojej ochrany, nakoľko v daňovom exekučnom konaní neexistuje inštitút, ktorý by oprávňoval podať žalobu v rámci správneho súdnictva. Žalovaný totiž ako správca dane v exekučnom konaní vymáha daňovú pohľadávku, vrátane úroku z omeškania nezákonným spôsobom, avšak bez vydania konkrétneho rozhodnutia. Dovolateľ sa nemá akým spôsobom brániť faktickému výkonu daňovej exekúcie a jeho jedinou možnosťou je súdne rozhodnutie, ktorým sa určí, že konkrétna daňová pohľadávka zanikla.

4. K dovolaniu žalobcu sa žalovaný písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky po zistení, že dovolanie podala strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

5.1 Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimocnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

5.2 Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

5.3 Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti **rozhodnutiu odvolacieho súdu**, ktorým sa **potvrdilo** alebo **zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie**, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

6. Dovolateľ prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP na vyriešenie právnej otázky, doteraz v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nevyriešenej, a to „či súdy Slovenskej republiky majú právomoc v občianskom sporovom konaní podľa Civilného sporového poriadku rozhodovať o zániku alebo existencii daňovej pohľadávky“.

6.1 V posudzovanom prípade predmetom dovolacieho prieskumu je uznesenie Krajského súdu v Prešove ako súdu odvolacieho zo 7. júla 2020, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavil a zároveň rozhodol o tom, že po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená Daňovému úradu Prešov.

6.2 Z výroku uznesenia odvolacieho súdu vyplýva, že sa nejedná o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, a teda procesná prípustnosť dovolania žalobcu v zmysle § 421 ods. 1 CSP nie je daná. Dovolanie žalobcu tak smeruje proti rozhodnutiu (uzneseniu) odvolacieho súdu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je procesne prípustný. Z uvedeného dôvodu odvolací súd dovolanie žalobcu uplatnené podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou dovolaním napadnutého rozhodnutia.

7. Z obsahu dovolania zároveň vyplýva, že dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzuje aj z toho, že odvolací súd nesprávne procesne postupoval, keď zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavil z dôvodu, že na prejednanie sporu medzi daňovým subjektom a správcom dane nie je daná právomoc súdu. Naopak, podľa názoru dovolateľa rozhodnutie predmetného sporu patrí do právomoci súdu. Dovoleniu námietku je tak možné podradiť pod tzv. vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP, podľa ustanovenia ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, **ak súd nesprávnym procesným postupom** znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.1 Procesné podmienky v civilnom sporovom konaní treba považovať za predpoklady (existujúce tak na strane súdu, ako aj na strane strán sporu), ktoré musia byť nevyhnutne splnené, aby sa dosiahol cieľ civilného sporového konania. Procesné podmienky obsahovo vyjadrujú predpoklady rozhodovania vo veci samej a súd ich skúma počas celého konania (§ 161 ods. 1 CSP). Ak pri ich skúmaní dôjde k záveru, že v konaní ide o taký nedostatok, ktorý nemožno odstrániť, konanie zastaví (§ 161 ods. 2 CSP). Medzi procesné podmienky o. i. nepochybne patrí právomoc súdu vo veci konať a rozhodnúť. Do právomoci súdov v civilnom sporovom konaní patrí prejednávať a rozhodovať súkromnoprávne spory, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány (§ 3 CSP). Iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon (§ 4 CSP). Posudzovanie právomoci súdu na rozhodovanie o uplatnenom nároku závisí od obsahu (materiálno-právneho aspektu) daného právneho vzťahu, a nie od okolností, či právny predpis upravujúci tento vzťah je súčasťou toho-ktorého súkromnoprávneho odvetvia práva (tzv. formálny aspekt).

7.2 V posudzovanom prípade sa nejedná o súkromnoprávny spor, ale o spor verejnoprávny medzi žalobcom - daňovníkom a žalovaným - správcom dane. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia správne konštatoval, že daňová exekúcia je nútený výkon, ktorým sa vymáha zaplatenie daňového nedoplatku uloženého správnym rozhodnutím. Ak sa daňového exekučného konania týka niektorý z dôvodov jeho zastavenia len sčasti alebo ak sa daňová exekúcia vykonala v širšom rozsahu, než stačí na vyrovnanie daňového nedoplatku, správca dane zastaví daňové exekučné konanie len čiastočne (§ 96 ods. 2 zákona č. 563/2009 Z.z. – Daňový poriadok). V predmetnom spore sa žalobca domáha určenia zániku pohľadávky, ktorú vymáha žalovaný správca dane titulom nezaplatenej dane zo strany žalobcu, a to od doručenia exekučných príkazov poddĺžnikom HF TATRY, s.r.o. a VIPEX, s.r.o., teda predmetom je právny vzťah, v ktorom na jednej strane vystupuje žalobca ako daňový dlžník a na strane druhej správca dane ako orgán verejnej správy a jedná sa preto o vzťah, ktorý má verejnoprávny charakter. S odvolacím súdom je možné tiež súhlasiť v tom, že predmetná žaloba je návrhom

na čiastočné zastavenie exekučného konania v zmysle § 96 ods. 1, 2 Daňového poriadku, nakoľko žalobca spochybňuje vydané exekučné príkazy v sume 24.250,58 € a navrhuje zníženie jeho daňového nedoplatku o túto sumu.

7.3 Súd prvej inštancie nesprávne postupoval, keď o žalobe rozhodol rozsudkom z 13. februára 2020, pretože na prejednanie a rozhodnutie predmetnej veci nebola splnená procesná podmienka konania, a to právomoc súdu. Naopak, odvolací súd postupoval správne, keď dovolaním napadnutým uznesením zo 7. júla 2020 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, konanie zastavil a vec postúpil Daňovému úradu Prešov, t. j. orgánu, do ktorého právomoci vec patrí (§ 389 ods. 1 písm. a/, § 391 ods. 1 CSP v spojení s § 5 ods. 1 zákona č. 35/2019 Z.z. o finančnej správe). Postupom odvolacieho súdu (zrušením rozsudku súdu prvej inštancie, zastavením konania a postúpením veci Daňovému úradu Prešov) nedošlo k vade zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorá by zakladala porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces. Z tohto dôvodu, ako aj z dôvodu uvedeného v odseku 6.2 odôvodnenia tohto rozhodnutia odvolací súd dovolanie žalobcu odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP, keďže dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je procesne prípustné.

8. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vznikol proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP). Keďže však podľa obsahu spisu žalovanému v dovolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s článkom 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania (k uvedenému porovnaj uznesenie NS SR z 28. februára 2018 sp. zn. 7Cdo/14/2018, publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. R 72/2018).

60.
ROZHODNUTIE

Ani skôr vydaný platobný rozkaz nezbavuje žalobcu povinnosti predložiť všetky potrebné dôkazy na preukázanie oprávnenosti a dôvodnosti uplatneného nároku tak ako sa predpokladá ustanovením § 181 ods. 2 C. s. p.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. decembra 2020, sp. zn. 2Obdo/56/2020)

Z o d ô v o d n e n i a:

1. Okresný súd Lučenec (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 14Cb/51/2019-51 zo dňa 16. decembra 2019 zamietol žalobu a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v celom rozsahu.

1.1 V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa v žalobnom návrhu domáhal proti žalovanému zaplata sumy 3.840,- Eur s príslušenstvom z dôvodu, že žalovaný si u žalobcu objednal tovar, ktorý mu žalobca dodal, avšak žalovaný si tento tovar odmietol bezdôvodne prevziať a odmietol aj uhradiť vystavenú faktúru za cenu objednaného tovaru. Súd vo veci vydal platobný rozkaz, proti ktorému však žalovaný včas podal odpor.

1.2 Po vykonanom dokazovaní listinným dokazným materiálom tvoriacim obsah spisu súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca uzavrel so žalovaným kúpnu zmluvu v zmysle Obchodného zákonníka spôsobom, kedy žalovaný zaslal žalobcovi objednávku, ktorý ju e-mailom dňa 27.06.2016 prijal. Tým došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy medzi stranami sporu, v zmysle ktorej bol žalobca povinný žalovanému dodať tovar a žalovaný bol povinný tento tovar prevziať v stanovenom termíne a na určenom mieste. Po právnej stránke súd zistený skutkový stav posúdil podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obch. zák.“).

1.3 Súd prvej inštancie sa nestotožnil s námietkou žalovaného prednesenou v konaní, že žalobca jeho objednávku riadne nepotvrdil a teda neprijal návrh na uzavretie zmluvy bez pripomienok podľa § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „Obč. zák.“). Podľa názoru súdu tým, že žalovaný zaslal objednávku žalobcovi, ktorý túto potvrdil e-mailovou poštou a uviedol, že dátum dodania tovaru potvrdí ihneď, ako dostane informácie od prepravcu a prijal ju, konkludentným spôsobom prejavil vôľu uzavrieť túto zmluvu, a teda zmluva medzi stranami sporu uzavretá bola.

1.4 S odkazom na ust. § 414 ods. 1 písm. a/ Obch. zák. súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca ako predávajúci bol povinný dodať tovar žalovanému ako kupujúcemu dňa 15.07.2019 v mieste plnenia XXX, s.r.o., so sídlom XXX, Slovenská republika, k čomu však nedošlo. Súd uviedol, že žalobca tvrdil, že žalovaný odmietol prostredníctvom svojho pracovníka XXX tento tovar prevziať, ktorú skutočnosť žalovaný poprel a tvrdil, že tovar nebol použiteľný na účel, na ktorý bol určený, neboli vykonané jeho skúšky, a to vhodnosť a účelnosť predmetnej chemickej látky na chemické čistenie technologických vôd v čističke odpadových vôd a predmetná chemická látka by nedokázala plniť funkciu na účel, na ktorý bola objednaná, o čom žalovaný predložil odborné vyjadrenie č. 8/2019.

1.5 Na základe zisteného skutkového stavu dospel súd prvej inštancie k záveru, že nebolo preukázané, že žalovaný bezdôvodne odmietol prevziať tovar prostredníctvom svojho

pracovníka XXX, pričom z vykonaného dokazovania nemal preukázané ani to, že tento pracovník bol oprávnený konať za žalovaného vo veci odmietnutia dodávky, pričom na základe uvedeného dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne dodania tovaru, resp. bezdôvodného odmietnutia jeho prevzatia. Uviedol, že samotný žalobca poukazoval na to, že vykonal pokus o dodávku tovaru, avšak v XXX oznámili, že tovar neprevezmú, tak stiahol naspäť prepravcu, pretože sa nechcel dobíjať do areálu v XXX, keď mu oznámili, že tovar neprevezmú. Podľa názoru súdu však žalobca nepredložil o uvedenej skutočnosti relevantný dôkazový materiál. Na základe uvedeného preto súd žalobu zamietol ako nedôvodnú a o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že vzhľadom na úspech žalovaného v konaní, mu priznal proti žalobcovi náhradu trov v celom rozsahu.

2. Na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací rozsudkom č. k. 43Cob/14/2020-95 zo dňa 05.03.2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

2.1 Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že žalovaný zaslal žalobcovi e-mailom objednávku č. XXX na dodanie tovaru DAI-ICHI DK SET P 3110 D, 200kg, 16,- Eur/kg za dohodnutú cenu 3.200,- Eur bez DPH s termínom plnenia 15.07.2019 a s miestom plnenia XXX, s.r.o., XXX, Slovenská republika. Žalobca mailom zo dňa 27.06.2019 potvrdil žalovanému prijatie objednávky s tým, že termín dodania bude potvrdený hneď ako dostane informáciu od jeho prepravcu. Žalobca vystavil zálohovú faktúru č. XXX dňa 15.07.2019, ktorá bola odoslaná e-mailom žalovanému v tento deň s oznámením, že tovar bude žalobcovi v tento deň doručený a následne ho žalobca vie doručiť žalovanému na miesto plnenia. Dňa 16.07.2019 žalobca poslal žalovanému e-mail, že vzhľadom na skutočnosť, že v daný deň nebol žalovaným tovar prevzatý, v prípade ak nebude prevzatý ani nasledujúci deň, bude žalobca nútený účtovať poplatok za uskladnenie tovaru. Z tvrdení žalobcu súd zistil, že k dodaniu tovaru nedošlo z dôvodu odmietnutia jeho prevzatia na základe telefonického oznámenia zamestnancom žalovaného XXX, ktorú skutočnosť mal potvrdiť konateľ žalobcu na pojednávaní dňa 09.12.2019. Žalovaný toto tvrdenie o bezdôvodnom odmietnutí prevzatia tovaru však popieral.

2.2 Po zhodnotení skutočností zistených z predloženého spisu a s poukazom na príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka vzťahujúce sa na kúpnu zmluvu dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci dostatočne zistil skutkový stav, zistené skutočnosti správne posúdil, v jeho konaní neboli zistené žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, keď sa súd prvej inštancie dostatočne vysporiadal s tvrdeniami strán sporu. Súd prvej inštancie neodhnal žalobcovi ani možnosť konať pred súdom. Odvolací súd sa stotožnil so záverom o nepreukázaní bezdôvodného odmietnutia prevzatia tovaru žalovaným a so záverom o nedôvodnosti žaloby a s jej zamietnutím. Vzhľadom na odvolacie námietky žalobcu, odvolací súd uviedol na doplnenie správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie nižšie uvedené dôvody.

2.3 Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne posúdil vznik a existenciu zmluvného vzťahu medzi stranami sporu, t. j. uzavretie kúpnej zmluvy podľa § 409 a nasl. Obch. zák. na základe objednávky vystavenej žalovaným a následne odsúhlasenej a konkludentným spôsobom potvrdennej zo strany žalobcu. Predmetom takto uzavretej zmluvy, ako to správne konštatoval súd prvej inštancie, bola povinnosť žalobcu ako predávajúceho dodať žalovanému ako kupujúcemu dohodnutý tovar v danom množstve za dohodnutú cenu v konkrétny deň na konkrétne určené miesto.

2.4 Odvolací súd konštatoval, že sporná medzi stranami konania nebola skutočnosť, že v dohodnutý deň a na dohodnuté miesto určenia žalobca ako predávajúci dohodnutý tovar žalovanému ako kupujúcemu nedodal. Sporná ostala otázka dôvodu nedodania tohto tovaru

v dohodnutý deň a v dohodnutom mieste určenia, keď žalobca tvrdil, že žalovaný bezdôvodne odmietol prevzatie tohto tovaru. Žalovaný tvrdenie o bezdôvodnom odmietnutí prevzatia tovaru popieral.

2.5 K námietke žalobcu, že súd prvej inštancie v rozpore s úpravou Civilného sporového poriadku konštatoval nepreukázanie oprávnenia p. XXX konať v mene žalovaného pri odmietnutí prevzatia tovaru, odvolací súd v prvom rade uviedol, že táto skutková okolnosť sporná medzi stranami nebola, žalovaný ju nenamietol. Z uvedeného dôvodu mal súd prvej inštancie z tejto nespornej skutočnosti vychádzať, avšak toto procesné pochybenie zo strany súdu prvej inštancie nemalo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, keď žalobu zamietol.

2.6 K námietke žalobcu, že preukázal nedôvodné odmietnutie tovaru výpoveďou konateľ a žalobcu Ing. XXX na pojednávaní dňa 09.12.2019, pričom v konaní nebol predložený žiaden dôkaz preukazujúci, že by k odmietnutiu prevzatia tovaru zo strany žalovaného nedošlo, pričom žalovaný nenavrhol vykonať dôkaz výsluchom p. XXX, ani inou osobou a nenavrhol vykonať ani iný dôkaz, ktorý by preukázal, že prevziať tovar neodmietol, odvolací súd uviedol, že dôkazné bremeno odmietnutia prevzatia tovaru zaťažovalo žalobcu. Bol to žalobca, ktorý tvrdil, že tovar žalovanému dodal, ale tento ho bezdôvodne odmietol prevziať. Bolo tak jeho procesnou povinnosťou preukázať jeho skutkové tvrdenia o bezdôvodnom odmietnutí prevzatia tovaru zo strany žalovaného. Nebol to žalovaný, ktorý mal preukázať, že tovar neodmietol prevziať, pretože by sa jednalo o preukázanie negatívnej skutočnosti, ktorá z objektívneho hľadiska preukázateľná nie je. Tým že žalovaný tvrdil, že tovar neodmietol prevziať, nedošlo k presunu dôkazného bremena na žalovaného o tom, aby mal preukázať tvrdenie negatívnej skutočnosti, že neodmietol prevziať tovar. Naopak, dôkazné bremeno stále v tomto smere zaťažovalo žalobcu.

2.7 Súd prvej inštancie tak podľa názoru odvolacieho súdu správne konštatoval nepreukázanie bezdôvodného odmietnutia prevzatia tovaru žalovaným, keď toto tvrdenie žalobcu ostalo sporné a spornosť nebola vyvrátená ani výpoveďou konateľ a žalobcu, ktorú žalovaný priamo na pojednávaní opätovne poprel. Dôsledkom je stav spornosti tvrdenia žalobcu o odmietnutí prevzatia tovaru žalovaným. Bol to žalobca, ktorý mal procesne vyhodnotiť situáciu po popretí výpovede konateľ a žalobcu tak, aby preukázal svoje tvrdenia aj inými dôkaznými prostriedkami, čo však nevykonali. Nebol to žalovaný, ktorý mal navrhnúť výpoveď svedka XXX, keďže tvrdil, že odmietnutie nebolo vykonané, ale naopak bol to žalobca, ktorý mohol na preukázanie svojich tvrdení navrhnúť iné dôkazy, pokiaľ aj po výpovedi konateľ a žalobcu ostalo jeho tvrdenie o odmietnutí prevzatia tovaru sporné. Žalobca však žiadne ďalšie dôkazy neoznačil a nepredložil.

2.8 K námietke žalobcu, že za účelom preukázania odmietnutia prevzatia tovaru v konaní navrhol vykonanie dôkazu a tento aj bol vykonaný, a to výsluchom osoby Ing. XXX, ktorý potvrdil, že žalovaný mu prostredníctvom p. XXX oznámil, že tovar si neprevezme, odvolací súd konštatoval, že podľa výpisu z obchodného registra, ako aj zo zápisnice z pojednávania zo dňa 09.12.2019 vyplýva, že Ing. XXX je konateľom žalobcu, t. j. jeho konanie je konaním strany sporu. Ustanovenie § 195 ods. 1 C. s. p. pripúšťa ako dôkaz výsluch strany o tvrdených skutočnostiach, ak ich nemožno preukázať inak. Takýto dôkaz súd nariadi na návrh strany sporu. Z uvedeného vyplýva, že dôkaz výsluchom strany sa vykoná až vtedy ak tvrdené skutočnosti nie je možné preukázať inak, čo vyplýva zo samotného postavenia strany sporu, ktorá je sama zainteresovaná na výsledku sporu. Výsluch strany sporu ako dôkazného prostriedku je preto výsledkom skutkovej situácie, keď určitú skutočnosť nie je možné preukázať inak. Zároveň musí byť splnená aj procesná podmienka na to, aby výsluch strany mohol byť považovaný za dôkaz, a to jeho nariadenie súdom na návrh. Aj dôkaz výsluchom strany sporu podlieha jeho vyhodnoteniu súdom. Ak nie sú splnené uvedené skutkové

a procesné predpoklady nie je možné považovať výsluch strany sporu za dôkaz, ale len za prednes strany sporu, t. j. jedná sa o skutkové tvrdenia strany (napr. Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol.: Civilný sporový poriadok, Veľké Komentáre, C.H.BECK, 2016, str. 740).

2.9 Odvolací súd uviedol, že v prejednávanej veci súd prvej inštancie nenariadil dôkaz výsluchom žalobcu ako strany sporu, žalobcu na pojednávanie na deň 09.12.2019 ani nepredvolával a konateľ žalobcu sa na pojednávanie dostavil so svojim právnym zástupcom, ktorému bolo doručené predvolanie a nebola mu uložená povinnosť zabezpečiť prítomnosť konateľa žalobcu p. XXX. Na návrh predložený až na pojednávaní dňa 09.12.2019 právnym zástupcom žalobcu, súd konateľovi žalobcu umožnil vyjadriť sa a odpovedať na otázky súdu. Zo zápisnice z pojednávania zo dňa 09.12.2019 nevyplýva, že XXX bol súdom pred jeho výpoveďou poučený podľa § 150 ods. 1 C. s. p., prípadne v zmysle § 203 v spojení s ust. § 195 ods. 4 C. s. p.. Z vyjadrení žalobcu vyplýva, že odmietnutie prevzatia tovaru mal oznámiť za žalovaného p. XXX a o tejto skutočnosti mal byť informovaný aj vodič prepravcu vykonávajúci prepravu tovaru. Z týchto skutkových tvrdení žalobcu vyplýva, že jeho tvrdenia o odmietnutí prevzatia tovaru bolo možné preukázať aj inými dôkazmi, a to výsluchom uvedených osôb (p. XXX, vodič prepravcu), ktoré však žalobca nenavrhol. Na základe uvedeného vyplýva, že neboli splnené skutkové a ani procesné predpoklady na to, aby výsluch konateľa žalobcu na pojednávaní dňa 09.12.2019 mohol byť považovaný za dôkaz. Odvolací súd posúdil výsluch tejto osoby ako prednes žalobcu, t. j. ako jeho skutkové tvrdenia, ktoré ostali sporné.

2.10 Odvolací súd poukázal na to, že aby žalobca preukázal jeho tvrdenie o bezdôvodnom odmietnutí prevzatia tovaru zo strany žalovaného, musel by preukázať, že 1/ tovar dodal žalovanému v požadovanom množstve a kvalite, že 2/ tovar bol žalovanému doručený v dohodnutý deň 15.07.2019 a že 3/ že v požadovanom množstve a kvalite v dohodnutý deň bol doručený do dohodnutého miesta dodania XXX. Z obsahu spisu a vykonaného dokazovania však vyplynulo, čo sporné nebolo, že v deň 15.07.2019 do dohodnutého miesta plnenia žiaden tovar žalobca nedoručil. Samotný žalobca potvrdil, že vodič mal byť vrátený späť pred dorazením do určeného miesta plnenia z dôvodu telefonátu od žalovaného, že tento tovar neprevezme. V konaní preto nebolo preukázané doručenie tovaru v dohodnutý deň na dohodnuté miesto plnenia. Táto skutočnosť pritom sporná medzi stranami konania nebola.

2.11 K tvrdeniu žalobcu, že bolo ne hospodárne, aby motorové vozidlo s objednaným tovarom ďalej pokračovalo v ceste, keď v priebehu tejto cesty dostal informáciu od žalovaného, že tovar neprevezme, odvolací súd uviedol, že toto tvrdenie by mohlo byť relevantné vtedy, pokiaľ by bolo preukázané, že žalovaný skutočne týmto spôsobom žalobcu informoval o neprevzatí tovaru. Ako bolo uvedené vyššie, túto skutočnosť však žalobca nepreukázal a nenavrhol vykonanie dôkazov na preukázanie tohto tvrdenia. Z uvedeného potom vyplýva, že žalobca nepreukázal bezdôvodné odmietnutie prevzatia tovaru zo strany žalovaného, nepreukázal, že tovar bol doručený v dohodnutý deň do dohodnutého miesta určenia a že pri takto doručenom tovare v súlade so zmluvnými podmienkami žalovaný bezdôvodne odmietol prevzatie tohto tovaru.

2.12 Záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní tvrdenia žalobcu o bezdôvodnom odmietnutí prevzatia tovaru zo strany žalovaného, preto odvolací súd zhodnotil ako správny a dodal, že pokiaľ nebolo sporné, že tovar dodaný nebol a žalobca nepreukázal bezdôvodné odmietnutie jeho prevzatia zo strany žalovaného, potom žalobca nepreukázal ani vznik nároku na zaplatenie kúpnej ceny tovaru v zmysle § 447 a § 448 ods.1 Obch. zák.

2.13 O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396

ods.1, § 255 ods.1 a § 262 ods.1 C. s. p. tak, že ho priznal žalovanému ako strane úspešnej v odvolacom konaní voči žalobcovi v plnom rozsahu.

3. Rozsudok odvolacieho súdu napadol dovolaním žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) z dôvodu podľa § 420 písm. f/ C. s. p. a navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie. Nesprávny procesný postup súdu podľa jeho názoru spočíval v nesprávnom posúdení a vyhodnotení procesných úkonov sporových strán vrátane tvrdení protistrany a následnom nesprávnom určení sporných skutočností, v súvislosti s čím namietal porušenie § 181 ods. 2 C. s. p. a následné nesprávne posúdenie vykonaných dôkazov. Dovolateľ namietal, že nemal zabezpečené právo riadne uplatňovať prostriedky procesnej obrany a procesného útoku, pričom tie, ktoré boli ním uplatnené, súdy riadne nevyhodnotili a nevzali do úvahy.

3.1 Dovolateľ argumentoval, že žalovaný si odmietol tovar prevziať, čo bolo výslovne uvedené v jeho podaniach, vrátane listinného dôkazu predloženého do spisu ako príloha č. 4 jeho vyjadrenia zo dňa 19.11.2019, kde išlo o e-mail s jasným obsahom, že žalovaný odmietol prevziať tovar, avšak na tento dôkaz súdy vôbec neprihliadli. Podľa názoru dovolateľa žalovaný vôbec nepoprel, že tovar odmietol prevziať, teda v konaní absentoval postup podľa § 151 ods. 2 C. s. p.. Otázku odmietnutia prevzatia tovaru spôsobom uvádzaným žalobcom tak súdy nesprávne vyhodnotili ako spornú, v súvislosti s čím navyše zo strany súdu došlo k porušeniu § 181 ods. 2 C. s. p., a tým k hrubému porušeniu jeho procesných povinností, čím sa žalobcovi znemožnilo predkladať ďalšie dôkazy k tejto skutočnosti.

3.2 Za jediný priamy dôkaz o tom, že k nedodaniu tovaru došlo odmietnutím jeho prevzatia, ktoré bolo oznámené telefonicky od p. XXX, považoval dovolateľ výpoveď účastníkov tohto telefonického rozhovoru, a to p. XXX, ktorý dôkaz vykonaný bol a p. XXX, ktorý dôkaz vykonaný nebol, s tým, že jeho navrhnutie a vykonanie bolo v záujme žalovaného, a preto súd nemohol žiadať, aby žalobca navrhoval dôkazy v prospech druhej sporovej strany. Dovolateľ zdôraznil, že dôkazné bremeno ohľadom obsahu telefonického rozhovoru zaťažovalo žalobcu, ktorý ho aj výpoveďou p. XXX uniesol, avšak prípadné vyvrátenie tvrdenia, že žalovaný odmietol tovar prevziať zaťažovalo práve žalovaného, ktorý však žiaden dôkaz nenavrhol.

3.3 Za hrubé porušenie procesných postupov zo strany odvolacieho súdu dovolateľ označil postup, keď súd výsluch štatutárneho zástupcu žalobcu nepovažoval za výsluch, či už podľa § 195 C. s. p. alebo § 196 C. s. p., čo dovolací súd potvrdil v odôvodnení svojho rozsudku, že tento výsluch nepovažoval za výsluch ani strany sporu ani svedka. Súd teda znemožnil dovolateľovi vykonávať jeho procesné práva, keď ním navrhnuté dôkazy síce vykonal, ale nie ako dôkaz, ale ako prednes, o čom strany sporu nijakým spôsobom neinformoval. Dovolateľ dodal, že tým, že k samotnému výsluchu p. XXX došlo, ponechali ho vo vedomí, že dôkaz vykonaný bol, aj keď ho súdy následne nevzali do úvahy, a to bez opory v C. s. p., či inom právnom predpise.

3.4 Dovolateľ namietal, že súdy z jedinej neurčitej vety právneho zástupcu žalovaného, že podľa jeho informácii nedošlo k odmietnutiu prevzatia tovaru vyvodili, že žalovaný počas celého konania popieral odmietnutie prevzatia tovaru, čo však nie je pravda, pretože žalovaný popieral to, že tovar mu nebol dodaný. To však sporné nebolo, a to práve preto, že došlo k jeho odmietnutiu. Najdôležitejším svedkom k dôvodu a spôsobu odmietnutia bol pritom už vyššie uvedený p. XXX.

3.5 Na základe uvedeného dovolateľ namietal nesprávny procesný postup súdov v otázke dokazovania, vykonávania dôkazov a ich hodnotenia, ktorý bol v rozpore so zákonom. Uviedol, že od nestranného súdu očakával, že jeho úkony a tvrdenia budú posudzované spravodlivo a rovnako ako tvrdenia protistrany, že ním navrhované dôkazy bude sú brať do úvahy a že

v zmysle C. s. p. bude informovaný o tom, aké skutkové tvrdenia súd medzi stranami sporné a ktoré nie sú, aké dôkazy vykoná a aké nie. Súd v tejto veci však nekonali tak, ako dovolateľ očakával a odvolací súd tvrdené procesné porušenia neodstránil, nevykonával prípadné nové dôkazy, nesprávne posúdil vykonanie dôkazov, ako aj povinnosť dôkazného bremena a nezaoberal sa ani porušením § 181 ods. 2 C. s. p.

4. Žalovaný nevyužil svoje právo včas sa vyjadriť k podanému dovolaniu. Výzva súdu prvej inštancie na vyjadrenie sa k dovolaniu bola doručená právnomu zástupcovi žalovaného dňa 23.06.2020 s tým, aby sa vyjadril v lehote 10 dní od doručenia výzvy. Predmetné vyjadrenie však bolo podané elektronicky až dňa 17.07.2020, t. j. oneskorene, a to bez akejkoľvek žiadosti o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia. Z uvedených dôvodov dovolací súd na neskôr podané vyjadrenie neprihliadol v zmysle § 436 ods. 3 C. s. p.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) pred samotným vecným prejednaním dovolania najskôr skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

7. Podľa ust. § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. V posudzovanom prípade dovolateľ prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ vzhliadol predovšetkým v absencii postupu súdu prvej inštancie podľa § 181 ods. 2 C. s. p., v tom, že súdy neprihliadli na prílohu č. 4 jeho vyjadrenia zo dňa 19.11.2019 a taktiež namietal nesprávne vykonanie dokazovania a jeho následne nesprávne vyhodnotenie. Namietal taktiež nesprávne posúdenie otázky dôkazného bremena, nesprávne posúdenie a vyhodnotenie procesných úkonov sporových strán, nesprávne posúdenie výsluchu p. XXX, ktorý odvolací súd nepovažoval za výsluch strany a zároveň ako dôkaz, ale len ako prednes strany. Napokon namietal, že súdy konali, rozhodli, vykonali a vyhodnotili vykonané dôkazy v rozpore s jeho očakávaním.

9. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu

porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky. Pod pojmom „procesný postup“ (čo vyplýva aj z doteraz platnej konštantnej judikatúry NS SR k ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a judikatúry Ústavného súdu SR) sa rozumie faktická (ne)činnosť súdu znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení, resp. možnosť jej aktívnej účasti v spore, predchádzajúca vydaniu súdneho rozhodnutia, avšak nie samotné rozhodnutie súdu vo veci a ani jeho odôvodnenie, funkciou ktorého je vysvetliť podstatné dôvody, so zreteľom na ktoré súd vo veci rozhodol.

10. Obsahom práva na spravodlivý proces (článok 46 ods. 1 Ústavy SR) je umožniť každému, bez akejkoľvek diskriminácie, reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 22/04) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (sp. zn. I. ÚS 50/04).

11. K dovolateľom namietanému postupu súdu prvej inštancie v rozpore s § 181 ods. 2 C. s. p. dovolací súd uvádza, že o tom, aký bol procesný postup súdu prvej inštancie a ako prebiehalo konanie, si dovolací súd môže urobiť obraz len zo spisu. To, ako prebiehalo pojednávanie, dovolací súd zisťuje z obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 09.12.2019. Z jej obsahu vyplýva, že súd na pojednávaní neoboznámil strany sporu s tým, ktoré skutkové tvrdenia považuje za sporné a nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná a neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci. Zároveň však z neho vyplýva, že súd prvej inštancie vyzval strany na prípadné doplnenie návrhov na vykonanie dokazovania, na čo zhodne uviedli, že ďalšie návrhy nemajú a právny zástupca žalovaného len predložil súdu listinný dôkazový materiál, a to odborné vyjadrenie č. 8/2019 a písomné vrátenie faktúry, ktoré súd krátkou cestou doručil protistrane. V zásade platí, že postup súdu podľa § 181 ods. 2 C. s. p. je pre strany sporu a ich zástupcov na základe uvedených úkonov predvídateľný a transparentný, avšak zároveň sa kladie väčší dôraz na zodpovednosť strany za jej vlastnú procesnú aktivitu a transparentné substancovanie skutkových tvrdení a dôkazných návrhov. To, že žalobca možno aj vzhľadom na skôr vydaný platobný rozkaz predpokladal iné meritórne rozhodnutie, ho nezbavilo povinnosti predložiť všetky potrebné dôkazy na preukázanie oprávnenosti a dôvodnosti uplatneného nároku. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu (§ 215 ods. 1 C. s. p.), berie do úvahy iba skutočnosti, ktoré vyšli najavo počas konania (čl. 11 ods. 4 C. s. p.) a pri zisťovaní skutkového stavu vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti (§ 186 ods. 2 C. s. p.). Súd pri výkone spravodlivosti nesmie byť obmedzovaný tak pôvodnými predbežnými závermi o skutkovej stránke veci, ako ani prípadným vlastným predbežným právnym posúdením.

12. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 181 ods. 2 C. s. p. v podstatných rysoch prevzal úpravu priebehu pojednávania po prednesoch strán podľa § 118 ods. 2 O. s. p.. Podľa § 181 ods. 2 C. s. p., po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu. Ak samosudca toto zákonné ustanovenie

nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia strany sporu z jej procesných práv, ktoré jej Civilný sporový poriadok priznáva. Porušenie citovaného ustanovenia teda žiadnym spôsobom nediskvalifikuje stranu sporu napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod., čo napokon v prejednávanej veci vyplýva aj z obsahu zápisnice z pojednávania pred súdom prvej inštancie. Striktné nedodržanie postupu podľa § 118 ods. 2 O. s. p. (teraz § 181 ods. 2 C. s. p. - pozn. dovolacieho súdu) zo strany súdu (spočívajúce v neuvedení, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné) možno hodnotiť len ako tzv. inú vadu konania, ktorou možno dovolanie v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. odôvodniť. Existencia tejto vady sama osebe však nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/167/2012 z 28. mája 2013). Dovolací súd v nadväznosti na uvedenú judikatúru uvádza, že ustanoveniu § 237 písm. f/ O. s. p. korešponduje podľa novej právnej úpravy ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p., pričom pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil pojmom „právo na spravodlivý proces“, čím právna úprava C. s. p. precizuje podmienky prípustnosti dovolania z dôvodu zmätočnosti.

13. Dovolateľ uviedol, že v prípade postupu súdu podľa § 181 ods. 2 C. s. p. by realizácia jej procesných práv bola iná a v konaní by navrhol a predložil ďalšie dôkazy na podporu svojich tvrdení, najmä k otázke odmietnutia prevzatia tovaru žalovaným. Teda, ak by súd prvej inštancie postupoval v súlade so zákonom a naznačil by svoje predbežné právne posúdenie veci, dovolateľ by mal možnosť preukázať dôvodnosť svojho nároku. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚS SR“) v týchto súvislostiach konštatoval, že § 118 ods. 2 OSP neukladá povinnosť súdu „naznačiť svoj predbežný právny názor“, ale upravuje iba povinnosti pri vedení pojednávania. Zo samotnej skutočnosti, že súd určitú okolnosť neuvedie výslovne ako spornú, nevyplýva, že by táto okolnosť bola považovaná za nespornú. Nie je zjavným cieľom § 118 ods. 2 OSP zmeniť rozloženie bremena tvrdenia či dokazovania medzi účastníkmi konania. Skutočnosť, že ani okresný súd a ani krajský súd neupozornil sťažovateľov na to, aby preukázali určitý predpoklad, na ktorý sa má viazať určitý právny následok, nemôže znamenať, že by im, slovami sťažovateľov „odopreli... možnosť splniť dokaznú povinnosť... a následne uniesť dokazné bremeno“. Tvrdené nepoužitie rýdzo procesného § 118 ods. 2 OSP v okolnostiach daného prípadu nemohlo predstavovať opísaný protiprávny zásah do v sťažnosti označených práv sťažovateľov (pozri uznesenie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 16/2012 z 12. januára 2012).

14. Dovolací súd dodáva, že cieľom § 181 ods. 2 C. s. p. je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv. Z vyššie uvedenej judikatúry ÚS SR (sp. zn. IV. ÚS 16/2012) vyplýva, že súd až v samotnom rozhodnutí vo veci, a nie v rámci postupu podľa § 118 ods. 2 O. s. p., vyjadrí svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci (porovnaj aj uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/3/2016 z 22. marca 2017, uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/211/2013 z 13. mája 2014). Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že námietka dovolateľa týkajúca sa opomenutia postupu podľa § 181 ods. 2 C. s. p. zo strany súdu prvej inštancie nie je vzhľadom na ďalší priebeh konania (zápisnica z pojednávania, vykonané dokazovanie, odôvodnenie napadnutého rozhodnutia) relevantná.

15. K námietke dovolateľa, že do spisu doložil písomný dôkaz - listinu uvedenú ako prílohu č. 4 k vyjadreniu zo dňa 19.11.2019 - mail s jasným obsahom, že žalovaný odmietol prevziať

tovar, pričom na tento dôkaz súdy vôbec neprihliadli, dovolací súd uvádza, že z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že vykonal dokazovanie e-mailovou komunikáciou medzi stranami sporu, avšak v ďalšom odôvodnení sa ňou viac nezaoberal. V konečnom dôsledku však ani postup súdu, ak na túto listinu opomenul s vážnosťou predpokladanou dovolateľom prihliadnuť, nemožno charakterizovať ako postup porušujúci právo dovolateľa na spravodlivý súdny proces, nakoľko táto listina neobsahovala žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd nevysporiadal v rámci vykonaného dokazovania a posúdenia skutočností zistených vykonaním ostatných dôkazov. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (sp. zn. I. ÚS 46/05, sp. zn. II. ÚS 76/07).

16. K námietkam dovolateľa týkajúcim sa nesprávne vykonaného dokazovania a nesprávneho vyhodnotenia vykonaných dôkazov a s tým súvisiacou otázkou dôkazného bremena dovolací súd uvádza, že ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvej inštancie; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 384 C. s. p.). Súd rozhodujúci o dovolaní nepreskúma správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to už len z toho dôvodu, že v konaní o tomto opravnom prostriedku nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy; na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť dôkazy sám vykonávať (§ 442 C. s. p.). Keď Najvyšší súd Slovenskej republiky nemôže vykonávať dokazovanie, tak nemôže iba na základe súdnych spisov preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov súdom, lebo si nemôže pre svoje rozhodnutie zabezpečiť rovnaké podklady doplnením alebo zopakovaním dokazovania, aké mal súd, ktorý dôkazy hodnotil. Nesprávne hodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. Ak aj súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá.

17. Pre úplnosť však dovolací súd uvádza, že tak rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj rozsudok odvolacieho súdu obsahujú jasné, zrozumiteľné a dostatočné uvedenie skutkového stavu, ktorý bol zistený dokazovaním vykonaným prostredníctvom stranami navrhnutých a predložených dôkazov. Jedinou spornou skutočnosťou v posudzovanom prípade bol dôvod nedodania tovaru žalovanému, resp. otázka odmietnutia jeho prevzatia. Preukázanie toho, či žalovaný dôvodne alebo bezdôvodne odmietol tovar prevziať zaťažovalo dovolateľa tak, ako to konštatovali vo veci konajúce súdy. Dovolateľ sa v podstatnej časti svojho dovolania zaoberal tým, že súd ako dôkaz nezohľadnil výpoveď jeho štatutárneho zástupcu p. XXX, ale vyhodnotil ho len ako prednes strany sporu, ktorý nevzali do úvahy, napriek tomu, že išlo o najdôležitejší dôkaz k preukázaniu dôvodu, resp. spôsobu odmietnutia prevzatia tovaru. Dôvodnosť týchto tvrdení však z obsahu napadnutého rozhodnutia nevyplýva, práve naopak p. XXX súd prvej inštancie na pojednávaní vo veci kládol s vecou súvisiace otázky a napriek tomu, že jeho odpoveď vyhodnotil odvolací súd len ako prednes strany, konštatoval, že ide o skutkové tvrdenia strany, na ktoré súdy prihliadali, ale ktoré boli zároveň protistranou popreté a neboli preukázané žiadnymi ďalšími dôkazmi, čím nedošlo k odstráneniu stavu spornosti v otázke odmietnutia prevzatia tovaru zo strany žalovaného. Tak ako konštatoval aj odvolací súd dovolateľ mal možnosť navrhnúť aj vykonanie ďalších dôkazov, a to výsluchom napr. p. XXX, či vodiča prepravujúceho tovar a preukázať tak, že žalovaný bezdôvodne odmietol prevziať tovar a nespoliehať sa na to, aby žalovaný preukázal, že tovar neodmietol prevziať, kedy by došlo k preukázaniu tzv. negatívnej skutočnosti, ktorá objektívne preukázateľná nie je a ktorej preukázanie nemožno od žalovaného ani spravodlivo požadovať. Žalobca/dovolateľ však ďalšie dôkazy nenavrhol, na základe čoho nie je na mieste, aby v tomto štádiu konania kritizoval postup súdu týkajúci sa vykonaného dokazovania, hodnotenia zistených skutočností

a nesprávny záver o tom, že neunesol dôkazné bremeno.

18. V súvislosti s uvedeným, ako aj námietkou dovolateľa, že sudy postupovali a rozhodli v rozpore s jeho očakávaním dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania nezakladá zhodnotenie vykonaných dôkazov súdom odchyľne od návrhu a názoru sporovej strany, keďže ide o skutkovú rovinu posudzovania sporu. Zároveň dovolací súd dodáva, že aj otázka posudzovania dôkazného bremena, jeho unesenia, či neunesenia, je integrálnou súčasťou zisťovania skutkového stavu a hodnotenia vykonaných dôkazov, ktoré dovolací súd, ako už bolo vyššie uvedené, v tomto štádiu konania nie je oprávnený posudzovať, či hodnotiť.

19. Dovolací súd považuje za potrebné poukázať tiež na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, ale neustanovuje žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, akým majú byť posúdené. Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je v zásade v právomoci orgánu, ktorý rozhoduje o merite veci. Z uvedeného vyplýva, že právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe zahŕňa právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné (I. ÚS 52/03).

20. V súvislosti s uvedeným dovolací súd zastáva názor, že odôvodnenie odvolacieho súdu spĺňa podmienky riadneho odôvodnenia, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné okolnosti prejednávaného prípadu, odvolací súd sa vysporiadal so všetkými odvolacími námietkami, a to všetko za stavu stotožnenia sa s dôvodmi napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ku ktorým neopomenul doplniť aj ďalšie dôvody na doplnenie jeho správnosti. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci dostatočne zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil a vo veci rozhodol správne, pričom v odôvodnení zhrnul rozhodné skutkové okolnosti, a to veľmi podrobne a uviedol ako jednotlivé skutkové okolnosti veci posúdil a čo z týchto konkrétnych dôkazných prostriedkov zistil a čo z nich vyplynulo pre rozhodnutie o uplatnenom nároku. Postup odvolacieho súdu - stotožnenie sa so závermi súdu prvej inštancie - umožňovalo odvolaciemu súdu ustanovenie § 387 ods. 2 C. s. p., podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne zdôrazniť na doplnenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

21. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že postupom odvolacieho súdu nedošlo k vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., ktorá by zakladala porušenie práva dovolateľa/žalobcu na spravodlivý súdny proces tak, ako to má na mysli citované ustanovenie C. s. p. a v preskúmvanej veci tak nebola splnená podmienka prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., čo zakladá dôvod na odmietnutie dovolania v zmysle ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.

61.
ROZHODNUTIE

Zaznamenanie výpovede do zápisnice v inom súdnom konaní, nezbavuje výpoveď svedka jej procesného charakteru ako samostatného dôkazného prostriedku, ani ho fundamentálne nemení, z hľadiska potreby jeho voľného hodnotenia súdom podľa zákonných kritérií, vyžadovaných pre vyvodenie relevantných skutkových zistení a záverov. Hodnotenie svedeckej výpovede súdom postupom v zmysle ustanovenia § 191 ods. 1 Civilného sporového poriadku, z hľadiska jej vierohodnosti, pravdivosti, správnosti, nemožno nahradiť len poukazom na tento dôkaz obsiahnutý v zápisnici o pojednávaní ako verejnej listiny.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 5. marca 2021, sp. zn. 5Obdo/51/2020)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 17. apríla 2018, č. k. 10CbPv/5/2016-297, žalobu zamietol a žalovaným priznal voči žalobcom právo na plnú náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia sa žalobou domáhali určenia, že používanie ochrannej známky „XXX“ žalovanými, zapísanej v registri ochranných známk Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚPV“) pod č. XXX, je nekalosúťažným konaním s cieľom domôcť sa práva na zápis zmeny majiteľa tejto ochrannej známky v registri ochranných známk ÚPV, a zároveň žiadali, aby súd žalovaným zakázal používať ochrannú známku „XXX“ (ďalej tiež XXX) pri ponuke a predaji satelitných prijímačov a ich príslušenstva (okrem originálnych satelitných prijímačov s typovým označením konkretizovaným v žalobe).

3. Žalobcovia v žalobe uviedli, že žalobca 2/ vyvinul v spolupráci s kórejskou spoločnosťou XXX Ltd. (ďalej len „XXX“), rad satelitných prijímačov, ktoré boli predávané pod označením XXX a ich distribúciu na území Európskej únie zabezpečoval od roku 2009 (neskôr opravené na rok 2006) žalobca 3/ v postavení generálneho obchodného zástupcu žalobcu 2/ pre Európu. Žalovaný 1/ podľa žalobcov nakupoval výrobky značky XXX od priamych odberateľov žalobcov 2/ a 3/ spravidla v Dubaji alebo v Poľsku a predával ich priamo alebo prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti (žalovaného 2/). Po desiatich rokoch obchodovania so satelitnými prijímačmi pochádzajúcimi od žalobcu 1/, si začal žalovaný 1/ uplatňovať práva zo slovenskej ochrannej známky XXX a viacerými výzvami datovanými v rokoch 2015 - 2016 vyzval žalobcov 1/ a 3/ na okamžité ukončenie obchodných aktivít s tovarmi v triede 9 a 35 medzinárodného triedenia tovarov a služieb označovanými XXX na Slovensku. Žalobcovia tvrdia, že žalovaný 1/ takto nekalosúťažným spôsobom zneužíva práva z ochranných známk na zablokovanie dovozu a zákazu obchodu s originálnymi satelitnými prijímačmi XXX a ich príslušenstvom, s cieľom donútiť žalobcov 1/ a 3/, aby mu udelili status výhradného dovozcu výrobkov XXX na územie Slovenskej republiky a Českej republiky (namiesto žalobcu 1/), čo podľa nich vyplýva z emailu zo 7. februára 2016 odoslaného žalovaným 1/ žalobcovi 3/. Podľa názoru žalobcov sa žalovaný 1/ a 2/ súčasne dopúšťajú nekalosúťažného konania formou klamlivého označovania tovaru, vyvolávania

nebezpečenstva zámieny a parazitovania na povesti, keď na svojich stránkach ponúkajú tovar neoprávnene označený značkou XXX. Hoci žalobca 2/ oficiálne vznikol v roku 2005, už v roku 2003 neformálna skupina ukrajinských vývojárov a programátorov vyvinula nový originálny softvér pre satelitný prijímač v spolupráci s kórejskou spoločnosťou XXX (ďalej len „XXX“), ktorá na základe spoločne vytvoreného programového zabezpečenia začala v roku 2004 výrobu satelitných prijímačov pod obchodným označením XXX. Od polovice roka 2004 objednávky na výrobu satelitných prijímačov XXX v závodoch spoločností XXX a XXX zadávala spoločnosť XXX so sídlom v Dubaji (ďalej len „XXX“) a na základe inštrukcií budúcich akcionárov žalobcu 2/ zabezpečovala predaj produkcie. Žalobcovia tvrdili, že žalovaný 1/ podal prihlášku českej i slovenskej ochrannej známky XXX v rozpore s bodom 4a) distribučnej zmluvy uzatvorenej žalovaným 1/ a XXX, t. j. bez súhlasu na podanie takýchto prihlášok od XXX alebo žalobcov.

4. Súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že žalobcom sa nepodarilo preukázať, že by spoločnosť XXX bola v akomkoľvek podriadenom vzťahu voči žalobcovi 2/, v dôsledku čoho by aj žalovaný 1/ zastupujúci XXX bol v určitom nepriamom vzťahu so žalobcom 2/, teda bol jeho nepriamym obchodným zástupcom na území Slovenska a Českej republiky (kde podal prihlášky ochranných známok XXX), a preto žaloba o určenie práva na zápis zmeny majiteľa slovenskej ochrannej známky XXX podľa § 19 zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach (ďalej len „ZOZ“) neobstojí. **Ak prihlasovateľ ochrannej známky koná samostatne, bez toho, aby bol v špecifickom obchodnom vzťahu s majiteľom zahraničnej ochrannej známky, nemožno ho považovať za tzv. neverného agenta.** Pretože žalovanému 1/ patria práva k slovenskej i českej ochrannej známke XXX, používanie týchto ochranných známok a uplatňovanie práv z nich na príslušnom území nemožno hodnotiť ani ako nekalosúťažné konanie, či zneužívanie práv z ochranných známok.

5. Súd prvej inštancie na základe predložených listinných dôkazov skonštatoval, že nebolo preukázané, že by žalovaný 1/ ako prihlasovateľ slovenskej ochrannej známky XXX bol v ekonomickom alebo v inom vzťahu so žalobcami 2/ alebo 3/ tak, aby bola naplnená hypotéza § 19 ZOZ.

6. Zástupca žalobcov považoval za dôkaz preukazujúci naplnenie hypotézy § 19 ZOZ - stanovisko Ing. XXX prednesené na pojednávaní 24. marca 2009 v konaní pred Okresným súdom Banská Bystrica sp. zn. 62Cb/205/2008 (správne 64Cb/205/2008 - pozn. dovolacieho súdu), na ktorom ako svedok podľa zápisnice z pojednávania vypovedal, že: „*Spoločnosť XXX s.r.o. XXX vystupuje ako obchodný zástupca XXX Ukrajina, ktorá vyrobila pre spoločnosť XXX výrobok, ktorým bol satelitný prijímač XXX.*“ Súd prvej inštancie skonštatoval, že hoci je pravdou, že zápisnica o súdnom pojednávaní je verejnou listinou, vzhľadom k tomu, že ju spochybnil nielen samotný svedok Ing. XXX, ale aj XXX (v tom konaní žalovaný), len ťažko ju možno akceptovať ako nepochybný priamy dôkaz vzťahu obchodného zastúpenia medzi žalovaným 1/ a žalobcom 2/. Už prvá veta tejto zápisnice obsahuje zrejmú nesprávnosť v tom, že výrobky neboli vyrábané pre XXX (XXX bol výrobcom), a preto nemožno vylúčiť, že celá veta je v zápisnici uvedená nesprávne. XXX listom zo dňa 22. januára 2018 požiadal o opravu protokolácie a doplnenie svedeckej výpovede na pojednávaní v tomto konaní dňa 31. januára 2017 v tom zmysle, že bola nesprávne zapísaná jeho výpoveď a v zápisnici chýbajú údaje, ktoré uviedol Ing. XXX.

7. Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom z 19. decembra 2019, č. k. 41CoPv/14/2018-363, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcom 1/ až 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho

konania v rozsahu 100%.

8. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že po preskúmaní veci na základe podaného odvolania dospel k záveru o dostatočnom rozsahu zistenia skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie, o vyhodnotení dôkazov v súlade s ust. § 191 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“) a o náležitom odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa ust. § 220 ods. 2 C. s. p. Zároveň sa s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie stotožnil a v podrobnostiach na tieto dôvody odkázal (§ 387 ods. 1 a 2 C. s. p.).

9. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so zisteným skutkovým stavom a súdom prvej inštancie vyvodeným záverom, že žalobcom sa nepodarilo preukázať, že by spoločnosť XXX bola v akomkoľvek podriadenom vzťahu voči žalobcovi 2/, v dôsledku čoho by aj žalovaný 1/, zastupujúci XXX, bol v určitom nepriamom vzťahu so žalobcom 2/, a teda by bol jeho nepriamym obchodným zástupcom na území Slovenska a Česka. Zároveň sa stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, že pokiaľ sa žalobcovia domáhali určenia práva na zápis zmeny majiteľa ochrannej známky, museli by preukázať, že žalovaný 1/ v čase podania prihlášok ochranných známok XXX na Slovensku a v Česku konal v rozpore s právom, teda, že podal prihlášku ochrannej známky ako obchodný zástupca žalobcu 2/ bez jeho súhlasu, pričom túto skutočnosť podľa názoru odvolacieho súdu žalobcovia v konaní nepreukázali.

10. Odvolací súd na doplnenie záverov rozsudku súdu prvej inštancie o nepreukázaní dôvodnosti žaloby, s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil, uviedol, že žalobcovia nemôžu opierať svoj nárok najmä o zápisnicu z konania Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 64Cb/205/2008, s poukazom na výpoveď Ing. XXX, ktorý mal uviesť, že *spoločnosť XXX, s. r. o. XXX vystupuje ako obchodný zástupca XXX Ukrajina, ktorá vyrobila pre spoločnosť XXX Kórea výrobok, ktorý bol satelitný prijímač XXX*. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že uvedená výpoveď nemusí byť presne zachytená, keďže už v samotnej prvej vete zápisnice sa vyskytuje zrejma nesprávnosť. Pokiaľ sa žalobcovia odvolávali na ust. § 205 C. s. p., odvolací súd poukázal na možný nesprávny obsah tejto zápisnice pri výsluchu Ing. XXX, spochybnený jeho samostatným vyhlásením z 9. februára 2018. Vo vzťahu k ostatným žalobcami predloženým dôkazom odvolací súd uviedol, že tieto nie sú spôsobilé preukázať tvrdenia o podriadenosti XXX voči žalobcovi 2/, resp. ich nepovažoval za dôkazy hodnoverne preukazujúce dôvodnosť nároku žalobcov voči žalovaným.

11. Záverom odvolací súd dodal, že žalovaný 1/ podal prihlášku na zápis ochrannej známky v Česku 4. augusta 2008 a na Slovensku 21. septembra 2009, pričom táto prihláška musela obsahovať všetky hmotnoprávne ako aj procesnoprávne náležitosti a v konaní pred ÚPV mal každý oprávnenie vzniesť námietky k zápisu ochrannej známky. Proti zápisu slovenskej ochrannej známky neboli podané žiadne námietky, ani neskôr nebola napadnutá návrhom na vyhlásenie jej neplatnosti alebo zrušenie a v Českej republike bolo vedené konanie o návrhu žalobcu 2/ na vyhlásenie neplatnosti ochrannej známky voči žalovanému 1/ s tým, že prvostupňový orgán tento návrh zamietol so záverom, že z predložených dôkazov nemožno posudzovať priamy alebo nepriamy vzťah navrhovateľa (XXX), či jeho výrobkov k prihlasovateľovi (XXX) s tým, že ani z dokladov predložených v tomto konaní nevyplynulo, že by mal prihlasovateľ v čase podania prihlášky dôvod spájať označenie XXX s navrhovateľom, s ktorým nebol v žiadnom styku a ktorý na území Slovenska a Česka nepôsobil.

12. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali v zákonom stanovenej lehote

žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) spoločné dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodili z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Podľa názoru dovolateľov rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, „či v zmysle § 192 C. s. p. v spojení s § 205 C. s. p. súd má alebo nemá povinnosť považovať za pravdivé a preukázané skutočnosti osvedčené svedeckou výpoveďou riadne poučeného svedka, obsiahnutou vo verejnej listine - súdnej zápisnici z pojednávania, riadne vyhotovenej súdom prvého stupňa v inom (už dávnejšie ukončenom) súdnom konaní, to všetko v situácii, keď protistrana v prebiehajúcom konaní spochybnila pravdivosť uvedených skutočností uvedených v zápisnici, no opak nebol preukázaný.“ Argumentovali tým, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd uvedenú otázku vyriešili nesprávne, keď v priamom rozpore so znením § 192 C. s. p. v spojení s § 205 C. s. p. nepriznali skutočnostiam uvedeným vo výpovedi svedka, obsiahnutej v zápisnici z pojednávania z 24. marca 2009, vyhotovenej Okresným súdom Banská Bystrica v konaní sp. zn. 64Cb/205/2008, charakter vyvrátiteľnej domnienky a nepovažovali tieto skutočnosti za preukázané, hoci v konaní nebol preukázaný opak. Nesprávnou interpretáciou a aplikáciou uvedených ustanovení sa odvolací súd odklonil od dlhodobo ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, pričom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“): uznesenie sp. zn. 3Cdo/61/1999 z 1. novembra 1999, rozsudok sp. zn. 1Cdo/15/2003 z 1. septembra 2003, rozsudok sp. zn. 2Cdo/11/2007 z 29. decembra 2008, rozsudok sp. zn. 2Cdo/199/2005 z 1. marca 2010, uznesenie sp. zn. 4Cdo/240/2010 z 27. októbra 2010, uznesenie sp. zn. 1Cdo/18/2013 z 27. novembra 2013, uznesenie sp. zn. 8Cdo/252/2014 z 10. decembra 2014 a uznesenie sp. zn. 1Cdo/185/2017 zo 16. decembra 2019.

13. Podľa dovolateľov ich právny nárok vychádza z ustanovenia § 19 ZOZ, pričom úlohou súdu bolo posúdenie, či preukázali kumulatívne splnenie všetkých znakov hypotézy uvedeného ustanovenia, a to, že: a/ žalobca je majiteľom (staršej) zahraničnej ochrannéj známky, b/ na inom území došlo k zápisu neskoršej (zhodnej alebo zameniteľnej) ochrannéj známky (bez súhlasu majiteľa skoršej zahraničnej ochrannéj známky) a c/ subjekt, na ktorého meno bola ochranná známka zapísaná bol (v čase podania prihlášky) obchodným zástupcom žalobcu. Splnenie znakov hypotézy § 19 ZOZ uvedených v bodoch a/ a b/ žalobcovia preukázali a v konaní neboli sporné, pričom splnenie posledného znaku (bod c/) žalobcovia preukazovali svedeckou výpoveďou svedka Ing. XXX, obsiahnutou v zápisnici z pojednávania Okresného súdu Banská Bystrica z 24. marca 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 64Cb/205/2008. Pravdivosť a správnosť zápisu svojej výpovede Ing. XXX spochybnil, no nevyvrátil. Odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) vec nesprávne právne posúdil, keď neuznal kumulatívne splnenie všetkých znakov hypotézy § 19 ZOZ napriek tomu, že obsah svedeckej výpovede s charakterom vyvrátiteľnej domnienky nebol v konaní vyvrátený dôkazom opaku v zmysle § 192 C. s. p. v spojení s § 205 C. s. p. Žalobcovia preto navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie.

14. Žalovaní vo vyjadrení k dovolaniu navrhli, aby dovolanie žalobcov dovolací súd odmietol.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je potrebné odmietnuť.

16. V zmysle § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné,

(len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

17. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

18. Žalobcovia v rozhodovanej veci vyvodzovali prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Pre dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p. Podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p. dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

19. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ust. § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 2Cdo/54/2018, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

20. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p.).

21. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi).

22. Za otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dovolateľ označil otázku: „či v zmysle § 192 C. s. p. v spojení s § 205 C. s. p. súd má alebo nemá povinnosť

považovať za pravdivé a preukázané skutočnosti osvedčené svedeckou výpoveďou riadne poučeného svedka, obsiahnutou vo verejnej listine - súdnej zápisnici z pojednávania, riadne vyhotovenej súdom prvého stupňa v inom (už dávnejšie ukončenom) súdnom konaní, to všetko v situácii, keď protistrana v prebiehajúcom konaní spochybnila pravdivosť uvedených skutočností uvedených v zápisnici, no opak nebol preukázaný.“ Dovolateľ v dovolaní tvrdil odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, konkrétne poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/61/1999, 1Cdo/15/2003, 2Cdo/11/2007, 2Cdo/199/2005, 4Cdo/240/2010, 1Cdo/18/2013, 8Cdo/252/2014 a 1Cdo/185/2017. Dovolací súd konštatuje, že napriek uvedenému, dovolanie žalobcov podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. prípustné nie je.

23. Ako už dovolací súd uviedol vyššie, právna otázka položená dovolateľom v dovolaní musí byť zásadná pre rozhodnutie vo veci, čo znamená, že od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie súdu v spore. Dovolateľmi položená otázka uvedené kritérium nespĺňa a jej formulácia opomína základné závery rozhodujúce pre právne úvahy odvolacieho (i prvoinstančného) súdu. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver najvyššieho súdu rozhodujúceho o dovolaní.

24. Z rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie, výslovne vyplýva, že súdy nižšej inštancie svoje rozhodnutia založili na tom, že z vykonaného dokazovania nevyplynulo - v konaní nebolo preukázané splnenie všetkých znakov hypotézy ustanovenia § 19 ZOZ. Konkrétne nebolo v konaní preukázané tvrdenie, že subjekt, na ktorého meno bola ochranná známka zapísaná (žalovaný 1/) bol (hoci aj nepriamym) obchodným zástupcom žalobcu 2/ na území Slovenska; zároveň v konaní nebolo preukázané, že žalovaný 1/ v čase podania prihlášok ochranných známk XXX na Slovensku konal v rozpore s právom, teda, že by podal prihlášku ochrannej známky ako obchodný zástupca žalobcu 2/ bez jeho súhlasu. V tomto smere rozhodnutie spočívalo v závere o neunesení dôkazného bremena na žalujúcej strane. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie tiež vyplýva, že súdy nespochybňovali skutočnosť, že zápisnica z pojednávania

je verejnou listinou, ale obsah výpovede v nej obsiahnutej, s prihliadnutím na ďalšie vykonané dôkazy (vyhlásenie p. XXX a p. XXX) ako aj na zrejmé nesprávosti uvedené v tejto zápisnici, nepovažovali za priamy dôkaz vzťahu obchodného zastúpenia medzi žalobcom 2/ a žalovaným 1/. Žalobcami nastolená otázka tak v riešenej veci nemôže priniesť zmenu záverov konajúcich súdov a jej riešenie v kontexte vykonaného dokazovania nemôže dovolateľom priniesť pozitívny výsledok v spore a ich právne postavenie sa nezmení.

25. V tejto súvislosti dovolací súd zdôrazňuje, že dovolanie nepredstavuje (ďalší) opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd z hľadiska úpravy a zamerania dovolacieho konania nie je tzv. skutkovým súdom, čo znamená, že nemôže formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení súdmi nižších inštancií, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvoinstančného a odvolacieho) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Vyplýva to z ustanovenia § 442 C. s. p., podľa ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania a jeho hodnotenia (§ 191 ods. 1 C. s. p., § 378 ods. 1 C. s. p.).

Dovolacou otázkou, tak ako bola dovolateľmi vymedzená, sa však dovolatelia v podstate domáhajú revízie skutkového stavu, čo nie je v dovolacom konaní prípustné.

26. V neposlednom rade, pokiaľ dovolatelia poukazujú na rozhodnutia dovolacieho súdu (čo by ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu), v ktorých je podľa názoru dovolateľov riešená uvedená právna otázka odlišne ako ju vyriešil odvolací súd, dovolací súd uvádza, že v dovolateľmi označených rozhodnutiach dovolací súd neriešil otázku prezumpcie správnosti a pravdivosti skutočností osvedčených svedeckou výpoveďou obsiahnutou v súdnej zápisnici z pojednávania. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/61/1999 z 1. novembra 1999 sa týkalo vzdania sa práva na podanie odvolania; v rozsudkoch sp. zn. 1Cdo/15/2003 z 1. septembra 2003, sp. zn. 2Cdo/11/2007, z 29. decembra 2008 a sp. zn. 2Cdo/199/2005 z 1. marca 2010 a v uznesení sp. zn. 1Cdo/185/2017 zo 16. decembra 2019, najvyšší súd riešil otázku osvedčovania listín notárom; uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/240/2010 z 27. októbra 2010 a sp. zn. 1Cdo/18/2013 z 27. novembra 2013 sa týkali doručeníek a v uznesení sp. zn. 8Cdo/252/2014 z 10. decembra 2014 sa najvyšší súd zaoberal dovolateľom tvrdeným odmietnutím súdu protokolovať „veci zásadného významu“ do zápisnice z pojednávania. Z obsahu spisu, a predovšetkým z rozhodnutí súdov oboch inštancií nevyplýva, že by tieto súdy nerešpektovali právne závery obsiahnuté v dovolateľom označených rozhodnutiach najvyššieho súdu, nakoľko nešlo o skutkovo a právne obdobné veci v porovnaní s vecou, ktorá je predmetom tohto sporu.

27. Záverom dovolací súd uvádza, že prípadné nerešpektovanie ust. § 205 C. s. p., tiež v spojitosti s ust. § 192 C. s. p., z hľadiska existencie vyvrátiteľnej domnienky pravdivosti obsahu verejnej listiny, zo strany konajúcich súdov, by vo všeobecnosti mohlo byť dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. (ak by súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces). Dovolatelia však vadu zmatečnosti v procesnom postupe konajúcich súdov nižšej inštancie podľa uvedeného ustanovenia nenamietali (viď § 440 C. s. p.) a zároveň dovolací súd len pre úplnosť poznamenáva, že z obsahu spisu ani nevyplýva, že by k uvedenej vade postupom odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie v tomto konaní došlo.

28. Dovolací súd pre bližšie vysvetlenie považuje za potrebné k prijatým záverom dodať (obiter dictum) aj nasledovné.

29. **Zápisnica o súdnom pojednávaní má** vo všeobecnosti v zmysle ustálenej judikatúry **povahu verejnej listiny** (pozri napr. 2Cdo/119/2011, II. ÚS/333/2014). Zápisnica o súdnom pojednávaní spísaná v inom súdnom konaní, a ako dôkaz vykonaná v ďalšom (napr. tu posudzovanom) súdnom konaní, z hľadiska úpravy dokazovania v Civilnom sporovom poriadku (§ 185 až § 211) vo svojej podstate predstavuje jeden z dôkazných prostriedkov - listinu, a to verejnú listinu. Listiny sú jedným z tzv. klasických (zákomom pomenovaných) dôkazných prostriedkov v civilnom procese a intenzita ich dôkaznej sily je rozdielna podľa toho, či ide o listiny verejné alebo ostatné, ktoré sa označujú ako súkromné. Listina je v podstate písomná správa podávaná na huteľnom podklade, na akom bývajú obvykle takéto správy podávané (papier, pergamen a pod.) a je vydavateľom podpísaná. V civilnom konaní pri dokazovaní listinou skúma súd jej pravosť, t. j., či pochádza od toho, kto je na nej ako vydavateľ podpísaný, či nie je jej obsah porušený a ďalej správnosť jej obsahu.

30. **Verejná listina** je listina vydaná súdom alebo iným štátnym orgánom v medziach ich právomoci alebo listina, ktorá bola osobitným predpisom za takú vyhlásená; je považovaná za dôkazný prostriedok veľmi preukazný (presvedčivý, evidentný, nesporný). Pokiaľ nie je

pochybná jej pravosť (napr., že bola sfalšovaná), **potvrďuje, že ide o nariadenie alebo prehlásenie orgánu, ktorý listinu vydal.** V tomto smere sú potom súdy aj iné štátne orgány takouto listinou viazané. Ak verejná listina obsahuje osvedčenie alebo potvrdenie nejakej skutočnosti (napr. potvrdenie obce, že pre povinného je zabezpečené náhradné bývanie), potom potvrďuje aj pravdivosť tejto skutočnosti, pokiaľ nie je dokázaný opak. Tým sa líši od súkromnej listiny, kde stačí popretie správnosti jej obsahu (napr. o zaplatení dlhu) k tomu, aby jej správnosť (pravdivosť) musela byť preukazovaná tým, kto sa jej dovoľáva (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/13/2009).

31. Podľa ustanovení § 99 C. s. p. a § 52 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy, zápisnica o súdnom pojednávaní obsahuje najmä presný čas začiatku a skončenia súdneho pojednávania, označenie prejednávanej veci, označenie osôb prítomných na pojednávaní, opis priebehu pojednávania, podstatný obsah výpovedí a prednesov, výroky rozhodnutia, ako aj všetky podstatné okolnosti a poučenia poskytnuté súdom. Z uvedeného vyplýva, že **účelom zápisnice o súdnom pojednávaní je zaznamenanie tohto procesného úkonu súdu v listinnej podobe** tak, aby poskytovala súdu, stranám a ich zástupcom jasný obraz o priebehu pojednávania.

32. Podľa § 205 C. s. p., listiny vydané orgánmi verejnej moci v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitným predpisom vyhlásené za verejné, potvrďujú pravdivosť toho, čo sa v nich osvedčuje alebo potvrďuje, ak nie je dokázaný opak.

33. V zápisnici o pojednávaní ako verejnej listine sa prezumuje správnosť a pravdivosť údajov v nej uvedených. **V prípade svedeckej výpovede zachytenej v zápisnici o pojednávaní je pravdivosť toho, čo (zápisnica) osvedčuje alebo potvrďuje, v zmysle ustanovenia § 205 C. s. p. potrebné vnímať len ako osvedčenie - potvrdenie účasti svedka na konkrétnom pojednávaní a zaznamenania (podstatného) obsahu jeho výpovede na tomto pojednávaní.** Uvedené vyplýva zo samotnej povahy zápisnice o pojednávaní, ktorá má slúžiť predovšetkým ako záznam priebehu pojednávania. Vyplýva to aj z dikcie ust. § 99 ods. 1 C. s. p., v zmysle ktorého, ak to súd považuje za vhodné a účelné, spisuje sa o procesných úkonoch zápisnica. Inými slovami, zápisnica o pojednávaní zachytávajúca výpoveď svedka (ako verejná listina podľa § 205 C. s. p.), potvrďuje existenciu a priebeh daného procesného úkonu, pravdivosť toho, že sa svedok pojednávania zúčastnil a čo vypovedal. Podľa názoru dovolacieho súdu v tomto smere **je nevyhnutné rozlišovať medzi prezumpciou správnosti a pravdivosti zápisnice o pojednávaní (ako osvedčenia priebehu pojednávania) a prezumpciou správnosti a pravdivosti obsahu svedeckej výpovede, na ktorú ustanovenie § 205 C. s. p. z hľadiska hodnotenia dôkazov nedopadá.** Z uvedeného, na skutočnosti uvádzané vo výpovedi svedka, len z dôvodu jej zachytenia v zápisnici zo súdneho pojednávania, nemožno bez ďalšieho v inom konaní nahliadať v zmysle § 205 C. s. p. ako na objektívne pravdivé a preukázané (ako priamy dôkaz preukazujúci určitú skutočnosť). Zároveň nemožno zo žiadneho z ustanovení C. s. p. vyvodiť, že súd nemôže vyhodnotiť svedeckú výpoveď zaprotokolovanú v zápisnici v inom konaní v rámci voľného hodnotenia dôkazov (§ 191 C. s. p.).

34. V prípade dokazovania obsahom svedeckej výpovede v inom konaní, zisťovanej zo zápisnice o pojednávaní spísanou (iným) súdom, do ktorej bola výpoveď svedka zaznamenaná, sa súd v podstate zaoberá popri sebe dvomi dôkaznými prostriedkami, a to nosičom, záznamom svedeckej výpovede, ktorým je listina - zápisnica o pojednávaní ako verejná listina osvedčujúca priebeh a obsah výpovede svedka a samotnou svedeckou

výpoveďou z hľadiska jej pravdivosti, úplnosti, vierohodnosti, či súladnosti s inými dôkazmi. Teda verejná listina - zápisnica o pojednávaní zachycuje predovšetkým kto vypovedal, pred akým orgánom, na aké otázky, miesto a čas výpovede a tiež, či svedecká výpoveď bola ako dôkaz v konaní vykonaná procesne prípustným spôsobom (po zákonnom poučení). Avšak samotné zachytenie výpovede svedka (v inom súdnom konaní) do zápisnice ako verejnej listiny nezbavuje súdu možnosti a súčasne procesnej povinnosti hodnotiť samotnú svedeckú výpoveď spôsobom podľa ust. § 191 ods. 1 C. s. p. **Zachytenie výpovede do zápisnice v inom súdnom konaní, nezbavuje výpoveď svedka jej procesného charakteru ako samostatného dôkazného prostriedku, ani ho fundamentálne nemení, z hľadiska potreby jeho voľného hodnotenia súdom podľa zákonných kritérií, vyžadovaných pre vyvodenie relevantných skutkových zistení a záverov.** Inými slovami, **hodnotenie svedeckej výpovede súdom postupom v zmysle § 191 ods. 1 C. s. p., z hľadiska jej vierohodnosti, pravdivosti, správnosti, nemožno nahradiť len poukazom na zachytenie tohto dôkazu v zápisnici o pojednávaní ako verejnej listine.** To, či svedok v inom konaní (ne)pravdivo vypovedal o určitých skutočnostiach, môže a musí byť podrobené hodnotiacemu kritickému úsudku súdu v civilnom procese v inej veci, pokiaľ možno, akoby vypovedal pred súdom v danom konaní priamo. **Dôkaznú silu obsahu (pravdivosti, správnosti) výpovede svedka nezvyšuje len samotná okolnosť jej zachytenia do zápisnice v (inom) súdnom konaní.** Dôkaznú silu toho - ktorého dôkazu mu priraduje až súd ako výsledok jeho hodnotenia vykonaného dokazovania zákonom aprobovaným spôsobom.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v prípade dovolania žalobcov nedošlo k naplneniu podmienok pre prípustné dovolanie podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Preto najvyšší súd dovolanie žalobcov odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.

62. ROZHODNUTIE

Z ustanovenia § 768k ods. 2 Obchodného zákonníka (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. februára 2013) vyplýva jednoznačný právny záver, že pre určenie právneho režimu, podľa ktorého sa posudzuje omeškanie dlžníka s plnením peňažného záväzku (§ 365 Obchodného zákonníka), nie je rozhodujúce to, kedy došlo k porušeniu povinnosti dlžníka plniť riadne a včas, ale to, kedy bola uzavretá zmluva, v ktorej sa dlžník zaviazal na plnenie.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. apríla 2021, sp. zn.1Obdo/25/2020)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Lučenec (ďalej aj „súd prvej inštancie“) prvou výrokovou vetou rozsudku č. k. 14Cb/130/2016-295 zo 16. apríla 2018 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 739,36 € v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku, druhou výrokovou vetou žalobu vo zvyšku zamietol a treťou výrokovou vetou žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 78%.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca si žalobou doručenou súdu dňa 17.10.2016 uplatnil proti žalovanému právo na zaplatenie úrokov z omeškania v sume 6.542,55 € v zmysle bodu 7 zmluvy o nájme nebytových priestorov, ktorú strany uzavreli dňa 01.01.2011 (ďalej aj „zmluva o nájme“ alebo „zmluva“). Na základe zmluvy žalobca dal žalovanému do nájmu nebytové priestory – objekt služieb v XXX, na XXX ulici XXX, prízemie o výmere XXX m² a poschodie o výmere XXX m² za účelom prevádzkovania herne. V zmysle bodu 5 zmluvy žalovaný bol povinný za prenajaté nebytové priestory platiť nájomné vo výške 930,- € bez DPH mesačne, pričom v bode 6 zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že nájomné sa bude platiť vždy do 13-teho dňa v mesiaci za daný mesiac na základe faktúry prenajímateľa (žalobcu). Zmluvné strany sa ďalej dohodli, že nájomné je zaplatené včas, ak najneskôr v deň jeho splatnosti bude v skutočnosti pripísané k dobru na účet prenajímateľa (bod 7 zmluvy o nájme) a v prípade nedodržania termínu splatnosti úhrady nájomného budú žalovanému fakturované úroky za každý deň omeškania vo výške 0,5% z celkovej hodnoty nájmu. Keďže žalovaný v lehote splatnosti nájomné neuhradil riadne a včas, žalobca si proti nemu uplatnil právo na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 0,5% z celkovej hodnoty nájmu, a to za roky 2013, 2014, 2015 a 2016 v celkovej sume 6.542,55 €, pričom úroky z omeškania vyúčtoval faktúrou č. XXX, splatnou dňa 11.10.2016.

3. Prvým rozsudkom č. k. 14Cb/130/2016-246 z 11. augusta 2017 súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.139,90 €, vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania 57,12 €. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, týkajúcej sa zaplatenia sumy 5.139,90 €, zrušil a vec v tejto časti vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s poukazom na to, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď omeškanie žalovaného ako dlžníka posudzoval len podľa evidencie došlých faktúr, predloženej žalovaným a podľa termínu úhrad faktúr uvedených žalobcom, v dôsledku čoho nesprávne ustálil výšku úrokov z omeškania. Pozornosť upriamil na to, že právo na úroky z omeškania žalobcovi ako veriteľovi vznikne vo výške dohodnutej v zmluve len za predpokladu, ak žalobca dodrží v zmluve uvedený spôsob

vystavenia a odoslania jednotlivých faktúr v rozhodnom období žalovanému a následne žalovaný sa dostane do omeškania so splnením záväzku v lehote dohodnutej v zmluve. V opačnom prípade platí, že lehota na splnenie peňažného záväzku a výška úrokov z omeškania neboli dohodnuté v zmluve a začiatok lehoty na splnenie peňažného záväzku, ako aj výšku úrokov z omeškania je potrebné určiť podľa zákonnej úpravy.

4. Po vrátení veci súd prvej inštancie vykonal dokazovanie predloženými listinnými dôkazmi, výsluchom sporových strán a svedkov, pričom konštatoval, že vychádzal z dátumov doručenia faktúr, ktoré uviedol žalovaný, nakoľko nebolo sporné, že žalobca nevystavoval faktúry žalovanému do 13-teho dňa toho-ktorého mesiaca. Lehota na splnenie peňažného záväzku nebola dohodnutá v zmluve a rovnako tak nebola dohodnutá ani výška úrokov z omeškania. Po právnej stránke vec posúdil v zmysle § 365 ods. 2 a § 369 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obch. zák.“) a žalovaného zaviazal k zaplateniu úrokov z omeškania vo výške 739,36 € (výrok I.), pričom do posudzovaného obdobia zahrnul aj mesiace január – jún 2015, keďže predmetom žaloby bolo zaplatenie úrokov z omeškania za roky 2013 – 2016 a pokiaľ pri podkladoch vo faktúre došlo k sčítacím chybám, nevyplýva z toho, že by si žalobca neuplatnil v žalobe úroky aj za uvedené mesiace. Vo zvyšnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol (výrok II.) a o trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“), pričom žalovanému ako úspešnejšej strane sporu priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi vo výške 78% (výrok III.).

5. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 41Cob/84/2018-323 z 19. decembra 2018 tak, že prvou výrokovou vetou potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej druhej výrokovej vete, ktorou súd prvej inštancie zamietol žalobu vo zvyšku (t. j. o zaplatenie sumy 4.400,54 €), druhou výrokovou vetou odvolací súd odmietol odvolanie žalobcu v napadnutej prvej výrokovej vete, ktorou súd prvej inštancie žalobe v časti o zaplatenie sumy 739,36 € vyhovel a treťou výrokovou vetou priznal žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

6. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že po zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutej časti a vrátení veci na ďalšie konanie zostalo predmetom sporu právo na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5.139,90 €, o ktorom súd prvej inštancie rozhodol tak, že prvou výrokovou vetou uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 739,36 €, druhou výrokovou vetou žalobu vo zvyšku zamietol a treťou výrokovou vetou žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi vo výške 78%. Odvolací súd konštatoval, že právo na zaplatenie úrokov z omeškania si žalobca uplatnil v zmysle bodu 7 zmluvy o nájme nebytových priestorov, ktorú strany uzavreli dňa 01.01.2011. V bode 6 zmluvy sa strany dohodli, že nájomné sa bude platiť vždy do 13-teho dňa v mesiaci za daný mesiac na základe faktúry prenajímateľa (žalobcu). V bode 7 (prvá a tretia veta) zmluvy sa strany ďalej dohodli, že nájomné je zaplatené včas, ak najneskôr v deň jeho splatnosti bude v skutočnosti pripísané k dobru na účet prenajímateľa, pričom v prípade nedodržania termínu splatnosti úhrady nájomného budú žalovanému fakturované úroky za každý deň omeškania vo výške 0,5% z celkovej hodnoty nájmu. Úroky z omeškania za oneskorené platenie nájmu za roky 2013 – 2016 žalobca vyúčtoval žalovanému faktúrou č. XXX.

7. Žalobca vystavoval jednotlivé faktúry, na základe ktorých žalovanému fakturoval výšku nájomného za jednotlivé relevantné mesiace tvrdiac, že faktúry žalovanému doručoval na základe obchodných zvyklostí tak, že ich osobne odovzdal ekonómke žalovaného, prípadne účtovníčke alebo ich nechal na recepcii Hotela XXX v XXX, avšak uvedené tvrdenie

žalovaný poprel. Podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ žalobca nepreukázal, že jednotlivé vystavené faktúry sa dostali do dispozície žalovaného v primeranej lehote, v ktorej by žalovaný mohol splniť povinnosť zaplatiť nájomné do 13-teho dňa za daný mesiac pripísaním k dobru na účet prenajímateľa, potom platí, že lehota na splnenie peňažného záväzku v zmluve nebola dohodnutá a rovnako v zmluve nebola dohodnutá ani výška úrokovej sadzby za omeškanie so splnením peňažného záväzku. Žalovaný bol preto povinný splniť peňažný záväzok v lehote podľa právnej úpravy ustanovenej v § 365 ods. 2 Obch. zák., a to v znení platnom v rozhodnom období.

8. Keďže žalobca v konaní nevedel preukázať, kedy sa jednotlivé faktúry, na základe ktorých mal žalovaný platiť nájomné, dostali do dispozície žalovaného, súd pri posudzovaní omeškania žalovaného s platením peňažného záväzku mohol vychádzať len z evidencie došlých faktúr, predloženej žalovaným a z termínu úhrad jednotlivých faktúr podľa evidencie žalobcu. Na základe predloženej evidencie súd prvej inštancie potom dospel k správne mu zisteniu, že žalovaný si svoj peňažný záväzok zaplatiť nájomné za rozhodné obdobie nesplnil včas.

9. Podľa ustanovenia § 365 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení platnom v rozhodnom období (t. j. od 01.08.2014 do 30.11.2015) dlžník, ktorého záväzok spočíva v peňažnom plnení, je v omeškaní, ak nesplní riadne a najneskôr do 30 dní odo dňa doručenia dokladu alebo do 30 dní odo dňa poskytnutia plnenia veriteľom, podľa toho, ktorý z týchto dní nastal neskôr, ak zo zmluvy nevyplýva iná lehota splatnosti. Ak je deň doručenia dokladu neistý, dlžník je v omeškaní uplynutím 30. dňa odo dňa poskytnutia plnenia veriteľom. Dlžník je v omeškaní, a to až do doby poskytnutia riadneho plnenia alebo do doby, keď záväzok zanikne iným spôsobom. Podľa ustanovenia § 369 ods. 2 Obch. zák. v znení platnom od 01.08.2014 dlžník je povinný platiť úroky z omeškania v sadzbe, ktorú ustanoví vláda Slovenskej republiky nariadením, ak výška úrokov z omeškania nebola dohodnutá v zmluve.

10. Odvolací súd ďalej uviedol, že prepočítal výšku úrokov z omeškania podľa sadzby stanovenej Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z. z. a zistil, že podľa § 1 písm. a/ v znení platnom v rozhodnom období by žalovanému vzniklo právo na zaplatenie úrokov z omeškania za omeškanie so splnením peňažného záväzku za obdobie august až december 2014 a január až november 2015 vo výške 108,60 €. Avšak vzhľadom k tomu, že súd prvej inštancie prvou výrokovou vetou rozsudku žalobe čiastočne vyhovel a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 739,36 €, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej druhej výrokovej vete potvrdil podľa § 378 ods. 1 C. s. p.

11. V závere odvolací súd uviedol, že žalobca podal odvolanie aj proti prvej výrokovej vete, ktorou súd prvej inštancie rozhodol v prospech žalobcu. Keďže žalobca nie je oprávnenou osobou na podanie odvolania proti tej časti výroku rozhodnutia, ktorou mu nebola uložená žiadna povinnosť, resp. nebola mu spôsobená žiadna ujma, odvolací súd odvolanie žalobcu odmietol podľa § 386 písm. b/ C. s. p. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 369 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C. s. p. a v odvolacom konaní úspešnému žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

12. Proti celému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) v zákonom stanovenej lehote dovolanie v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“

alebo „dovolací súd“) rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu nižšieho stupňa.

13. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, čím odvolací súd porušil právo dovolateľa na spravodlivý proces, garantované článkom 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“) a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“). Poukázal na to, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, čo vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“). Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, t. j. aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument. K povinnosti súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚS SR“) v náleze sp. zn. III. ÚS 119/03.

14. Ďalej dovolateľ namietal aj porušenie ustanovenia § 220 C. s. p., keďže v odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd nezaoberal právnymi argumentmi strán, a to najmä odvolacou námietkou, že na záväzkový vzťah, založený zmluvou zo dňa 01.01.2011, nemožno aplikovať ustanovenie § 365 ods. 2 Obch. zák. v znení účinnom od 01.02.2013, pretože to vylučuje prechodné ustanovenie § 768k Obch. zák. S účinnosťou od 01.02.2013 došlo k novelizácii ustanovenia § 365 Obch. zák., ktoré v znení účinnom do 31.01.2013 neobsahovalo odsek 2 v súčasnom znení. Znenie § 365 ods. 2 bolo doplnené do pôvodného ustanovenia § 365 Obch. zák. platného do 31.01.2013 až novelou Obchodníka zákonníka – zákonom č. 9/2013 Z.z. s účinnosťou od 01.02.2013. S poukazom na uvedené, súčasné znenie § 365 ods. 2 Obch. zák. nie je možné aplikovať na predmetný spor, pretože jeho aplikácia by znamenala nepriamu retroaktivitu.

15. Odvolací súd sa vyššie uvedenou podstatnou námietkou vôbec nezaoberal a nezaujal k nej žiadne stanovisko, pričom na zistený skutkový stav aplikoval znenie Obchodného zákonníka účinné v „rozhodnom období“, za ktoré považoval obdobie od 01.08.2014 do 30.11.2015 (bod 14 odôvodnenia). Odvolací súd však neuviedol, na základe akých skutkových zistení dospel k záveru, že rozhodným obdobím je obdobie od 01.08.2014 do 30.11.2015 a na základe akého myšlienkového postupu na daný prípad aplikoval ustanovenie § 365 ods. 2 Obch. zák. účinné od 01.03.2013, teda nevysporiadal sa so všetkými relevantnými skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup pri aplikácii ustanovenia § 365 ods. 2 Obch. zák. a aplikácii zákonných úrokov z omeškania nebol v odôvodnení rozhodnutia dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale ani s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je preto nepreskúmateľné.

16. Odvolací súd neuviedol, ako vec právne posúdil. V bode 10 rozsudku síce konštatoval, že v predchádzajúcom zrušovacom uznesení z 31.01.2018 vyslovil svoj právny názor v bodoch 14 a 15, avšak tento odkaz odvolacieho súdu na jeho predchádzajúce rozhodnutie nemožno považovať za právne posúdenie veci pri tak zásadnom právnom argumente, akým je argument žalobcu poukazujúci na prechodné a záverečné ustanovenia k úpravám účinným od 01. februára 2013 (§ 768k Obch. zák.) v súvislosti s aplikáciou § 365 ods. 2 Obch. zák. na predmetný právny vzťah žalobcu a žalovaného. Odvolací súd neuviedol, na základe akého právneho posúdenia vyhodnotil dojednania o výške úrokov z omeškania a lehote splatnosti tak, ako keby tieto neboli medzi stranami sporu

dohodnuté v zmluve. V súlade so zásadou spravodlivého súdneho procesu mal súd povinnosť určiť, aká je povaha a pôvod neplatnosti predmetných zmluvných dojednaní.

17. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. dovolateľ uviedol, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, pokiaľ mal za to, že v zmluve neboli dohodnuté lehota na splnenie peňažného záväzku a výška úrokov z omeškania a bolo potrebné vychádzať zo sadzby v zmysle § 369 ods. 1, 2 Obch. zák., pričom začiatok lehoty na splnenie peňažného záväzku súd stanovil podľa právnej úpravy ustanovenej v § 365 ods. 2 Obch. zák.

18. Zo zmluvných dojednaní (body 5, 6 a 7 zmluvy o nájme) podľa dovolateľa jasne a zrozumiteľne vyplývala pre žalovaného povinnosť platiť nájomné, výška nájomného, lehota jeho splatnosti a číslo účtu prenajímateľa, pričom predmetná zmluva neobsahovala žiadne dojednanie o povinnosti žalobcu doručiť žalovanému faktúru. Doručenie faktúry nie je podmienkou pre vznik povinnosti na základe poskytnutého plnenia (prenechanie nebytového priestoru do nájmu) zaplatiť jeho cenu (nájomné). Faktúra je účtovným dokladom a slúži ako písomné vyúčtovanie ceny dodanej služby, v danom prípade nájomného, avšak nenahradzuje dohodu. Nárok na zaplatenie nájomného vznikol na základe zmluvy 13-teho dňa v mesiaci a pokiaľ žalovaný nezaplatil nájomné vo vyššie uvedenej lehote, dostal sa v nasledujúci deň (14-teho dňa v mesiaci) do omeškania. Súd mal na predmetný prípad aplikovať ustanovenie § 365 Obch. zák. v znení účinnom do 31.01.2013 a ustanovenie § 369 ods. 1 Obch. zák. a pokiaľ boli v zmluve o nájme dohodnuté úroky z omeškania a tieto boli medzi zmluvnými stranami dohodnuté slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne, súd mal priznať žalobcovi právo na zaplatenie zmluvných úrokov z omeškania odo dňa omeškania, teda odo dňa nasledujúceho po splatnosti nájomného uvedeného v zmluve.

19. K dovolaniu žalobcu sa žalovaný písomne nevyjadril.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, zastúpená advokátom, bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p. a contrario) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

21. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

22. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola riešená.

24. Podľa ustanovenia § 387 ods. 3 C. s. p. odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

25. Podľa ustanovenia § 393 ods. 2 C. s. p. v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

26. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. namietajúc nedostatočné, nepreskúmateľné a nepresvedčivé odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu.

27. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavno-právnomu rámcu, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie Ústavou SR zaručených procesných práv, spojených so súdnou ochranou práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, resp. odmietnutia spravodlivosti.

28. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie.

29. Požiadavka riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia sa vzťahuje na každé súdne rozhodnutie, pričom odôvodnenie rozhodnutia musí byť dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu jeho správnosti v konaní o opravnom (riadnom alebo mimoriadnom) prostriedku. Ak rozhodnutie neobsahuje zákonné náležitosti, ide o rozhodnutie nepreskúmateľné a takéto rozhodnutie súdu porušuje právo strany sporu na spravodlivý proces, pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu v rámci opravných prostriedkov. EŠLP v rámci svojej judikatúry opakovane vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

30. Dovolací súd poukazuje aj na nález ÚS SR sp. zn. III. ÚS 314/2018 z 13.11.2018, uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 47/2018, ktorého právna veta znie: „Odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku“. V bode 35 odôvodnenia predmetného nálezu ÚS SR konštatoval, že: „...absencia vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami sťažovateľa uvedenými v odvolaní v napadnutom rozsudku krajského súdu je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama o sebe zakladá

porušenie sťažovateľom namietaného základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, i práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

31. Ďalej dovolací súd poukazuje aj na nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 120/2020 z 21.01.2021. V bodoch 38 a 39 odôvodnenia nálezu ÚS SR uviedol, že: „Pod pojmom procesný postup je podľa názoru ústavného súdu potrebné rozumieť nielen faktický postup súdu, teda to, ako sa spor vedie, ale napríklad aj postup súdu pri vykonávaní alebo hodnotení dôkazov (IV. ÚS 557/2020), ktorý má v konečnom dôsledku svoj odraz aj v samotnom odôvodnení rozhodnutia súdu. V zmysle judikatúry ESLP aj kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia je potrebné považovať za jeden zo základných aspektov práva na spravodlivý proces, podobne ako právo na rovnosť zbraní alebo zásadu kontradiktórnosti konania. Podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vysvetlenie, objasnenie a „obhájenie“ toho, ako súd procesne postupoval (vrátane toho, ako rozhodol), a ako také nemôže byť od doterajšieho procesného postupu oddelené. Rozhodnutie je vyvrcholením procesného postupu súdu a samotné súdne rozhodnutie je najdôležitejším procesným úkonom súdu. Súdne rozhodnutie preto musí byť považované za súčasť procesného postupu súdu“.

32. Podľa názoru dovolateľa, dovolací súd sa nezaoberal podstatnou (kľúčovou) odvolacou námietkou, že na zmluvný vzťah založený zmluvou zo dňa 01.01.2011, nemožno aplikovať ustanovenie § 365 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení účinnom od 01.02.2013, pretože to vylučuje prechodné ustanovenie § 768k Obchodného zákonníka.

33. Z ustanovenia § 768k Obch. zák. (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. februára 2013) vyplýva, že práva a povinnosti zo zodpovednosti za porušenie záväzkov zo zmlúv uzavretých pred 1. februárom 2013 sa spravujú podľa predpisov účinných do 31. januára 2013. Odsek 2 citovaného ustanovenia výslovne vylučuje použitie ustanovení § 340a o čase plnenia peňažného záväzku dlžníka a § 365 o omeškaní dlžníka na záväzkové vzťahy uzavreté pred 1. februárom 2013.

34. Odvolací súd sa vyššie uvedenou podstatnou odvolacou námietkou žalobcu nezaoberal, pričom na zistený skutkový stav aplikoval znenie Obchodného zákonníka, účinné v „rozhodnom období“, za ktoré považoval obdobie od 01.08.2014 do 30.11.2015 (bod 14 odôvodnenia rozhodnutia). Z bodu 13 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia je zjavné, že sa jedná o mesiace, v ktorých bol žalovaný ako nájomca v omeškaní s plnením svojho peňažného záväzku (platením nájomného), vyplývajúceho zo zmluvy o nájme nebytových priestorov.

35. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v bode 16 ďalej vyplýva, že odvolací súd „prepočítal“ výšku úrokov z omeškania za obdobie august až december 2014 a január až november 2015, pričom zistil, že žalobcovi ako prenajímateľovi za uvedené obdobie vzniklo právo na zaplatenie úrokov z omeškania iba vo výške 108,60 €. Keďže súd prvej inštancie priznal žalobcovi úroky z omeškania vo výške 739,36 €, odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 739,36 €. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu však vôbec nie je zrejmý postup, na základe ktorého odvolací súd „prepočítal“ výšku úrokov z omeškania so záverom, že žalobcovi vzniklo právo na zaplatenie úrokov z omeškania iba vo výške 108,60 €. Rozhodnutie odvolacieho súdu je v tejto časti nezrozumiteľné a nepreskúmateľné.

36. S poukazom na vyššie uvedené (body 32 až 36 odôvodnenia dovolacieho rozhodnutia) dovolací súd konštatuje, že odvolací súd zásadným spôsobom porušil ustanovenia § 387 ods. 3 a § 393 ods. 2 C. s. p., v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalobcu na riadne odôvodnenie rozhodnutia, a teda aj k porušeniu jeho základného práva na spravodlivý proces, vyplývajúce z článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj článku 6 ods. 1 Dohovoru, čo zakladá vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

37. Dovolateľ ďalej vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Aj keď v článku V dovolania vo vzťahu k takto uplatnenému dovolaciemu dôvodu dovolateľ výslovne nenaformuloval právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, z obsahu článku V dovolania je zrejmé, že touto otázkou je, či odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) nesprávne postupovali, keď na posudzovaný prípad aplikovali ustanovenie § 365 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení účinnom od 01. februára 2013, napriek tomu, že záväzkový vzťah medzi stranami sporu bol založený zmluvou o nájme z 01.01.2011. Dovolateľ napáda aj (podľa jeho názoru) nesprávne závery súdov oboch inštancií, že v zmluve o nájme nebola dohodnutá lehota na splnenie peňažného záväzku a ani výška úrokov z omeškania, a preto bolo potrebné vychádzať zo sadzby uvedenej v § 369 ods. 1, 2 Obch. zák. a stanovenia začiatku lehoty na splnenie peňažného záväzku podľa právnej úpravy uvedenej v § 365 ods. 2 Obch. zák.

38. O nesprávnu aplikáciu právneho predpisu ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

39. Z ustanovenia § 768k Obchodného zákonníka (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. februára 2013) vyplýva, že práva a povinnosti zo zodpovednosti za porušenie záväzkov zo zmlúv uzavretých pred 1. februárom 2013 sa spravujú podľa predpisov účinných do 31. januára 2013.

40. Podľa vyššie citovaného ustanovenia sa vylučuje použitie ustanovení § 340a o čase plnenia peňažného záväzku dlžníka a § 365 o omeškaní dlžníka na záväzkové vzťahy uzavreté pred 01. februárom 2013.

41. Nie je sporné, že záväzkový vzťah medzi stranami sporu bol založený zmluvou o nájme, uzavretou dňa 01.01.2011. Aplikujúc prechodné ustanovenie § 768k Obchodného zákonníka k úpravám účinným od 1. februára 2013 je možné v posudzovanom prípade dospieť len k tomu právnomu záveru, že pre určenie právneho režimu, podľa ktorého sa posudzuje omeškanie dlžníka s plnením peňažného záväzku, nie je rozhodujúce to, kedy došlo k porušeniu povinnosti dlžníka plniť riadne a včas, ale to, kedy bola uzavretá zmluva, v ktorej sa dlžník zaviazal na plnenie.

42. Odvolací súd preto nepostupoval správne, keď na posudzovaný prípad (uzavretú zmluvu o nájme z 01.01.2011) aplikoval ustanovenie § 365 ods. 2 Obch. zák. v znení účinnom od 01.02.2013, pretože správne mal aplikovať právnu úpravu účinnú do 31.01.2013, teda do nadobudnutia účinnosti novely Obchodného zákonníka, uskutočnenej zákonom č. 9/2013 Z.z. Dovolací súd preto považuje dovolanie žalobcu, z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., nielen za prípustné, ale aj za dôvodné.

43. S poukazom na závery uvedené dovolacím súdom v bodoch 36 a 42 odôvodnenia jeho rozhodnutia, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v prvej výrokovej vete, ktorou bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby v sume 4.400,54 € podľa § 449 ods. 1 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

44. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že pokiaľ dovolateľ ako nesprávne napádal závery odvolacieho súdu, že v zmluve o nájme nebola dohodnutá lehota splatnosti nájomného a ani výška úrokov z omeškania, jedná sa o skutkové závery odvolacieho súdu, ktoré dovolací súd nie je oprávnený preskúmať. Podľa § 442 C. s. p. platí, že dovolací súd

je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní je dokazovanie vylúčené, okrem preukazovania prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).

45. Pokiaľ dovolateľ podal dovolanie aj proti druhej výrokovej vete rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd odmietol odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie, dovolací súd dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. b/, písm. c/ a písm. d/ C. s. p. Dovolanie v tejto časti bolo podané neoprávnenou osobou, nakoľko žalobcovi výrokom rozhodnutia odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania podaného proti výroku rozsudku, ktorým bolo žalobe vyhovie v sume 739,36 €, nebola spôsobená žiadna ujma, a teda v tejto časti nebolo rozhodnuté v jeho neprospech (podľa § 424 C. s. p. dovolanie môže podať len strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané). Dovolanie v tejto časti tiež smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, keďže dovolanie nesmeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu znaky niektorého z rozhodnutí uvedených v ustanoveniach § 419 až § 421 C. s. p., teda nesplňa objektívnu podmienku prípustnosti dovolania. Zároveň v tejto časti dovolanie nemá ani náležitosti podľa § 428 C. s. p., pretože nie je z neho zrejmé, z akých dôvodov považuje dovolateľ rozhodnutie o odmietnutí jeho odvolania za nesprávne a čoho sa domáha (absentuje uvedenie dovolacích dôvodov a dovolacieho návrhu).

63.
ROZHODNUTIE

Spoločné konanie za spoločnosť prokuristom a konateľom nie je podľa Obchodného zákonníka prípustné a nemožno ho vyvodiť ani z ustanovenia § 2 ods. 1 písm. e/ a písm. g/ zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri. Do obchodného registra sa zapisuje iba spôsob podpisovania jednotlivých orgánov, a nie to, na koho súhlasnú vôľu je podpis viazaný. Zo znenia ustanovenia § 13 ods. 1 vety druhej Obchodného zákonníka, podľa ktorého právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca, vyplýva, že spojka „alebo“ vylučuje konanie právnickej osoby štatutárnym orgánom a zároveň zástupcom, ktorým je aj prokurista.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. novembra 2020, sp. zn. 2Obdo/44/2020)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Banská Bystrica, ako súd prvej inštancie, uznesením zo dňa 02.10.2019, č. k. 28Nsre/17/2019-93, zamietol námietky proti odmietnutiu vykonania zápisu zmeny zapísaných údajov o spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra v časti spôsobu konania prokuristu, v ktorom navrhovateľ navrhoval zmenu tak, že ako prokuristu navrhol zapísať XXX, nar. XXX, bytom XXXX a ako spôsob konania prokuristu navrhol zapísať: Prokurista za spoločnosť koná spoločne s aspoň jedným konateľom spoločnosti. Za spoločnosť prokurista podpisuje tak, že k obchodnému menu spoločnosti pripojí svoj vlastnoručný podpis a označenie „prokurista“, „per procuram“ alebo skratku „p.p“.

2. Sudca okresného súdu, ktorý o námietkach proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o odmietnutí vykonania zápisu pod sp. zn. 4Re/538/2019, ktorý odmietol vykonať zmenu zápisu pre navrhovateľa v obchodnom registri, dospel po preskúmaní k záveru, že z listín, ktoré sú obsahom registrového súdu, navrhuje navrhovateľ zapísať do obchodného registra osobu prokuristu s obmedzeným spôsobom konania tým, že tento má podľa návrhu konať spoločne aspoň s jedným konateľom spoločnosti, a to na základe rozhodnutia jediného spoločníka spoločnosti XXX, ktorý je zároveň konateľom. Zákonný sudca sa stotožnil s právnym názorom vyššieho súdneho úradníka o tom, že na základe rozdielného postavenia konateľa a prokuristu sa javí kombinované zastupovanie spoločnosti, keď má prokurista konať spolu s konateľom, ako konanie v rozpore so zákonom. Podľa konajúceho súdu nie je možné podmieňovať platnosť úkonov prokuristu podpisom konateľa spoločnosti, keď prokúru ten istý konateľ konajúc ako štatutárny orgán spoločnosti vystavil na to, aby spoločnosť na neho delegovala oprávnenie štatutárneho orgánu v oblasti prevádzkovania podniku. Podpis prokuristu spolu s podpisom konateľa tak popiera účel prokúry a je v rozpore so zámerom zákonodarcu, ktorým je súd, ako aj osoby odvolávajúce sa na ustanovenia Obchodného zákonníka o prokúre, viazaný.

3. Námietky navrhovateľa ohľadom dôslednejšej kontroly prokuristu konateľom považoval okresný súd minimálne za iracionálne, nakoľko konateľ udelil prokuristovi generálne plnomocenstvo na všetky úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku a následne v záujme kontroly podmienil platnosť jeho právnych úkonov ďalším podpisom jeho ako konateľa.

4. Okresný súd Banská Bystrica dodal, že sa nemôže relevantne vysporiadať s rozdielnym právnym názorom iných registrových súdov, na ktoré poukázal navrhovateľ,

nakoľko odlišné právne posúdenie veci nie je nijako odôvodnené, len sa premietlo do vykonania zápisu navrhovaného spôsobu konania prokuristu spolu so štatutárnym orgánom.

5. Keďže okresný súd na základe vlastných úvah dospel k záveru, že navrhovaná zmena zápisu v časti spôsobu konania prokuristu je v rozpore so zákonom, pretože popiera zmysel a zákonodarcom sledovaný účel prokúry, v dôsledku čoho je návrh nezrozumiteľný, a tým aj neúplný a nespĺňa podmienky podľa § 6 ods.1 písm. b/ a ods. 3 písm. d/ zákona o obchodnom registri, námietky navrhovateľa proti odmietnutiu vykonania zápisu údajov do obchodného registra pod sp. zn. 4Nre/60/2019, zamietol.

6. Na odvolanie navrhovateľa, Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, napadnutým uznesením zo dňa 11.12.2019, č. k. 43Cob/107/2019-111, potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie.

7. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol, že prokúra predstavuje zvláštny druh plnej moci, ktorej právna úprava je obsiahnutá výlučne v Obchodnom zákonníku. Rozsah splnomocnenia prokuristu konať menom podnikateľa právne úkony je vymedzený záväzne § 14 ods. 1 Obchodného zákonníka, a nie dohodou medzi podnikateľom a prokuristom.

8. Zápis prokúry do obchodného registra má na rozdiel od jej výmazu konštitutívny charakter, čo znamená, že udelenie prokúry nadobúda účinnosť tak, ako to stanovuje § 14 ods. 6 Obchodného zákonníka až dňom zápisu s tým, že zápis samostatného spôsobu konania prokuristu Obchodný zákonník v § 14 ods. 6 predpokladá len pokiaľ by podnikateľ udelil prokúru viacerým osobám. Keďže z obsahu § 14 ods. 2 Obchodného zákonníka vyplýva rozsah prokúry, tento nie je možné zužovať. Nie je však vylúčené, aby rozsah podnikateľ rozšíril a v listine výslovne prokuristovi udelil oprávnenie buď len na scudzovanie alebo len na zaťažovanie nehnuteľností alebo k obojakému konaniu. Ak podnikateľ prokúru o takéto oprávnenie nerozšíri, je rozsah splnomocnenia prokuristu takto zo zákona výslovne obmedzený.

9. Odvolací súd zdôraznil, že rozdiel medzi konateľom a prokuristom spoločnosti je v tom, že konateľ je štatutárnym orgánom, ktorý koná menom spoločnosti s ručením obmedzeným, zatiaľ čo prokurista je zástupcom spoločnosti, ktorý koná za spoločnosť v rámci úkonov, ktoré sa týkajú podniku. Zákonodarca však predpokladá, že nielen u štatutárneho orgánu, ale aj u prokuristov sa do obchodného registra zapisuje spôsob akým koná, čo je pri konaní podnikateľa upravené v § 13 Obchodného zákonníka a pri prokúre v § 14 ods. 4 Obchodného zákonníka. Do obchodného registra tak môže byť ako na pozíciu prokuristu, tak aj na pozíciu štatutárneho orgánu zapísaných viac osôb.

10. V prípade prokúry musí podľa odvolacieho súdu návrh na zápis do obchodného registra obsahovať aj určenie, či každý prokurista môže konať samostatne, prípadne koľko prokuristov musí konať spoločne. V prípade zápisu viacerých konateľov je oprávnený konať menom spoločnosti každý z nich samostatne, ak nestanoví spoločenská zmluva alebo stanovy inak, čo vyplýva z § 133 ods. 1 Obchodného zákonníka. V obchodnom registri preto môže byť zapísané, že menom spoločnosti konajú vždy dvaja prokuristi spoločne, alebo že menom spoločnosti konajú vždy dvaja konatelia spoločne, alebo že menom spoločnosti konajú za predstavenstvo vždy dvaja členovia predstavenstva spoločne.

11. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na to, že zatiaľ čo pri konateľoch je kombinácia samostatného a spoločného konania možná, pri prokúre táto kombinácia spoločnej a samostatnej prokúry môže byť vyhodnotená ako nespôsobilý zápis zastúpenia podnikateľa do obchodného registra, alebo ako určenie spôsobu jeho zastupovania, resp. podpisovania

za podnikateľa.

12. Spoločnému konaniu člena štatutárneho orgánu a prokuristovi odporuje podľa odvolacieho súdu aj ust. § 133 Obchodného zákonníka, podľa ktorého je štatutárnemu orgánu spoločnosti priznaná akákoľvek pôsobnosť, pokiaľ ju zakladateľské dokumenty nezveria jej inému orgánu. Prokurista pritom nie je orgánom spoločnosti. V neprospech spoločného konania konateľa s prokuristom nasvedčujú aj údaje zapisované do obchodného registra, keď podľa § 2 ods. 1 písm. e/ a g/ zákona o obchodnom registri je samostatne upravený zápis štatutárneho orgánu zapísanej osoby vrátane spôsobu, ako za právnickú osobu koná a samostatný zápis prokúry a prokuristu vrátane spôsobu, akým koná.

13. Odvolací súd je preto toho právneho názoru, že viazanosť konania člena štatutárneho orgánu na konanie prokuristu môže byť realizované len ako vnútorné obmedzenie konateľského oprávnenia štatutárneho orgánu, či prokúry v rámci úpravy obsiahnutej v Obchodnom zákonníku.

14. Krajský súd v Banskej Bystrici tak preskúmaním veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a vec právne správne posúdil.

15. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie navrhovateľ (č. l. 118 spisu), prípustnosť ktorého odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

16. Navrhovateľ (v ďalšom texte tiež ako „dovolateľ“) v prvom rade poukázal na postupy súdov v tomto konaní s tým, že považuje svoj návrh na zápis zmien zapísaných údajov do obchodného registra za úplný a súladný so zákonom. Dodal, že súhlasí s vymedzením prokúry ako špeciálneho plnomocenstva, ktoré oprávňuje prokuristu vykonávať všetky úkony súvisiace s prevádzkou podniku. Navrhovateľ sa však nestotožňuje, že konanie prokuristu s členom štatutárneho orgánu je v rozpore so zákonom, nakoľko zákon takéto konanie nezakazuje.

17. Dovolateľ uviedol, že v prípade vzťahov navrhovateľa a jeho zástupcov v kontexte kombinovaného spôsobu konania prokuristu je nevyhnutné rozlišovať jeho dopad na konanie štatutára, ako aj na konanie prokuristu; a to všetko vo vzťahu k tretím osobám, pre ktoré je zápis v obchodnom registri rozhodujúci. Dovolateľ zdôraznil, že navrhované konanie prokuristu nijako neobmedzuje výkon pôsobnosti štatutára v zmysle zákona. Konateľ spoločnosti naďalej koná samostatne, v súlade so zapísaným spôsobom konania a s udelením prokúry sa toto konanie nemení. Z tohto dôvodu považuje dovolateľ konštatovanie odvolacieho súdu v bode 46 napadnutého uznesenia za nesprávne. Rovnako vo vzťahu k prokuristovi navrhovaný spôsob konania nespôsobuje mätúci právny stav, a to ani vo vzťahu k tretím osobám.

18. Preto je dovolateľ názoru, že povinnosť prokuristu konať spoločne s konateľom nepredstavuje obmedzenie rozsahu prokúry, ale len spôsob konania (podpisovania) prokuristu (nie konateľa), ktorý zákon explicitne upravuje a zároveň ani nezakazuje. Týmto neexistuje zákonný dôvod podnikateľa obmedzovať pri usporiadaní jeho vzťahov s konateľom, resp. s prokuristom a prípadná medzera v zákone nemôže byť v neprospech navrhovateľa.

19. Dovolateľ v kontexte postupu konajúcich súdov opätovne poukázal na rozdielnu prax registrových súdov, ktoré sporný spôsob konania prokuristu do obchodného registra zapisujú, čím je v danom prípade narušená ústavnou garantovaná zásada legitímnych očakávaní odvolávajúc sa na skutočnosť, že registrové súdy svoje rozhodnutia neodôvodňujú.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené závery dovolateľ uvádza, že spoločný spôsob konania prokuristu a štatutárneho orgánu je otázkou, na ktorú rozhodovacia prax súdov nedáva súladnú odpoveď, pričom daná problematika nie je vyriešená ani rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

21. Dovolateľ považuje vec odvolacím súdom za nesprávne právne posúdenú, a preto navrhuje, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že námietkam navrhovateľa proti odmietnutiu vykonania zápisu údajov do obchodného registra pod sp. zn. 4Nre/60/2019 v celom rozsahu vyhovie, alebo napadnuté uznesenie zruší a vec vráti odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“) v spojení s § 2 ods. 1 a § 396 ods. 5 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok], po zistení, že dovolanie podal včas navrhovateľ zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa je potrebné zamietnuť podľa § 448 C. s. p., pretože nie je dôvodné.

23. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

24. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 C. s. p. (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

25. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., keďže má za to, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

26. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

27. Dovolací súd však nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju sám, nakoľko nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 C. s. p. oprel dovolateľ prípustnosť dovolania (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 51/2020).

28. Podľa § 428 C. s. p., dovolateľ musí v dovolaní popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

29. Podľa § 432 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

30. Dovolací súd ďalej uvádza, že právnou otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p., sa rozumie otázka hmotnoprávna - ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine - ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Zároveň právnou otázkou (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné koncipovať jednak spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 C. s. p., no zároveň aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej otázke skutočne existuje alebo neexistuje ustálená/rozdielna rozhodovacia prax odvolacieho súdu. Tento záver vyplýva aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. apríla 2020, sp. zn. III. ÚS 123/2020, podľa ktorého už zo samotného znenia § 421 C. s. p. je možné vyvodiť, že vzhľadom na skutočnosť, že od vymedzenia právnej otázky sa odvíja dovolací prieskum, a to v rozsahu, či sa od nej odvolací súd v rámci jej vyriešenia odklonil, riešil ju rozdielne alebo ju ešte neriešil, je pri jej formulácii nevyhnutný predpoklad jej „zovšeobecnenia“.

31. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. predpokladá, že právnou otázkou dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016, dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti, doposiaľ neposudzoval právnou otázkou nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

32. Dovolateľ právnou otázkou, od ktorej vyriešenie záviselo rozhodnutie súdov, a ktorá nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená formuloval tak, že spoločný spôsob konania prokuristu a štatutárneho orgánu je otázkou, na ktorú rozhodovacia prax súdov nedáva súladnú odpoveď. Dovolateľ je názoru, že povinnosť prokuristu konať spoločne s konateľom nepredstavuje obmedzenie rozsahu prokúry, ale len spôsob konania (podpisovania) prokuristu (nie konateľa), ktorý zákon explicitne upravuje a zároveň ani nezakazuje. Týmto neexistuje zákonný dôvod podnikateľa obmedzovať pri usporiadaní jeho vzťahov s konateľom.

33. Dovolací súd konštatuje, že uvedenú právnou otázkou v minulosti neposudzoval, z ktorého dôvodu je daná potreba, aby dovolací súd, ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil, hoci túto otázku v prebiehajúcom konaní je potrebné vnímať v kontexte s postupom registrového súdu a zápise spôsobu konania prokuristu spolu s konateľom spoločnosti do obchodného registra (pozn. dovolacieho súdu).

34. Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), ak je podnikateľ fyzická osoba, koná osobne alebo za neho koná zástupca. Právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca.

35. Podľa § 13 ods. 2 Obchodného zákonníka, ustanovenia tohto zákona o jednotlivých obchodných spoločnostiach a o družstve určujú štatutárny orgán, ktorého konanie je konaním

podnikateľ'a.

36. Podľa § 14 ods. 1 Obchodného zákonníka prokúrou splnomocňuje podnikateľ prokuristu na všetky právne úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku, aj keď sa na ne inak vyžaduje osobitné plnomocenstvo. Prokúru možno udeliť len fyzickej osobe.

37. Podľa § 14 ods. 2 Obchodného zákonníka v prokúre nie je zahrnuté oprávnenie scudzovať nehnuteľnosti a zaťažovať ich, ibaže je toto oprávnenie výslovne v udelení prokúry uvedené.

38. Podľa § 14 ods. 3 Obchodného zákonníka obmedzenie prokúry vnútornými pokynmi nemá právne následky voči tretím osobám.

39. Podľa § 14 ods. 4 Obchodného zákonníka viacerým osobám možno prokúru udeliť tak, že sú na zastupovanie a podpisovanie oprávnené každá samostatne, alebo tak, že je pri tom potrebný súhlasný prejav vôle všetkých prokuristov alebo aspoň dvoch z nich.

40. Podľa § 14 ods. 5 Obchodného zákonníka prokurista podpisuje tým spôsobom, že k obchodnému menu podnikateľ'a, za ktorého koná, pripojí dodatok označujúci prokúru a svoj podpis.

41. Podľa § 14 ods. 6 Obchodného zákonníka je udelenie prokúry účinné od zápisu do obchodného registra. Návrh na zápis prokúry do obchodného registra musí obsahovať meno a bydlisko prokuristu a spôsob, akým sa za podnikateľ'a podpisuje. Ak bola prokúra udelená viacerým osobám, musí návrh obsahovať aj určenie, či každý prokurista môže konať samostatne, prípadne koľko prokuristov musí konať spoločne.

42. Podľa § 133 ods. 1 Obchodného zákonníka, štatutárnym orgánom spoločnosti je jeden alebo viac konateľ'ov. Ak je konateľ'ov viac, je oprávnený konať v mene spoločnosti každý z nich samostatne, ak spoločenská zmluva neurčuje inak.

43. Podľa § 282 ods. 2 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „C. m. p.“), v námietkach môže navrhovateľ odstrániť nedostatky, najmä doplniť chýbajúce údaje alebo opraviť nesprávne údaje, pre ktoré bolo vykonanie zápisu odmietnuté.

44. Podľa § 285 ods. 1 C. m. p., o námietkach rozhoduje registrový súd bez nariadenia pojednávania v lehote desiatich pracovných dní od ich doručenia. Odmietnutie vykonania zápisu preskúma súd len z hľadiska splnenia podmienok podľa osobitného predpisu.

45. Podľa § 286 ods. 1 C. m. p., registrový súd námietky zamietne, ak nie sú splnené podmienky na vykonanie zápisu.

46. Podľa § 6 ods. 1 písm. b/ č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o obchodnom registri“), registrový súd pred zápisom údajov do obchodného registra, zápisom zmeny zapísaných údajov a výmazom zapísaných údajov z predložených listín preverí, či je návrh na zápis úplný.

47. Podľa § 2 ods. 1 písm. e/ zákona o obchodnom registri sa do obchodného registra sa zapisujú v štátnom jazyku tieto údaje - meno, priezvisko, bydlisko, dátum narodenia a rodné číslo fyzickej osoby, ktorá je štatutárnym orgánom alebo jeho členom, s uvedením spôsobu, akým táto osoba koná v mene zapísanej osoby, a s uvedením dňa vzniku a po jej skončení dňa skončenia funkcie; ak je štatutárnym orgánom právnická osoba, zapisuje sa jej obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo, ak je pridelené, ako aj meno, priezvisko, bydlisko, dátum narodenia a rodné číslo fyzickej osoby, ktorá je jej štatutárnym orgánom; ak ide o zahraničnú fyzickú osobu, zapisuje sa rodné číslo, ak jej bolo pridelené.

48. Podľa § 2 ods. 1 písm. g/ zákona o obchodnom registri sa do obchodného registra sa zapisujú v štátnom jazyku tieto údaje - meno, priezvisko, bydlisko, dátum narodenia a rodné číslo fyzickej osoby, ak sa zapisuje do obchodného registra ako prokurista, s uvedením spôsobu konania za podnikateľa a s uvedením dňa vzniku a po jej skončení dňa skončenia funkcie; ak ide o zahraničnú fyzickú osobu, zapisuje sa rodné číslo, ak jej bolo pridelené.

49. Dovolací súd zhodne s názorom odvolacieho súdu uvádza, že prokúra predstavuje zvláštny druh plnej moci, ktorej právna úprava je obsiahnutá výlučne v Obchodnom zákonníku s tým, že rozsah splnomocnenia prokuristu konať menom podnikateľa je vymedzený záväzne § 14 ods. 1 Obchodného zákonníka. Na závery konajúcich súdov ohľadom vymedzenia prokúry a konateľa, ako štatutárneho orgánu, dovolací súd v plnom rozsahu poukazuje.

50. Osobitne dovolací súd zdôrazňuje, že zápis prokuristu do obchodného registra má konštitutívny charakter podľa § 14 ods. 6 vety prvej Obchodného zákonníka, z ktorého dôvodu návrh takéhoto zápisu podlieha testu zákonnosti a úplnosti zo strany registrového súdu podľa § 6 ods. 1 písm. b/ zákona o obchodnom registri.

51. V prejednávacom prípade sa navrhovateľ svojim návrhom domáhal, aby registrový súd zapísal údaj v nasledovnom znení: „Prokurista za spoločnosť koná spoločne s aspoň jedným konateľom spoločnosti. Za spoločnosť prokurista podpisuje tak, že k obchodnému menu spoločnosti pripojí svoj vlastnoručný podpis a označenie „prokurista“, „per procuram“ alebo skratku „p.p“.“

52. Dovolací súd upriamuje pozornosť na skutočnosť, že návrh na zápis spôsobu konania konateľa spoločnosti a návrh na zápis spôsobu konania prokuristu, má odlišné požiadavky z hľadiska § 2 ods. 1 písm. e/, písm. g/ zákona o obchodnom registri. Pri osobe konateľa spoločnosti zákon uvádza, že sa do obchodného registra zapisuje aj uvedenie spôsobu, akým táto osoba koná v mene zapísanej osoby. Pri osobe prokuristu zákon uvádza, že sa do obchodného registra zapisuje okrem iného spôsob konania za podnikateľa. Zápis prokúry má zároveň svoje špecifiká podľa § 14 ods. 6 vety druhej a tretej Obchodného zákonníka, návrh na zápis prokúry do obchodného registra musí obsahovať meno a bydlisko prokuristu a spôsob, akým sa za podnikateľa podpisuje. Ak bola prokúra udelená viacerým osobám, musí návrh obsahovať aj určenie, či každý prokurista môže konať samostatne, prípadne koľko prokuristov musí konať spoločne.

53. Dovolací súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že spoločné konanie za spoločnosť prokuristom a konateľom spoločnosti, nie je podľa Obchodného zákonníka prípustné a nie je ho možné vyvodzovať ani v spojení s § 2 ods. 1 písm. e/, písm. g/ zákona o obchodnom registri. Zápis skutočnosti, podľa ktorej prokurista za spoločnosť koná spoločne s aspoň jedným konateľom spoločnosti, by znamenal, že prokurista je v rovnakom postavení, ako konateľ spoločnosti, resp. štatutárnym orgánom spoločnosti, ktorým podľa § 133 ods. 1 Obchodného zákonníka, nie je. Aj v prípade, ak zámer navrhovateľa z argumentačného hľadiska dovolania smeroval len k faktickej kontrasignácii prokuristu spoločne s konateľom spoločnosti (hoci návrh na zápis smeroval výslovne na spoločné konanie), by takýto spôsob spoločného podpisovania nemohol pre účely zápisu do obchodného registra obstať, pretože do obchodného registra sa zapisuje iba spôsob podpisovania, a nie to, na koho súhlasnú vôľu je podpis viazaný.

54. Vyššie uvedené právne závery potvrdzuje aj znenie ustanovenia § 13 ods. 1 vety druhej Obchodného zákonníka, podľa ktorého právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca. Doslovným výkladom totiž spojka „alebo“ bez akýchkoľvek pochybností vylučuje konanie právnickej osoby štatutárnym orgánom a zástupcom, ktorým je aj prokurista.

55. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že zápisy registrových súdov, na ktoré poukázal dovolateľ, kedy došlo k zápisu kontrasignácií prokuristu a štatutárneho orgánu, sú s poukazom na vyššie uvedené zjavne nesprávne a nie je možné nimi poukazovať na nesprávne právne závery, ku ktorým mali dospieť konajúce súdu pri odmietnutí vykonania navrhovateľom požadovaného zápisu.

56. Preto dovolací súd dospel k záveru, že navrhovateľ nedôvodne odvolaciemu súdu (ako aj súdu prvej inštancie) vytýkal nesprávne právne posúdenie veci a jeho dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu, na ktorého závery dovolací súd v plnom rozsahu odkazuje.

57. Vzhľadom na to, že v rozhodovanej veci odvolací súd správne posúdil právnu otázku podstatnú pre rozhodnutie vo veci, najvyšší súd podľa ustanovenia § 448 C. s. p. dovolanie navrhovateľa, ako nedôvodné zamietol.

64.

ROZHODNUTIE

Zákonná podmienka odporovateľnosti podľa ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka je splnená aj vtedy, ak osoba, s ktorou dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil, o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa nevedela, avšak vzhľadom na okolnosti, za ktorých bol právny úkon uskutočnený a svoje pomery, o tomto úmysle dlžníka vedieť mala a mohla. Keďže veriteľ je osoba odlišná od účastníkov odporovaného právneho úkonu, môže svoju argumentáciu o ukracujúcom úmysle dlžníka a skutočnosti, že druhá strana o tomto úmysle vedela alebo vedieť mala a mohla, založiť aj len na nepriamych dôkazoch, týkajúcich sa napadnutého právneho úkonu alebo okolností, za ktorých bol uskutočnený.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. augusta 2020, sp. zn. 3Obdo/10/2020)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 21. septembra 2018, č. k. 36Cb/63/2018-48 v spojení s opravným uznesením zo 6. marca 2019, č. k. 36Cb/63/2018-89 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. V odôvodnení rozsudku okresný súd uviedol, že žalobca sa domáhal vyslovenia neúčinnosti zmluvy o predaji časti podniku, ktorého súčasťou boli nehnuteľnosti v trhovej cene minimálne 200 000,- eur, za kúpnu cenu 1 000,- eur. Žalobca pritom poukázal na to, že žalovaný musel vedieť o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, keď dlžník aj žalovaný mali rovnaké sídlo, podobný predmet činnosti a takmer rovnaké obchodné meno.

1.2. Podľa súdu prvej inštancie odporovaným právnym úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia veriteľa, avšak žalobca nepreukázal podstatnú skutočnosť, že žalovaný mal vedomosť o úmysle dlžníka ukrátiť uspokojenie žalobcu. Žalobca predmetnú skutočnosť iba tvrdil, avšak úvahy žalobcu podľa okresného súdu nepredstavujú dostatočný dôkaz o tom, že žalovaný vedel o úmysle dlžníka ukrátiť uspokojenie žalobcu. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie žalobu ako neoprávnenú zamietol.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 30. mája 2019, č. k. 2Cob/43/2019-103 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. Zároveň k žalobcom označenej pohľadávke, o ktorej bolo rozhodnuté rozsudkom okresného súdu z 1. marca 2016, sp. zn. 33Cb/14/2015, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu z 31. mája 2017, sp. zn. 3Cob/78/2016, doplnil, že žalobca v čase rozhodovania krajského súdu nemal pohľadávku proti dlžníkovi, ale proti jeho právnenému nástupcovi, obchodnej spoločnosti W. s.r.o.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dňa 23. septembra 2019 dovolanie, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“).

3.1. Dovolateľ namietal, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie vychádzajú z toho, že úmysel a vedomosť právnickej osoby ani nie je možné preukázať – okrem prípadu, kedy štatutárny orgán právnickej osoby na pojednávaní potvrdí, že mal vedomosť o úmysle dlžníka – a tak ako keby nebolo možné podať odporovaciu žalobu proti právnickej osobe podľa ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Takýto prístup označil za nesprávny, pričom s poukazom na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/109/2007 uviedol, že predmetom dokazovania nemôže byť vnútorný psychický stav dlžníka a žalovaného. Predmetom dokazovania môžu byť len skutočnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie subjektu prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno existenciu tohto úmyslu, či vedomosť o ňom dovodiť. Nie je preto potrebné, aby štatutárny orgán dlžníka alebo žalovaného prišli na pojednávanie potvrdiť svoj úmysel, či vedomosť, ale konajúce súdy mali pri ich zisťovaní skúmať skutočnosti vonkajšieho sveta.

3.2. Žalobca uviedol, že jednou z takýchto okolností vonkajšieho sveta je skutočnosť, že dlžník previedol na žalovaného nehnuteľnosť bez primeraného protiplnenia, keď nehnuteľnosť v minimálnej hodnote 200 000,- eur previedol dlžník za cenu 1 000,- eur, čo však súdy nižšej inštancie odignorovali.

3.3. Záverom dovolateľ poukázal na konštatovanie krajského súdu, podľa ktorého v čase rozhodovania odvolacieho súdu o pohľadávke voči dlžníkovi nedisponoval žalobca pohľadávkou voči spoločnosti M. S., s.r.o. ale voči spoločnosti W. s.r.o., čím zrejme chcel poukázať na to, že nie je splnená podmienka odporovateľnosti právneho úkonu, a to existencia vymáhateľnej pohľadávky. Obchodná spoločnosť W. s.r.o. ako právny nástupca prevzala všetky práva a povinnosti dlžníka. Zároveň je podľa dovolateľa irelevantné, že následne bola obchodná spoločnosť W. s.r.o. zrušená *ex offo*, keďže táto skutočnosť nie je dôvodom pre prijatie záveru o zániku vymáhateľnej pohľadávky voči dlžníkovi.

4. Žalovaný vo vyjadrení z 15. novembra 2019 navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť.

4.1. Žalovaný poukázal na to, že žalobca nedisponuje vymáhateľnou pohľadávkou, že neunesol v spore dôkazné bremeno k viacerým hmotnoprávnym podmienkam úspešnosti odporovacej žaloby, že nie sú objektívne naplnené všetky hmotnoprávne podmienky pre úspešnosť odporovacej žaloby, a že dovolací súd je súdom právnym a nie súdom skutkovým.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací (podľa § 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Z obsahu dovolania žalobcu vyplýva, že v podanom mimoriadnom opravnom prostriedku namietal nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu v posúdení právnej otázky:

„či v prípade odporovateľného právneho úkonu podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka – ak sa nejedná o právny úkon medzi dlžníkom a blízkou osobou – môže veriteľ uniesť dôkazné bremeno o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa a vedomosti druhej strany o tomto úmysle výlučne v situácii, keď osoba, s ktorou dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil, v konaní pred súdom vyhlási, že o úmysle dlžníka vedela, prípadne, či vzhľadom na to, že úmysel dlžníka ukrátiť svojich veriteľov, ako aj vedomosť druhej strany o tomto úmysle sú psychickým stavom, ktoré samy osebe nemôžu byť predmetom dokazovania, možno vyvodit' zo skutočností, ktorými sa prejavuje vnútorné presvedčenie subjektu navonok.“

7. Dovolateľ pritom poukázal na rozsudok najvyššieho súdu z 27. mája 2008, sp. zn. 2Cdo/109/2007.

8. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

8.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

9. Dovolateľ vytýkal súdom nižšej inštancie, že pri svojom rozhodovaní a pri formulovaní záveru o nedôvodnosti podanej žaloby nezohľadnili závery vyslovené najvyšším súdom v rozsudku z 27. mája 2008, sp. zn. 2Cdo/109/2007 (ktorý bol vydaný v spore, v ktorom súdy rozhodovali o žalobe o neúčinnosť právneho úkonu podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka), čím je daná prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

9.1. Na predmetnom konštatovaní nemení nič ani skutočnosť, že žalobca v texte dovolania uviedol, že prípustnosť jeho mimoriadneho opravného prostriedku má byť daná podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. Záver o prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď napr. I. ÚS 438/2017 a III. ÚS 474/2017) a prípadné odmietnutie dovolania iba z dôvodu nesprávne označenie písmena uvedeného v ustanovení § 421 ods. 1 C. s. p. (napr. nesprávne uvedené písm. c/ miesto správneho písm. a/) by za splnenia náležitostí dovolania podľa § 428 C. s. p. a za súčasného vymedzenia nesprávneho právneho posúdenia pri vymedzení dovolacieho dôvodu podľa § 432 C. s. p. (obidve tieto podmienky boli v predmetnej veci splnené – pozn. dovolacieho súdu) predstavovalo neprípustné odmietnutie spravodlivosti (obdobne viď aj 3Obdo/11/2019).

10. Skôr než pristúpi dovolací súd k samotnému vyriešeniu nastolenej právnej otázky, považuje za potrebné vysporiadať s niektorými argumentmi žalovaného, ktoré uviedol vo svojom vyjadrení k dovolaniu.

11. Pokiaľ ide o definíciu pojmu „vymáhateľná pohľadávka“, stále sú aktuálne závery z judikátu R 44/2001, ktorého právna veta znie nasledovne: ***Zákonnému pojmu „vymáhateľná pohľadávka“ zodpovedá taká pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať pred súdom v základnom konaní.***

11.1. Predmetný judikát nebol prekonaný zákonom predpokladaným spôsobom, t. j. do 30. júna 2016 postupom predpokladaným v ustanovení § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a od 1. júla 2016 postupom predpokladaným v ustanovení § 48 Civilného

sporového poriadku. V tejto súvislosti len na okraj vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu poukazuje na to, že predmetnou otázkou sa odmietol vecne zaoberať veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, keď uznesením z 28. apríla 2020, sp. zn. 1VCdo/4/2019 vrátil vec senátu 6 C bez vyriešenia predmetnej právnej otázky.

11.2. Avšak dovolací súd poukazuje na to, že žalobca v čase rozhodovania súdov nižšej inštancie (a dokonca v čase podania žaloby) disponoval nielen vymáhateľnou pohľadávkou, ale pohľadávkou, ktorá bola vykonateľná (t. j. judikovanou pohľadávkou). Tu aj v nadväznosti na neurčité konštatovanie krajského súdu v bodoch 43. a 44. odôvodnenia jeho rozsudku dovolací súd uvádza, že ak v priebehu konania o žalobe na plnenie dlžník zanikne zlúčením a vyhovujúci právoplatný rozsudok je vydaný proti právnomu nástupcovi pôvodného dlžníka, tento právny nástupca vstupuje do všetkých práv a povinností pôvodného dlžníka. Z uvedeného potom vyplýva, že veriteľ disponuje judikovanou (vykonateľnou) pohľadávkou voči dlžníkovi.

11.3. Navyše dovolací súd poukazuje na to, že ak by aj dlžník zanikol v priebehu konania o plnenie bez právneho nástupcu, nemalo by to vplyv na žalobu veriteľa o neúčinnosť právneho úkonu a na jeho aktívnu legitimáciu v spore (k tomu viď aj 4Cdo/198/2010). Veriteľ má totiž právo po úspešnom vyslovení neúčinnosti právneho úkonu dlžníka domáhať sa voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník daný právny úkon uskutočnil, náhrady toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku (k tomu viď aj ustanovenie § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka).

11.4. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného, že v skutočnosti sa jedná a skutkovú otázku, dovolací súd uvádza, že síce sa to tak môže javiť, avšak v skutočnosti ide o otázku výkladu a aplikácie ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka, a teda o právnu otázku.

12. Podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka, odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a § 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

13. Dovolací súd zároveň poukazuje na to, že „*úmysel dlžníka ukrátiť odporovateľným právnym úkonom uspokojenie veriteľa je charakteristickým prvkom objektívneho odporového práva a vo vzťahu k záväznému deklarovaniu relatívnej neúčinnosti úkonu predstavuje kritérium zásadného významu. Pri podpornej aplikácii trestnoprávnej terminológie stačí nepriamy úmysel, teda ak dlžník vedel, že svojim úkonom ukracuje uspokojenie veriteľovej pohľadávky a pre prípad, že takýto následok reálne nastane, bol s tým uzrozumený. Právna úprava v podstate historicky a stabilne rozlišuje medzi ukracujúcimi úkonmi, ktoré dlžník urobil v prospech osoby jemu blízkej a v prospech osoby, ktorá tento status nespĺňa. U tretích osôb zákon 'a priori' predpokladá väčšiu pravdepodobnosť dobromyseľnosti a nadobúdateľovi exekúciou postihnutelného majetku dlžníka poskytuje výrazne vyššiu mieru právnej ochrany, než blízkej osobe dlžníka, u ktorej možno objektívne predpokladať bezprostrednú účasť na fraudóznom správaní sa dlžníka, ako aj efektívnejší spôsob následného vysporiadania v prípade úspešného odporu. Pokiaľ veriteľ odporuje právnomu úkonu dlžníka, je povinný v konaní tvrdiť a preukázať ukracujúci úmysel dlžníka a kumulatívne aj to, že daný úmysel musel byť tretej osobe známy. Ukracujúci úmysel dlžníka sa pritom nemusí bezprostredne vzťahovať na žalobcu a mohol pôvodne smerovať aj k ukráteniu iného dlžníkovho veriteľa,*

pokiaľ jeho účinky negatívne dopadajú aj na samotného žalujúceho veriteľa. Dlužník navyše nemusí konať výlučne s týmto úmyslom a ukrátenie uspokojenia veriteľovej pohľadávky nemusí byť jediným cieľom odporovateľného právneho úkonu. Stačí vedomosť dlžníka o ukrátení veriteľa; a to aj v prípade, ak odporovateľným právnym úkonom plní dlžník svoju právnu alebo morálnu povinnosť. Keďže odporovateľný právny úkon je pohľadu dotknutého veriteľa cudzím súkromnoprávnym úkonom 'inter partes', je pre neho spravidla unesenie dôkazného bremena vo vzťahu k úmyslu dlžníka, a najmä vo vzťahu k vedomosti tretej osoby o tomto úmysle, procesne obtiažne. Ukracujúci úmysel dlžníka nemôže súd v týchto prípadoch prezumovať, avšak žalobcom tvrdené konanie 'in fraudem creditoris' je povinný dôsledne vyhodnotiť v nadväznosti na vykonané dokazovanie a celkové súvislosti prejednávaneho prípadu“ (k tomu vid' aj Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2015, s. 322 - 323).

14. Z judikatúry týkajúcej sa žalôb o určenie neúčinnosti právneho úkonu vyplýva, že:

- „Na strane dlžníka musí ísť o úmyselné konanie s cieľom ukrátiť svojho veriteľa (veriteľov) a súčasne druhej strane odporovateľného právneho úkonu (žalovanému) musí byť úmysel dlžníka odporovaným právnym úkonom ukrátiť veriteľa známy (žalovaný o tomto úmysle dlžníka v čase, kedy bol právny úkon urobený, vedel alebo musel vedieť). Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno v tomto smere je na veriteľovi (žalobcovi). Treba zdôrazniť, že úmysel dlžníka ukrátiť svojich veriteľov, ako aj vedomosť druhej strany o tomto úmysle, sú v oboch prípadoch psychickým stavom (podobne ako napr. dobrá viera). To znamená, že samy o sebe nemôžu byť predmetom dokazovania. Predmetom dokazovania môžu byť len skutočnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie subjektu (jeho vnútorné zámery) prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno existenciu tohto úmyslu, či vedomosť o ňom dôvodiť“ (k tomu vid' rozsudok najvyššieho súdu z 27. mája 2008, sp. zn. 2Cdo/109/2007 a obdobne aj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 21. decembra 2000, sp. zn. 21Cdo/2426/1999).

- „Veriteľ je povinný tvrdiť a preukázať, že dlžníkov odporovateľný právny úkon ukracuje uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky a súčasne, že žalovanému (druhej strane odporovateľného právneho úkonu) musel byť úmysel dlžníka odporovateľným právnym úkonom ukrátiť veriteľa známy, teda že žalovaný o tomto úmysle dlžníka pri právnom úkone (v čase, kedy bol uskutočnený) vedel alebo musel vedieť“ (k tomu vid' rozsudok najvyššieho súdu z 27. augusta 2019, sp. zn. 4Cdo/149/2018).

15. Dovolací súd zároveň uvádza, že pri rozhodovaní o žalobe o neúčinnosť právneho úkonu je neprípustné, aby rozhodujúce súdy prijali výklad, ktorý by viedol k tomu, že právna ochrana, ktorá je veriteľovi poskytovaná ustanoveniami § 42a § 42b Občianskeho zákonníka, by bola len iluzórna, keďže na jednej strane by formálne mal právnu možnosť brániť sa proti právnym úkonom dlžníka, ktoré znižujú alebo maria uspokojenie jeho pohľadávky, na druhej strane by však nemal reálny prístup k tejto ochrane (k tomu vid' aj 3Obdo/90/2019).

15.1. Osobitne platí, že je neprípustné, aby súdy by vo svojich rozhodnutiach vyslovili záver, ktorý by znamenal zlegalizovanie postupu, ako sa vyhnúť riziku právneho úkonu tým, že by dlžník (ktorý je právnickou osobou) previedol svoj majetok na iný subjekt a ponechal si iba dlhy, a po zamietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku sa nechal

vymazať z obchodného registra. Takýmto spôsobom by *de facto* došlo k popretiu účelu ustanovenia § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka (k tomu viď aj 4Cdo/198/2010).

15.2. Z uvedeného tak vyplýva, že súdy pri rozhodovaní o odporovacej žalobe musia zohľadniť, že právnymi úkonmi dlžníka – ktorými došlo k zníženiu jeho majetku – už došlo k poškodeniu veriteľa (k ukráteniu, prípadne až k úplnému zmareniu uspokojenia jeho pohľadávky). Preto je neprípustné, aby súdy pri svojom rozhodovaní postupovali formalisticky a na žalobcu kládli neprimerané (až nesplniteľné) požiadavky popierajúce zmysel ustanovenia § 42a Občianskeho zákonníka na to, aby mohol byť v spore úspešný.

16. Pre rozhodnutie o dovolaní žalobcu je významné poukázať na konštatovanie okresného súdu, podľa ktorého uzavretím odporovaného právneho úkonu došlo k ukráteniu uspokojenia veriteľa (bod 17. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie).

16.1. Na druhej strane meritórny dovolací prieskum (ale v podstate aj možnosť dovolateľa rozporovať závery odvolacieho súdu – pozn. dovolacieho súdu) do podstatnej miery sťažuje (ne)odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu, keď v zásade jediným bodom, ktoré sa má týkať potvrdenia rozsudku okresného súdu je bod 41. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom uviedol, že *úmysel ukrátiť veriteľa sa predpokladá pri právnych úkonoch, ktorými boli veritelia dlžníka ukrátení a ku ktorým došlo medzi dlžníkom a blízkymi osobami, alebo ktoré dlžník urobil v prospech týchto osôb. Táto vyvrátená právna domnienka uľahčuje právnu pozíciu veriteľa, hoci aj tu existuje zákonná výnimka. Uvedené neplatí, ak druhá strana (blízka osoba) dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa ani pri náležitej starostlivosti nemohla rozpoznať. Náležitá starostlivosť a schopnosť rozpoznať úmysel dlžníka sú skutkové okolnosti, ktoré treba zisťovať konkrétne, diferencovane a špecificky v každom jednotlivom prípade. Najväčším nedostatkom tohto ustanovenia je to, že sa vzťahuje iba na fyzické osoby.* Dovolaciemu súdu pritom nie je zrejmé, či predmetné konštatovanie krajského súdu sa týka celého ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka, alebo len tej časti, z ktorej vyplýva možnosť veriteľa odporovať právnym úkonom dlžníka, ktoré uskutočnil s alebo v prospech blízkej osoby (v rozhodovanom spore však o taký prípad nešlo – pozn. dovolacieho súdu).

16.2. Len pre úplnosť preto dovolací súd konštatuje, že ustanovenie § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka v časti - z ktorej veriteľovi vyplýva právo odporovať právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy – sa týka aj tých právnych úkonov, ktoré dlžník urobil s treťou osobou, ktorá môže byť tak fyzická, ako aj právnická osoba. Opačný výklad by totiž znamenal neprípustné oklieštenie práva veriteľa domáhať sa ochrany pred ukracujúcimi úkonmi dlžníka.

17. K samotnému ustanoveniu § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka dovolací súd poukazuje na to, že jedinou podmienkou pre vyhovieť žalobe nie je preukázanie toho, že osoba, s ktorou dlžník uskutočnil napadnutý právny úkon, o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa **vedela**, ako to uviedol vo svojom rozsudku okresný súd.

17.1. Zo znenia predmetného ustanovenia naopak ako podmienka úspešnej odporovateľnosti vyplýva, že **tento úmysel musel byť druhej strane známy**, a nie že tento úmysel bol druhej strane známy. Z uvedeného legislatívneho pojmu tak vyplývajú dve rôzne situácie, ktoré majú byť zo strany žalujúceho veriteľa preukázané, a to buď:

- že táto osoba o úmysle dlžníka vedela, alebo
- že táto osoba o úmysle dlžníka subjektívne nevedela, ale z objektívneho hľadiska o ňom vedieť musela.

17.2. Pod slovným obratom „tento úmysel musel byť druhej strane známy“ sa rozumie situácia, kedy táto osoba zo svojej viny o úmysle dlžníka nevedela. Druhá strana (t. j. žalovaný) tak zodpovedá za zavinenú nevedomosť o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa. Predmetné pokrýva situácie, kedy táto osoba o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa nevedela, avšak vzhľadom na okolnosti a svoje pomery o ňom vedieť mala a mohla.

17.3. O situáciu, ktorú pokrýva slovný obrat „tento úmysel musel byť druhej strane známy“, sa jedná vtedy, ak by akákoľvek iná osoba v postavení osoby, s ktorou (alebo v prospech ktorej) dlžník napadnutý právny úkon uskutočnil, úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa (predovšetkým právnym úkonom, ktorým sa dlžník zbavuje svojho majetku) rozpoznala. Zároveň pri posudzovaní otázky, či úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa musel byť druhej strane známy, je nevyhnutné prihliadať, či touto druhou stranou je podnikateľský subjekt, prípadne subjekt s vysokoškolským vzdelaním, u ktorých možno opodstatnene očakávať, že vzhľadom na dosiahnuté vzdelanie alebo profesionálne skúsenosti vedia vyhodnotiť konanie osoby, s ktorou uzatvárajú právny úkon (t. j. dlžníka), a jej skutočný úmysel (prípadne motiváciu).

18. Dovolací súd taktiež poukazuje na to, že úmysel dlžníka ukrátiť svojich veriteľov, ako aj vedomosť druhej strany o tomto úmysle, predstavujú psychický stav osôb uzatvárajúcich právny úkon, ktorý sa sám o sebe nedokazuje. Priamo preukázaný úmysel a vedomosť druhej strany o tomto úmysle by mal súd jedine vtedy, ak by dlžník (v postavení svedka) na pojednávaní uviedol, že odporovateľný právny úkon uskutočnil v úmysle ukrátiť svojho veriteľa a že zároveň o tomto úmysle oboznámil druhú stranu, prípadne ak žalovaný v súdnom konaní uviedol, že o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa vedel. Avšak vzhľadom na charakter konania je zrejmé, že k takejto situácii môže dôjsť len výnimočne, prakticky vôbec. Na druhej strane však súd nemôže dospieť k záveru, že len v takýchto prípadoch – ak nejde o právny úkon dlžníka uskutočnený s blízkou osobou alebo v jej prospech – sú splnené podmienky pre vyhovieť odporovacej žalobe.

18.1. V súdnom spore zaťažuje bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno - o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa a o vedomosti druhej strane o tomto úmysle - žalujúceho veriteľa. Dovolací súd však dáva do pozornosti, že pozícia veriteľa pri unesení bremena tvrdenia a dôkazného bremena v súdnom konaní je veľmi obmedzená, keďže odporovateľný právny úkon je pohľadu veriteľa cudzím súkromnoprávnym úkonom [medzi jeho dlžníkom a druhou stranou (žalovaným)]. Z tohto dôvodu je procesne obtiažne, aby veriteľ unesenie dôkazného bremena vo vzťahu k úmyslu dlžníka, a najmä vo vzťahu k (predpokladu) vedomosti tretej osoby o tomto úmysle.

18.2. Je tak zrejmé, že argumentácia žalujúceho veriteľa môže byť postavená v zásade len na nepriamych dôkazoch (a iných nepriamych skutočnostiach), ktoré si tak vyžadujú dôsledné vyhodnotenie zo strany súdu rozhodujúceho ho o žalobe a až po ich relevantnom vyhodnotení môže súd skonštatovať, či veriteľ v konaní preukázal splnenie podmienok podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka, t. j. či uniesol alebo neuniesol dôkazné bremeno. Pre zamietnutie žaloby pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom naopak nepostačuje, ak žalovaný iba všeobecne uvedie, že žalobca nepreukázal splnenie podmienok podľa ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka, prípadne že o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa nevedel.

18.3. Splnenie podmienok pre úspešnú odporovateľnosť právneho úkonu podľa ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka možno preukázať napríklad predložením dôkazov o tom, že dlžník sa napadnutým úkonom zbavil majetku za cenu, ktorá je v hrubom

nepomere k jeho skutočnej hodnote, a to vrátane zohľadnenia toho, o aký právny úkon sa jedná. Rovnako tak môže žalujúci veriteľ splnenie zákonných podmienok preukázať aj poukázaním na okolnosti, za ktorých bol napadnutý právny úkon uskutočnený, ak tieto tvrdenia podloží dôkazmi, z ktorých je možné vyvodiť skutočnú motiváciu dlžníka (zbaviť sa majetku a nesplniť svoje záväzky voči veriteľom) ako aj záver, že druhej strane musel byť zrejmý úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, resp. veriteľov.

19. Rovnako tak nemožno vysloviť akúkoľvek pochybnosť o splnení podmienky podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka, že druhá strana musela vedieť o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, ak dlžník na ňu prevedie (všetky) svoje aktíva či už bezplatne, alebo za zlomok ich reálnej hodnoty. Pri posúdení splnenia tejto podmienky je – ako už bolo uvedené vyššie – irelevantné, či konkrétna osoba, s ktorou dlžník právny úkon uskutočnil, o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa nevedela, podstatné je, či vzhľadom na okolnosti a svoje pomery o tomto úmysle dlžníka vedieť mala a mohla.

19.1. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na argumentáciu žalobu, ku ktorej doložil aj dôkazy, že dlžník previedol svoje aktíva (časť podniku v podobe nehnuteľností) zmluvou o predaji podniku za 1 000,- eur, hoci reálna (trhová) hodnota len týchto nehnuteľností bola v čase uskutočnenia právneho úkonu najmenej 200-krát vyššia.

20. Taktiež dovolací súd považuje za nevyhnutné uviesť, že v rozhodovanom spore je napadnutým právnym úkonom zmluva o predaji časti podniku. Jedným zo základných pojmových znakov zmluvy o predaji podniku je aj prechod záväzkov z predávajúceho (t. j. z dlžníka) na kupujúceho (t. j. na žalovaného). Na tento pojmový znak nadväzuje základná povinnosť kupujúceho (žalovaného) podľa § 477 ods. 4 Obchodného zákonníka, a to povinnosť bez zbytočného odkladu oznámiť veriteľom prevzatie záväzkov. Z uvedeného tak vyplýva, že pri uzatváraní zmluvy o predaji časti podniku si mal žalovaný ako kupujúci u predávajúceho zistiť, či nemá záväzky voči svojim veriteľom, a či tieto záväzky (prípadne časť z nich) uzavretím zmluvy neprechádzajú zmluvou na neho, resp. či nie sú naplnené predpoklady pre domáhanie sa vyslovenia neúčinnosti zmluvy o predaji (časti) podniku niektorým z veriteľov predávajúceho, ak nedošlo k prechodu záväzku na kupujúceho.

21. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že:

I. Zákonná podmienka odporovateľnosti podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka – ak nejde o právny úkon uskutočnený medzi dlžníkom a jemu blízkou osobou – je splnená aj vtedy, ak osoba, s ktorou dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil, o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa nevedela, avšak vzhľadom na okolnosti, za ktorých bol právny úkon uskutočnený, a svoje pomery o tomto úmysle dlžníka vedieť mala a mohla.

II. Pre posúdenie, či žalujúci veriteľ uniesol dôkazné bremeno týkajúce sa jednotlivých zákonných podmienok podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka, je potrebné vychádzať zo skutočností, že ide o osobu odlišnú od účastníkov napadnutého právneho úkonu. Veriteľ tak môže svoju argumentáciu o ukracujúcom úmysle dlžníka a skutočnosti, že druhá strana o tomto úmysle vedela alebo musela vedieť, založiť len na nepriamych dôkazoch, ktoré sa týkajú napadnutého právneho úkonu alebo okolností, za ktorých bol právny úkon uzavretý, a ktoré musí súd pri svojom rozhodovaní dôsledne vyhodnotiť. Súd nemôže pri posúdení, či žalobca uniesol alebo neuniesol dôkazné bremeno ohľadom podmienok podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka, vychádzať len z tvrdení žalovaného ako osoby, ktorá mala z odporovateľného právneho úkonu prospech.

22. S poukazom na vyslovené právne závery dovolací súd konštatuje, že dovolateľ opodstatnene vytykal odvolaciemu súdu (a aj súdu prvej inštancie) nesprávne právne posúdenie veci. Súdny nižšej inštancie nesprávne interpretovali ustanovenie § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka, keď žalobu zamietli z dôvodu, že žalobca neunesol dôkazné bremeno z dôvodu, že nepreukázal vedomosť žalovaného o úmysle dlžníka ukrátiť uspokojenie žalobcu. Rovnako tak súdy nižšej inštancie nesprávne požadovali preukázanie vedomosti žalovaného o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa (nemusí ísť priamo o žalobcu, ale o ktoréhokoľvek veriteľa dlžníka – pozn. dovolacieho súdu), keď priamo z ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že konkrétna osoba, s ktorou dlžník napadnutý právny úkon uskutočnil, nemusí o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa vedieť. Ide o takzvanú zavinenú nevedomosť, keď táto osoba vzhľadom na okolnosti a svoje pomery o ukracujúcom úmysle dlžníka vedieť mala a mohla.

22.1. Konajúce súdy pri svojom rozhodovaní v dôsledku nesprávnej aplikácie ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka nezohľadnili, že vedomosť žalovaného o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa (resp. predpoklad tejto vedomosti pre prípad, že žalovaný zavinené o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa nevedel) je psychickým stavom, ktorý sám osebe nie je predmetom dokazovania, ale bolo povinnosťou súdov nižšej inštancie bolo vyhodnotiť tvrdenia žalobcu a ním predložené dôkazy v nadväznosti na to, či závery, ktoré z nich vyplývajú, nepreukazujú, že žalovaný ako podnikateľský subjekt musel o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa vedieť, a to osobitne s prihliadnutím na povahu odporovateľného právneho úkonu – zmluvy o predaji časti podniku.

22.2. Záver súdov nižšej inštancie o tom - že žalobca neunesol dôkazné bremeno o vedomosti žalovaného o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, ktorý nezohľadňuje znenie (a účel) ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka - preto považuje dovolací súd (ak nie za vyslovene nesprávny) minimálne za predčasný.

23. V tejto súvislosti pozornosti dovolacieho súdu neušlo, že konajúce súdy sa vôbec nevysporiadali s tvrdeniami žalobcu a ním predloženými dôkazmi a bez ich akéhokoľvek vyhodnotenia skonštatovali, že žalobca neunesol dôkazné bremeno.

23.1. Takýto postup je podľa dovolacieho súdu nesprávny, keďže záver o tom, že strana sporu neunesla dôkazné bremeno, možno podľa ustálenej judikatúry uskutočniť až po vykonaní všetkých dôkazných prostriedkov, ktoré strana označila k preukázaniu svojich tvrdení. Z dôvodu neunesenia dôkazného bremena možno rozhodnúť v neprospech strany len vtedy, ak zhodnotenie dôkazov, ktoré boli v konaní vykonané, neumožňuje súdu prijať záver ani o pravdivosti tvrdenia strany a ani o tom, že by bolo nepravdivé (k tomu viď rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 20. apríla 2017, sp. zn. 21Cdo/904/2016).

24. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, najvyšší súd žalobcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.).

24.1. Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozsudku odvolacieho súdu by vzhľadom na nesprávnosť (a predovšetkým predčasnosť) právnych záverov súdu prvej inštancie bol dovolací súd povinný rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a jeho

opravné uznesenie (§ 449 ods. 2 C . s . p .) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 C . s . p .).

65.
ROZHODNUTIE

I. Veriteľ sa môže podľa ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka domáhať, aby súd určil, že právny úkon dlžníka uvedený v ustanovení § 42a ods. 2 až ods. 5 Občianskeho zákonníka, ktorý ukracuje uspokojenie pohľadávky veriteľa je právne neúčinný, nielen proti dedičom alebo univerzálnym právnym nástupcom osoby, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil, ale aj proti tretej osobe za predpokladu, že tejto osobe boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnemu úkonu proti osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil.

II. Treťou osobou v zmysle ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka je zásadne singulárny právny nástupca osoby, ktorá s dlžníkom odporovateľný právny úkon dojednala.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. júna 2020, sp. zn. 3Obdo/90/2019)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Martin (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 30. novembra 2017, č. k. 18Cb/121/2016-305 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal, aby súd určil, že zmluva o prevode vlastníctva bytu a zmluva o zriadení vecného bremena z 26. septembra 2013, ktorou bola prevedená nehnuteľnosť nachádzajúca sa v k. ú. M., Obec M., Okres M., zapísaná na LV č. XXXX, evidovanom Okresným úradom M., katastrálny odbor, a to byt č. X, prízemie, vchod XX, nachádzajúci sa v bytovom dome V. P. T. XX so súpisným číslom XX, postavený na pozemku parc. reg. „C“ č. XXX/X, spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu o veľkosti 9669/90132 a spoluvlastnícky podiel o veľkosti 9669/90132 k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. M., Obec M., Okres M., zapísaná na LV č. XXXX, evidovanom Okresným úradom M., katastrálny odbor, a to pozemok, zastavané plochy a nádvorcia, parc. reg. „C“ č. XXX/X, výmera XXX m² z Ing. L. Č., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. XX/XX, Ž. a z pôvodne žalovaného 2/ (od 14. novembra 2017 len žalovaný) Ing. K. Č., na pôvodne žalovaného 1/ (na obchodnú spoločnosť E. T., s.r.o.) ako kupujúceho, ktorej vklad vlastníckeho práva bol do katastra nehnuteľností povolený Okresným úradom M., katastrálny odbor, v konaní vedenom pod č. V-XXXX/XX, je voči žalobcovi neúčinná; a že zmluva o prevode vlastníctva bytu a dohoda o zrušení vecného bremena z 20. októbra 2015, ktorou bola prevedená nehnuteľnosť nachádzajúca sa v k. ú. M., Obec M., Okres M., zapísaná na LV č. XXXX, evidovanom Okresným úradom M., katastrálny odbor, a to byt č. X, prízemie, vchod XX, nachádzajúci sa v bytovom dome V. P. T. XX so súpisným číslom 62, postavený na pozemku s parc. reg. „C“ č. XXX/X, spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu o veľkosti 9669/90132 a spoluvlastnícky podiel o veľkosti 9669/90132 k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. M., Obec M., Okres M., zapísaná na LV č. XXXX, evidovanom Okresným úradom M., katastrálny odbor, a to pozemok, zastavané plochy a nádvorcia, parc. reg. „C“ č. XXX/X, výmera XXX m² z pôvodne žalovaného 1/ na pôvodne žalovaného 2/, ktorej vklad vlastníckeho práva bol do katastra nehnuteľností povolený Okresným úradom M., katastrálny odbor, v konaní vedenom pod č. V-XXXX/XX, je voči žalobcovi neúčinná. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení rozsudku okresný súd uviedol, že žalovaný nikdy nebol dlžníkom ani ručiteľom dlžníka, pričom pri prvom právnom úkone išlo o prevod spoluvlastníckych podielov predávajúcich každého v podiele $\frac{1}{2}$, a preto nebolo dôvodné odporovať právnomu úkonu žalovaného, keďže tento nebol v postavení dlžníka žalobcu. Súd prvej inštancie poukázal na to, že ustanovenie § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka neumožňuje, aby sa žalobca ako veriteľ domáhal odporovateľnosti priamo následných právnych úkonov, keďže žalobca sa domáha voči žalovanému neúčinnosti ďalšieho prevodu bez toho, aby bola určená neúčinnosť prvého právneho úkonu, a to priamo z dlžníka na pôvodného žalovaného 1/. Skutočnosť, že pôvodný žalovaný 1/ zanikol bez právneho nástupcu, v dôsledku čoho došlo voči nemu k zastaveniu konania, podľa okresného súdu spôsobila, že žalobca sa úspešne nedomohol vyslovenia neúčinnosti napadnutého prvého právneho úkonu.

2.1. Vo vzťahu k žalovanému sa podľa súdu prvej inštancie žalobca nedomáhal vyslovenia neúčinnosti zmluvy o prevode vlastníctva bytu a zmluvy o zriadení vecného bremena z 26. septembra 2013, keďže toto určenie žiadal vo vzťahu k pôvodnému žalovanému 1/. Voči žalovanému sa žalobca domáhal výlučne určenia neúčinnosti zmluvy o prevode vlastníctva k bytu a dohody o zrušení vecného bremena z 20. októbra 2015. Súd však nemohol vysloviť neúčinnosť tejto zmluvy len na základe prejudiciálneho vyslovenia neúčinnosti zmluvy z 26. septembra 2013.

2.2. Pre určenie neúčinnosti právneho úkonu neboli splnené predpoklady pre pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného v zmysle ustanovenia § 42b ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka. Podľa § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnomu úkonu možno uplatniť nielen proti osobám, ktoré s dlžníkom dojednali odporovateľný právny úkon, ale aj proti ich dedičom alebo právnym nástupcom, proti tretím osobám len vtedy, ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnomu úkonu proti ich predchodcovi a prichádza do úvahy len vtedy, ak bola vyslovená neúčinnosť právneho úkonu voči osobám, od ktorých tretie osoby vec alebo právo nadobudli, pretože súd nemôže rozhodnúť prejudiciálne o predchádzajúcej neúčinnosti právnych úkonov.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 29. mája 2019, č. k. 13Cob/215/2018-424 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

4. V odôvodnení rozhodnutia krajský súd uviedol, že s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ v príslušnom gramatickom tvare) z 21. mája 2009, sp. zn. 2MCdo/19/2008, ak nie je možné odporovať právnomu úkonu dlžníka (ručiteľa), a to zmluve o prevode vlastníctva k bytu a zmluve o zriadení vecného bremena z 26. septembra 2013, tak nemožno ju vyhodnocovať ani prejudiciálne, t. j. neúčinnosť takéhoto právneho úkonu nemožno posúdiť prejudiciálne. Pritom uviedol, že s poukazom na *ex offio* zánik pôvodného žalovaného 1/ ako subjektu, s ktorým dlžník uzavrel napadnutý právny úkon, nie je možné s úspechom odporovať zmluve o prevode vlastníctva k bytu a zmluve o zriadení vecného bremena z 26. septembra 2013.

4.1. Následne odvolací súd skonštatoval, že zmyslom odporovacej žaloby je dosiahnuť rozhodnutie súdu, ktorým by bolo určené, že právny úkon urobený dlžníkom je voči veriteľovi právne neúčinný, t. j. zabezpečiť ochranu veriteľa pred právnymi úkonmi dlžníka, ktoré vedú k zmenšeniu majetku dlžníka a tým aj k zmareniu či ohrozeniu možnosti, aby pohľadávka veriteľa mohla byť z majetku dlžníka uspokojená. Podstata odporovateľnosti právneho úkonu spočíva v tom, že odporovateľný právny úkon stráca na základe právoplatného

rozhodnutia v určených prípadoch účinnosť iba voči oprávnenej osobe, t. j. voči veriteľovi. Odporovať právnomu úkonu možno zo strany veriteľa podanou žalobou, ktorou sa domáha toho, aby súd vyslovil vo vzťahu k nemu ako k veriteľovi, že právne neúčinné sú tie úkony dlžníka, ktorými dlžník zmenšil svoj majetok natoľko, že to môže obmedziť, prípadne celkom zmať uspokojenie pohľadávky veriteľa.

4.2. Právo odporovať právnomu úkonu sa uplatňuje voči tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech podľa § 42b ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom v odseku 3 predmetného ustanovenia je vyjadrený okruh osôb, proti ktorým je možné podať žalobu, ktorou sa odporuje právnomu úkonu, do ktorého patria osoby, ktoré priamo s dlžníkom dojednali odporovateľný právny úkon, dedičia alebo právni nástupcovia uvedených osôb, tretie osoby, len ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnomu úkonu proti ich predchodcovi. Krajský súd uviedol, že podľa jeho názoru sa pod pojmom „tretie osoby“ nerozumejú akékoľvek iné osoby, na ktoré bol prevedený majetok z titulu reťazenia ďalších právnych úkonov. S poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“ v príslušnom gramatickom tvare) zo 6. marca 2012, sp. zn. II. ÚS 7/2012 odvolací súd skonštatoval, že žaloba voči ďalším účastníkom „reťazenia právnych úkonov“ nie je prípustná, keďže odporovateľným je vždy právny úkon, na ktorom sa zúčastňuje dlžník.

4.3. Vo vzťahu k posúdeniu okruhu osôb podľa § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka krajský súd poukázal na uznesenie najvyššieho súdu z 30. júna 2009, sp. zn. 3Cdo/61/2008, v ktorom dovolací súd skonštatoval, že žaloba o neúčinnosť právneho úkonu môže byť úspešná len vtedy, ak bola podaná voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený. Uvedené má podľa odvolacieho súdu znamenať, že v konaní nie je daná pasívna vecná legitimácia ďalšieho nadobúdateľa nehnuteľnosti, ktorý tieto nadobudol nie na základe úkonu dlžníka, ale na základe ďalšieho právneho úkonu, napr. kúpnej zmluvy, kde predávajúcim bol prvý nadobúdateľ nehnuteľnosti od dlžníka a žalovaným je až ďalší nadobúdateľ nehnuteľnosti. Odporovať tak možno len právnomu úkonu uskutočnenému medzi dlžníkom veriteľa a treťou osobou, nie však možnosť odporovať akýmkoľvek ďalším právnym úkonom, ktoré na tento právny úkon nadväzujú. Žaloba o určenie neúčinnosti právneho úkonu môže byť preto úspešná len vtedy, ak bola podaná voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol odporovateľný právny úkon dlžníka urobený, resp. voči jej dedičom alebo právnym nástupcom za zákonom preukázaných podmienok odporovateľnosti. Pasívnu vecnú legitimáciu ďalšieho subjektu, na ktorý bol prevedený predmet odporovateľného právneho úkonu, nemožno z ustanovenia § 42b Občianskeho zákonníka vyvodiť.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dňa 15. augusta 2019 dovolanie žalobca, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“).

5.1. Nesprávne právne posúdenie namietal žalobca vo vyriešení právnych otázok, - „či môže veriteľ podľa § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka uplatniť právo odporovať právnomu úkonu dlžníka aj proti tretím osobám, ktoré nie sú dedičmi alebo univerzálnymi právnymi nástupcami osoby, ktorá s dlžníkom odporovateľný právny úkon dojednala.“ a

- „či sú tretími osobami v zmysle ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka znenie vety za bodkočiarkou singulárni právni nástupcovia (kupujúci, obdarovaní a pod.) osoby, ktorá s dlžníkom odporovateľný právny úkon dojednala“.

5.2. Dovolateľ uviedol, že predmetné právne otázky doposiaľ neboli vyriešené žiadnym publikovaným rozhodnutím ani stanoviskom príslušného kolégia najvyššieho súdu. Jediné rozhodnutie, ktoré podáva výklad ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, je uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/61/2008, ktoré je však ojedinelé a nebolo nasledované v ďalšej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Preto sú podľa žalobcu splnené podmienky pre prípustnosť jeho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

6. Podľa žalobcu za tretiu osobu v zmysle § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka je nevyhnutné považovať singulárneho nástupcu osoby, ktorá s dlžníkom odporovateľný právny úkon dojednala. Opačný záver – ktorý vo svojom rozhodnutí prezentoval odvolací súd – podľa jeho názoru implicitne aprobuje špekulatívne a nepoctivé konanie dlžníkov.

6.1. Ustanovenie § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka zreteľne rozlišuje tri kategórie subjektov, a to dedičov, právnych nástupcov a tretie osoby. Nemožno ich všetky podradiť pod skupinu univerzálnych právnych nástupcov, ktorými sú len dedičia a právni nástupcovia, v opačnom prípade by totiž bolo znenie predmetného ustanovenia za bodkočiarkou nadbytočné, čo je v rozpore s princípom racionálneho zákonodarcu. Navyše možnosť odporovať proti tretím osobám je podmienená naplnením ďalšieho subjektívneho predpokladu, a to vedomosť o okolnostiach odôvodňujúcich odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcovi. Pri dedičoch a iných právnych nástupcoch sa splnenie tejto podmienky nevyžaduje. Ide teda nepochybne o ďalšiu a odlišnú kategóriu.

6.2. Pre odôvodnenie svojho názoru dovolateľ poukázal na to, že pojem „tretia osoba“ je v súkromnoprávných kódexoch používaný s ustáleným významom, ako osoba odlišná od zúčastnených strán (napr. § 50, § 151m Občianskeho zákonníka, § 15, § 16, § 208, § 220x, § 313 Obchodného zákonníka). Preto by bolo nelogické, ak by v spornom ustanovení § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka mal tento pojem iný význam. Zákonodarca tretie osoby iba pre väčšiu prehľadnosť odlíšil od dedičov a právnych nástupcov ako univerzálnych sukcesorov. Taktiež dovolateľ poukázal na skutočnosť, že nemožno opomínať účel a zmysel právnej normy, pričom cieľom odporovacej žaloby je dosiahnuť relatívnu neúčinnosť právneho úkonu, ktorým sa účelovo znižuje hodnota majetku dlžníka. Okruh pasívne legitimovaných subjektov je práve s ohľadom na cieľ odporovacej žaloby široký.

6.3. Aby bola zabezpečená ochrana práv veriteľa pred úkonmi dlžníka znižujúcimi jeho majetok, musí byť inštitút odporovateľnosti právnych úkonov prípustný nielen proti univerzálnym sukcesorom, ale za splnenia zákonných podmienok aj proti sukcesorom singulárnym. Výklad, ktorý by nepripustil uplatniť právo odporovať ukracujúcemu úkonu dlžníka aj proti jeho singulárnym sukcesorom, by bol podľa žalobcu absurdný, keďže na zmarenie práv veriteľa by postačoval ďalší prevod. Právo na náhradu podľa ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka, na ktoré odkázal aj krajský súd, je len substitučným nárokom, ktorý prichádza do úvahy iba v prípade, ak uspokojenie z predmetu odporovateľného právneho úkonu nie je možné. Judikovaný peňažný nárok na náhradu totiž rozhodne veriteľovi nezaručuje uspokojenie pohľadávky, keďže žalovaný môže byť rovnako účelovo alebo z iných príčin insolventný, ako samotný dlžník.

6.4. Preto dovolateľ záverom uviedol, že ním nastolené právne otázky mali byť odvolacím súdom správne zodpovedané tak, že veriteľ môže podľa § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka uplatniť právo odporovať právneho úkonu dlžníka aj proti tretím osobám, ktoré nie sú dedičmi alebo univerzálnymi právnymi nástupcami osoby, ktorá s dlžníkom odporovateľný právny úkon dojednala, pričom tretími osobami v zmysle ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka znenie vety za bodkočiarkou sú singulárni

právni nástupcovia (kupujúci, obdarovaní a pod.) osoby, ktorá s dlžníkom odporovateľný právny úkon dojednala.

7. Žalovaný vo vyjadrení z 27. septembra 2019 navrhol dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietnuť, alternatívne ako nedôvodné zamietnuť.

7.1. Rozhodnutie súdu, ktorým je žaloba o neúčinnosť právneho úkonu vyhovené, má konštitutívne účinky, preto odporovateľnosť nemožno nikdy riešiť ako otázku predbežnú. Podľa žalovaného z rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 7/2012 vyplýva, že v súdnom konaní sa možno domáhať vyslovenia úkonu za neúčinný iba vo vzťahu k právnemu úkonu dlžníka, a nie aj vo vzťahu k úkonu prvého nadobúdateľa v prospech druhého nadobúdateľa. Taktiež z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/71/1998 vyplýva, že žaloba o neúčinnosť právneho úkonu môže byť úspešná len vtedy, ak smeruje voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený.

7.2. Vo svojom vyjadrení žalovaný uviedol, že podľa jeho názoru z ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka vyplýva právo odporovať právnym úkonom len vtedy, ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnemu úkonu proti ich predchodcovi a pripadá do úvahy len vtedy, ak bola vyslovená neúčinnosť právneho úkonu voči osobám, od ktorých tretie osoby vec alebo právo nadobudli, pretože súd nemôže prejudiciálne rozhodnúť o predchádzajúcej neúčinnosti právnych úkonov. Žalobca sa preto nemohol úspešne domáhať neúčinnosti právnych úkonov, keďže nejde o úkon dlžníka v prospech žalovaného. Žalovaný nie je tretou osobou podľa § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, ako sa mylne domnieva žalobca, keďže odporovať možno iba úkonu dlžníka. Vzhľadom k tomu, že pôvodný žalovaný 1/ ako prvotný nadobúdateľ už ani nemá právnu subjektivitu, keďže zanikol bez právneho nástupcu, keďže súd už nemohol odporovateľnosť právneho úkonu riešiť ako predbežnú otázku a preskúmať podstatu veci, preto bolo možné jedine žalobu zamietnuť.

7.3. Záverom žalovaný poukázal na to, že po druhom prevode nehnuteľnosti sa žalobca mohol voči pôvodnému žalovanému 1/ domáhať jedine peňažnej náhrady podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka za predpokladu splnenia zákonných podmienok odporovateľnosti. V opačnom prípade by postup žalobcu viedol k formálnej možnosti odporovania všetkých budúcich prevodov veci u každého ďalšieho vlastníka veci prakticky neobmedzene do budúcnosti, čo je neprípustné a ústavne neudržateľné.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), dospel k záveru, že dovolanie je čiastočne dôvodné.

9. Pokiaľ ide o okruh pasívne legitimovaných osôb v prípade žaloby o neúčinnosť právneho úkonu uvedených v ustanovení § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, dovolací súd uvádza, že tento okruh bol doposiaľ posudzovaný len v uznesení najvyššieho súdu z 30. júla 2009, sp. zn. 3Cdo/61/2008, avšak z predmetného rozhodnutia nevyplýva, že by priamo obsahovalo odpovede na dovolateľom nastolené právne otázky, o to viac v situácii, kedy predmetom dovolacieho prieskumu vo veci vedenej pod sp. zn. 3Cdo/61/2008 bola otázka vedomosti, resp. nevedomosti tretej osoby o okolnostiach, ktoré odôvodňujú odporovateľnosť právnemu úkonu voči jej predchodcovi.

9.1. Rozsudok najvyššieho súdu zo 17. decembra 2001, sp. zn. 3Cdo/71/1998, na ktorý vo svojom vyjadrení k dovolaniu poukázal žalovaný a z ktorého vyplýva, že „žaloba o určenie, že dlžníkov právny úkon je voči veriteľovi neúčinný, môže byť úspešná

len vtedy, ak bola podaná voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený“ – nie je na rozhodovaný spor aplikovateľný, v ktorom bola určujúca právna úprava odporovateľnosti účinná do 29. júla 1997, hoci v odôvodnení predmetného rozsudku je citované aj ustanovenie § 42b Občianskeho zákonníka (vrátane odseku 3 predmetného ustanovenia), ktoré sa stalo súčasťou právneho poriadku až s účinnosťou od 30. júla 1997.

9.2. Napokon nemožnosť automatickej aplikácie právnej vety predmetného rozhodnutia v nadväznosti na posudzovanie prípustnosti dovolania v rozhodovanom spore je daná aj tým, že jej znenie nekorešponduje právnej úprave obsiahnutej v ustanovení § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, z ktorej vyplýva, že veriteľ sa môže domáhať odporovateľnosti právneho úkonu aj voči iným subjektom, než len voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený.

9.3. Taktiež dovolací súd nemôže v rozhodovanom spore vychádzať ani z rozsudku najvyššieho súdu z 27. októbra 1997, sp. zn. 1Cdo/26/1997 (ktorý bol publikovaný ako judikát č. R 88/2001), ktorého II. právna veta znie nasledovne: „v prípade, že nadobúdateľ vec pôvodne patriacu dlžníkovi predal tretej osobe, nie je dobre možné požadovať uspokojenie pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, veriteľ má voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech, len právo na náhradu (§ 42a ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 30. júla 1997).“ Dovolací súd poukazuje na to, že predmetný judikát bol vydaný v spore o určenie neplatnosti právneho úkonu iniciovanom veriteľom voči ďalšiemu nadobúdateľovi po tom, ako sa úspešne domohol vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu voči osobe v situácii, keď osoba, v prospech ktorej bol odporovateľný úkon uskutočnený, následne previedla nehnuteľnosť na ďalšiu osobu. Zároveň podľa dovolacieho súdu nie je možné opomínať tú skutočnosť, že právna úprava odporovateľnosti právnych úkonov sa s účinnosťou od 30. júla 1997 zmenila (vrátane rozšírenia okruhu pasívne vecne legitimovaných subjektov podľa § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka v porovnaní s okruhom subjektov vymedzených ustanovením § 42a ods. 3 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 29. júla 1997 – pozn. dovolacieho súdu).

10. Dovolací súd preto konštatuje, že v rozhodovanom spore je splnená základná podmienka prípustnosti dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. v časti týkajúcej sa právneho úkonu dlžníka (to znamená okrem časti týkajúcej sa právneho úkonu žalovaného a následného právneho úkonu obchodnej spoločnosti E. T., s. r. o., ktorým previedla vlastnícke právo k bytu na žalovaného).

11. Zo skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie vyplýva, že Ing. L. Č. (manželka žalovaného – pozn. dovolacieho súdu) sa ako ručiteľka zabezpečila za splácanie úveru poskytnutého právnym predchodcom žalobcu (obchodnou spoločnosťou V. S., a. s.) obchodnej spoločnosti P. P. T., a. s. v celkovej výške 4 700 000,- eur, ktorý dlžník nesplatil. Ing. L. Č. zároveň spísala notársku zápisnicu č. N XXX/XXXX, NZ XXXXX/XXXX, NCRIs XXXXX/XXXX, v ktorej uznala záväzok a súhlasila s jej vykonateľnosťou, a na podklade ktorej sa vedie voči ručiteľke exekúcia súdnym exekútorom JUDr. M. H.

11.1. Zmluvou o prevode vlastníckeho práva k bytu a zmluvou o zriadení vecného bremena z 26. septembra 2013 previedli žalovaný a Ing. L. Č. svoj spoluvlastnícky podiel k prevádzanému bytu (každý v podiele ½) na obchodnú spoločnosť E. T., s. r. o. (pôvodného žalovaného 1/), ktorá následne zmluvou z 20. októbra 2015 následne predmetný byt previedla na žalovaného. V priebehu konania – v ktorom sa žalobca domáhal vyslovenia neúčinnosti

obidvoch zmlúv o prevode vlastníckeho práva k bytu - zanikla obchodná spoločnosť E. T., s. r. o. bez právneho nástupcu na základe *ex officio* výmazu z obchodného registra k 6. júnu 2017.

12. Podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka, veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

12.1. Odporovať možno právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnemu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a § 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať (ods. 2).

12.2. Odporovať možno tiež právnemu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a:

a/ osobou jemu blízkou (§ 116 a § 117),

b/ právnickou osobou, v ktorej má dlžník alebo osoba uvedená v písmene a/ majetkovú účasť aspoň 10 % v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon,

c/ právnickou osobou, v ktorej je dlžník alebo osoba uvedená v písmene a/ štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, prokuristom alebo likvidátorom,

d/ právnickou osobou, v ktorej má osoba uvedená v písmene c/ majetkovú účasť aspoň 34% v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon,

alebo ktorý dlžník urobil v uvedenom čase v prospech osôb uvedených v písmenách a/, b/, c/ alebo d/; to však neplatí, ak druhá strana preukáže, že nemohla ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa (ods. 3).

12.3. Odporovať možno tiež právnemu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom, ktorý je právnickou osobou, a:

a/ členom jeho štatutárneho orgánu, jeho prokuristom, likvidátorom alebo spoločníkom,

b/ osobou blízkou (§ 116 a § 117) osobe uvedenej v písmene a/,

c/ právnickou osobou, v ktorej má dlžník alebo osoba uvedená v písmenách a/ a b/ majetkovú účasť aspoň 10 % v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon,

d/ právnickou osobou, v ktorej je osoba uvedená v písmenách a/ a b/ štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, prokuristom alebo likvidátorom,

e/ právnickou osobou, v ktorej má osoba uvedená v písmene d/ majetkovú účasť aspoň 34% v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon,

alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech osôb uvedených v písmenách a/, b/, c/, d/ alebo e/; to však neplatí, ak druhá strana preukáže, že nemohla ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa (ods. 4).

12.4. Odporovať možno tiež právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch, na ktorého základe prevzal záväzok bez primeraného protiplnenia, a to najmenej vo výške určenej znaleckým posudkom alebo odborným odhadom, a ktorý:

a/ spôsobil, že dlžník sa stal vo vzťahu k ďalším veriteľom platobne neschopným,^{2c)} alebo

b/ bol uskutočnený s úmyslom neodôvodnene odložiť alebo zmariť platbu veriteľovi, alebo

c/ bol uskutočnený s úmyslom prevziať dlh, ktorý dlžník nebude schopný splniť v čase jeho splatnosti.

12.5. Podľa § 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo odporovať právnym úkonom môže uplatniť veriteľ žalobou.

12.6. Právo odporovať právnemu úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech (ods. 2).

12.7. Právo odporovať právnemu úkonu možno uplatniť nielen proti osobám, ktoré s dlžníkom dojednali odporovateľný právny úkon, ale aj proti ich dedičom alebo právnym nástupcom; proti tretím osobám len vtedy, ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcovi (ods. 3).

12.8. Právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech (ods. 4).

13. Sice právne otázky nastolené dovolateľom neboli doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu výslovne riešené, dovolací súd poukazuje na viaceré rozhodnutia (najvyššieho súdu a ústavného súdu), z ktorých síce vychádzali okresný súd a aj krajský súd, avšak vyvodili z nich (čiastočne) nesprávne závery.

13.1. V rozsudku z 30. apríla 2007, sp. zn. 4Cdo/44/2007 najvyšší súd skonštatoval, že *„odporovateľný právny úkon sa stáva neúčinný až tým, že ho súd za neúčinný vyhlási. Odporovateľnosť teda nemožno riešiť ako predbežnú otázku, keď i zo samotného gramatického výkladu ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právna neúčinnosť právneho úkonu je dôsledkom úspešného odporovania. Uvedené ustanovenie zakladá veriteľovi priamy nárok domáhať sa náhrady voči tomu, kto mal z odporovateľného úkonu prospech, pri splnení podmienky v ňom uvedenej, ktorý však nemôže predchádzať úspešnému odporovaniu, pretože môže nastať až ako jeho právny dôsledok. Priznaniu takéhoto nároku preto musí predchádzať právoplatné určenie neúčinnosti právneho úkonu. Vlastnícke právo toho, kto mal z odporovateľného úkonu prospech, k veci, ktorá bola predmetom tohto úkonu, nie je podmienkou odporovateľnosti v zmysle ustanovenia § 42a ods. 2 až 5 Občianskeho zákonníka, preto zmena vlastníctva v priebehu konania o určenie právnej neúčinnosti právneho úkonu nemá právny význam. Môže mať význam až pri posudzovaní možnosti veriteľa vyplývajúcich z úspešného odporovania. Pokiaľ teda v prejednávanej veci odvolací súd prihliadol na okolnosť, že žalovaní prestali byť vlastníkami nehnuteľností, hoci táto skutočnosť nie je pre posúdenie podmienok odporovateľnosti právne významná, nerozhodol správne.“*

13.2. Rovnako tak v uznesení z 21. mája 2009, sp. zn. 2MCdo/19/2008 najvyšší súd dospel k záveru, že *„právna úprava odporovateľnosti právnych úkonov je obsiahnutá v ustanoveniach §§ 42a a 42b Občianskeho zákonníka. Z hľadiska jej systematiky treba rozlišovať medzi aktívnou vecnou legitimáciou na uplatnenie odporovateľnosti (§ 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka), podmienkami odporovateľnosti (§ 42a ods. 2 až 5 Občianskeho zákonníka), spôsobom uplatnenia odporovateľnosti (§ 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka), pasívnou vecnou legitimáciou (§ 42b ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka) a právnymi následkami spojenými s úspešným odporovaním právnemu úkonu (§ 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka). Právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech (§ 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka). Dôsledkom úspešného odporovania právnemu úkonu je v zmysle citovaného ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka neúčinnosť tohto úkonu. Právnu neúčinnosť charakterizuje samotný zákon tak, že veriteľ môže*

požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku a ak to nie je dobre možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech. Právna neúčinnosť odporovateľného právneho úkonu je neúčinnosťou relatívnou, t. j. táto neúčinnosť platí iba voči veriteľovi, ktorý sa úspešne domáhal odporovateľnosti právneho úkonu. Neúčinnosť právneho úkonu sa voči veriteľovi prejaví tak, že na uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky možno vykonať exekúciu napr. predajom veci tak, ako by k zmene jej vlastníctva z dlžníka na iný subjekt (t. j. na odporcu v konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu) nebolo došlo. Ak to však nie je možné, napr. preto, že vec sa už nenachádza u odporcu, priznáva zákon veriteľovi právo na náhradu voči tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech. Táto náhrada je limitovaná výškou prospechu, ktorý mal odporca z odporovateľného právneho úkonu. Pretože právo odporovať právnym úkonom sa v zmysle ustanovenia § 42b ods. 1 v spojení s § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka uplatňuje žalobou o určenie právnej neúčinnosti právneho úkonu, môže právny dôsledok úspešného odporovania, t. j. neúčinnosť právneho úkonu (a teda možnosť veriteľa domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, a ak to nie je možné, možnosť domáhať sa peňažnej náhrady), nastať až právoplatnosťou rozsudku, ktorým bude takejto žalobe vyhovie. Odporovacia žaloba nie je určovacou žalobou podľa § 80 O. s. p., preto navrhovateľ nemusí preukazovať naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Súd totiž v skutočnosti neurčuje existenciu alebo neexistenciu právneho pomeru, ale rozhoduje konštitutívne, keď vyhlasuje právny úkon za relatívne neúčinný. Odporovateľný právny úkon sa stáva neúčinný až tým, že ho súd za neúčinný vyhlási. Odporovateľnosť teda nemožno riešiť ako predbežnú otázku, keď i zo samotného gramatického výkladu ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právna neúčinnosť právneho úkonu je dôsledkom úspešného odporovania. Uvedené ustanovenie zakladá veriteľovi priamy nárok domáhať sa náhrady voči tomu, kto mal z odporovateľného úkonu prospech, pri splnení podmienky v ňom uvedenej, ktorý však nemôže predchádzať úspešnému odporovaniu, pretože môže nastať až ako jeho právny dôsledok. Priznaniu takéhoto nároku preto musí predchádzať právoplatné určenie neúčinnosti právneho úkonu. Vlastnícke právo toho, kto mal z odporovateľného úkonu prospech, k veci, ktorá bola predmetom tohto úkonu, nie je podmienkou odporovateľnosti v zmysle ustanovenia § 42a ods. 2 až ods. 5 Občianskeho zákonníka, preto zmena vlastníctva v priebehu konania o určenie právnej neúčinnosti právneho úkonu nemá právny význam. Môže mať význam až pri posudzovaní možnosti veriteľa vyplývajúcich z úspešného odporovania.

13.3. Ústavný súd v uznesení zo 6. marca 2012, sp. zn. II. ÚS 7/2012 uviedol, že „argumentácia sťažovateľa o ústavne nekonformnom výklade dotknutých ustanovení krajským súdom neobstojí, pretože sťažovateľ neberie do úvahy, že domáhať sa v súdnom konaní vyhlásenia úkonu za neúčinný voči veriteľovi možno iba vo vzťahu k právnym úkonom dlžníka, a nie aj vo vzťahu k úkonom prvého nadobúdateľa v prospech druhého nadobúdateľa a v dôsledku toho ani odlišnosť právnej úpravy vzťahujúcej sa na právne posúdenie postavenia osoby, ktorá s dlžníkom úkon dojednala (§ 42a Občianskeho zákonníka), a v poradí druhého nadobúdateľa (§ 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka).“

14. Z citovaných rozhodnutí ako aj z relevantnej právnej úpravy vyplýva nasledovné:

15. Veriteľ môže odporovať právnemu úkonu dlžníka za predpokladov uvedených v odsekoch 2 až 5 ustanovenia § 42a Občianskeho zákonníka. Uvedené znamená, že veriteľ môže s úspechom odporovať výlučne tým právnym úkonom, ktoré uskutočnil dlžník za účelom ukrátenia pohľadávky veriteľa. Iným právnym úkonom nie je možné odporovať.

15.1. Veriteľ tak nemôže s úspechom odporovať ďalším právnym úkonom, ktoré reťazovo nadväzujú na právny úkon dlžníka, teda právna úprava neumožňuje, aby sa veriteľ domáhal neúčinnosti právneho úkonu, ktorým nadobúdateľ veci od dlžníka na základe právneho úkonu - ktorému možno odporovať – túto vec následne previedol na ďalšiu osobu, a to aj v situácii, ak táto osoba disponovala vedomosťou o skutočnom úmysle dlžníka, prípadne prvého nadobúdateľa uskutočniť prevod veci.

15.2. Predmetný záver však neznamená, že by bolo vylúčené právo veriteľa domáhať sa nárokov podľa § 42a a § 42b Občianskeho zákonníka.

16. Pasívnu vecnú legitimáciu upravuje zákon v odsekoch 2 a 3 ustanovenia § 42b Občianskeho zákonníka, čo znamená, že pasívne legitimovanými v konaní o neúčinnosť právneho úkonu sú:

- osoba, s ktorou alebo v prospech ktorej uskutočnil dlžník právny úkon (§ 42b ods. 2 Občianskeho zákonníka),
- dedič fyzickej osoby, s ktorou alebo v prospech ktorej uskutočnil dlžník právny úkon (§ 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka),
- právny nástupca zaniknutej právnickej osoby, s ktorou alebo v prospech ktorej uskutočnil dlžník právny úkon (§ 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka),
- tretia osoba, avšak len vtedy, ak jej boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnemu úkonu proti jej predchodcovi (§ 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka).

16.1. Treťou osobou uvedenou v ustanovení § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka je potrebné rozumieť osobu, na ktorú previedol prvý nadobúdateľ (t. j. osoba, s ktorou alebo v prospech ktorej uskutočnil dlžník odporovateľný právny úkon – pozn. dovolacieho súdu) ďalšou zmluvou vec, ktorú nadobudol od dlžníka (t. j. singulárny nástupca).

17. Veriteľ sa tak môže domáhať určenia neúčinnosti právneho úkonu voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník uskutočnil právny úkon za predpokladu, že o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa vedela alebo o ňom musela vedieť (v prípade blízkej osoby sa vedomosť o tomto úmysle predpokladá, okrem prípadu, keď dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať – pozn. dovolacieho súdu).

17.1. Za rovnakých podmienok [t. j. že nadobúdateľ o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa vedel alebo o ňom musel vedieť (v prípade nadobúdateľa - blízkej osoby sa vedomosť o tomto úmysle predpokladá, okrem prípadu, keď nadobúdateľ úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohol poznať – pozn. dovolacieho súdu)] sa môže veriteľ domáhať vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu aj voči dedičovi nadobúdateľa fyzickej osoby a voči právnemu nástupcovi zaniknutej právnickej osoby.

17.2. V prípade, ak sa veriteľ domáha vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu voči tretej osobe (uvedenej v ustanovení § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka časť vety za bodkočiarkou), k už vyššie uvedeným podmienkam pristupuje ďalšia podmienka, a to vedomosť tretej osoby o okolnostiach, ktoré by odôvodňovali odporovateľnosť právnemu úkonu proti jej predchodcovi. Táto tretia osoba tak musí vedieť o dôvodoch, ktoré by odôvodňovali právo veriteľa domáhať sa odporovateľnosti proti osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník uskutočnil odporovateľný právny úkon, a to aj vtedy, ak by sa jednalo o blízku osobu dlžníka, prípadne prvého nadobúdateľa.

17.3. V prípade, aby sa veriteľ mohol s úspechom domáhať odporovateľnosti ukracujúceho právneho úkonu dlžníka voči tretej osobe uvedenej v ustanovení § 42b ods. 3

Občianskeho zákonníka časť vety za bodkočiarkou, tak musí byť preukázaná reálna vedomosť tretej osoby o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa pri uskutočnení odporovateľného právneho úkonu (resp. aspoň preukázanie, že o tom musela vedieť). Uvedené platí aj v prípade, že touto treťou osobou je blízka osoba dlžníka, prípadne prvého nadobúdateľa. V tomto prípade sa vedomosť tretej osoby – ak by sa jednalo o blízku osobu – o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa neprezumuje, ako je to v prípade podmienok odporovateľnosti podľa § 42a ods. 2, 3 alebo 4 Občianskeho zákonníka.

18. Z už uvedeného taktiež vyplýva, že na rozhodnutie súdu o určenie neúčinnosti právneho úkonu nemá vplyv, ak počas súdneho konania žalovaný ako osoba, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil, prevedie vec nadobudnutú od dlžníka právnym úkonom na ďalšiu osobu (k tomu vid' závery z rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/44/2007 a 2MCdo/19/2008). Žalovaný má v spore aj po prevode veci, ktorá bola predmetom odporovateľného právneho úkonu, na ďalšiu osobu pasívnu vecnú legitimáciu v spore o neúčinnosť právneho úkonu.

18.1. V takej situácii má veriteľ v prípade úspechu v spore právo na náhradu voči osobe, ktorá mala z neúčinného právneho úkonu prospech, podľa ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka, keďže veriteľ už nemôže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku.

18.2. Nevyhnutným predpokladom pre uplatnenie nároku na náhradu podľa ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka tak je existencia konštitutívneho rozsudku o vyslovení neúčinnosti právneho úkonu dlžníka, keďže posúdenie otázky neúčinnosti právneho úkonu nemožno v tomto konaní vyriešiť ako otázku predbežnú. Aj právny záver z rozhodnutí dovolacieho súdu sp. zn. 4Cdo/44/2007 a 2MCdo/19/2008, ktorým argumentovali v spore súdy nižšej inštancie a aj žalovaný – „*odporovateľnosť právneho úkonu nemožno riešiť ako predbežnú otázku*“ – je potrebné vykladať v kontexte práv veriteľa upravených v ustanovení § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka tak, že nárok veriteľa na náhradu podľa predmetného ustanovenia je daný len vtedy, ak disponuje právoplatným rozhodnutím o vyslovení neúčinnosti právneho úkonu uskutočneného dlžníkom. Iné (rozširujúce) následky s predmetným právnym záverom vyplývajúcim z judikatúry najvyššieho súdu však nie sú spojené.

19. Rovnako tak právna úprava nebráni tomu, aby v situácii, keď osoba, ktorá nadobudla na základe odporovateľného právneho úkonu vec od dlžníka, túto následne previedla na tretiu osobu (t. j. v prípade reťazenia scudzujúcich právnych úkonov), sa veriteľ domáhal vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu dlžníka priamo voči tejto tretej osobe za predpokladu, že tretia osoba vedela o okolnostiach odôvodňujúcich odporovateľnosť právnemu úkonu proti jej predchodcovi.

19.1. Opačný záver by totiž viedol k tomu, že právna ochrana, ktorá je veriteľovi poskytovaná ustanoveniami § 42a § 42b Občianskeho zákonníka, by bola len iluzórna, keďže na jednej strane by mal právnu možnosť brániť sa proti právnym úkonom dlžníka, ktoré znižujú alebo maria uspokojenie jeho pohľadávky, na druhej strane by však nemal reálny prístup k tejto ochrane. Osobitne predmetné konštatovanie platí v situácii, kedy osoba, s ktorou dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil, previedla predmet nadobudnutý odporovateľným právnym úkonom na tretiu osobu, a následne bola – ak išlo o právnickú osobu – vymazaná z obchodného registra bez právneho nástupcu. To isté platí aj v prípade právneho úkonu prvého nadobúdateľa - fyzickej osoby, ktorá následne zomrie a dedičské konanie by bolo

zastavené pre nedostatok majetku podľa § 187 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku alebo zastavené podľa § 188 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku z dôvodu, že porúčiteľ zanechal len majetok nepatrnej hodnoty, ktorý bol vydaný osobe, ktorá sa postarala o jeho pohrebu.

19.2. Zvýšená ochrana tretej osoby (teda osoby, ktorá nadobudla vec až na základe následného právneho úkonu uzatvoreného s prvým nadobúdateľom) - aby nebola neúmerne vystavovaná riziku spochybňovania jednotlivých právnych úkonov a žalobám o určenie neúčinnosti právneho úkonu – spočíva práve v prísnejších podmienkach stanovených v ustanovení § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, a to že tejto osobe museli byť známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti jej predchodcovi (t. j. prvému nadobúdateľovi).

19.3. Tretia osoba však nemôže tvrdiť, že jej neboli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti prvému nadobúdateľovi vtedy, ak sama uzatvárala v mene prvého nadobúdateľa ako jeho štatutárny orgán (resp. za prvého nadobúdateľa ako zástupca) a zároveň bola blízkou osobou dlžníka, prípadne ak sama bola v časti priamo účastná na odporovateľnom úkone, ak sa len časť právneho úkonu týka dlžníka a odporovať možno len tejto časti týkajúcej sa dlžníka.

19.4. Vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu dlžníka - ak je žalovaná tretia osoba podľa § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka a nie osoba, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník uskutočnil predmetný právny úkon - nie je spojené s inými než už vyššie uvedenými podmienkami. Uvedené znamená, že pre úspešnosť žaloby o neúčinnosť právneho úkonu podanej voči tretej osobe nie je podmienkou, aby sa veriteľ najprv s úspechom domáhal vyslovenia neúčinnosti voči jej predchodcovi. Takáto podmienka by naopak odporovala účelu a zmyslu právnej úpravy odporovateľnosti právnych úkonov, keďže veriteľ by bol nútený domáhať sa dvakrát vyslovenia neúčinnosti toho istého právneho úkonu (najprv voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník uskutočnil právny úkon, a následne aj voči tretej osobe).

19.5. Taktiež nemožno považovať za správnu úvahu, že ak sa veriteľ nemôže domáhať vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník predmetný právny úkon uskutočnil, napríklad z dôvodu, že táto osoba predmet právneho úkonu previedla na ďalšiu osobu a zároveň stratila právnu subjektivitu (napr. z dôvodu *ex offio* výmazu právnickej osoby z obchodného registra), môže sa domáhať náhrady podľa ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka. Ako už bolo uvedené vyššie, tento nárok je nárokom sekundárnym, ktorý veriteľovi vzniká až vtedy, keď bol úspešný v konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu a nemohol sa uspokojiť z predmetu toho, čo neúčinným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku. V prípade nemožnosti domôcť sa vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu by sa tak veriteľ nemohol domáhať voči tretej osobe ani náhrady podľa ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka.

20. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že:

I. Veriteľ sa môže podľa ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka domáhať, aby súd určil, že právny úkon dlžníka uvedený v ustanovení § 42a ods. 2 až ods. 5 Občianskeho zákonníka, ktorý ukracuje uspokojenie pohľadávky veriteľa, nielen proti dedičom alebo univerzálnym právnym nástupcom osoby, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil, ale aj proti tretej osobe za predpokladu, že tejto osobe boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil.

II. Treťou osobou sa v zmysle ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka myslí singulárny právny nástupca osoby, ktorá s dlžníkom odporovateľný právny úkon dojednala.

21. S poukazom na vyslovené právne závery a skutočnosť, že dovolateľ napadol rozsudok krajského súdu v celom rozsahu, dovolací súd konštatuje, že namietané nesprávne právne posúdenie sa dotýka posúdenia pasívnej vecnej legitimácie žalovaného len vo vzťahu k právnemu úkonu dlžníka (t. j. Ing. L. Č.).

21.1. Pokiaľ ide o právny úkon žalovaného, ktorým previedol vlastnícke právo k časti bytu v podiele $\frac{1}{2}$ na obchodnú spoločnosť E. T., s. r. o. (pôvodného žalovaného 1/), a právny úkon, ktorým previedla obchodná spoločnosť E. T., s. r. o. (pôvodný žalovaný 1/) vlastnícke právo k bytu na žalovaného, dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalobca v dovolaní nenamietal nesprávnosť právneho posúdenia vo vzťahu k vyriešeniu otázky, či je možné domáhať sa vyslovenia odporovateľnosti právneho úkonu inej osoby než dlžníka, vrátane následného prevodu predmetu odporovateľného právneho úkonu na ďalšiu osobu.

21.2. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dopĺňa, že nemôže ísť nad rámec meritórneho dovolacieho prieskumu, a preto konštatuje, že dovolanie žalobcu nespĺňa požiadavky na vymedzenie uplatneného dovolacieho dôvodu vyžadované ustanovením § 432 ods. 2 C. s. p. v časti, v ktorej je napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdil výrok rozsudku okresného súdu o zamietnutí žaloby týkajúcej sa vyslovenia neúčinnosti voči žalobcovi

- zmluvy o prevode vlastníctva bytu a zmluvy o zriadení vecného bremena z 26. septembra 2013, ktorou bol prevedený spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. M., Obec M., Okres M., zapísanej na LV č. XXXX, evidovanom Okresným úradom M., katastrálny odbor, a to byt č. X, prízemie, vchod XX, nachádzajúci sa v bytovom dome V. P. T. XX so súpisným číslom XX, postavený na pozemku parc. reg. „C“ č. XXX/X, spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu o veľkosti 9669/90132 a spoluvlastnícky podiel o veľkosti 9669/90132 k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. M., Obec M., Okres M., zapísaná na LV č. XXXX, evidovanom Okresným úradom M., katastrálny odbor, a to pozemok, zastavané plochy a nádvorcia, parc. reg. „C“ č. XXX/X, výmera XXX m² v podiele $\frac{1}{2}$ zo žalovaného ako predávajúceho na obchodnú spoločnosť E. T., s. r. o. ako kupujúceho, ktorej vklad vlastníckeho práva bol do katastra nehnuteľností povolený Okresným úradom M., katastrálny odbor, v konaní vedenom pod č. V-XXXX/XX; a

- zmluvy o prevode vlastníctva bytu a dohody o zrušení vecného bremena z 20. októbra 2015, ktorou bola prevedená nehnuteľnosť nachádzajúca sa v k. ú. M., Obec M., Okres M., zapísaná na LV č. XXXX, evidovanom Okresným úradom M., katastrálny odbor, a to byt č. X, prízemie, vchod XX, nachádzajúci sa v bytovom dome V. P. T. XX so súpisným číslom XX, postavený na pozemku s parcelou reg. „C“ č. XXX/X, spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu o veľkosti 9669/90132 a spoluvlastnícky podiel o veľkosti 9669/90132 k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. M., Obec M., Okres M., zapísaná na LV č. XXXX, evidovanom Okresným úradom M., katastrálny odbor, a to pozemok, zastavané plochy a nádvorcia, parc. reg. „C“ č. XXX/X, výmera XXX m² z obchodnej spoločnosti E. T., s. r. o. ako predávajúceho na žalovaného ako kupujúceho, ktorej vklad vlastníckeho práva bol do katastra nehnuteľností povolený Okresným úradom M., katastrálny odbor, v konaní vedenom pod č. V-XXXX/XX. V tejto časti absentuje akékoľvek odôvodnenie dovolacieho dôvodu podľa § 432 ods. 1 C. s. p. (nesprávneho právneho posúdenia veci, v zmysle ktorého malo byť dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 C. s. p.).

21.3. Najvyšší súd preto dovolanie v tejto časti odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p.

22. Naopak v časti týkajúcej sa vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu dlžníka (Ing. L. Č.), ktorým dlžník previedol spoluvlastnícky podiel k bytu v podiele $\frac{1}{2}$ a tomu zodpovedajúci spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na pozemkoch, na ktorých sa nachádza bytový dom, a následného posúdenia pasívnej vecnej legitimácie žalovaného vyhodnotil dovolací súd dovolanie žalobcu ako dôvodné, keďže v tejto časti rozhodnutia súdov nižšej inštancie vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci.

22.1. V tejto časti sa totiž žalobca domáhal vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu jeho dlžníka, ktorým malo dôjsť k ukráteniu uspokojenia jeho pohľadávky, čím bola splnená základná podmienka odporovateľnosti v zmysle ustanovenia § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobca pritom žaloval osobu - s ktorou dlžník odporovateľný právny úkon dojednal - a ktorej pasívna vecná legitimácia vyplývala z ustanovenia § 42b ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako aj tretiu osobu - na ktorú pôvodný nadobúdateľ predmet odporovateľného právneho úkonu previedol ďalšou zmluvou - a ktorej pasívna vecná legitimácia vyplývala z ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka. Z okolností doposiaľ vyplývajúcich z predmetného súdneho spisu je plne opodstatnený záver, že žalovaný - ako osoba, ktorá sa priamo podieľala na právnom úkone, a ktorého časť týkajúca sa dlžníka predstavuje odporovateľný právny úkon - musel mať vedomosť o okolnostiach, ktoré odôvodňujú odporovateľnosť časti tohto právneho úkonu voči obchodnej spoločnosti E. T., s. r. o. (ako singulárneho právneho predchodcu žalovaného) ako osoby, u ktorej sa predpokladá úmysel dlžníka ukrátiť právnym úkonom svojho veriteľa, s poukazom na znenie ustanovenia § 42a ods. 3 písm. c/ Občianskeho zákonníka.

22.2. Súdny nižšej inštancie pritom relevantným spôsobom nezohľadnili fakt, že pre ich rozhodnutie bol rozhodujúci stav v čase vyhlásenia ich rozsudkov (k tomu viď ustanovenie § 217 ods. 1 prvá veta C. s. p.). Konajúce súdy sa v tejto súvislosti nesprávne vysporiadali so skutočnosťou, že obchodná spoločnosť E. T., s. r. o., s ktorou dlžník uzavrel odporovateľný právny úkon (pôvodný žalovaný 1/), pred rozhodnutím vo veci zanikla výmazom z obchodného registra bez právneho nástupcu. Namiesto právneho záveru, že žaloba smerovala proti subjektu, ktorého pasívna vecná legitimácia v spore vyplývala z ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, keď v čase ich rozhodovania neprichádzalo do úvahy podanie odporovacej žaloby proti inému subjektu, vyvodili opačný záver, a to, že žalovaný nebol pasívne vecne legitimovaný práve s odkazom na *ex offi*o zánik obchodnej spoločnosti E. T., s. r. o.

22.3. Dovolací súd zároveň uvádza, že odvolací súd si nesprávne vyložil záver vyplývajúci z judikatúry najvyššieho súdu (predovšetkým z rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/44/2007 a 2MCdo/19/2008), podľa ktorého *odporovateľnosť právneho úkonu nemožno riešiť ako predbežnú otázku*. Z predmetného právneho záveru nevyplýva, že v prípade, ak sa veriteľ domáha odporovateľnosti právneho úkonu dlžníka proti subjektu uvedenému v ustanovení § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, sa musí najprv domôcť vyslovenia neúčinnosti voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník právny úkon uzavrel. Takýto odvolacím súdom zaujatý právny názor by prakticky vylúčil aplikáciu ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorého účelom je práve rozšírenie právnej ochrany veriteľa proti ukracujúcim právnym úkonom dlžníka tak, aby sa mohol domáhať vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu aj proti ďalším subjektom, ak sa nemôže vyslovenia neúčinnosti proti subjektu, s ktorým alebo v prospech dlžník uzavrel odporovateľný právny úkon.

22.4. Ako už bolo uvedené vyššie, účelom ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka je práve, aby sa veriteľ mohol domáhať ochrany svojich práv voči ďalšiemu subjektu v situácii, ak to nie je možné voči osobe, s ktorou alebo v prospech dlžník uzavrel ukracujúci právny úkon, čiže v situácii ak osoba, s ktorou alebo v prospech dlžník uzavrel ukracujúci právny úkon, zomrela, zanikla bez právneho nástupcu, prípadne previedla predmet ukracujúceho právneho úkonu na ďalší subjekt.

23. Obstať nemôže ani prípadná argumentácia ustanovením § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka zo strany odvolacieho súdu, a to ani s jeho odkazom na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach. Ustanovenie § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka je síce aplikovateľné v situácii, keď dôjde k ďalšiemu prevodu predmetu odporovateľného právneho úkonu, ale predmetné konštatovanie neplatí absolútne.

23.1. Predmetné ustanovenie dopadá na situácie, ak sa veriteľ domáha (prípadne aj právoplatne domôže) vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník uskutočnil odporovateľný právny úkon, a v exekučnom konaní nebolo možné domôcť sa uspokojenia z predmetu tohto právneho úkonu (napr. z dôvodu, že bol následne prevedený na tretiu osobu). V takom prípade vzniká v dôsledku nemožnosti uspokojenia sa z toho, čo ušlo z dlžníkovho majetku (t. j. neúčinným právnym úkonom), veriteľovi nový právny nárok na náhradu voči tomu, kto mal z neúčinného právneho úkonu prospech. Nárok na náhradu podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka tak vzniká len vtedy, ak existuje právoplatné rozhodnutie o neúčinnosti právneho úkonu dlžníka.

23.2. Avšak v prípade ďalšieho prevodu predmetu odporovateľného právneho úkonu nemožno bez ďalšieho dospieť k záveru, že by bolo vylúčené, aby sa veriteľ domáhal vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu dlžníka voči tretej osobe, keďže takýto postup veriteľa zákon (ustanovenie § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka) za splnenia určitých podmienok výslovne pripúšťa. Záver, že by sa veriteľ nemohol domáhať určenia neúčinnosti právneho úkonu dlžníka voči tretej osobe, z ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka nevyplýva.

23.3. V kontexte rozhodovanej veci je nesprávnosť záverov súdov nižšej inštancie zvýraznená tým, že žalobca by pri ich akceptácii nemal žiadnu možnosť brániť sa proti ukracujúcemu právnemu úkonu dlžníka, keďže súd nemohol vysloviť ani neúčinnosť právneho úkonu uskutočneného medzi dlžníkom a obchodnou spoločnosťou E. T., s. r. o., v dôsledku čoho bolo vylúčené aj právo žalobcu domáhať sa voči uvedenej spoločnosti aj nároku na náhradu podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka, keďže toto je podmienené existenciou právoplatného rozsudku, ktorým bola vyslovená neúčinnosť právneho úkonu dlžníka, a súčasná nemožnosť uspokojenia sa veriteľa z toho, čo ušlo z dlžníkovho majetku neúčinným právnym úkonom.

24. Keďže dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vyriešení právnej otázky, ktorá doposiaľ nebola dovolacím súdom vyriešená s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. (t. j. v časti týkajúcej sa určenia neúčinnosti právneho úkonu dlžníka pri posúdení pasívnej vecnej legitimácie žalovaného – pozn. dovolacieho súdu), najvyšší súd žalobcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v predmetnej časti (vrátane súvisiaceho výroku o nároku na náhradu trov odvolacieho konania) zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.).

24.1. Nakoľko dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozsudku krajského súdu by vzhľadom na nesprávnosť (a predčasnosť) právnych záverov okresného súdu bol odvolací súd

povinný rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku týkajúcom sa právneho úkonu dlžníka a v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania podľa § 449 ods. 2 C. s. p. a podľa ustanovenia § 450 C. s. p. vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

25. V ďalšom konaní sú sudy nižšej inštancie (súd prvej inštancie a odvolací súd) viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C. s. p.).

66.

ROZHODNUTIE

Vstupom spoločnosti s ručením obmedzeným do likvidácie štatutárne orgány spoločnosti nezanikajú a svoju pôsobnosť vykonávajú naďalej v rozsahu, v akom neprešla na ustanoveného likvidátora. V zmysle ustanovenia § 72 ods. 1 Obchodného zákonníka v znení účinnom do 30.9.2020 likvidátor zastupuje spoločnosť pred súdmi v konaniach, ktoré súvisia s procesom jej likvidácie. Konanie o vyslovenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným sa netýka účelu likvidácie a nesúvisí ani s procesom likvidácie. Plná moc udelená advokátovi v takomto konaní štatutárnym orgánom zostáva v platnosti aj po ustanovení likvidátora do funkcie a jej následné odvolanie likvidátorom je neúčinné.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. februára 2021, sp. zn. 4Obdo/47/2020)

Z o d ô v o d n e n i a:

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 19Cb/16/2018-165 zo 7. júna 2019 určil, že Uznesenie mimo valného zhromaždenia spoločnosti XXXX s.r.o., IČO: XXXX zo dňa 11. januára 2018 v znení: „Spoločnosť XXXX s.r.o., IČO: XXXX podáva podľa § 125 ods. 1 písm. h) Obchodného zákonníka a článku VIII ods. 2 písm. g) Spoločenskej zmluvy o založení spoločnosti XXXX s.r.o. do 30 dní od prijatia tohto uznesenia na príslušný súd žalobu o vylúčenie spoločníka XXXXX, nar. XXXXX, bytom XXXXXXXX za porušenie povinností spoločníka, ktorého sa dopúšťa v podstate tým, že ako spoločník poškodenej spoločnosti a spoločnosti XXXXX s.r.o., IČO: XXXX (konkurenčná spoločnosť I), previedol na konkurenčnú spoločnosť I motorové vozidlá a zamestnancov tak, ako je uvedené vo výzve zo 4. októbra 2017 (ktorá je súčasťou tohto uznesenia), tuneluje poškodenú spoločnosť tak, že bez vedomia a súhlasu konateľa XXXX previedol z účtu poškodenej spoločnosti značné finančné čiastky a tak 11. októbra 2017 z účtu previedol celkom 36.609,34 Eur, tieto napriek výzve z 8. novembra 2017 nevrátil (výzva je súčasťou tohto uznesenia). Okrem uvedeného konania sa XXXXX dopúšťa nekalosúťažného konania v zmysle § 44 ods. 2 písm. c), d), g) Obchodného zákonníka, keď ako spoločník poškodenej spoločnosti, konkurenčnej spoločnosti I a spoločnosti XXXX s.r.o., IČO: XXXX porušil obchodné tajomstvo a zneužil informácie o obchodných pomeroch poškodenej spoločnosti, ktoré neboli verejnosti prístupné a s XXXXX s.r.o., IČO: XXXX, XXXXX s.r.o. (predtým XXXX s.r.o.), IČO: XXXX, XXXXX s.r.o., uzavrel obchodné zmluvy na úkor poškodenej spoločnosti v súlade s predmetom jej činnosti. Tohto konania sa dopúšťa napriek tomu, že bol vyzvaný na upustenie od takého konania a upozornený na možnosť vylúčenia zo spoločnosti“, je neplatné. Súčasne žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

2. V odôvodnení uznesenia súd prvej inštancie uviedol, že z obsahu spoločenskej zmluvy žalovaného za nosné a pre meritórne rozhodnutie vo veci považoval dojednanie podľa čl. VIII. body 5 a 6. Z článku VIII. bod 5 spoločenskej zmluvy žalovaného na základe prejavenej vôle

zakladateľov spoločnosti žalovaného, vyplýva úprava rozdelenia hlasov medzi spoločníkov žalovaného nasledovne: Každý spoločník má jeden hlas na každé jedno euro svojho splateného vkladu, t. j. XXXX má 2250 hlasov (tzn. 51 % všetkých hlasov) a XXXX 2450 hlasov (tzn. 49 % všetkých hlasov). V bode 6 článku VIII. spoločenskej zmluvy žalovaného je obsiahnutá jednoznačná, určitá, zrozumiteľná a nepochybná úprava založená opäť prejavenu vôľou zakladajúcich spoločníkov, na základe ktorej, pre prijatie akéhokoľvek rozhodnutia valného zhromaždenia je potrebných aspoň 3350 hlasov, čo predstavuje 67 % všetkých hlasov spoločníkov. Táto úprava dopadala na akékoľvek rozhodnutie valného zhromaždenia, a teda aj na uznesenia prijímané podľa § 131 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka mimo valného zhromaždenia. V nadväznosti na uvedené okresný súd dospel k záveru o neplatnosti Uznesenia pre rozpor s článkom VIII. bod 6 spoločenskej zmluvy žalovaného, pretože pre jeho prijatie nebol dosiahnutý určený počet hlasov 3350, čo zodpovedalo 67 % všetkých hlasov spoločníkov. Bolo nesporné, že žalobca disponoval 51 % všetkých hlasov a za Uznesenie nehlasoval, čo vyplývalo z jeho tvrdení. Žalovaný, ktorého v tomto smere ťažilo dôkazné bremeno k preukázaniu opaku, takýto opak nepreukázal.

3. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalovaný, ktorého ťažilo dôkazné bremeno, nepreukázal, že by samotné výsledky hlasovania konateľ žalovaného p. XXXX oznámil žalobcovi ako spoločníkovi v súlade s § 130 piata veta Obchodného zákonníka. Okresný súd súčasne zdôraznil preukázané realizované oznámenie vyjadrenia nesúhlasu žalobcu s návrhom Uznesenia v zmysle úpravy § 130 štvrtá veta Obchodného zákonníka, čo podporuje záver o nedodržaní postupu pri prijímaní uznesenia podľa § 130 Obchodného zákonníka. Vo vzťahu k procesnej situácii, ktorá vznikla v priebehu konania na strane žalovaného, t. j. v súvislosti s konaním konateľky žalovaného XXXX, ktorá podala vyjadrenie k žalobe, ktorým sa žalovaný so žalobou stotožnil a tiež v súvislosti s jej odvolaním udelenej plnej moci žalovaného JUDr. XXX, súd prvej inštancie poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/211/2013, ako i čl. 5 Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „C. s. p. „). Súd prvej inštancie vyhodnotil uvedené konanie konateľky žalovaného ako zjavné zneužitie práva. Tento záver odôvodnil skutočnosťou, že pri zohľadnení právnych dôsledkov týchto úkonov mohla vzniknúť patová situácia, ktorá by bránila náležitému uplatneniu práv žalovaného v konaní. Z tohto dôvodu súd bral v úvahu obranu žalovaného vyplývajúcu z podania právneho zástupcu zo dňa 7. mája 2018 a vecne sa jej vyhodnotením zaoberal.

4. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal žalovaný zastúpený JUDr. XXXX odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 13Cob/204/2019-245 z 8. januára 2020, ktorým odvolanie podané JUDr. XXXX, advokátom, za žalovaného, odmietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania spojených s odmietnutím podaného odvolania.

5. V odôvodnení uznesenia odvolací súd uviedol, že odvolanie žalovaného podané prostredníctvom advokáta XXXX bolo podané neoprávnenou osobou. Z obsahu spisu vyplývalo, že advokát XXXX konal za žalovaného na základe plnomocenstva zo dňa 29. apríla 2019. V čase rozhodnutia súdu prvej inštancie rozsudkom dňa 7. júna 2019 ako i v čase rozhodovania odvolacieho súdu mal žalovaný ustanoveného likvidátora, XXXX, so vznikom funkcie dňa 16. júla 2019. Likvidátorka žalovaného podaním zo dňa 8. novembra 2019

oznámila, že bola ustanovená ako likvidátor žalovaného a že zanikli všetky oprávnenia a plnomocenstvá udelené bývalými štatutárnymi zástupcami žalovaného v záležitostiach spoločnosti. Súčasne likvidátorka oznámila, že odvolala všetky plnomocenstvá udelené štatutárnymi zástupcami advokátovi XXXX. Iný právny zástupca, ktorému neudelí plnomocenstvo likvidátorka, nemal oprávnenie konať za žalovaného. Odvolací súd uviedol, že vzhľadom na odvolanie plnomocenstva zo strany likvidátorky, nebolo možné na plnomocenstvo zo dňa 29. apríla 2019 udelené žalovaným advokátovi XXXX prihliadať, čo malo za následok, že advokát XXXX nemal oprávnenie na zastupovanie žalovaného. Poukázal na to, že z ustanovení § 70 ods. 2 a ods. 3 a § 72 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že za žalovaného, ktorý je v likvidácii, koná a podpisuje likvidátor spoločnosti, ktorý jediný je oprávnený splnomocniť advokáta na konanie a zastupovanie žalovaného.

6. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že ustanovením likvidátora XXXX do funkcie prešla na neho pôsobnosť štatutárneho orgánu konať v mene spoločnosti podľa § 72 Obchodného zákonníka. Likvidátor má postavenie štatutárneho orgánu spoločnosti, avšak jeho konateľské oprávnenie je obmedzené len na úkony smerujúce k likvidácii a pri výkone tejto pôsobnosti je okrem iného oprávnený zastupovať spoločnosť pred súdom. Na základe tohto oprávnenia bolo nepochybne v kompetencii likvidátora konať pred súdom aj vzhľadom k predmetu danej sporovej veci, ak išlo o konanie o určenie neplatnosti uznesenia mimo valného zhromaždenia spoločnosti žalovaného.

7. Odvolací súd ďalej konštatoval, že v čase podania odvolania dňa 13. septembra 2019 nebola udelená plná moc advokátovi XXXX za žalovaného likvidátorkou, ktorá bola oprávnená v tom čase konať za žalovaného. V konečnom dôsledku podaním zo dňa 8. novembra 2019 sa likvidátorka nestotožnila s úkonom odvolania podaného advokátom XXXX. Z tohto dôvodu bolo odvolanie podané neoprávnenou osobou. Odvolací súd považoval za nadbytočné, aby vyzýval advokáta XXXX na predloženie plnomocenstva, keďže za žalovaného konala likvidátorka. S poukazom na ustanovenie § 92 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „C. s. p.“) nemohli zostať zachované účinky podaného odvolania uskutočneného za žalovaného advokátom XXXX, ktoré bolo datované 13. septembra 2019 a funkcia likvidátorky vznikla 16. júla 2019.

8. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) prostredníctvom advokáta XXXX dovolanie podľa ustanovenia § 420 ods. 1 písm. f) C. s. p., z dôvodu, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu.

9. Dovolateľ uviedol, že bolo nepochybné, že v deň pojednávania 7. júna 2019 sa ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní a to oznámením doručeným súdu prvej inštancie dňa 6. júna 2019 o 17.52 hodine. Tvrdil, že nebolo jeho chybou, že sa ospravedlnenie neúčasti žalovaného na nariadenom pojednávaní dostalo do rúk zákonnej sudkyne po skončení pojednávania. Mal za to, že ak sa súd dozvedel o doručenom ospravedlnení až po skončení pojednávania dňa 7. júna 2019 a vynesení rozsudku, nemohol v rozsudku hodnotiť, či bolo ospravedlnenie podané riadne, včas a dôvodne. Ak súd prvej inštancie vykonal pojednávanie aj napriek ospravedlneniu neúčasti žalovaného na ňom, umožnil žalobcovi neoprávnenú výhodu a žalovanému uprel jeho

práva. Žalovaný totiž nesúhlasil s vykonaním pojednávania bez jeho prítomnosti. Vyššie uvedené pochybenia súdu prvej inštancie neodstránil ani odvolací súd. Dovolateľ tvrdil, že z obsahu spisu vyplývalo, že XXXX, likvidátorka žalovaného, odvolala plnomocenstvo udelené advokátovi XXXX v snahe protiprávne znemožniť žalovanému kvalifikované právne zastúpenie. Likvidátorka sa súčasne nestotožnila s odvolaním podaným advokátom XXXX, pričom dovolateľ mal za to, že tak konala v rozpore s dobrými mravmi, ustanovením § 22 Občianskeho zákonníka ako i čl. 5 C. s. p. Dovolateľ poukázal na zmätočnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia, nakoľko ak likvidátorka vzala odvolanie advokáta XXXX zo dňa 13. septembra 2019 späť, odvolací súd už nemal o čom rozhodovať a nemal čo odmietnuť.

10. Dovolateľ poukazoval na naplnenie znakov ustanovenia § 22 Občianskeho zákonníka tým, že záujmy žalobcu XXXX a likvidátorky XXXX boli v antagonistickom rozpore so záujmami spoločnosti žalovaného. Uvedené malo byť preukázané tým, že vyšetrovateľ Odboru kriminálnej polície v Čadci začal trestné stíhanie vo veci zločinu porušovania zákazu konkurencie podľa § 244 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že páchatel' v postavení konateľ'a spoločnosti žalovaného v rozpore so zákazom konkurencie založil 4. novembra 2015 obchodnú spoločnosť XXX s.r.o., IČO: XXX s prakticky totožným predmetom podnikania a prebral všetky zákazky spoločnosti žalovaného, čím spôsobil škodu najmenej 398.092,- Eur. Dovolateľ poukázal na páchanie trestnej činnosti likvidátorky a žalobcu aj v iných spoločnostiach. Uvedeným vysvetľoval tú skutočnosť, prečo likvidátorka odvolala plnomocenstvo advokátovi XXXX, keďže minimálne jej záujmy boli v rozpore so záujmami zastúpeného, pričom tak nemohla platne zastupovať spoločnosť žalovaného a konať v jeho mene. S poukazom na ustanovenie § 72 Obchodného zákonníka mohla likvidátorka vykonávať iba úkony smerujúce k likvidácii a konať v záujme spoločnosti. Odvolanie plnomocenstva advokátovi XXXX nebolo úkonom smerujúcim k likvidácii a už vôbec nie v záujme spoločnosti. Z tohto dôvodu nebola oprávnená likvidátorka tento úkon vykonať. Dovolateľ tvrdil, že likvidátorka XXXX mohla platne odvolať plnomocenstvo advokátovi XXXX za predpokladu, ak by nebola v konflikte záujmov so spoločnosťou žalovaného. Vstupom spoločnosti do likvidácie síce prechádzajú kompetencie štatutárnych orgánov na likvidátora, ale zo zákona nezanikajú úkony vykonané štatutárnymi orgánmi do vstupu spoločnosti do likvidácie a menovania likvidátora. Vzhľadom na uvedené mal dovolateľ za to, že plnomocenstvo udelené advokátovi XXXX bolo platné. Navrhol, aby odvolací súd zrušil dovolaním napadnuté uznesenie a vec vrátil odvolaciemu súdu na nové pojednávanie a rozhodnutie.

11. K dovolaniu žalovaného podaného advokátom XXXX sa žalobca nevyjadril.

12. Dňa 21. júla 2020 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doručené vyjadrenie spoločnosti žalovaného zastúpenej likvidátorkou XXXX. Uviedla, že z dostupných informácií sa dozvedela, že XXXX podal v mene spoločnosti XXX s.r.o., dovolanie. Poukázala na to, že spoločnosť v súlade s uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 43CbR/76/2017 zo dňa 17. júla 2018 bola zrušená a bola nariadená likvidácia, pričom za likvidátora bola ustanovená XXXX. S poukazom na ustanovenia § 70 a § 72 Obchodného zákonníka uviedla, že za spoločnosť žalovaného bol oprávnený konať likvidátor. Plnomocenstvo, ktorým sa preukázal advokát XXXX nebolo udelené likvidátorom spoločnosti, ale jej konateľom a spoločníkom, ktorý

za likvidátora spoločnosti ustanovený nebol. Uvedená plná moc zanikla jednak právoplatnosťou rozhodnutia ako i odvolaním zo strany likvidátorky spoločnosti. Následne likvidátorka spoločnosti neudelila XXXX žiadnu plnú moc. Z uvedeného tak bolo zrejmé, že dovolanie bolo podané neoprávnenou osobou.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas dovolateľ, zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné a dôvodné.

14. V zmysle § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

15. Dovolať prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p.

16. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p., je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Pod pojmom „rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“ má zákon na mysli také rozhodnutie, ktorým sa konanie skončilo bez toho, aby sa vec meritórne rozhodla (napríklad uznesenie o zastavení odvolacieho konania v dôsledku späťvzatia odvolania, nezaplatenia súdneho poplatku, atď.). Charakter rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, má nepochybne aj dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí podaného odvolania.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovoru“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

19. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a b) nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p., zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa

vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu a ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv, garantovaných Ústavou Slovenskej republiky. Pod pojmom „procesný postup“ (čo vyplýva aj z doteraz platnej konštantnej judikatúry NS SR k ustanoveniu § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., a judikatúry Ústavného súdu SR) sa rozumie faktická (ne)činnosť súdu znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení, resp. možnosť jej aktívnej účasti v spore. Za vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p., sa považuje aj to, keď odvolací súd odmietol odvolanie strany sporu, hoci na takýto postup nebol daný zákonný dôvod.

20. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplýva, že odvolací súd odmietol odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie podané za žalovaného právnym zástupcom zvoleným konateľom žalovaného XXXX v čase po vyhlásení likvidácie žalovaného, ako podané neoprávnenou osobou, nakoľko súdom ustanovená likvidátorka spoločnosti žalovaného odvolala plnú moc udelenú konateľom žalovaného advokátovi. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním žalovaný v zastúpení konateľa XXX prostredníctvom právneho zástupcu. Dovolateľ tvrdil, že uvedeným postupom mu odvolací súd znemožnil realizáciu jeho procesných práv.

21. Vzhľadom k uvedenej argumentácii dovolateľa sa zameral dovolací súd na posúdenie otázky, či bola likvidátorka žalovaného oprávnená v danom prípade, t. j. v spore o určenie neplatnosti uznesenia prijatého mimo valného zhromaždenia spoločnosti žalovaného, odvolať plnú moc udelenú konateľom spoločnosti žalovaného advokátovi. S ohľadom na uvedené dovolací súd upriamuje pozornosť na zákonnú úpravu postavenia likvidátora a konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným.

22. Podľa § 72 C. s. p., na konanie právnickej osoby pred súdom sa použijú ustanovenia osobitného predpisu o konaní za právnickú osobu.

23. Podľa § 20 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právne úkony právnickej osoby vo všetkých veciach robia tí, ktorí sú na o oprávnení zmluvou o zriadení právnickej osoby, zakladacou listinou alebo zákonom (štatutárne orgány).

24. Podľa § 133 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka, štatutárnym orgánom spoločnosti je jeden alebo viac konateľov.

25. Podľa § 70 ods. 2 Obchodného zákonníka, spoločnosť vstupuje do likvidácie ku dňu svojho zrušenia, ak zákon neustanovuje inak. Po dobu likvidácie sa používa obchodné meno spoločnosti s dodatkom „v likvidácii“.

26. Podľa § 70 ods. 3 veta prvá citovaného právneho predpisu, ustanovením likvidátora do funkcie prechádza na neho pôsobnosť štatutárneho orgánu konať v mene spoločnosti podľa § 72.

27. Podľa § 72 ods. 1 citovaného právneho predpisu, likvidátor robí v mene spoločnosti len úkony smerujúce k likvidácii spoločnosti. Pri výkone tejto pôsobnosti plní záväzky spoločnosti, uplatňuje pohľadávky a prijíma plnenia, zastupuje spoločnosť pred súdmi a inými orgánmi, uzaviera zmiery a dohody o zmene a zániku práv a záväzkov. Nové zmluvy môže uzavierať len v súvislosti s ukončením nevybavených obchodov.

28. Podľa § 92 ods. 1 C. s. p., zástupcovi, ktorého si strana zvolila, udelí písomné splnomocnenie buď na celé konanie, alebo len na určité úkony.

29. Podľa § 92 ods. 2 C. s. p., splnomocnenie udelené na celé konanie a splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť. Zástupca, ktorému bolo také splnomocnenie udelené, je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť strana.

30. Z vyššie uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že za právnickú osobu koná štatutárny orgán právnickej osoby. Štatutárnym orgánom spoločnosti s ručením obmedzeným je jeden alebo viac konateľov. Konateľ tak, okrem iného, zastupuje spoločnosť navonok, teda aj pred súdmi. Do pôsobnosti konateľa patrí aj udeľovanie a odvolávanie plnomocenstiev. V prípade vstupu spoločnosti do likvidácie a ustanovením likvidátora, prechádza na neho pôsobnosť štatutárneho orgánu konať v mene spoločnosti a to v rozsahu podľa § 72 Obchodného zákonníka. Štatutárny orgán alebo iné orgány spoločnosti teda zápisom likvidátora do obchodného registra nezanikajú. Likvidátor ako orgán spoločnosti môže robiť úkony, ktoré smerujú k rýchlemu, hospodárnemu a efektívnemu speňaženiu majetku likvidovanej spoločnosti. Výpočet jeho aktivít je demonštratívny a má dvojaký význam. Na jednej strane určuje pôsobnosť likvidátora (t. j. rozsah jeho konateľského oprávnenia), na druhej strane vymedzuje povinnosti likvidátora v rámci vykonávania likvidácie s poukazom na ustanovenie § 72 ods. 1 Obchodného zákonníka (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/215/2007 z 29. januára 2008)

31. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplýva, že konateľ XXX udelil plnú moc na zastupovanie advokátovi XXX dňa 29. apríla 2019. Z výpisu z obchodného registra vyplýva, že spoločnosť žalovaného vstúpila do likvidácie ku dňu 21. marca 2019, pričom ustanovenej likvidátorke XXX vznikla funkcia dňa 16. júla 2019. Odvolanie bolo podané dňa 16. septembra 2019. Dovolanie bolo podané na súde prvej inštancie dňa 3. apríla 2020, ku ktorému dňu bola spoločnosť žalovaného v likvidácii a likvidátorom bola XXX. Odvolanie a dovolanie bolo podané advokátom XXX, pričom plnú moc v dovolacom konaní pre advokáta XXXX za žalovaného udelil konateľ XXX dňa 29. apríla 2019. Konateľ XXX bol ku dňu 29. apríla 2019 štatutárnym orgánom spoločnosti žalovaného a teda bol aj oprávnený udeliť plnú moc na zastupovanie spoločnosti advokátom. V čase podania odvolania a dovolania, t. j. ku dňu 16. septembra 2019 a 3. apríla 2020, bola spoločnosť žalovaného v likvidácii a osobou oprávnenou konať za spoločnosť bola ustanovená likvidátorka XXX.

32. Dovolací súd poukazuje na to, že rozhodnutie, kto je v danom prípade oprávnený žalovaného zastupovať, je rozhodnutím so zásadným dopadom na priebeh sporu, keď dovolaním napadnutým uznesením je riešená otázka, či v tomto konaní je oprávnený vystupovať za žalovaného konateľ alebo súdom ustanovený likvidátor. Je zrejmé, že likvidátor a žalovaný zastúpený konateľom XXXX majú protikladné stanoviská, v dôsledku ktorej skutočnosti môže byť ďalší priebeh konania do značnej miery závislý na tom, kto z nich bude žalovaného zastupovať, a táto skutočnosť môže mať vplyv i na obsah rozhodnutí, ktoré budú vo veci vydané. Odopretie možnosti opravného prostriedku by mohlo byť v danom prípade na ujmu žalovaného zastúpeného konateľom XXXX.

33. S dôrazom na obsah prejednávanej veci dovolací súd uvádza, že predmetom sporu bola

žaloba žalobcu o určenie neplatnosti uznesenia prijatého mimo valného zhromaždenia žalovaného, v dôsledku ktorej skutočnosti tak išlo o spor vo vnútri spoločnosti s ručením obmedzeným a ktorý spor nesúvisel s likvidáciou spoločnosti, ale riešil vnútorné záujmy spoločníkov spoločnosti. Súčasne bolo zrejmé, že záujmy ustanovenej likvidátorky a žalovaného konajúceho prostredníctvom konateľ'a XXX boli v zjavnom rozpore, naviac ak na strane žalobcu vystupoval manžel súdom ustanovenej likvidátorky. Dovolací súd pripomína, že ako z obsahu ustanovenia § 70 ods. 3 Obchodného zákonníka vyplýva, ustanovením likvidátora do funkcie prechádza na neho pôsobnosť štatutárneho orgánu konať za spoločnosť, avšak len v rozsahu likvidácie. Aj po vstupe spoločnosti do likvidácie štatutárne orgány nezanikajú a svoju pôsobnosť vykonávajú v rozsahu, v akom naopak neprešla na likvidátora. Hoci z ustanovenia § 72 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že likvidátor zastupuje spoločnosť pred súdmi, pôjde o konania, ktoré budú mať súvis s procesom likvidácie spoločnosti, čo nebol daný prípad. Keďže v danom prípade o taký spor nešlo, odvolanie plnej moci ustanovenou likvidátorkou nebolo účinné, keďže uvedený úkon v danom prípade nepatrí do rozsahu jej pôsobnosti.

34. Dovolací súd sa stotožnil s tvrdením advokáta XXX, že likvidátorka nebola oprávnená odvolať plnú moc, ako i s tvrdením, že vstupom do likvidácie nezanikajú úkony vykonané štatutárnym orgánom v čase do vstupu spoločnosti do likvidácie a to s ohľadom na predmet sporu, v ktorom sa riešili vnútorné záležitosti v spoločnosti s ručením obmedzeným. Keďže dovolací súd odmietol odvolanie žalovaného bez jeho vecného prejednania ako podané neoprávnenou osobou, znemožnil žalovanému uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

35. Vzhľadom na obdobnú zákonnú úpravu postavenia likvidátora v českej právnej úprave si dovolací súd dovoľuje upriamiť pozornosť na rozhodnutie Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 8 Cmo 124/2016 zo dňa 31. mája 2016, z obsahu ktorého vyberá nasledovné: *„Odvolací soud je názoru, že pokud jde o tzv. vnitřní působnost statutárního orgánu, tj. působnost ve vztahu k akcionářům či jiným orgánům společnosti, zůstává statutárnímu orgánu (ve smyslu příslušných zákonných ustanovení, např. zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích) tato působnost zachována i po vstupu do likvidace. ... Řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady je řízením specifickým, netýká se účelu likvidace, když nejde o vypořádání majetku zrušené právnické osoby, ale zejména o práva a povinnosti akcionářů. ... Odvolací soud má proto za to, že je-li předmětem řízení vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti (členské schůze družstva), zůstává oprávnění zastupovat společnost (družstvo) v tomto řízení statutárnímu orgánu společnosti (družstva) zachováno, i když společnost byla zrušena a vstoupila do likvidace.“* Ku konštatovaniu o porušení práva na súdnu ochranu dospel i Súdny dvor EÚ v spojených veciach C-663/17 P, C-665/17 P a C-669/17 P zo dňa 5. novembra 2019, keď uviedol, že : „ Vzhľadom na vyššie uvedené treba konštatovať, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 35 a 36 napadnutého uznesenia rozhodol, že uplatnenie lotyšského práva v rozpore s tvrdeniami, ktoré uvádzala Trasta Komercbanka na odôvodnenie zachovania práva na zastupovanie jej bývalých riadiacich orgánov, nevedlo k porušeniu práva tejto spoločnosti na účinnú súdnu ochranu, a keď v bodoch 47 a 48 tohto uznesenia vyvodil záver, že advokát, ktorý podal žalobu pred ním v mene spoločnosti Trasta Komercbanka, už nedisponoval plnomocenstvom riadne vystaveným

v mene tejto spoločnosti, osobou oprávnenou na tento účel, pretože plnomocenstvo, ktoré mu bolo pôvodne vystavené, bolo vypovedané likvidátorom tejto spoločnosti. Všeobecný súd totiž vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 70 až 77 tohto rozsudku nemohol prihliadať na toto vypovedanie, keďže porušovalo právo spoločnosti Trasta Komerčbanka na účinnú súdnu ochranu, zakotvené v článku 47 Charty.“

36. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že tým, že odvolací súd podané odvolanie odmietol ako podané neoprávnenou osobou, došlo k porušeniu základného práva žalovaného na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva žalovaného na spravodlivý proces, z dôvodu ktorého dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu podľa § 449 C. s. p. zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu podľa § 450 C. s. p., na ďalšie konanie.

67.
ROZHODNUTIE

Škoda môže vzniknúť aj v príčinnej súvislosti s vydaním rozhodnutia orgánu štátu, ktoré bude zrušené skôr, ako nadobudne právoplatnosť – v tomto prípade je však potrebné zodpovednosť štátu za škodu, ktorá by vznikla v príčinnej súvislosti s vydaním takéhoto rozhodnutia, posudzovať podľa ustanovení zákona č. 58/1969 Zb., resp. zákona č. 514/2003 Z. z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, a nie podľa ustanovení toho istého zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. decembra 2020, sp. zn. 4Obdo/102/2019)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 15Cb/27/2011-134 z 1. júna 2017 rozhodol tak, že návrh na prerušenie konania zamietol (výrok I.); žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 14.384,02 € s 8% úrokom z omeškania ročne od 30.12.2009 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.); v prevyšujúcej časti, čo sa týka úroku z omeškania, žalobu zamietol (výrok III.) a žalobcovi priznal náhradu trov konania v celom rozsahu (výrok IV.).

2. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca s Poľnohospodárskym družstvom „XXX“ XXX (zastúpeným správcom konkurznej podstaty) uzavreli dňa 23.1.2004 kúpnu zmluvu v nadväznosti na opatrenie KS v Košiciach zo dňa 04.09.2009 sp. zn. 2K/78/98. Predmetom prevodu bola výrobná hala na parcele XXX v celosti k.ú. XX zapísaná na LV č. XX. Z rozhodnutia Správy katastra XXX č. V XX zo dňa 22.03.2004 bolo zistené, že návrh na vklad vlastníckeho práva nehnuteľnosti zapísanej v LV č. XX a to výrobné haly na parcele č. XXX v celosti, bol zamietnutý. Na základe preskúmvacieho konania vedeného na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 5Sp/7/2004 a rozsudkom č.k. 5Sp/7/2004-51 zo dňa 9.10.2006 bolo rozhodnutie správy katastra o zamietnutí vkladu zo dňa 22.3.2004 zrušené. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom 3 Sžo KS/165/2006 zo dňa 19.07.2007 potvrdil rozsudok Krajského súdu v Košiciach a stotožnil sa s jeho dôvodmi. Ďalej bolo zistené, že v konaní Okresného súdu Prešov rozsudkom sp. zn. 28C/88/2007 zo dňa 28.11.2007 v spojení s rozsudkom KS v Košiciach č.k. 2Co/35/08 zo dňa 10.09.2008, bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti žalobcu, uhradiť správcovi konkurznej podstaty Poľnohospodárske družstvo „XXX“ XX sumu 240.000 Sk s prísl. z dôvodu, že pred vyhlásením konkurzu bola uzavretá nájomná zmluva. Výška nájmu ročne bola stanovená na sumu 240.000 Sk, pričom fakturovaná mala byť vo výške 20.000 Sk mesačne. Nehnuteľný majetok, ktorý bol predmetom nájmu, žalobca odkúpil v ponukovom konaní mimo dražby kúpnu zmluvou zo dňa 23.01.2004 na základe opatrenia KS v Košiciach zo dňa 04.09.2009 sp. zn. 2K/78/98.

3. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 1 ods. 1,2, § 2, § 3, § 4 ods. 1, 2, § 9, § 10 zák. č. 58/1969Zb., § 442 Občianskeho zákonníka, keď konštatoval, že pojem škody zákon č. 58/1969 Zb., bližšie nedefinuje a ani neupravuje rozsah jej náhrady, a preto bolo potrebné v tomto smere aplikovať príslušné ustanovenia všeobecnej úpravy (§ 442 Občianskeho zákonníka). Rovnako konštatoval, že ani vzťah príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom, nezákonným rozhodnutím a škodou zákon č. 58/1969 Zb.

nevysvetľuje, pričom v právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov, v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.

4. Súd prvej inštancie vzhľadom na vyššie uvedené uzavrel, že v konaní nebolo sporné, že v zmysle § 9 citovaného zákona bol podaný návrh na predbežné prejednanie nároku na náhradu škody a tiež nebola sporná skutočnosť, že v tomto prípade v zmysle uvedeného § 9 ods. 1 písm. a/ za Slovenskú republiku koná orgán, do pôsobnosti ktorého patrí odvetvie štátnej správy, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané. Rovnako v konaní nebola sporná skutočnosť, že žalobca na základe rozsudku v konaní sp. zn. 28C/88/2007 uhradil nájomné vo výške 14.384,02 eur, o čom svedčí doklad o úhrade. Súd prvej inštancie zdôraznil, že žalobca si uplatnil náhradu škody z titulu nesprávneho rozhodnutia správy katastra, ktorá nepovolila vklad jeho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, čo malo za následok, že žalobca bol zaviazaný zaplatiť správcovi konkurznej podstaty úpadcu PD „XXX” v XXX nájomné vo výške 14.384,02 eur za obdobie od 1.2.2004 do 01.01.2005. Pokiaľ by teda správa katastra dňa 22.03.2004 nevydala nesprávne rozhodnutie a návrhu na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným v LV č. XXX k.ú. XXX by vyhověla, prešlo by vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam na žalobcu, vzhľadom k podaniu návrhu na vklad dňom 26.01.2004 po uplynutí 30-dňovej lehoty, v ktorej mala správa katastra o návrhu rozhodnúť. Žalobca by tak nebol zaviazaný uhradiť úpadcovi SKP PD „XXX” v XXX - správca konkurznej podstaty XXX sumu 240 000 Sk s príslušenstvom t.j. 14.384,02 eura ako nájomné za obdobie od 01.02.2004 do 01.01. 2005, a teda žiadna škoda by žalobcovi nevznikla. Práve týmto nesprávnym rozhodnutím došlo ku vzniku škody, ktorej náhradu si žalobca v tomto konaní uplatnil. Neuplatňuje si nárok na náhradu škody z dôvodu nesprávneho úradného postupu, pretože takéhoto nároku by sa bolo možné domáhať iba vtedy, ak by išlo o nesprávny úradný postup, ktorého výsledkom nie je rozhodnutie. Argumentoval, že pokiaľ z § 3 zákona č. 58/1969 Zb. vyplýva, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno priznať len vtedy, ak účastník využil možnosť podať proti nezákonnému rozhodnutiu odvolanie, rozklad, námietky, odpor alebo sťažnosť, žalobca využil všetky opravné prostriedky preto, aby dosiahol zmenu rozhodnutia správy katastra o zamietnutí návrhu na vklad vlastníckeho práva nehnuteľností. Súd prvej inštancie sa vysporiadal aj s tvrdením žalovaného, podľa ktorého žalobca nesplnil podmienku uvedenú v § 4 ods.1 zákona č. 58/1969 Zb. tak, že poukázal na čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého priznáva Ústava Slovenskej republiky každému základné právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Podmienka uplatneného nároku na náhradu škody vyplývajúca z citovaného ustanovenia § 4 ods. 1 veta prvá zákona č. 58/1969 Zb. t.j. zrušenie právoplatného rozhodnutia, ktorým bola škoda spôsobená pre nezákonnosť príslušným orgánom, bola procesnou podmienkou uplatnenia tohto práva, hmotnoprávne zaručeného v čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a splnenie tejto podmienky je potrebné v konkrétnych súvislostiach vykladať ústavnne súladným spôsobom t.j. tak, aby nebolo zmarené uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci. Rešpektujúc preto zmysel a účel ochrany zaručenej týmto základným právom v zmysle ústavného imperatívu vyplývajúceho z čl. 13 ods. 4 Ústavy SR, teda s použitím teleologického výkladu nie je možné lipnúť na formálnom zrušení tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie uvedenej podmienky vykladať extenzívne. Pokiaľ v danej konkrétnej veci nasvedčujú všetky

podmienky zodpovednosti štátu resp. ich splnenie v materiálnom zmysle, nie je možné a ani prípustné ustanovenie § 4 ods. 1 veta prvá zákona č. 58/1969 Zb., interpretovať spôsobom, ktorý by zodpovednosť štátu de facto vylučoval. V nadväznosti na to súd prvej inštancie zdôraznil, že Krajským súdom a Najvyšším súdom Slovenskej republiky bolo preskúmané rozhodnutie správneho orgánu a proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu konajúcim podľa V časti O. s. p., nie je prípustný žiadny opravný prostriedok. Teda vo veciach správneho súdnictva Najvyšší súd Slovenskej republiky nie je súdom dovolacím a žalobca nemohol použiť mimoriadny opravný prostriedok, čo by bolo aj nelogické, nakoľko práve rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach č.k. 5Sp/7/2004- 51 zo dňa 9.10.2006, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp, zn. 3SžoKS 165/2006 zo dňa 19.07.2007, došlo k zrušeniu rozhodnutia správy katastra o zamietnutí návrhu na vklad, ktoré je považované za rozhodnutie nezákonné. O protiprávnosti rozhodnutia (nezákonnosti) správy katastra zo dňa 22.03.2004 bolo právoplatne rozhodnuté v preskúmvacom konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 5Sp/7/2004 a Najvyšším súdom SR pod sp. zn. 3SžoKS 165/2006. Súd prvej inštancie zároveň konštatoval, že ako výnimku z ustanovenia ods. 1 možno uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vykonateľným bez ohľadu na jeho právoplatnosť, ak toto rozhodnutie bolo na základe opravného prostriedku zrušené alebo zmenené. Žalobca však argumentoval ustanovením § 4 ods. 2 tvrdiac, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť aj na základe nezákonného rozhodnutia vykonateľného bez ohľadu na jeho právoplatnosť, ak toto rozhodnutie bolo na základe opravného prostriedku zrušené alebo zmenené. Rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad považuje za vykonateľné rozhodnutie, ktoré bolo vykonané tak, že k zápisu vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy na kupujúceho nedošlo. S týmto tvrdením sa súd nestotožnil, nakoľko rozhodnutie o zamietnutí vkladu k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností, nie je rozhodnutím vykonateľným. Súd prvej inštancie s prihliadnutím na vykonané dokazovanie napokon uzavrel, že výsledkom nezákonného rozhodnutia je škoda, ktorá v tomto prípade predstavuje sumu 14 384, 02 eur, ktorú žalobca uhradil prenajímateľovi a ku ktorej by v prípade správneho postupu správy katastra a zavkladovaníu vlastníckeho práva žalobcu, nedošlo. Súd prvej inštancie konštatoval, že postup správy katastra, počnúc zamietnutím návrhu na vklad nehnuteľností, je nepochybne v príčinnej súvislosti s výsledkom tohto postupu, ktorým je úhrada nájomného a následne vznik škody v žalovanej výške. Súd prvej inštancie zároveň poukázal na to, že aj keď žalobca požiadal o predbežné prejednanie nároku v zmysle § 15 zákona č. 514/2003 Z.z., obsah tohto podania, ktorým žiada orgán konajúci za Slovenskú republiku predbežne prejsť nárok a uhradiť škodu, zodpovedá obsahu ustanovenia § 9 zákona č. 58/1969 Zb., týchto všetkých dôvodov súd dospel k záveru, že nárok navrhovateľa uplatnený žalobným návrhom, je oprávnený.

5. Priznaný úrok z omeškania odôvodnil súd prvej inštancie odkazom na ust. § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., § 10 zák. č. 58/1969 Zb. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, 2 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

6. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. októbra 2018 sp. zn. 3Cob/99/2017 potvrdil rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 14.384,02 eur s 8% úrokom z omeškania ročne od 30.12.2009 do zaplatenia a vo výroku o náhrade trov konania. Žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa s rozsudkom súdu prvej inštancie stotožnil, nakoľko v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým záverom a prejednávajú vec aj správne právne

posúdil (§ 387 ods. 1 C. s. p.).

7. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že žalovaným uplatnené odvolacie dôvody nie sú naplnené, a preto odvolanie žalovaného nemožno považovať za opodstatnené, nakoľko súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, pričom strany sporu nenavrhlí vykonať žiadne ďalšie dokazovanie. Súd prvej inštancie sa rovnako vyporiadal so všetkými pre správne rozhodnutie dôležitými skutočnosťami i námietkami strany sporu, a preto odvolacie námietky žalovaného neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska zistených skutočností a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, keďže ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by odôvodnili iné rozhodnutie o žalobcom uplatnenom nároku.

8. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku odvolateľa, že súd prvej inštancie na prejednávanú vec nesprávne vyložil a aplikoval čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a že v dôsledku toho nesprávne vyvodil, že sú dané podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím s poukazom na čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, keďže zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže byť daná len vo vzťahu k takému rozhodnutiu orgánu štátu, ktoré nadobudlo právoplatnosť.

9. Podľa odvolacieho súdu, súd prvej inštancie správne aplikoval na daný prípad zákon č. 58/1969 Zb., o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a správne posudzoval zodpovednosť štátu ako zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a rovnako správne vyložil v odôvodnení svojho rozhodnutia splnenie podmienok pre nárok na náhradu škody v zmysle § 4 ods. 1 veta prvá zákona č. 58/1969 Zb., na ktoré odvolací súd v celom rozsahu odkázal.

10. V preskúmvanej veci išlo o vyriešenie zásadnej otázky, či absencia právoplatného rozhodnutia správneho orgánu, ktoré bolo pre nezákonnosť zrušené, má za následok, že nie je daná zodpovednosť žalovaného za škodu v prejednávanvej veci. V danej spojitosti odvolací súd poukázal na zákon č. 58/1969 Zb., o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (od 01.07.2004 nahradený zákonom č. 514/ 2003 Z.z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov) aj napriek času svojho vydania bol vo vzťahu k čl. 46 ods. 3 Ústavy SR vykonávacím zákonom. To znamená, že upravoval podrobnosti a podmienky uplatnenia základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, pričom tieto podrobnosti a podmienky nesmeli nijako zmeniť toto právo, ani ho zmať. Ak totiž každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, potom vykonávajúci zákon nemôže nárok na náhradu škody vzniknutej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom celkom negovať, a tým ústavne zaručené základné právo aj keď len v určitých prípadoch poprieť.

11. Súd prvej inštancie správne uviedol a to s odkazom aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR, že podmienka uplatnenia nároku na náhradu škody vyplývajúca z ust. § 4 ods. 1 veta prvá zák. č. 58/1969 Zb. t.j. zrušenie právoplatného rozhodnutia, ktorým bola škoda spôsobená pre nezákonnosť príslušným orgánom, bola procesnou podmienkou uplatnenia tohto práva hmotnoprávne zaručeného čl. 46 ods. 3 Ústavy SR. Splnenie tejto podmienky bolo potrebné v konkrétnych súvislostiach vykladať ústavne súladným spôsobom t. j. tak, aby nebolo zmarené uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci.

Rešpektujúc preto zmysel a účel ochrany zaručenej týmto základným právom v zmysle ústavného imperatívu vyplývajúce z čl. 13 ods. 4 Ústavy SR, teda s použitím teleologického výkladu nebolo možné lipnúť na formálnom zrušení tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale bolo potrebné splnenie uvedenej podmienky vykladať extenzívne. Pokiaľ teda okolnosti konkrétnej veci nasvedčovali splneniu podmienok zodpovednosti štátu v materiálnom zmysle, nebolo prípustné ustanovenie § 4 ods. 1 veta prvá zák. č. 58/1969 Zb., interpretovať spôsobom, ktorý zodpovednosť štátu de facto vylučoval (NS SR sp. zn. 4Cdo/333/2009). Odvolací súd ohľadne daného dodal, že v prípade úvahy o vylúčení zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu, ktoré bolo zrušené skôr, ako sa stalo právoplatným je neprijateľné práve s poukazom na čl. 46 Ústavy SR, pretože zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu bola odčinená. Základné právo na súdnu ochranu zohráva v demokratickej spoločnosti takú závažnú úlohu, že pri rozhodovaní o podmienkach jeho uplatnenia neprichádza do úvahy zo strany súdov zužujúci výklad a ani také interpretačné postupy pri výklade procesných predpisov, ktorých následkom by mohlo byť jeho neodôvodnené obmedzenie alebo odňatie. Ohľadne aplikácie ustanovenia § 4 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb., sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie a dodal, že pri výklade nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematicky a teleologicky, z čoho možno vyvodiť, že súd je síce viazaný znením zákona, ale v prípade, že by tento postup nepostačoval, musí pristúpiť k použitiu aj ďalších výkladových metód. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca.

12. Odvolací súd k danej veci doplnil, že pokiaľ by sa spoločnosť XXX s.r.o., nebola odvolala proti rozhodnutiu správneho orgánu, rozhodnutie by sa stalo právoplatným, čo však vylučuje možnosť nápravy riadnym opravným prostriedkom a zároveň by bolo záväzné pre účastníkov a orgány. V konkrétnej veci to znamenalo, že by žalobcovi vznikla škoda nielen z titulu zaplateného nájomného, ktoré musel zaplatiť na základe právoplatného rozsudku, ale aj tým, že by sa nestal vlastníkom nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad mu bol rozhodnutím správneho orgánu pôvodným nezákonným rozhodnutím zamietnutý. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie má za to, že žalobca sa svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nemohol domôcť iným spôsobom, a preto nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, a to zamietnutím vkladu, je teda špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 58/1969 Zb., a vychádzajúc aj zo skutkových okolností, aké boli zistené vo veci, má žalobca zásadne právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím katastra. Za správne označil aj závery súdu prvej inštancie o splnení ďalších predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu, teda či škoda vznikla žalobcovi a či je daná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou.

13. Ohľadne námietky žalovaného spočívajúcej v nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím príslušnej Správy katastra a vznikom škody, dovolací súd zdôraznil, že o vzťah príčinnej súvislosti ide, ak škoda vznikla následkom nezákonného rozhodnutia, teda ak je nezákonné rozhodnutie a škoda vo vzájomnom pomere, príčiny a následku, a teda ak je preukázané (čo v danom prípade nesporne preukázané bolo), že nebyť nezákonného rozhodnutia, ku škode by nedošlo, teda bez neho by poškodený následok nevznikol.

14. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania podľa odvolacieho súdu nepochybne vyplynulo, že existencia škody a jej výška boli preukázané rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 28C/88/2007 z 28.11.2007, z ktorého vyplýva, že spoločnosť XXX s.r.o. bola rozsudkom č.k. 28C/88/2007 z 28.11.2007 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn.

2Co/35/2008 z 10.09. 2008 zaviazaná zaplatiť z titulu nájomného za január až december 2004 za nehnuteľnosti v kat. úz. XXX, o ktorých sa podľa názoru súdu domnievala, že ich odkúpila, sumu 240.000 Sk s príslušenstvom XXX, správcovi konkurznej podstaty úpadcu PD „XXX” XXX. Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/35/2008 vyplýva, že vlastnícke právo žalovaného - spoločnosti XXX s.r.o., k predmetu kúpy nebolo zapísané a k zápisu došlo až v novembri 2007, žalovaný teda nebol v rozhodnom čase vlastníkom nehnuteľností, a pokiaľ ju užíval, došlo k obnoveniu nájomnej zmluvy a bol povinný platiť nájomné. Nájomné spoločnosť XXX s.r.o., vo výške 14.384,02 uhradila 15.05.2009. V príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím Správy katastra o zamietnutí vkladu vlastníckeho práva tak vznikla žalobcovi škoda, a to titulom povinnosti platiť nájomné, ktoré by v prípade včasného zavkladovania kúpnej zmluvy platiť nemusela. Vzhľadom na vyššie uvedené mal za to, že ostatné žalovaným tvrdené námietky nemali vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia.

15. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňoval s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. z dôvodu odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu ako aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., z dôvodu ide o otázku, ktorá nebola v praxi odvolacieho súdu riešená. Nesprávne právne posúdenie veci zo strany súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu spočíva podľa dovolateľa v tom, že podľa nich zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže byť daná aj vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo zrušené skôr, ako nadobudlo právoplatnosť a ďalej aj v nesprávnom výklade pojmu „príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu štátu a vznikom škody“. Podľa dovolateľa výklad tohto pojmu, hoci súdy neuvádzajú žiadne rozhodnutia najvyššieho súdu, je výklad tohto pojmu rozdielny (§ 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p.). V danej veci poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.11.2018, sp. zn. 2Cdo/211/2017, ktorým dovolaniu žalovaného vyhovel, pričom išlo o skutkovo a právnu podobnú vec.

16. Vo vzťahu k prvej dovolacej námietke za relevantnú otázku dovolateľ z hľadiska prípustnosti dovolania považuje, že či môže byť daná zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu aj vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo zrušené skôr, ako nadobudlo právoplatnosť. Podľa neho pokiaľ rozhodnutie štátu, ktorým mala byť škoda spôsobená nenadobudlo právoplatnosť, nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu. Žalovaný poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.12.2008, sp. zn. II.ÚS 467/08, v ktorom konštatoval, že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 ústavy nie je absolútne, ale v záujme zaistenia právnej istoty podlieha (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy) zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jej uplatnenie, a zdôraznil, že podľa čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky domáhať sa práv uvedených v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. Zákonodarca bol teda oprávnený ustanoviť podmienky, za ktorých možno uplatňovať právo na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci - pokiaľ zákonom stanovené podmienky nie sú splnené, žalobe o náhradu škody nie je možné vyhovieť, pričom zamietnutím žaloby nedochádza k porušeniu ústavného práva žalobcu. V danej súvislosti bolo poukázané aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Co/144/2009, v ktorom sa uviedlo, že chyba základná podmienka pre uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Išlo teda o neprávoplatné rozhodnutia, obe rozhodnutia neboli predbežne vykonateľné. Dovolateľ zdôraznil, že v danom prípade neboli splnené podmienky na uplatnenie nároku na náhradu

škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, na rozsudok Okresného súdu Žilina zo dňa 16.01.2006, sp. zn. 2C 211/2005 (ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 25.08.2006, potom ako Krajský súd v Žiline konanie o odvolaní zastavil), v ktorom sa uvádza, že „rozhodnutie Okresného súdu v Žiline zo dňa 21.04.2005, č.k. 14C 237/03, o ktoré navrhovateľ opiera náhradu škody, bolo zrušené Krajským súdom v Žiline na základe riadneho opravného prostriedku a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšieho konanie. Nešlo teda o zrušenie právoplatného rozhodnutia v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Podľa dovolateľa zo súdnej praxe ako aj odbornej literatúry vyplýva, že zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže založiť len také rozhodnutie orgánu štátu, ktoré riadne nadobudlo právoplatnosť a nie neprávoplatné rozhodnutie. Vzhľadom na to má za to, že právny názor súdov nižšej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko rozhodnutie Správy katastra XXX č. V XXX zo dňa 22.03.2004, ktorým mala byť spôsobená škoda, bolo zrušené skôr, ako nadobudlo právoplatnosť a teda nemohla byť daná zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu vo vzťahu k vyššie uvedenému rozhodnutiu Správy katastra XXX.

17. Vo vzťahu k druhej dovolacej námietke spočívajúcej podľa žalovaného v nesprávnom výklade pojmu „príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu štátu a vznikom škody“, dovolateľ poukázal, že z rozhodovacej praxe súdov vyplýva, že bez ohľadu na skutkové okolnosti individuálnej právnej veci, nezákonné rozhodnutie orgánu štátu, resp. orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, prípadne protiprávny úkon musí byť priamou, bezprostrednou a nesprostredkovanou príčinou škody, nestačí ak je iba sprostredkovanou príčinou škody. Zodpovednosť totiž nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite, keďže atribútom príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo predchádza následku a vyvoláva ho. Že vzťah medzi príčinou a jej následkom musí byť bezprostredný, už konštatoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky (sp. zn. I. ÚS 177/08). Ohľadne uvedeného poukázal aj na nasledovné rozhodnutia a to sp. zn. 3Cdo 32/2007, 1Cdo 129/2008 a 5 Cdo 126/2009. Vzhľadom na vyššie uvedené má žalovaný za to, že odvolací súd sa odchyľil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Podľa žalovaného rozhodnutie Správy katastra XXX č. V XXX zo dňa 22.03.2004 nie je totiž bezprostrednou príčinou škody, ktorej náhrady sa žalobca domáha. Žalovaný zároveň uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., a to vo vzťahu k výkladu namietaného pojmu príčinná súvislosť.

18. Dovolateľ v rámci podaného dovolania požiadal v zmysle § 444 ods. 1 C. s. p. o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Za dôvod hodný osobitného zreteľa považuje existenciu predpokladu predčasného plnenia povinnosti zo strany žalovanej zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu, ktorú by Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, resp. štát musel uhradiť zo štátneho rozpočtu z aktuálneho rozpočtového roka a z limitov, ktoré neboli schválené vo vládnom návrhu rozpočtu.

19. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že žaloba sa zamieta alebo tak, že zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie.

20. Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho

pojednávania (§ 443 C. s. p.), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

22. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

23. Dovolateľ v dovolaní odôvodňoval jeho prípustnosť podľa § 421 ods. 1 C. s. p.

24. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 123/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú dovolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétného stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky dovolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

26. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom vyriešená (preto ani nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu jeho rozhodovacej praxe). Pojem „vyriešená otázka“ treba vykladať ako „otázka vyriešená ustálené“. Nemožno ho vykladať tak, že ide o otázku, ktorá vôbec nebola riešená v rozhodnutí najvyššieho súdu. Za ustálenú rozhodovaciu prax treba považovať rozhodovaciu prax najvyššieho súdu uvedenú v stanoviskách alebo rozhodnutiach publikovaných v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (podrobnejšie v bode 29.).

27. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už odvolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov zostali nejednotné a neustálené (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu). V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú dovolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí odvolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí odvolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“ (obdobne aj vo veci sp. zn. 3Cdo/87/2017, sp. zn. 4Cdo14/2017, či

sp.zn.6Cdo/185/2016).

28. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p. môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

29. So zreteľom na dovoláciu argumentáciu žalovaného je potrebné uviesť, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

30. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 C. s. p.) vyplýva, že žalovaný pre prípustnosť dovolania považoval za relevantnú a pre rozhodnutie podstatnú prvú otázku, a to otázku *„či môže byť daná zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu aj vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo zrušené skôr, ako nadobudlo právoplatnosť“*. Táto právna otázka je podľa dovolateľa otázkou v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu neriešenou (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

31. Druhou nastolenou právnou otázkou bola otázka týkajúca sa príčinnej súvislosti, ktorú dovolateľ definoval ako *„nezákonné rozhodnutie orgánu štátu, resp. orgánu verejnej moci alebo jeho úradný postup môže mať za následok vznik zodpovednosti za škodu podľa zák. č. 58/1969 Zb., resp. zák. č. 514/2003 Z.z., len vo vzťahu k takej škode, ktorá bola priamo a nesprostredkované spôsobená práve (iba) týmto rozhodnutím alebo postupom, teda vzťah príčiny a následku musí byť bezprostredný“*. Pri tejto právnej otázke dovolateľ uvádza viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu, kde je táto otázka riešená, pričom má za to, že odvolací súd sa od tejto ustálenej praxe odchyľil, čím je podľa neho prípustnosť jeho dovolania v tejto časti daná podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Zároveň však v ďalšej časti dovolania tvrdí, že ak sa táto otázka rieši rozdielne v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu (pričom rozdielne riešenie tejto otázky bližšie nešpecifikuje ani odkazom na jednotlivé rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu), je daná prípustnosť jeho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. Tieto dva dôvody prípustnosti dovolania ku konkrétnej vymedzenej druhej právnej otázke si však vzájomne odporujú. Uplatnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., a súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., sa vzájomne vylučuje, pretože ak odvolací súd rozhoduje o danej právnej otázke rozdielne, nemožno hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu a vzájomná kumulácia týchto dôvodov je potom vylúčená. Dovolací súd preto konštatuje, že dovolanie je v časti týkajúcej sa nesprávneho

právneho posúdenia druhej právnej otázky (príčinná súvislosť) a k nej dovolateľom vymedzených dvoch dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., vnútorne rozporné. Označený nedostatok v odôvodnení predpokladov prípustnosti dovolania má za následok aj nemožnosť aplikácie § 440 C. s. p. o viazanosti dovolacím dôvodom so vzájomne sa vylučujúcimi predpokladmi jeho prípustnosti. Vo svojej podstate znamená odôvodnenie dovolania neprípustným dovolacím dôvodom. Preto dovolací konštatuje neprípustnosť dovolania v časti týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia druhej právnej otázky podľa vzájomne sa vylučujúcich predpokladov prípustnosti dovolania, teda podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a zároveň písm. c/ C. s. p.

32. Najvyšší súd konštatuje, že dovolanie v časti namietnutého nesprávneho právneho posúdenia prvej vymedzenej právnej otázky, uvedenej v bode 30. tohto uznesenia (týkajúcej sa nedostatku právoplatnosti nezákonného rozhodnutia) a k nej uvedenému dôvodu dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. je však prípustné. Dovolateľ v dovolaní poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu v obdobnom spore tých istých strán sporu, a to konkrétne na rozhodnutie sp. zn. 2Cdo/211/2017 z 29.11.2018, ktorým najvyšší súd vyhovel dovolaniu žalovaného a rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 3. mája 2017 sp. zn. 11Co/236/2016 v obdobnom spore zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. V uvedenom rozhodnutí sa najvyšší súd zaoberal nastolenou právnou otázkou, ako je aj v tomto spore (uvedená v bode 30. tohto uznesenia), pričom konštatoval, že táto otázka nastolená dovolateľom nebola v praxi dovolacieho súdu vyriešená s tým, že túto otázku mal za nevyriešenú dovolacím súdom. Aj napriek tomu, že existuje uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/211/2017, dovolací súd konštatuje, že prvá právna otázka nastolená dovolateľom aj v predmetnom dovolaní, nebola dovolacím súdom ustálené vyriešená (viď bod 30., 29. a 26. tohto uznesenia). Pre úplnosť treba konštatovať, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu v tomto spore (dňa 29. októbra 2018) ešte nebolo rozhodnuté ani v konaní sp. zn. 2Cdo/211/2017.

33. Spor prejednávajúci senát 4O v tomto prípade konštatuje, že nevzhliadol dôvod odkloniť sa od právneho názoru na predmetnú právnú otázku (bod 30) vyjadreného iným senátom najvyššieho súdu, a to konkrétne v konaní sp. zn. 2Cdo/211/2017. Vzhľadom k tomu však, že nejde o situáciu, ktorú upravuje § 452 ods. 1 C. s. p. a ani o ustálenú prax riešenia nastolenej právnej otázky, dovolací súd nemôže len odkázať na dôvody uvedené vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo v judikatúre, ale v ďalšom texte uvádza aj v tomto prípade podrobné dôvody svojho rozhodnutia, ktoré sú v právnom názore na nastolenú právnú otázku totožné s dôvodmi uvedenými v uznesení sp. zn. 2Cdo/211/2017 zo dňa 29. novembra 2018.

34. Vzhľadom na čas vzniku žalobcom tvrdenej škody, bolo potrebné daný spor v zmysle § 27 ods. 2 (prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. júla 2004) zákona č. 514/2003 Z.z., posúdiť podľa zákona č. 58/1969 Zb. Vzhľadom na obsah rozhodnutia odvolacieho i prvoinštančného súdu, oba sudy posudzovali spor správne podľa zákona č. 58/1969 Zb.

35. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len „štátny orgán“). Štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánom spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb., zodpovednosti podľa

odseku 1 sa nemožno zbaviť.

36. Podľa § 2 zákona č. 58/1969 Zb., právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím majú tí, ktorí sú účastníkmi konania a boli poškodení nezákonným rozhodnutím vydaným v tomto konaní.

37. Podľa § 3 zákona č. 58/1969 Zb., ak nejde o prípady hodné osobitného zreteľa, možno nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím priznať len vtedy, ak účastník využil možnosť podať proti nezákonnému rozhodnutiu odvolanie, rozklad, námietky, odpor alebo sťažnosť.

38. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., nárok na náhradu škody nemožno uplatniť, dokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, pre nezákonnosť nezrušil príslušný orgán. Rozhodnutím tohto orgánu je súd rozhodujúci o náhrade škody viazaný. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia ako výnimku z ustanovenia odseku 1 možno uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vykonateľným bez ohľadu na jeho právoplatnosť, ak toto rozhodnutie bolo na základe opravného prostriedku (§ 3) zrušené alebo zmenené.

39. Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

40. Zákon č. 58/1969 Zb., teda rozlišuje dve základné formy objektívnej zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom štátnej moci štátnymi a inými poverenými orgánmi. Nevyhnutnou podmienkou zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa § 1 - § 17 zákona (špecifickou súčasťou je zodpovednosť za škodu nezákonným rozhodnutím o väzbe a treste) je existencia rozhodnutia, ktorým v konkrétnej veci štátny orgán aplikuje pravidlo právnej normy na ním posudzovaný prípad a rozhoduje tak o právach a povinnostiach individuálnych subjektov. Podľa ustanovenia § 4 zákona je nevyhnutnou podmienkou zodpovednosti štátu, aby bolo právoplatné (§ 4 ods. 1) alebo bez ohľadu na právoplatnosť vykonateľné rozhodnutie (§ 4 ods. 2) ako nezákonné zrušené, či zmenené. Vznik zodpovednosti štátu podľa prvej hlavy prvej časti zákona č. 58/1969 Zb., teda predpokladá zistenie, že rozhodnutie bolo nezákonné a predpokladá aj odstránenie nezákonného rozhodnutia, lebo inak by sa súčasnou existenciou nezákonného rozhodnutia a rozhodnutia priznávajúceho zodpovednostný nárok na základe jeho nezákonnosti vytvoril nekonsolidovaný právny stav. Rozhodnutie vydané vo veci nezákonnosti rozhodnutia príslušným orgánom je pre súd, rozhodujúci o náhrade škody, záväzné (§ 4 ods. 1), a tento súd musí vychádzať zo zistenia nezákonnosti príslušným orgánom, resp. musí sa držať jeho výroku, že napadnuté rozhodnutie nie je nezákonné. Súd rozhodujúci o zodpovednosti štátu nemôže sám otázku jeho nezákonnosti v žiadnom smere preskúmať (§ 194 ods. 1 C. s. p.).

41. Druhá forma objektívnej zodpovednosti štátu (§ 18 - § 19 zákona) je spojená s nesprávnym úradným postupom, ktorým je porušenie pravidiel predpísaných právnymi normami pre postup štátneho orgánu pri jeho činnosti. Ide spravidla o postup, ktorý s rozhodovacou činnosťou nesúvisí. I keď podľa uvedených ustanovení nie je vylúčená zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom vykonávaným v rámci činnosti rozhodovacej, je pre túto formu zodpovednosti určujúce, že úkony tzv. úradného postupu samy osebe k vydaniu rozhodnutia nevedú a ak je rozhodnutie vydané, bezprostredne sa v jeho obsahu neodráži. Z tohto hľadiska je nesprávnym úradným postupom súvisiacim s rozhodovacou činnosťou napr.

nevydanie, či oneskorené vydanie rozhodnutia, prípadne iná nečinnosť štátneho orgánu, či iné vady v spôsobe vedenia konania. Štát podľa uvedených ustanovení zodpovedá za predpokladu, že poškodenému vznikla škoda, ktorá je v príčinnej súvislosti s takým chybným postupom, teda ak je nesprávnym postup orgánu štátu so vznikom škody vo vzťahu príčiny a následku.

42. Správa katastra je ako orgán štátnej správy súčasťou výkonnej moci štátu a je v jej kompetencii rozhodovať, či sú splnené podmienky na povolenie zápisu práv k nehnuteľnostiam do katastra na základe vkladu práv k nehnuteľnostiam. Vkladové konanie ako návrhové správne konanie sa začína na návrh účastníka konania, pričom katastrálny zákon zakotvuje jednak obligatórne náležitosti návrhu, na základe ktorého sa vkladové konanie začína, ako aj príkladné prílohy návrhu, ktoré má účastník vkladového konania spolu s návrhom na povolenie vkladu predložiť. V priebehu vkladového konania správa katastra ako správny orgán posudzuje podstatné náležitosti príslušného zmluvného typu, a to z hľadiska kritérií, ktoré sú príkladne uvedené v ustanovení § 31 ods. 1 a 2 zákona č. 162/1995 Z. z., o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) a predmetnú zmluvu posudzuje aj v intenciách ustanovenia § 42 ods. 1 a 2 uvedeného zákona. To znamená, že vkladové konanie predstavuje *rozhodovací* procesný postup, pri ktorom správa katastra ako správny orgán na základe predložených písomných podkladov podľa § 31 ods. 1 a 2 katastrálneho zákona a § 42 ods. 1 a 2 posudzuje všetky skutočnosti (podmienky vkladu podľa § 31 ods. 1 a 2 katastrálneho zákona a § 36b ods. 2 vyhlášky č. 79/1996 Z. z., účinné a platné do 30. novembra 2009), ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Výsledkom tohto rozhodovacieho procesného postupu je rozhodnutie o povolení vkladu alebo rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad (pozri napr. rozsudky Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 8 Sžo 17/20071, sp. zn. Sžo 204/2008).

43. Dovolací súd uvádza, že v prejednávanom spore vychádzajúc zo súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania je zjavné, že žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovaného zaplata sumy 14.384,02 eura s 8 % úrokom z omeškania ročne od 30. decembra 2009 do zaplata a náhrady trov konania, ktorá mu mala vzniknúť nezákonným úradným rozhodnutím, a to rozhodnutím správy katastra zo dňa 22. marca 2004, ktorým bol zamietnutý jeho návrh na vklad č. V XXX. Žalobca podal proti rozhodnutiu správy katastra č. V XXX z 22. marca 2004 odvolanie, ktoré bolo následne rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Sp 7/2004 zrušené a toto rozhodnutie bolo ako vecne správne potvrdené rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 SžoKS 165/2006. Rozhodnutím správy katastra o zamietnutí vkladu vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX k. ú. XXX, došlo k obnoveniu nájomnej zmluvy a následne k povinnosti platiť za užívanie nehnuteľnosti výrobné haly na parc. č. XXX nájomné (rozhodnutím Okresného súdu Prešov sp. zn. 28C/88/2007 bolo určené, že žalobca je povinný uhradiť nájomné za obdobie od 1. januára 2004 do 1. januára 2005 vo výške 14 384,02 eura, čo žalobca dňa 15. mája 2009 vykonal). V predmetnom spore súd prvej inštancie v konaní sp. zn. 15Cb/27/11 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 14.384,02 eura s prísl. ako náhradu za škodu, ktorá mu vznikla nezákonným rozhodnutím, a to rozhodnutím správy katastra. Odvolací súd na odvolanie žalovaného v konaní sp. zn. 3Cob/99/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že i keď jedným zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, treba mať na zreteli, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená a splnenie formálnej podmienky zrušenia právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej moci je treba vykladať extenzívne a nie spôsobom, ktorý by zodpovednosť štátu de

facto vylučoval. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie NS SR sp.zn.4Cdo/333/2009. Odvolací súd uzavrel, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím - zamietnutím vkladu, je teda špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 58/1969 Zb., a za skutkových okolností, aké boli zistené v prejednávanej veci, má žalobca podľa zákona č. 58/1969 Zb., zásadne právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím správy katastra.

44. V odbornej literatúre sa vo vzťahu k právnej úprave obsiahnutej v zákone č. 58/1969 Zb., uvádza, že základom zodpovednosti je len tá časť rozhodnutia, ktorá nadobúda právoplatnosť, a teda sa stáva zaväzujúcou normou - touto časťou rozhodnutia je výrok, a že rozhodnutie zakladá zodpovednosť len vtedy, ak nadobudlo právoplatnosť. Podmienky zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 58/1969 Zb., sú v podstate zhodné s podmienkami zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z.

45. Dovolací súd poznamenáva, že aj zo znenia § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., je zrejmé, že zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci môže byť daná len vo vzťahu k takej škode, ktorá bola spôsobená právoplatným rozhodnutím orgánu verejnej moci - výnimku z tohto pravidla potom upravuje § 6 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z.

46. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je splnenie troch základných podmienok, ktorými sú:

- ☐ protiprávnosť rozhodnutia,
- ☐ právoplatnosť rozhodnutia,
- ☐ vyčerpanie opravných prostriedkov.

47. Autentický výklad zákona č. 514/2003 Z. z., a rovnako tak zákona č. 58/1969 Zb., je pokiaľ ide o požiadavku právoplatnosti rozhodnutia orgánu štátu ako jednu z podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu jednoznačný. Zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu je daná len vo vzťahu k takému rozhodnutiu orgánu štátu, ktoré bolo zrušené alebo zmenené až po nadobudnutí právoplatnosti (viď napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 430/2011). Rozhodnutie správy katastra č. V XXX zo dňa 22.03.2004 o zamietnutí vkladu vlastníckeho práva takouto vlastnosťou nedisponuje.

48. Z uvedeného vyplýva, že zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže teda založiť len také rozhodnutie orgánu štátu, ktoré nadobudlo právoplatnosť, pričom základom zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu je len tá časť rozhodnutia, ktorá nadobudla právoplatnosť.

49. Pojem „rozhodnutie“ zákon nedefinuje. V správnom konaní však ide o správny akt bez ohľadu na to, či ide o rozhodnutie povahy konštitutívnej alebo deklaratórnej, zodpovednosť sa však zrejme vzťahuje iba na tú časť rozhodnutia, ktorá je spôsobilá nadobudnúť právoplatnosť, teda na výrok rozhodnutia. Základnou podmienkou návrhu na náhradu škody je okolnosť, že rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, nadobudlo právoplatnosť, a že pre nezákonnosť bolo príslušným orgánom zrušené alebo zmenené. Pojem „nezákonnosť“ zákon taktiež nedefinuje, nepochybne tu však išlo o rozpor nielen so zákonmi, ale aj s inými súčasťami

právneho poriadku. Aj napriek tomu, že predpokladom vzniku práva na náhradu škody je (okrem iného) existencia právoplatného rozhodnutia a jeho zrušenie alebo zmena, treba uviesť, že sú určité výnimky, kedy sa možnosť poškodeného subjektu domáhať sa náhrady škody neviaže na požiadavku zrušenia alebo zmeny právoplatného rozhodnutia, ale k vzniku škody môže dôjsť (a v mnohých prípadoch aj reálne dochádza) ešte predtým, ako sa konkrétne rozhodnutie stane právoplatným, resp. ešte predtým, ako je takéto rozhodnutie zrušené alebo zmenené. Týmito výnimkami sú: 1/ existencia tzv. ničotného rozhodnutia, 2/ existencia vykonateľného rozhodnutia (bez ohľadu na jeho právoplatnosť), 3/ existencia prípadov hodných osobitného zreteľa (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 MCdo 17/2011). O žiadnu z týchto uvedených výnimiek však v danej veci nejde. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že právne závery z rozhodnutia NS SR sp.zn.4Cdo/333/2009, ktoré odvolací súd pri výklade ustanovení § 4 ods. 1 zák.č.58/1969 Zb. v predmetnom spore použil, v tomto prípade na daný skutkový stav nie je možné aplikovať. V uvedenej veci sp. zn. 4Cdo/333/2009 dovolací súd zohľadňoval osobitosti prípadu, keď konštatoval, že zákonná podmienka zrušenia právoplatného rozhodnutia správneho orgánu pre nezákonnosť - v danom prípade zrušenia rozhodnutia o umiestnení stavby - mala byť považovaná za splnenú už právoplatným rozhodnutím o zamietnutí žiadosti o stavebné povolenie, ak dôvodom zamietnutia tejto žiadosti bola opodstatnenosť námietky, ktorá v územnom konaní bola posúdená ako neopodstatnená (teda inak povedané, ak podľa záverov stavebného úradu v stavebnom konaní územné rozhodnutie nemalo byť vôbec vydané). Za týchto okolností rozhodnutím o zamietnutí žiadosti o vydanie stavebného povolenia bolo právoplatné rozhodnutie o umiestnení stavby negované a pre žalobcu sa stalo bezpredmetné a bezúčinné. Ide teda o iné skutkové okolnosti ako sú dané v tomto spore.

50. Ako vyplýva z vyššie uvedeného je nesporné, že škoda môže vzniknúť aj v príčinnej súvislosti s vydaním rozhodnutia orgánu štátu, ktoré bude zrušené skôr, ako nadobudne právoplatnosť - v tomto prípade je však potrebné zodpovednosť štátu za škodu, ktorá by vznikla v príčinnej súvislosti s vydaním takéhoto rozhodnutia, posudzovať podľa ustanovení zákona č. 58/1969 Zb., resp. zákona č. 514/2003 Z. z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, a nie podľa ustanovení toho istého zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím.

51. Dovolací súd konštatuje a opakuje, že v prejednávanej veci správa katastra návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností rozhodnutím č. V XXX z 22. marca 2004 zamietla, a nakoľko sa žalobca v zákonom stanovenej lehote proti tomuto rozhodnutiu odvolal (aj keď oprávnené), rozhodnutie správy katastra o zamietnutí návrhu na vklad vlastníckeho práva bolo zrušené skôr ako sa stalo právoplatným. V danom prípade sa preto nemožno domáhať nároku na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

52. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že žalovaná podala dovolanie, ktoré je v časti prvej nastolenej právnej otázky nielen prípustné (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.), ale tiež dôvodné, lebo v ňom opodstatnene uviedla, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

53. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 C. s. p.). Dovolací súd podľa týchto ustanovení zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom

na zrušenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd nerozhodoval o podanom návrhu žalovaného na odklad vykonateľnosti.

54. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.).

68.

ROZHODNUTIE

Zákon č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách v znení účinnom do 31.12.1995 umožňoval družstvu a oprávnenej osobe dohodnúť sa na spôsobe vyporiadania majetkového podielu podľa transformačného projektu bez toho, aby bolo nevyhnutné uzavrieť formalizovanú dohodu. Pokiaľ medzi účastníkmi predpokladanými zákonom došlo písomnou formou k určeniu, že oprávnenej osobe budú vydané presne špecifikované hnutelné a nehnuteľné veci, a to v stanovenej cene, takýto úkon je spôsobilým základom vyporiadania majetkového podielu v družstve s účinkami predpokladanými citovaným zákonom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. februára 2021, sp. zn. 5Obdo/24/2020)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 23Cbi/41/2014-244 zo dňa 01.08.2018 v prvom výroku rozhodol, že žalovaná je povinná vylúčiť zo súpisu všeobecnej podstaty úpadcu špecifikované nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území XXX. Druhým výrokom súd žalobu vo zvyšku zamietol a určil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

2. Uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 25.02.2013, č. k. 31K/3/2013-194, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 05.03.2013, bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka Poľnohospodárske družstvo v XXX, so sídlom: XXX, IČO: XXX, za správcu bol ustanovený XXX. Uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 14.06.2013, č. k. 31K/3/2013-232, ktoré nadobudlo právoplatnosť 22.06.2013, bol odvolaný správca XXX a za správcu bola ustanovená žalovaná. Žalobcovia sa domáhali vylúčenia špecifikovaných nehnuteľností zo súpisu všeobecnej podstaty úpadcu a určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti ku dňu smrti XXX, nar. XXX, ako jeho dedičia.

3. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že dňa 30.09.1993 prebehlo rokovanie medzi komisiou zriadenou Poľnohospodárskym družstvom v XXX a XXX zastúpeným Ing. XXX, (syn), o vysporiadaní majetkových podielov podľa transformačného projektu. Transformačná komisia družstva, ktorej členmi boli aj vypočutí svedkovia, potvrdila výšku podielu oprávnenej osoby XXX na majetku družstva vo výške 525.096,- Sk, a dohodli sa na vysporiadaní majetku spôsobom, že oprávnenej osobe vydá družstvo: maštal' - kravín 96 v hodnote 300.000,- Sk, sušiareň kukuričných šúľkov 2 ks v hodnote 50.000,- Sk, zvieratá v hodnote 90.000,- Sk, hrozno v hodnote 21.000,- Sk, služby a výrobky v hodnote 45.846,- Sk a 6% DPH za technológie stavby. Vydávaná maštal' bola označená aj inventárnym číslom 007. Vydávaný majetok nebol bližšie špecifikovaný. Pre maštal' mala byť vyčlenená manipulačná plocha tak, aby sa dala užívať. Z rokovania o vysporiadaní majetkových podielov bola spísaná zápisnica, ktorú podpísali zástupcovia družstva a za oprávnenú osobu syn XXX, Ing. XXX, (aktuálne žalobca 1/). Osobitná dohoda o vydaní majetkového podielu sa nevyhotovovala. Svedkovia uviedli, že nielen v prípade XXX, ale ani v prípade iných oprávnených osôb sa osobitná dohoda alebo zmluva o vydaní majetku neuzatvárala, vyhotovovala sa len zápisnica z rokovania. Taktiež potvrdili, že došlo k faktickému odovzdaniu dohodnutého majetku oprávnenej osobe ako aj oploteniu vydanej maštale. Vydávaná maštal' nemala pridelené súpisné číslo, po jej vydaní nedošlo k zápisu zmeny vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. Družstvo dňa 03.02.1995 vystavilo faktúru č. 501, ktorou dobropisovalo XXX DPH za vydaný majetok.

4. V konaní nebolo sporné, že žalobcovia podali žalobu v súlade s § 78 zákona č. 7/2005 Z. z.

o konkurze a reštrukturalizácii v platnom znení (ďalej len „ZKR“) po tom ako správkyňa zapísala spornú nehnuteľnosť do súpisu všeobecnej podstaty úpadcu, súpis zverejnila v Obchodnom vestníku a následne vyzvala žalobcov na preukázanie ich vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktoré zápis vylučuje. Správkyňa nepovažovala predložené dôkazy a vyjadrenie žalobcov za postačujúce na vylúčenie veci zo súpisu, a preto navrhla súdu, aby uložil žalobcom podať žalobu voči správcovi.

5. Súd prvej inštancie uviedol, že ku dňu uzatvorenia dohody medzi družstvom a oprávnenou osobou (30.9.1993) neobsahoval zákon č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách v platnom znení (ďalej len zákon č. 42/1992 Zb.) ustanovenie § 33b ods. 2, nakoľko toto ustanovenie zákona nadobudlo účinnosť až dňom 1.1.1996, ale aj napriek tomu konštatoval, že došlo k platnému uzatvoreniu dohody o vydaní majetkového podielu v PD XXX oprávnenej osobe. Obsah dohody zo dňa 30.9.1993 bol jasne, určite a zrozumiteľne formulovaný v zápisnici z rokovania, zápisnica bola podpísaná oboma stranami. Družstvo a oprávnená osoba sa dohodli, aký majetok bude oprávnenej osobe vydaný, v akej hodnote, a kedy dôjde k odovzdaniu a prevzatíu vecí (najneskôr do 30.4.1994). Súd prvej inštancie posudzoval listinu podľa jej obsahu, nie označenia.

6. Žalobcovia aj svedkovia v konaní potvrdili, že im bolo zrejmé, aký majetok má byť právnenému predchodcovi žalobcov odovzdaný, jeho hodnota ako aj to, že k jeho odovzdaniu došlo a oprávnená osoba nadobudla právo s majetkom disponovať. Rovnako súdom ustanovená znalkyňa z odboru geodézie a kartografie, ktorá vykonala zameranie potvrdila, že stavba v súčasnosti evidovaná pod súpisným č. XXX nachádzajúca sa na parcele č. XXX na LV č. XXX, katastrálne územie XXX je totožná so stavbou pod číselným označením XXX, katastrálne územie XXX, ktorá sa podľa geometrického plánu z roku 1993 nachádzala na parcele č. XXX odčlenenej z parcely č. XXX.

7. Podľa súdu prvej inštancie sa v zákone nenachádza ustanovenie, ktoré by obligatórne prikazovalo spísať o prevzatí vecí zápisnicu alebo preberací protokol. Súd prvej inštancie teda vychádzal z toho, že bola platne v písomnej forme uzatvorená dohoda o vydaní majetkového podielu v družstve oprávnenej osobe a k jeho vydaniu aj došlo. Právny predchodca žalobcov na základe platne uzatvorenej dohody a prevzatia dohodnutých vecí nadobudol k týmto veciam vlastnícke právo, a to aj napriek tomu, že v prípade nehnuteľnosti nebol zapísaný ako vlastník na liste vlastníctva. Podľa ustanovenia § 33b ods. 2 transformačného zákona oprávnená osoba nadobúda vlastníctvo k prevádzaným veciam dňom ich prevzatia, ak sa s družstvom nedohodne inak. Ku dňu 30.9.1993 nebol tento spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva explicitne upravený v zákone, čo však nič nemení na právnom závere súdu prvej inštancie, že XXX k prevádzaným veciam nadobudol vlastnícke právo, pretože vyporiadanie majetkových nárokov, a teda aj vlastníckeho práva, bolo účelom transformačného zákona od počiatku, od jeho prijatia, a novelizáciou právnej úpravy (ust. § 33b) došlo len k odstráneniu možných nejasností pri výklade zákona. Nadobudnutie vlastníckeho práva oprávnenou osobou XXX nikto, až do vyhlásenia konkurzu, nespochybnil, skutkový stav bol zúčastneným stranám zrejmý, čomu nasvedčuje aj kúpna zmluva z roku 2007, ktorou PD XXX všetky nehnuteľnosti, okrem nehnuteľnosti vydanéj XXX, predalo spoločnosti XXX, spol. s r.o.

8. Ďalším dôvodom, pre ktorý správkyňa konkurznej podstaty považovala vlastnícke právo žalobcov za sporné, bola nedostatočná identifikácia prevádzanej nehnuteľnosti. Vykonaným dokazovaním, znaleckým posudkom vypracovaným znalkyňou Ing. XXX, mal súd prvej inštancie vydanú nehnuteľnosť, XXX, inv. č. XXX, za stotožnenú s nehnuteľnosťou nachádzajúcou sa na parcele č. XXX, ktorá bola odčlenená z parcely č. XXX, v súčasnosti s nehnuteľnosťou nachádzajúcou sa na parcele č. XXX, a dospel k záveru, že stavba je

v súčasnosti evidovaná pod súpisným č. XXX nachádza sa na parcele č. XXX na LV č. XXX, katastrálne územie XXX. Súd prvej inštancie preto uložil žalovanej povinnosť nehnuteľnosť zo súpisu všeobecnej podstaty úpadcu vylúčiť, nakoľko mal preukázané vlastnícke právo žalobcov a obranu žalovanej nepovažoval za dôvodnú.

9. V časti určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti súd prvej inštancie žalobu zamietol, pretože v rámci konania vyvolaného konkurzom nie je oprávnený určovať vlastnícke právo konkurzný súd, na takéto konanie je príslušný všeobecný okresný súd. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 a 2 C. s. p.

10. O odvolaní žalovanej rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č.k. 26CoKR/1/2019-279 zo dňa 3.10.2019, ktorým v prvom výroku rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil. Druhým výrokom rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% a posledným výrokom určil, že trovy odvolacieho konania priznané žalobcom 1/ a 2/ sú pohľadávkou proti všeobecnej podstate.

11. Odvolací súd skonštatoval správnosť zistení a záverov súdu prvej inštancie. Uviedol, že žalovaná vo vzťahu k svojmu tvrdeniu, že ide o rozdielne nehnuteľnosti, dôkazné bremeno neunesla. Mal za to, že z obsahu dovolania žalovanej je zrejmé, že nesúhlasí so zisteným skutkovým stavom ohľadne stotožnenia stavby uvedenej v zápisnici zo dňa 30.09.1993 so stavbou, ktorá je v súčasnosti evidovaná na LV. č. XXX ako stavba so súpisným č. XXX (XXX) ležiacej na parcele č. XXX, a tiež vyjadrila nesúhlas s právnym posúdením veci.

12. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci uviedol, že čiastočne súhlasí s argumentáciou žalovanej, že ust. § 13 ods. 2, 3 zák. č. 42/1992 Zb. nie dostatočným spôsobom upravovali prechod vlastníckeho práva za situácie, ktorú cit. ustanovenia predpokladajú, a že až účinnosťou zák. č. 264/1995 Z. z. bol tento nedostatok legislatívnej úpravy odstránený, a do vzťahov medzi družstvami a oprávnenými osobami bol vnesený vyšší stupeň právnej istoty. Odvolací súd konštatoval, že základným poslaním zák. č. 42/1992 Zb. bolo určiť a vysporiadať majetkové nároky oprávnených osôb. Pôvodné poľnohospodárske družstvá sa schválením transformačných projektov, vypočítaním majetkových podielov, pretransformovali na družstvá podľa Obchodného zákonníka. V rámci tohto procesu vzniklo fyzickým osobám voči družstvám viacero majetkových nárokov, vrátane nároku na vydanie majetkového podielu, ktorého časť mohla spočívať aj v povinnosti vydať oprávnenej osobe nehnuteľnosti - pôdu, poľnohospodárske stavby a pod. Skonštatoval, že aj napriek uvedeným nedostatkom je potrebné vykladať cit. ust. zák. č. 42/1992 Zb. v súlade s úmyslom zákonodarcu tak, ako to napokon urobil aj súd prvej inštancie.

13. Ďalej uviedol, že v prípade akceptácie odvolacích dôvodov žalovanej vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu by išlo zo strany súdu o príliš formalistický postup, ktorý by uprednostňoval iba zdanlivú legalitu pred hodnotami materiálneho právneho štátu (nález ÚS SR sp. zn. 549/2015 zo dňa 16.03.2016). Odvolací súd mal za to, že z celého priebehu transformačného procesu úpadcu bolo zrejmé, že vôľou dotknutých subjektov, t. j. oprávnenej osoby ako aj družstvá bolo vydať právnemu predchodcovi žalobcov majetkový podiel (potvrdený v transformačnom projekte) v zložení ako je špecifikované v Zápise zo dňa 30.09.1993, pričom všetky následné kroky viedli k naplneniu obsahu uvedeného zápisu, t. j. úpadca začal realizovať kroky smerujúce k tomu, aby oprávnená osoba mohla predmetnú nehnuteľnosť aj skutočne užívať.

14. Poukázal na znenie ust. § 78 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z., podľa ktorého musí vyzvaná osoba preukázať existenciu práva vylučujúceho zapísanie majetku do súpisu. Zákon v zásade

neuvádza, a teda ani nevylučuje, aby vždy muselo ísť o právo vlastnícke, ktoré by vylučovalo zápis majetku do súpisu. Môže ísť aj o iné majetkové práva ako vlastnícke (viď komentár k cit. ust. ZKR - M. Ďurica a spol.), teda aj o právo, ktoré právnomu predchodcovi žalobcov vzniklo naplnením obsahu zák. č. 42/1992 Zb., t. j. právo na vydanie a následne užívanie majetku vyšpecifikovaného v transformačnom projekte a následne aj v Zápise zo dňa 30.09.1993.

15. Na záver uviedol, že to, že ust. § 13 ods. 2 zák. č. 42/1992 Zb. bližšie nešpecifikovalo formálny postup ako účel zákona v tomto smere naplniť, nemôže byť vykladané na ťarchu oprávnenej osoby a už vôbec nie za situácie, keď bolo vôľou oboch zainteresovaných strán naplniť obsah cit. ustanovenia, a tým naplniť obsah a zmysel zákona č. 42/1992 Zb. Podľa odvolacieho súdu len takýmto výkladom možno dospieť k tomu, aby ochrana ohrozených a porušených práv a právom chránených záujmov bola spravodlivá a účinná tak, ako to predpokladá čl. 2 ods. 1 základných princípov C. s. p.

16. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) včas dovolanie, ktorým žiadala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

17. Dovolateľka videla nesprávne právne posúdenie v tom, že sudy nižšej inštancie nesprávne právne posúdili splnenie podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva podľa zák. č. 42/1992 Zb. účinného k 30.09.1993, t.j. ku dňu, kedy bola podľa súdu uzavretá dohoda o vydaní majetkového podielu právnyimi predchodcami žalobcov. Má za to, že sudy posúdili zápis z jednania o vysporiadaní majetkových podielov podľa transformačného projektu ako platnú dohodu o vydaní majetkového podielu a zároveň ju v spojitosti s faktúrou zo dňa 3.2.1995 posúdili ako titul pre nadobudnutie vlastníckeho práva.

18. Dovolateľka má za to, že pokiaľ explicitná právna úprava o nadobúdaní vlastníckeho práva do 01.01.1996 absentovala, je potrebné pri spôsoboch nadobudnutia vlastníckeho práva vychádzať z príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka a zák. č. 265/1992 Zb. o zápisoch vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam. Tvrdí, že zápis z jednania, ako ani faktúra takouto inou právnou skutočnosťou nie je, pretože nie je ustanovená zákonom.

19. Ďalej uviedla, že s poukazom na ust. § 1 ods. 1 v spojení s ust. § 2 ods. 2 zákona č. 265/1992 Zb. sa vlastnícke právo aj k 30.09.1993 nadobúdalo vkladom do katastra nehnuteľností. Zápis z jednania predložený žalobcami však nie je vkladu schopnou listinou, nevyplýva z neho ani to, ktoré z oprávnených osôb a v akom podiele mali majetok nadobudnúť, absentuje riadny popis vydávaného majetku, a teda na podklade takejto listiny nebolo možné zapísať vklad vlastníckeho práva, a takýto zápis vkladu ani nebol realizovaný. Na základe toho má dovelopeľka za to, že žalobcom nepatrí právo vylučujúce zapísanie majetku do súpisu.

20. Právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená dovelopeľka vymedzila v znení: *„či žalobcovia mohli podľa zák. č. 42/1992 Zb. v znení účinnom do 31.12.1995 nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam iba na základe listiny - Zápisu z jednania o vyporiadaní majetkových podielov, ktorej vklad do katastra nebol realizovaný, či bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo bez vkladu do katastra nehnuteľností, a teda aké boli podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti pri vydaní majetkového podielu podľa zák. č. 42/1992 Zb. v znení účinnom do 31.12.1995.“*

21. K dovolaniu žalovaného sa písomne vyjadrili žalobcovia. Uviedli, že dovolania žalovanej je nedôvodné a navrhujú dovolaciemu súdu, aby toto zamietol podľa ust. § 448 C. s. p.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (ust. § 424 C. s. p.), zastúpenou v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p. a contrario), dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné, avšak nie je dôvodné a treba ho zamietnuť.

23. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C. s. p.

24. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1, 2 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

26. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 C. s. p. a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 C. s. p.

27. Dovolateľka prípustnosť dovolania vyvodzuje z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. podľa ktorého, ak rozhodnutie odvolacieho v súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

28. Pre dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p. Podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p. dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

29. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ

neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/216/2017). Zároveň je potrebné zdôrazniť, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. v spojení s § 432 ods. 2 C. s. p.

30. Za dovolacím súdom dosiaľ nevyriešenú označila dovolateľka otázku „*či žalobcovia mohli podľa zák. č. 42/1992 Zb. v znení účinnom do 31.12.1995 nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam iba na základe listiny - Zápisu z jednania o vyporiadaní majetkových podielov, ktorej vklad do katastra nebol realizovaný; či bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo bez vkladu do katastra nehnuteľností, a teda aké boli podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti pri vydaní majetkového podielu podľa zák. č. 42/1992 Zb. v znení účinnom do 31.12.1995*“.

31. V zásade, s prihliadnutím na typ konania a aktívne vecne legitimované strany (žalobcov, ktorí sú právnymi nástupcami pôvodne oprávnenej osoby pri vydávaní majetkového podielu), sa žalovaná vlastne pýta, či právny predchodca žalobcov mohol podľa citovaného zákona v znení účinnom do 31.12.1995 nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam iba na základe listiny - Zápisu z jednania o vyporiadaní majetkových podielov, ktorej vklad do katastra nebol realizovaný. Čo sa týka možnosti zodpovedania druhej časti otázky, toto by už bolo dotváraním práva ukladaním podmienok, ktoré v zákone absentujú, a to aj pre iný skutkový stav, čo v súdnom konaní nie je možné (nemožno zodpovedať otázku, aké **boli** podmienky, ak je zjavné, že v zákone určené neboli a je treba vychádzať vždy ad hoc z toho, ako tá ktorá osoba svoje práva v civilnom sporovom konaní osvedčí).

32. Vo veci prejednávanej dovolateľka žiada zodpovedanie otázky oprávnenosti nadobudnutia vlastníckeho práva bez následného zápisu do katastra nehnuteľností, keď za *nesprávne* považovala právne závery súdov nižšej inštancie, že za dostačujúce preukázanie nadobudnutia vlastníckeho práva postačuje zápis z jednania o vyporiadaní majetkových podielov družstva, napriek absencii zápisu vkladu do katastra nehnuteľností.

33. Dovolací súd musí najskôr ozrejmiť, že položená otázka nie je v celosti otázkou, ktorú riešili sudy nižších inštancií, a ktorú je možné pre vyriešenie predmetného sporu zodpovedať jednoduchým odobrením alebo popretím jej obsahu. Predmetná žaloba má tú osobitosť, že ide o žalobu v rámci konkurzného konania, pričom samotný petit, smerujúci k určeniu vlastníckeho práva právneho predchodcu žalobcov ako nástupcov tvrdeného vlastníka, bol **zamietnutý**, a nemôže byť predmetom prieskumu dovolacím súdom, keďže nebol ani predmetom rozhodovania odvolacím súdom. Aj táto otázka však súvisí s komplexnosťou výkladu k položenej právnej otázke (ktorá tvorí otázku prejudiciálnu vo vzťahu k ťažiskovej otázke súvisiacej s excindáciou samotnou) a pre jej zodpovedanie je potrebné uviesť základné kritériá, už judikátorne položené, pre odlíšenie týchto dvoch typov žalôb. Čo je potrebné v danej veci abstrahovať z obsahu položenej otázky je skutočnosť, **či môže byť predmetom relevantného spochybnenia práva správcu zapísať nehnuteľnosť do konkurznej podstaty to, že žalobca, t.j. osoba aktívne vecne v rámci excindácie legitimovaná, disponuje silnejším právom k daným nehnuteľnostiam, spočívajúcim v tom, že jeho právny predchodca mal nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na základe listiny - Zápisu z jednania o vyporiadaní majetkových podielov, ktorej vklad do katastra nebol realizovaný.**

34. Súd nižších inštancií nedeklarovali vlastnícke právo predchodcu žalobcov, deklarovali **povinnosť vylúčiť dané nehnuteľnosti z konkurznej podstaty úpadcu** z dôvodu že žalobcom zjavne svedčí také právo k daným nehnuteľnostiam, ktoré neumožňuje túto nehnuteľnosť zapísať do súpisu konkurznej podstaty úpadcu tak, ako to žalovaná učinila. Súd prvej inštancie výslovne konštatoval, že „Právny predchodca žalobcov na základe platne uzatvorenej dohody a prevzatia dohodnutých vecí nadobudol k týmto veciam vlastnícke právo, a to aj napriek tomu, že v prípade nehnuteľnosti nebol zapísaný ako vlastník na liste vlastníctva. Podľa § 33b ods. 2 transformačného zákona oprávnená osoba nadobúda vlastníctvo k prevádzaným veciam dňom ich prevzatia, ak sa s družstvom nedohodne inak. Ku dňu 30.09.1993 nebol tento spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva takto explicitne upravený v zákone, ale uvedená skutočnosť nič nemení na už vyslovenom právnom závere súdu, že XXX aj napriek tomu k prevádzaným veciam nadobudol vlastnícke právo, pretože vyporiadanie majetkových nárokov a teda aj vlastníckeho práva bolo účelom transformačného zákona od počiatku, od jeho prijatia a novelizáciou právnej úpravy (§33b) došlo len k odstráneniu možných nejasností pri výklade zákona.“ V časti o určení vlastníckeho práva žalobu zamietol z dôvodu nemožnosti rozhodovať o tejto veci v rámci konkurzného konania nepríslušným súdom. Následne odvolací súd, rozhodujúc o odvolaní dovolateľky, v časti výroku týkajúceho sa vylúčenia vecí, konštatoval, že „...ust. § 13 ods. 2, 3 zák. č. 42/1992 Zb. nie dostatočným spôsobom upravovali prechod vlastníckeho práva za situácie, ktorú cit. ustanovenia predpokladajú, a že až účinnosťou zák. č. 264/1995 Z. z. bol tento nedostatok legislatívnej úpravy odstránený, a do vzťahov medzi družstvami a oprávnenými osobami bol vnesený vyšší stupeň právnej istoty. Napriek uvedenému je však potrebné mať na zreteli, že základným poslaním zák. č. 42/1992 Zb. bolo určiť a vysporiadať majetkové nároky oprávnených osôb. Z celého priebehu transformačného procesu úpadcu bolo zrejmé, že vôľou dotknutých subjektov, t. j. oprávnenej osoby ako aj družstva, bolo vydať právnomu predchodcovi žalobcov majetkový podiel (potvrdený v transformačnom projekte) v zložení ako je špecifikované v Zápise zo dňa 30.09.1993, pričom všetky následné kroky viedli k naplneniu obsahu uvedeného zápisu, t. j. úpadca začal realizovať kroky smerujúce k tomu, aby oprávnená osoba mohla predmetné nehnuteľnosti aj skutočne užívať. Vo vzťahu na vyššie uvedené je potrebné tiež upriamiť pozornosť na znenie ust. § 78 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z. z. V zmysle cit. ustanovenia musí vyzvaná osoba preukázať existenciu práva vylučujúceho zapísanie majetku do súpisu. Zákon v zásade neuvádza, a teda ani nevylučuje, aby vždy muselo ísť o právo vlastnícke, ktoré by vylučovalo zápis majetku do súpisu. Môže ísť aj o iné majetkové práva ako vlastnícke (viď komentár k cit. ust. ZKR - M. Ďurica a spol.), **teda aj o právo, ktoré právnomu predchodcovi žalobcov vzniklo naplnením obsahu zák. č. 42/1992 Zb., t. j. právo na vydanie a následne užívanie majetku vyšpecifikovaného v transformačnom projekte a následne aj v Zápise zo dňa 30.09.1993.**“

35. Vylučovaciu žalobu je treba odlišovať od žaloby na určení vlastníckeho práva. Zapísanie určitého majetku do súpisu konkurznej podstaty umožňuje správcovi nakladať s takýmto majetkom podliehajúcim konkurzu a následne ho speňažovať. Právnym prostriedkom ochrany inej osoby (*spravidla* vlastníka) proti neoprávnenému zahrnutiu takéhoto majetku do súpisu konkurznej podstaty je práve vylučovacia (excindačná) žaloba. Rozhodnutie súdu o určení vlastníckeho práva žalobcu nie je takou právnou skutočnosťou, ktorá by mala sama osebe za následok vylúčenie tejto veci zo súpisu majetku patriacej do konkurznej podstaty (uznesenie Ústavného súdu SR z 03. 07. 2019, sp. zn. II. ÚS 193/2019).

36. Základným podkladom pre speňaženie podstaty je súpis podstaty, ktorý uskutočňuje správca podstaty (§ 76, § 77 ZKR). Správca do súpisu v zásade zahrnie každú vec a právo, o ktorých je presvedčený, že do podstaty patria. Ak je sporné, či majetok patrí do podstaty, zapíše sa do súpisu podstaty s poznámkou o nárokoch uplatnených inými osobami alebo s poznámkou o iných dôvodoch, ktoré spochybňujú zaradenie majetku do súpisu. Pri spornom

zápise správca v súpise poznamená dôvody sporného zápisu a uvedie osobu, v ktorej prospech pochybnosti sporného zápisu svedčia (§ 78 ods. 1 ZKR). Pokiaľ je do podstaty zahrnutá vec, ku ktorej si uplatňuje právo tretia osoba, súd tejto tretej osobe uloží, aby v stanovenej lehote podala proti správcovi vylučovaciu (excindačnú) žalobu. Ak nie je vylučovacia žaloba podaná včas, má sa za to, že vec patrí do konkurznej podstaty (§ 78 ods. 4 ZKR). Samotný súpis majetku, o ktorom je správca presvedčený, že patrí do konkurznej podstaty, nie je obmedzený žiadnym ustanovením konkurzného zákona.

37. V konaní o vylučovacej žalobe môže byť otázka vlastníctva riešená iba ako otázka predbežná, a to len za predpokladu, že má pre rozhodnutie sporu právny význam, pričom súd sa s touto otázkou vysporadúva iba v odôvodnení rozhodnutia, nie v samotnom enunciate. Jej účelom je dosiahnuť vylúčenie určitého majetku zo súpisu a predísť jeho speňaženiu; takýto výsledok nemožno dosiahnuť prostredníctvom určovacej žaloby vzhľadom na dikciu § 78 ods. 8 ZKR. **Zahrnutím majetku do konkurznej podstaty sa nemení skutočný vlastník tohto majetku, nech ním bol úpadca alebo iná osoba.** Zápisom majetku do súpisu konkurznej podstaty, rovnako ako právoplatným rozhodnutím o jeho vylúčení zo súpisu konkurznej podstaty, nedochádza k určení vlastníckeho práva k majetku. Zápis majetku do súpisu konkurznej podstaty iba deklaruje navonok skutočnosť, že správca konkurznej podstaty považuje takýto majetok za majetok podstaty a nakladá s ním ako s majetkom podliehajúcim konkurzu. Zapísanie určitého majetku do súpisu konkurznej podstaty tak umožňuje správcovi i jeho následné speňažovanie. V prípade žaloby o určenie vlastníctva súd môže skúmať, či žalobca je alebo nie je vlastníkom veci, no otázkou, či vec bola zahrnutá do súpisu podstaty oprávnené sa nezaoberať, pretože to nie je predmetom konania vyvolaného určovacou žalobou. Aj keď k vylúčeniu veci zo súpisu podstaty môže dôjsť len na základe rozhodnutia súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty, nebráni to úspešnému uplatneniu žaloby o určenie vlastníckeho práva k tejto veci následne. Prípadné rozhodnutie súdu o vylúčení veci zo súpisu podstaty nie je podkladom pre zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. **Slúži k ochrane práv osôb, ktoré sú takýmto konaním správcu ohrozené. Preto otázka dovolateľky smerujúca k tomu, akým spôsobom je možné nadobúdať vlastnícke právo, nemôže byť v takomto konaní zodpovedaná.**

38. Dovolateľke však možno zodpovedať tú časť otázky, ktorá smeruje k výkladu a správnej aplikácii zákona č. 42/1992 Zb. v znení účinnom do 31.12.1995, teda či bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam iba na základe listiny tak, ako v tomto konaní bolo osvedčené, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdmi nižšej inštancie, teda Zápisom z jednaní o vyporiadaní majetkových podielov, ktorej vklad do katastra nebol realizovaný. Tu sa obsahom právneho posúdenia stáva úvaha, či listina, obsahujúca presné vymedzenie jej účastníkov a hodnotu a špecifikáciu vydávaných vecí, mohla založiť predpoklad vzniku vlastníckeho práva oprávnenej osoby napriek tomu, že nemá náležitosti tak, ako to vyžadovala následne prijatá právna úprava obsahu dohody účinná od 1.1.1996.

39. Vo všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 42/1992 Zb. v znení účinnom do 31.12.1995 sa výslovne uvádza účel a zámer zákonodarcu vysporiadať vzťahy, ktoré boli založené nespravodlivým odňatím možnosti užívania vlastného majetku v rámci kolektivizácie. Zákonodarca výslovne uvádza, že „V procese ekonomických sociálnych a politických reforiem po 17. novembri 1989 nebola doposiaľ oblasť družstevníctva právne upravená tak, aby boli obnovené pôvodné demokratické družstevné princípy a aby sa družstvá mohli prispôbiť novým podmienkam pri zachovaní družstevných zásad hospodárenia a samosprávy po prijatí zákonov č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd, č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách a č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, ktoré obnovujú respektíve navracajú vlastnícke práva

oprávneným osobám. Je však ešte nutné pristúpiť k vysporiadaniu majetkových vzťahov v družstvách teda k majetku ktorý má celú radu odlišností od štátneho vlastníctva. Postup premeny družstiev a spôsob ustanovenia majetkových podielov však upravuje návrh tohto zákona odlišne od Obchodného zákonníka predovšetkým preto, že musí vychádzať z ustanovenia zákona č. 229/1991 Zb., ktoré sa týkajú podielov oprávnených osôb na imaní družstva, obmedzení možnosti nakladať s majetkom družstva **v záujme uspokojenia reštitučných nárokov atď.**“

40. Podľa ust. § 13 ods. 1 až 3 zákona č. 42/1992 Zb. v znení účinnom do 31.12.1995, pokiaľ podľa transformačného projektu nedôjde k transformácii družstva na obchodnú spoločnosť, určia staty družstva premeneného podľa tohto zákona, aká časť vypočítaného majetkového podielu člena je zahrnutá do nedeliteľného fondu družstva. Pokiaľ sa oprávnená osoba nestane účastníkom právnickej osoby podľa transformačného projektu a je podnikateľom v odbore predmetu činnosti výrobného alebo spotrebného družstva alebo vykonáva poľnohospodársku výrobu v prípade poľnohospodárskeho družstva, musí sa jej majetkový podiel vydať do 90 dní odo dňa, keď oprávnená osoba o vydanie písomne požiadala. Pokiaľ sa oprávnená osoba nestane účastníkom právnickej osoby podľa transformačného projektu a nie je podnikateľom v zmysle odseku 2, môže sa jej vydať majetkový podiel v plnej výške po siedmich rokoch od schválenia transformačného projektu, pokiaľ sa oprávnená osoba po schválení transformačného projektu nedohodne s družstvom alebo jeho právnym nástupcom inak.

41. Zákon č. 42/1992 Zb. v znení účinnom do 31.12.1992 výslovne neupravoval formu a spôsob prechodu vlastníckeho práva k veciam, ktoré súviseli s vydaním majetkových podielov oprávnených osôb. Tento nedostatok odstránila až novela zákona č. 264/1995 Z.z., účinná od 1.1.1996, ktorá v ustanovení § 33b ods. 2 určila, že „o vydaní majetkového podielu uzatvára družstvo s oprávnenou osobou písomnú dohodu, ktorá obsahuje najmä presné označenie prevádzaných vecí, ich hodnotu, spôsob ich ocenenia a deň prevzatia. Oprávnená osoba nadobúda vlastníctvo k prevádzaným veciam dňom ich prevzatia, ak sa s družstvom nedohodne inak. Družstvo môže vydať majetkový podiel oprávnenej osobe podľa odseku 1 aj formou poskytovania služieb pri vykonávaní poľnohospodárskej výroby.“

42. Právo na majetkový podiel vznikol oprávneným osobám v súvislosti s transformáciou družstva, ktorá v zmysle § 2 zákona č. 42/1992 Zb. predstavovala **vyporiadanie** majetkových účastí členov a iných oprávnených osôb na majetku družstva, prípadne premenu na inú podnikateľskú formu. Povinnosť vykonať transformáciu stanovil zákon pre všetky družstvá, vzniknuté pred účinnosťou zákona, podľa transformačného projektu vypracovaného podľa tohto zákona. Zákon definoval oprávnené osoby a ich práva na vydanie majetkového podielu.

43. S prihliadnutím na skutkový stav zistený súdmi nižšej inštancie a akceptujúc zámer a účel zákona č. 42/1992 v znení účinnom do 31.12.1995, akcentujúc jeho právnu úpravu obsiahnutú v ustanoveniach § 13 ods. 2 a 3, dovolací súd uzatvára, že tento **umožňoval družstvu a oprávnenej osobe dohodnúť sa na spôsobe vyporiadania majetkového podielu podľa transformačného projektu bez toho, aby bolo nevyhnutné uzavrieť formalizovanú dohodu.** Zo zisteného skutkového stavu je zjavné, že medzi účastníkmi predpokladanými zákonom došlo písomnou formou, obsiahnutou v zápisnici o vydaní majetkového podielu zo dňa 30.09.1993, k určeniu, že oprávnenej osobe budú vydané presne špecifikované hnutel'né a nehnuteľné veci, a to v stanovenej cene. Je tiež zrejmé, že úpadca fakticky odovzdal právnemu predchodcovi žalobcov spornú nehnuteľnosť, a tento ju následne využíval.

44. Dovolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na konkrétne okolnosti daného prípadu (zhodná vôľa úpadcu, právneho predchodcu žalobcov, previesť nehnuteľnosť (XXX) ako aj ďalšie veci podľa zápisnice, na predchodcu žalobcov - oprávnenú osobu s následným rešpektovaním

vzniknutého stavu - vzniku vlastníckeho práva), by úzkostlivé lipnutie na litere zákona v prospech jednej procesnej strany znemožnilo dosiahnutie spravodlivého vyriešenia veci a znamenalo by zjavnú a výraznú nespravodlivosť voči druhej procesnej strane. Vzhľadom na konkrétne okolnosti a osobitosti daného prípadu by to bolo nespravodlivé neakceptovať zápis z jednania ako preukázateľnú dohodu, ktorou obe strany mali jasne a zrozumiteľne dohodnuté, aký konkrétny majetok prejde na oprávnenú osobu. Tu dovolací súd poukazuje aj na potrebu zvažovania princípov spravodlivosti tak, ako to bolo formulované v náleze Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 549/2015, podľa ktorého ak sa dostávajú do vzájomnej kolízie ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka, pokiaľ nemožno zachovať maximum z oboch základných práv, treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj *individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu*.

45. Dovolací súd preto dospel k záveru, že žalovaná nedôvodne odvolaciemu súdu vytýkala nesprávne právne posúdenie veci a jej dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu, preto v súlade s § 448 C. s. p. dovolanie žalovanej ako nedôvodné zamietol.

69.
ROZHODNUTIE

I. Ustanovenie § 477 ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s ustanovením § 263 ods. 1 Obchodného zákonníka má kogentný charakter, preto v zmluve o predaji časti podniku nemožno vylúčiť z predaja časť záväzkov, ktoré súvisia s prevádzanou časťou podniku.

II. Pre platnosť prechodu práv a povinností podľa zmluvy o prevode podniku na kupujúceho sa nevyžaduje, aby záväzky súvisiace s podnikom alebo jeho časťou boli v zmluve presne identifikované.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. septembra 2020, sp. zn. 5Obdo/28/2020)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 27Cb/64/2017-97 zo dňa 14.03.2018 v prvom výroku rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 4.844,71 eur s úrokom z omeškania vo výške 0,03% zo sumy 4.844,71 eur za každý deň omeškania odo dňa 16.03.2017 do zaplatenia. Druhým výrokom žalobu vo zvyšnej časti zamietol a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca si v konaní uplatnil nárok na zaplatenie dodávky zemného plynu do označeného odberného miesta, ktoré prešlo v dôsledku Zmluvy o predaji časti podniku zo dňa 01.08.2016 na žalovaného. Povinnosť dodať plyn bola splnená umožnením odberateľovi plyn odobrať, čo v konaní nebolo sporné. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za to, že na žalovaného s predajom časti podniku prešla aj povinnosť uhradiť žalobcovi cenu dodaného zemného plynu. Zo zmluvy o predaji časti podniku bolo nepochybné, že prevádzaná časť podniku, označená ako „XXX“, je samostatným organizačným útvarom predávajúceho. Daná časť podniku predstavovala priemyselný areál na adrese XXX, č. XXX. V rámci predaja časti podniku došlo aj k prevodu nehnuteľností v tomto areáli, vedených na LV č. XXX, z ktorého vyplynulo, že titulom ich nadobudnutia je Zmluva o predaji časti podniku. Žalovaný sa stal nástupcom definovanej časti podniku a podľa § 477 ods. 1 Obchodného zákonníka na neho prešli všetky práva a povinnosti, ktoré sa týkajú tejto časti podniku. Skutočnosť, že priamo zmluvný záväzok zo Zmluvy o združenej dodávke plynu zo dňa 15.12.2015 nie je v Zmluve o predaji časti podniku uvedený v zozname prechádzajúcich záväzkov z predávajúceho na kupujúceho, neznamená, že tento nebol súčasťou prevádzanej časti podniku.

3. Na kupujúceho prešli všetky práva a záväzky, ktoré slúžia k prevádzkovaniu predávanej časti podniku, a je nepochybné, že dodávka zemného plynu do tohto odberného miesta bola súčasťou prevádzky areálu na XXX, a teda aj táto prešla na žalovaného ako kupujúceho. Cena dodávky zemného plynu bola vyúčtovaná za december 2016, v tomto čase už bol areál na XXX vo vlastníctve žalovaného a tento ho používal na prevádzkovanie svojej činnosti. Uvedené preukazovala skutočnosť, vyplývajúca z výpovede žalovaného ako aj z informatívneho výpisu SPP, že po ukončení zmluvy so žalobcom následne žalovaný od 01.01.2017 uzavrel zmluvu o dodávke zemného plynu na dané odberné miesto (teda nie spoločnosť XXX, s. r. o.). Dodávka energií je jedna z dôležitých súčastí prevádzky väčšiny nehnuteľností, a ani v tomto prípade nie je možné ju odčleniť od predávanej časti podniku. Žalovaný nepredložil dôkazy preukazujúce

tvrdenie, že nie je pasívne legitimovaným v tomto spore. Keďže od 01.01.2017 mal žalovaný uzavretú na dané odberné miesto novú zmluvu, pričom pred koncom obdobia dohodnutého so žalobcom na dodávku zemného plynu si žalovaný týmto spôsobom vybral nového dodávateľa.

4. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalovaný odoberal zemný plyn v areáli XXX, keďže vyplývajú z LV č. XXX, v čase dodávky zemného plynu v mesiaci december 2016 bol už žalovaný vlastníkom uvedeného areálu. S vyjadrením žalovaného, že plyn odoberala spoločnosť XXX, s. r. o., sa súd nestotožnil, nakoľko sa jednalo o dodávku plynu do odberného miesta, ktorého trafostanica ako aj pozemok, na ktorom sa nachádza, sú vo vlastníctve žalovaného, a z tejto stanice bol plyn distribuovaný do nehnuteľností nachádzajúcich sa v priemyselnom areáli na XXX, ktorý žalovaný získal do svojho vlastníctva na základe Zmluvy o predaji časti podniku. Spoločnosť XXX, s. r. o. už v mesiaci december 2016 nemala vlastnícke právo k danej časti podniku. Činnosť podniku v tomto areáli prevádzkoval práve žalovaný, ktorý k prevádzke podniku využíval aj odbory energií.

5. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj námietkou žalovaného, že faktúra č. XXX je vystavená na spoločnosť XXX, s. r. o. a nie na žalovaného. Uviedol, že faktúra je len účtovným dokladom a vo vzťahu k uplatnenému nároku žalobcu nesprávne vystavená faktúra nie je dôvodom, pre ktorý by si žalobca nemohol uplatniť svoj nárok. Táto skutočnosť však podľa súdu prvej inštancie má vplyv na uplatnenie nároku na úrok z omeškania. Keďže faktúra bola nesprávne zaslaná spoločnosti XXX, s. r. o., keď skutočnosť o predaji podniku žalovaný žalobcovi neoznámil, žalobcovi nie je možné priznať nárok na úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po dni splatnosti uvedenom v uvedenej faktúre, ale až po doručení predžalobnej výzvy. Vo zvyšnej časti predstavujúcej nárok na úrok z omeškania zamietol.

6. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č.k. 15Cob/114/2018-166 zo dňa 14.05.2019, ktorým v prvom výroku rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a III., potvrdil. Druhým výrokom odvolanie žalovaného voči výroku II. odmietol a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

7. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že odvolanie žalovaného proti výroku I. a III. rozsudku súdu prvej inštancie nie je dôvodné a proti výroku II. nie je podané oprávnenou osobou. Ďalej poukázal na to, že odvolacie námietky žalobcu vo veci samej boli sčasti totožné s námietkami, ktoré uplatnil už pred súdom prvej inštancie, a tieto nemohli podľa odvolacieho súdu privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

8. Odvolací súd skonštatoval správnosť zistení a záverov súdu prvej inštancie. Žalovaný v konaní pred prvoinštančným súdom potvrdil, že dňa 01.08.2016 došlo k uzatvoreniu zmluvy o predaji časti podniku medzi žalovaným a XXX, s. r. o., na základe ktorej žalovaný kúpil časť podniku spoločnosti XXX, s. r. o., a to „XXX“, ktorá bola samostatným organizačným útvarom XXX, s. r. o. Uvedená prevádzka sa nachádzala v areáli (nehnuteľnosti) odberného miesta XXX, ktorej vlastníkom sa predajom časti podniku stal žalovaný. Na kupujúceho tak prešli všetky práva a záväzky, ktoré slúžili k prevádzkovaniu prevedenej časti podniku. Odber plynu žalovaným v rozhodnom období potvrdil vo svojej výpovedi na pojednávaní konanom dňa 14.03.2018 aj samotný konateľ žalovaného. Odvolací súd vyhodnotil odvolacie námietky žalovaného ako účelové, keďže z výpovede konateľa žalovaného nepochybne vyplynulo, že na žalovaného ako kupujúceho prešli aj záväzky vyplývajúce zo zmluvy o združenej dodávke zemného plynu, ktoré priamo súviseli s prevádzkovaním prevedenej časti podniku do konca

roka 2016.

9. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie, ktorým žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne alebo aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

10. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a zároveň aj z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Zároveň dovolateľ navrhol, aby dovolací súd odložil právoplatnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia.

11. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolateľ videl v tom, že odvolací súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil a rozhodnutie nesplňa podľa dovolateľa kvalitatívne požiadavky kladené na súdne rozhodnutia, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Zároveň porušenie práva na spravodlivý súdny proces podľa žalovaného spočíva i v tom, že súdy nižšej inštancie, vyhodnocovali prostriedky procesnej obrany a procesného útoku uplatnené sporovými stranami jednostranne v prospech žalobcu, čím narušili rovnosť zbraní strán civilného sporového konania.

12. Podľa dovolateľa sa odvolací súd v odôvodnení nedostatočne resp. vôbec nevysporiadal s rozsiahlymi a relevantnými námietkami žalovaného, v dôsledku čoho odvolací súd postupoval a rozhodol v rozpore s ustanoveniami C. s. p. a ústavne chráneným právom žalovaného na spravodlivý proces. Nie je zrejmé, na základe akého zhodnotenia a akých dôkazov mali súdy nižšej inštancie dospieť k jednoznačnému záveru, že nárok žalobcu je dôvodný. Odvolací súd sa nijakým spôsobom nevyjadroval k námietkam žalovaného, ktorý poukazoval na štyri odvolacie dôvody, odvolací súd v odôvodnení len stručným opisom časti skutkových zistení súdu prvej inštancie a bez odkazu na ustanovenia právnych predpisov konštatoval účelovosť procesnej obrany žalovaného.

13. Podľa dovolateľa je odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia v rozpore s ust. § 387 ods. 3 C. s. p., a preto odôvodnenie rozhodnutia nepovažoval za také, ktoré by splňalo požiadavky kladené pre odôvodnenia súdnych rozhodnutí, čím došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý súdny proces. V súvislosti s vykonaným dokazovaním, ako i spôsobom, akým súdy pristúpili k jeho vyhodnocovaniu, najmä posudzovaniu skutkových tvrdení sporových strán sa dovolateľ domnieval, že oba súdy konali v rozpore s ust. čl. 6 ods. 1 C. s. p., ktorý zakotvuje zásadu rovnosti zbraní strán sporu.

14. Ďalej uviedol, že odvolací súd spoločne so súdom prvej inštancie nesprávne posúdili právnu otázku s významom pre rozhodnutie vo veci, a to otázku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného s ohľadom na prechod záväzku podľa ust. § 477 ObZ v spojení s ust. § 487 ObZ. Pri prevode určite a jasne špecifikovanej časti podniku ako samostatnej organizačnej zložky nebol uvedený záväzok odoberať plyn od žalobcu a platiť žalobcovi za odber zemného plynu podľa zmluvy o združenej dodávke zemného plynu zo dňa 15.12.2015, ktorej žalovaný nebol účastníkom, ani odoberateľom zemného plynu, a ani vlastníkom odberného miesta. K uvedenému uviedol, že (záväzok)

a) neslúžil na prevádzkovanie predmetnej časti podniku prevádzanej na žalovaného podľa zmluvy o predaji časti podniku,

- b) nebol v zmluve o predaji časti podniku zo dňa 01.08.2016 do predmetu prevodu (prevádzanej časti podniku) zahrnutý, a teda v zmluve ani špecifikovaný,
- c) nebolo vôľou účastníkov zmluvy o prevode časti podniku zo dňa 01.08.2016 zahrnúť (záväzok) do prevádzanej časti podniku, a teda ani do predmetu predaja podľa zmluvy o predaji časti podniku, t. j. previesť na žalovaného.

15. Ohľadom pasívnej vecnej legitímácii žalovaný nesúhlasil s konštatovaním súdov nižšej inštancie, že je pasívne vecne legitimovaný, nakoľko *prechod práv a povinností plynúcich zo zmluvy o predaji časti podniku netvorili predmet predaja časti podniku*. Práva a povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o združenej dodávke zemného plynu zo dňa 15.12.2015 neslúžili na prevádzkovanie len predmetnej prevádzanej časti podniku a ani nebola táto zmluva v zmluve o predaji časti podniku uvedená.

16. K dovolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalobca. Uviedol, že z dovolania žalovaného vyplýva len subjektívna nespokojnosť s výsledkom sporu. K žalovaným vymedzenému dovolaciemu dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. uviedol, že v dovolaní nesformuloval žiadnu otázku zásadného právneho významu, len konštatoval, že dovolací súd ešte nejakú otázku neriešil. V dovolaní absentuje jednoznačné vymedzenie dovolacích dôvodov tak, ako to vyžaduje súdna prax dovolacieho súdu a dovolanie je potrebné považovať za neprípustné.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (ust. § 424 C. s. p.), zastúpenou v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p. a contrario), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné, avšak nie je dôvodné a treba ho zamietnuť.

18. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C. s. p.

19. Podľa § 420 C. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1, 2 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno

odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

22. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 C. s. p. a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 C. s. p.

23. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzuje popri sebe z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces najmä tým, že odvolací súd svoje rozhodnutia nedostatočne odôvodnil a nezaoberal sa námietkami a argumentami žalovaného, a že rozhodnutie je arbitrárne. Prípustnosť zároveň vyvodzuje aj z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. podľa ktorého, ak rozhodnutie odvolacieho v súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

24. Ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou SR.

25. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

26. Dovolateľ podstatnú časť argumentácie, ktorou odôvodnil zásah do svojho práva na spravodlivý súdny proces, venoval tomu, že súdy sa nezaoberali jeho námietkami a nezohľadnili jeho argumenty. Porušenie práva na spravodlivý proces videl tiež v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré považoval za arbitrárne.

27. Podľa ust. § 387 ods. 2 C. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

28. Podľa ust. § 387 ods. 3 C. s. p. odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

29. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, dôsledkom čoho by bolo popretie zmyslu a podstaty práva na spravodlivý proces.

30. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou SR.

31. Dovolací súd uvádza, že za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojim postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zjavné dôvody toho - ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritériá vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy. Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

32. Nepochybne do práva na spravodlivý proces patrí právo sporovej strany na preskúmateľné a dostatočne odôvodnené súdne rozhodnutie, s náležitosťami vyžadovanými zákonnou úpravou procesného práva (sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgias c. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

33. V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax.

34. Najvyšší súd má za to, že skutkové a právne závery súdov nižších inštancií nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 C. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.

35. Pokiaľ sa odvolací súd po preskúmaní veci a napadnutého rozhodnutia stotožní s názorom vysloveným súdom prvej inštancie bez toho, aby vytkol obsah odôvodnenia rozsudku, nemožno ani túto skutočnosť považovať za vadu, ktorá by napĺňala predpoklady zákonom stanoveného dovolacieho dôvodu len preto, že sporová strana s rozhodnutím nesúhlasí.

36. V súvislosti s namietanými nedostatkami vo vykonanom dokazovaní a hodnotení dôkazov súdom, dovolací súd zdôrazňuje, že súd v konaní nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 C. s. p.) a nie sporových strán. Ak súd teda v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nezakladá to vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčené (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Rovnako, pokiaľ by aj súd niektorý z vykonaných dôkazov vyhodnotil nesprávne, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné.

37. Do práva na spravodlivý proces nepatrí ani právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamena ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva procesnej strany, ak si neosvojí ním navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, IV. ÚS 251/03, II. ÚS 3/97).

38. Dovolací súd má za to, že odvolací súd sa s námietkami žalovaného zaoberal, tieto zhodnotil a vyhodnotil ich aj s ohľadom na výpoveď samotného konateľa žalovaného ako účelové, keďže z jeho výpovede vyplynulo, že na žalovaného prešli aj záväzky zo zmluvy o združenej dodávke zemného plynu. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, dôsledkom čoho by bolo popretie zmyslu a podstaty práva na spravodlivý proces. Z rozsudku odvolacieho súdu je zřejmé, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a akými úvahami sa pri rozhodovaní riadil. Odvolací súd v rozhodnutí výslovne konštatoval, že sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie. Poukázal na to, že námietky žalovaného sú z časti totožné s tými, ktoré uplatnil pred súdom prvej inštancie. S týmito sa vysporiadal súd prvej inštancie a v odvolacom konaní neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť odlišné rozhodnutie vo veci, keďže odvolací súd konštatoval prechod záväzku zo zmluvy o združenej dodávke zemného plynu na žalovaného na základe zmluvy o predaji časti podniku. Odvolací súd zdôraznil, že *„Žalovaný v konaní pred prvoinštančným súdom potvrdil, že dňa 01.08.2016 došlo k uzatvoreniu zmluvy o predaji časti podniku medzi žalovaným a XXX, s. r. o., na základe ktorej žalovaný kúpil časť podniku spoločnosti XXX, s. r. o., a to „XXX“, ktorá bola samostatným organizačným útvarom XXX, s. r. o. Uvedená prevádzka sa nachádzala v areáli (nehnutelnosti) odberného miesta XXX, ktorej vlastníkom sa predajom časti podniku stal žalovaný. Na kupujúceho tak prešli všetky práva a záväzky, ktoré slúžili k prevádzkovaniu prevedenej časti podniku.“*

39. Dovolací súd konštatuje, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí. Rozhodnutie obsahuje zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, v odôvodnení svojich rozhodnutí uviedli rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísali priebeh konania, stanoviská sporových strán k prerokovávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citovali právne predpisy, ktoré

aplikovali na daný prípad a z ktorých vyvodili svoje právne závery.

40. Najvyšší súd Slovenskej republiky po zhodnotení namietaných skutočností, dospel k záveru, že žalovaný tieto nedôvodne namietal a prípustnosť dovolania s poukazom a ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. nepreukázal.

41. Žalovaný vyvodzoval prípustnosť dovolania aj v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Pre dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p. Podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p. dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

42. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. predpokladá, že právnú otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnú otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí:

a/ konkretizovať právnú otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd,
b/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/216/2017). Zároveň je potrebné zdôrazniť, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. v spojení s § 432 ods. 2 C. s. p.

43. Za dovolacím súdom dosiaľ nevyriešenú označil dovolateľ otázku „*prechodu záväzku podľa ust. § 477 ObZ v spojení s ust. § 487 ObZ pri prevode určite a jasne špecifikovanej časti podniku ako samostatnej organizačnej zložky napriek tomu, že záväzok odoberať plyn od žalobcu a platiť žalobcovi za odber zemného plynu podľa zmluvy o združenej dodávke zemného plynu zo dňa 15.12.2015, ktorej žalovaný nebol účastníkom, odoberateľom zemného plynu a ani vlastníkom odberného miesta*

a) *neslúžil na prevádzkovanie predmetnej časti podniku,*

b) *nebol v zmluve o predaji časti podniku zo dňa 01.08.2016 do predmetu prevodu zahrnutý a*

c) *nebolo vôľou účastníkov zmluvy o prevode časti podniku zahrnúť do prevádzanej časti podniku (záväzok), a teda ani do predmetu predaja podľa zmluvy o predaji časti podniku.“*

44. Z rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie výslovne (s poukazom na závery vyplývajúce z vykonaného dokazovania) vyplýva, že predajom časti podniku došlo aj k predaju odberného miesta plynu na XXX na žalovaného, pričom súdy vyslovili záver, že „*skutočnosť, že priamo zmluvný záväzok zo zmluvy o združenej dodávke*

plynu zo dňa 15.12.2015 nie je v zmluve o predaji časti podniku uvedený v zozname prechádzajúcich záväzkov z predávajúceho na kupujúceho, neznamena, že tento nie je súčasťou prevádzkanej časti podniku. Na kupujúceho prešli všetky práva a záväzky, ktoré slúžia k prevádzkovaniu predávanej časti podniku. Kupujúci je v zmysle zákona zaviazaný prevziať záväzky predávajúceho súvisiace s predávanou časťou podniku. Je nepochybné, že dodávka zemného plynu do tohto odberného miesta bola súčasťou prevádzky areálu na XXX, a teda aj táto prešla na žalovaného ako kupujúceho. Fakturovaná dodávka zemného plynu bola za obdobie mesiaca december roku 2016. V tomto čase už bol areál na XXX vo vlastníctve žalovaného a tento ho používal na prevádzkovanie svojej činnosti.“

45. Vo veci prejednávanej dovolateľ žiada zodpovedanie otázky určitosti prechodu práv a povinností pri predaji časti podniku, keď za nesprávne považuje právne závery súdov nižšej inštancie, že na kupujúceho prechádzajú aj také práva a záväzky, ktoré si strany výslovne nevymienili v rámci predmetu zmluvy.

46. Podľa ust. § 477 ods. 1 ObZ na kupujúceho prechádzajú všetky práva a záväzky, na ktoré sa predaj vzťahuje.

47. V súvislosti so zmluvou o predaji podniku doposiaľ za ustálenú judikatúru možno považovať rozhodnutie najvyššieho súdu, podľa ktorého zmluva o predaji podniku zakladá záväzkový vzťah súkromnoprávnej povahy, ktorého subjekty (predávajúci a kupujúci) majú rovnoprávne postavenie. Na jej základe prechádzajú záväzky vzniknuté len zo záväzkových vzťahov bez ohľadu na to, či majú alebo nemajú obchodnú povahu; neprechádzajú však záväzky verejnoprávnej povahy, ako je platenie daní či poistného (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 MCdo 11/2004 publikovaný v ZSP č. 19/2007). Najvyšší súd ako súd odvolací tiež vyslovil, že pri predaji podniku prechádzajú na kupujúceho všetky práva a záväzky, na ktoré sa predaj vzťahuje a predávajúci zo zákona ručí za splnenie prevezených záväzkov kupujúcim. Pri následnom predaji podniku nedochádza k zániku tohto ručenia, pokiaľ ním zabezpečený záväzok trvá aj naďalej (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 Obo 231/2002 publikovaný v ZSP č. ZSP 82/2003).

48. Otázka prechodu záväzku v súvislosti s povinnosťou tento identifikovať priamo v zmluve o predaji časti podniku doposiaľ nebola riešená dovolacím súdom, dovolanie je teda prípustné, avšak nie je dôvodné, keď dovolací súd dospel k záveru, že právne úvahy k tejto otázke vyslovené súdmi nižšej inštancie sú správne.

49. Ustanovenie § 477 ObZ má kogentný charakter, čo vylučuje možnosť, aby sa zmluvné strany dohodli odchylné od tejto úpravy, alebo aby jeho použitie vylúčili. Tu treba zdôrazniť, že z ust. § 476 ods. 1 ObZ vyplýva, že podstatnou časťou tejto typovej zmluvy je záväzok kupujúceho prevziať záväzky predávajúceho súvisiace s podnikom a pokiaľ by sa zmluvné strany dohodli, že niektoré záväzky predávajúceho súvisiace s podnikom na kupujúceho neprechádzajú, zmluva o predaji podniku by nebola platne uzavretá. Dňom účinnosti zmluvy o predaji podniku ex lege na kupujúceho prechádzajú všetky práva a záväzky, na ktoré sa predaj vzťahuje, bez ohľadu na právny dôvod ich vzniku, a to všetkých práv a majetkových hodnôt ako aj záväzkov, ktoré súvisia s podnikom, v tomto prípade s časťou podniku, bez potreby ich taxatívneho vymienenia v zmluve samotnej. Nevyžaduje sa dokonca ani súhlas veriteľa s prechodom záväzku (na rozdiel od úpravy prevzatia dlhu podľa § 531 ods. 1 OZ).

50. Právnym dôsledkom predaja podniku je jednoznačne prechod povinností z predávajúceho na kupujúceho. Ako sa uvádza aj v odbornej literatúre, zákonná formulácia uvedená v odseku

1 ustanovenia § 477 ObZ môže evokovať rôzny výklad, pokiaľ ide o rozsah práv a povinností, ktoré sú predmetom prevodu a v dôsledku nejednoznačnej formulácie sa vyskytujú aj právne názory, podľa ktorých je rozsah práv a záväzkov, ktoré sú predmetom prevodu, vecou dohody zmluvných strán. Aplikáciou najmä gramatického a teleologického výkladu v kontexte zámeru zákonodarcu, čo je potrebné touto zmluvou upraviť a aké dôsledky sa ňou majú dosiahnuť tak, aby bola zachovaná právna istota nielen v ich bilaterálnom vzťahu, ale najmä vo vzťahu k tretím osobám, dovolací súd uzavrel, že **odsek 1 ustanovenia § 477 ObZ je potrebné interpretovať (ak v osobitnej zákonnej úprave nie je určené inak) tak, že na základe zmluvy o predaji podniku dochádza k prechodu všetkých práv a záväzkov, ktoré sa týkajú predávaného podniku alebo jeho časti, a nielen tých, ktoré strany v zmluve identifikujú spôsobom demonštratívneho výpočtu prevádzaných práv a povinností** (tak, ako vo veci prejednávanej - použijúc výraz *najmä* pri vymedzení záväzkov, na ktoré sa prevod vzťahuje). Bolo by popretím účelu tohto zmluvného typu, pokiaľ by bolo potrebné definovať a jednoznačne určiť všetky práva a povinnosti, ktoré majú byť predmetom prevodu, keď účelom zmluvy je zabezpečiť hladký prevod podniku resp. jeho časti ako celku (a tu aj v kontexte s osobitnou úpravou obsiahnutou v odseku 3 cit. ustanovenia). K prechodu práv a záväzkov tak dochádza ex lege, aj keby tieto práva a záväzky (povinnosti) neboli v zmluve identifikované, ak sa týkajú odpredávaného podniku alebo jeho časti. Záonné určenie rozsahu práv a záväzkov dikciou „na ktoré sa predaj vzťahuje“, bude určujúcim najmä pri predaji časti podniku, ale aj pri predaji celého podniku, pričom predmetom predaja nebudú také práva a povinnosti, ktoré nesúvisia s odpredávaným podnikom (rovnako Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 5. vydanie. Bratislava. C. H. Beck, 2016, str. 723).

51. Otázka, či určitá vec/právo/povinnosť súvisí či nesúvisí s odpredávaným podnikom, je otázkou zisťovania skutkového stavu. Vo veci prejednávanej konajúce súdy túto skutkovú otázku zodpovedali preskúmateľným spôsobom, kedy ustálili, že ak bol predmetom prevodu časti podniku ucelený a aj nehnuteľnosťami a osobitosťou prevádzky definovateľný podnik „XXX“, potom aj povinnosti zo zmluvy vzťahujúcej sa k tejto prevádzke museli prejsť prevodom časti podniku na žalovaného, čomu nemožno zo strany dovolacieho súdu vytknúť ani arbitrárnosť, ani prekvapivosť, vzhľadom na to, že obranou žalovaného v konaní bolo to, že pokiaľ určitá povinnosť mala na žalovaného prejsť, musela by byť vymienená v zmluve o predaji časti podniku, a len podporne poukazoval na to, že sporná zmluva nesúvisela s prevádzanou časťou podniku, čo však v konaní vykonaním dôkazov predložených žalobcom konajúce súdy vyhodnotili ako účelovú obranu. Napokon len na okraj dovolací súd poukazuje na to, že samotný dovolateľ uvádza v dovolaní, že „*V tomto zmysle je nepochybne možné určité práva a záväzky nezahrnúť do prevodu (predaja časti podniku), resp. ich z predaja legítimne vylúčiť.*“ (str. 13 dovolania). Táto úvaha v zásade konvenuje aj uvedenej úvahe dovolacieho súdu, dovolateľ sa však mylne domnieva, že z takejto úvahy vyplýva povinnosť identifikovať prevádzané povinnosti priamo v zmluve o predaji časti podniku. Správnu je však tá úvaha, že pokiaľ by skutočne určité práva či povinnosti mienili strany z predaja časti podniku vylúčiť, a to práve s ohľadom na to, že s prevádzanou časťou **nesúvisia** (resp. môžu vzbudzovať pochybnosť o tom, či sú alebo nie sú predmetom prevodu), je potrebné ich výslovne v zmluve označiť, čo však vo veci prejednávanej nebolo ani tvrdené, ani dokazovaním preukázané (z obsahu zmluvy takto výluka nevyplýva).

52. Predmetom prevodu sú teda všetky záväzky súvisiace s predávanou časťou podniku, záväzkov zo zmluvy o združenej dodávke plynu zo dňa 15.12.2015 nepochybne súvisí s prevádzanou časťou podniku (tu je logickou úvahou konajúcich súdov, že toto osvedčuje aj skutočnosť, že žalovaný na rovnaké odberné miesto uzavrel od 01.01.2017 novú zmluvu s iným dodávateľom plynu, teda plyn v tomto odbernom mieste žalovaný odoberal aj v rozhodnom

období decembra 2016).

53. Dovolací súd tak dospel k nasledovnému záveru:

I. Ustanovenie § 477 ods. 1 ObZ v spojení s § 263 ods. 1 ObZ má kogentný charakter, teda strany v zmluve o predaji podniku nemôžu vylúčiť z predaja časť záväzkov, ktoré súvisia s prevádzanou časťou podniku.

II. Pre platnosť prechodu práv a povinností podľa zmluvy o prevode podniku na kupujúceho sa nevyžaduje, aby záväzky súvisiace s podnikom alebo jeho časťou boli v zmluve presne identifikované.

54. Dovolací súd, preto dospel k záveru, že žalovaný nedôvodne odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci a jeho dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu.

55. Vzhľadom na to, že v rozhodovanej veci odvolací súd správne posúdil právnu otázku podstatnú pre rozhodnutie vo veci, pričom konanie nie je zaťažené procesnou vadou v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., najvyšší súd podľa ustanovenia § 448 C. s. p. dovolanie žalovaného, ako nedôvodné zamietol.

70.
ROZHODNUTIE

Podľa ustanovenia § 220za ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka postačuje pri rozhodnutiach jediného akcionára urobených pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia úradné osvedčenie pravosti podpisu jediného akcionára.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. novembra 2020, sp. zn. 5Obdo/37/2020)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Uznesením z 10. decembra 2019, č. k. 26Nsre/22/2019-21, Okresný súd Banská Bystrica (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) zamietol námietky navrhovateľa proti odmietnutiu vykonania zápisu zmien zapísaných údajov do obchodného registra pod sp. zn. 13Re/741/2019. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že navrhovateľ sa návrhom domáhal zápisu predmetu podnikania „činnosť podnikateľských organizačných a ekonomických poradcov, a reklamné a marketingové služby, prieskum trhu a verejnej mienky a kúpa tovaru za účelom jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod), alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod), sprostredkovateľské činnosti v oblasti obchodu, služieb a výroby, prenájom hnutel'ných vecí a administratívne služby“; výmazu základného imania a rozsahu jeho splatenia 1.000 eur a zápisu základného imania v rozsahu jeho splatenia 2.000 eur, zápisu akcií v počte 100.000 s osobitnými právami, akcie na meno, zaknihované o menovitej hodnote 0,01 eura, ktorých prevoditeľnosť je podmienená súhlasom predstavenstva a tiež výmazu akcionára XXX s. r. o., so sídlom XXX. Súd prvej inštancie odmietol vykonať zmeny zapísané v údajoch z dôvodu, že návrh na zápis zmeny zapísaných údajov nespĺňa podmienky podľa § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o obchodnom registri“), rozhodnutím v konaní vedenom pod sp. zn. 13Re/741/2019. Súd prvej inštancie rozhodnutie o námietkach právne odôvodnil ust. § 282 ods. 1 a 2, § 283, § 286 ods. 1 a 2, § 287 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „C. m. p.“) a § 190 ods. 1, § 187 ods. 2 a § 220za ods. 3 a 4 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „ObZ“) a vecne tým, že ustanovenie § 220za ods. 4 ObZ upravuje formálnu náležitosť rozhodnutia jediného akcionára pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia - overenie podpisu jediného akcionára a zároveň odkazuje na primerané použitie ust. § 190 ObZ. Toto ustanovenie, upravujúce rozsah jeho pôsobnosti a tiež spôsob rozhodovania, jednoznačne stanovuje, v prípade ktorých rozhodnutí sa vyžaduje notárska zápisnica (pri rozhodovaní jediného akcionára spoločnosti v prípadoch ustanovených v § 187 ods. 2 ObZ). Uvedené zákonné ustanovenie hovorí, že notárska zápisnica sa vyžaduje v prípade rozhodnutia valného zhromaždenia o zmene stanov a o zvýšení alebo znížení základného imania. Podľa názoru súdu prvej inštancie sa jedná o kogentné ustanovenia Obchodného zákonníka, pričom nie je zrejmé, akú primeranú aplikáciu § 190 ObZ mal zákonodarca na mysli. Zo samotného a jednoznačného textu zákona je nepochybné, že v prípade rozhodnutia jediného akcionára pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia o zmene stanov a o zvýšení základného imania je potrebné rozhodnutie vo forme notárskej zápisnice.

2. Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „odvolací súd“) uznesením z 30. januára 2020, č. k. 41Cob/7/2020-43, uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že ustanovenie § 220za ods. 3 a 4 ObZ obsahuje právnu úpravu jednoduchej spoločnosti na akcie, ktorá rieši len parciálne otázky spojené s jej valným zhromaždením a jeho rozhodovaním. Vzhľadom na to, že právna úprava týkajúca sa tejto spoločnosti neobsahuje komplexnú úpravu zvolávania, priebehu a rozhodovania valného zhromaždenia, je potrebné v súlade s § 220h ods. 3 ObZ primerane použiť ustanovenia upravujúce valné zhromaždenie akciovej spoločnosti, pričom na výkon pôsobnosti valného zhromaždenia jednoduchej spoločnosti na akcie jediným akcionárom sa primerane aplikuje ustanovenie § 190 ObZ. Z uvedeného dôvodu odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne, v súlade s uvedenými ustanoveniami Obchodného zákonníka, na predmetnú vec aplikoval ustanovenie § 190 ods. 1 ObZ, v zmysle ktorého na rozhodnutie jediného akcionára urobeného pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia sa vyžaduje notárska zápisnica v prípadoch ustanovených v § 187 ods. 2 ObZ. Poukázal na to, že navrhovateľ sa v danom prípade domáhal vykonania zápisu v časti predmetu podnikania a zvýšenia základného imania, čo patrí do pôsobnosti valného zhromaždenia, a preto v zmysle § 187 ods. 2 ObZ zákon vyžaduje na schválenie rozhodnutia valného zhromaždenia vyhotovenie notárskej zápisnice. Preto súd prvej inštancie dospel k správne záveru, že návrh navrhovateľa na zápis zmeny zapísaných údajov nespĺňa podmienky podľa § 6 ods. 1 písm. c/ zákona o obchodnom registri, pretože spolu s návrhom na vykonanie zmeny nebolo priložené rozhodnutie jediného akcionára pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia o rozšírení predmetov podnikania a o zvýšení základného imania vo forme notárskej zápisnice, ako to predpokladá § 190 ods. 1 v spojení s § 187 ods. 2 ObZ.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal navrhovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej tiež „C. s. p.“). V odôvodnení dovolania navrhovateľ uviedol, že sa nestotožňuje s výkladom ust. § 220za ods. 3 a 4 ObZ uvedeným v rozhodnutiach odvolacieho a prvoinštančného súdu, v zmysle ktorého sa pre uvedené rozhodnutia valného zhromaždenia (jediného akcionára) v prípade jednoduchej spoločnosti na akcie vyžaduje vyhotovenie notárskej zápisnice z valného zhromaždenia a osvedčenie pravosti podpisu predsedu valného zhromaždenia (jediného akcionára) nie je postačujúce. Právna otázka, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, je podľa názoru dovolateľa primerané použitie ustanovenia § 190 ObZ v nadväznosti na § 220za ods. 3 a 4 ObZ. Dovolateľ poukázal na to, že nakoľko § 220za ods. 4 ObZ priamo upravuje formálne náležitosti rozhodnutia jediného akcionára pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia - overenie pravosti podpisu jediného akcionára, je potom nesprávny právny názor odvolacieho súdu, že rozhodnutie jediného akcionára pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia má byť uskutočnené vo forme notárskej zápisnice. Ustanovenie § 220za ods. 4 ObZ síce odkazuje na § 190 ObZ, zároveň však uvádza, že predmetné ustanovenie sa má použiť primerane. Uvedené znamená, že § 190 ObZ sa má použiť subsidiárne len na tie otázky, ktoré nie sú riešené v rámci § 220za ods. 3 a 4 ObZ, ako napríklad spôsob zvolávania valného zhromaždenia alebo oprávnenie jediného akcionára požadovať účasť predstavenstva a dozornej rady na rozhodovaní. Nakoľko sú ale formálne požiadavky na vyhotovenie zápisnice z valného zhromaždenia, resp. na prijatie rozhodnutia jediného akcionára urobené pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia výslovne a špecificky upravené v § 220za ods. 3 a 4 ObZ, nie je v danom prípade možné aplikovať § 190 ObZ v spojení s § 187 ods. 2 ObZ. Dovolateľ ďalej argumentoval tým, že § 220za ods. 4 ObZ má vo vzťahu k § 190 ObZ postavenie špeciálneho ustanovenia a keďže § 220za ods. 4 ObZ výslovne upravuje formálne náležitosti rozhodnutia jediného akcionára jednoduchej spoločnosti na akcie, spočívajúce v povinnosti overiť pravosť podpisu jediného akcionára na rozhodnutí, ustanovenie § 190 v spojení s § 187 ods. 2 ObZ preto nie je možné aplikovať. Existencia osobitnej úpravy v § 220za ObZ vylučuje zámer

zákonodarcu nepriamo, cez odkaz na § 190 ObZ, vzťahovať pôsobnosť § 187 ods. 2 ObZ aj na rozhodovanie valného zhromaždenia, keďže bez existencie § 220 ods. 3 a 4 ObZ by sa § 187 ods. 2 ObZ aplikovalo aj na jednoduchú spoločnosť na akcie v zmysle § 220h ods. 3 ObZ. Navrhol preto, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; alternatívne, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že vyhovie odvolaniu proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p. v spojení s § 2 ods. 1 C. m. p.) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) účastník, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, bolo podané dôvodne, a preto je rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie potrebné zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

5. V predloženej veci bolo dovolanie podané v konaní riadiacom sa primárne ustanoveniami C. m. p. Vzájomný vzťah medzi C. m. p. a C. s. p. je vymedzený v § 2 ods. 1 C. m. p., podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia C. s. p., ak tento zákon neustanovuje inak. Ustanovenie § 76 C. m. p. osobitne vymedzuje rozhodnutia vydané podľa C. m. p., proti ktorým dovolanie prípustné nie je. Vzhľadom k tomu, že v danom prípade nie je dovolaním napadnuté rozhodnutie uvedené v § 76 C. m. p., preto dovolací súd posudzoval prípustnosť dovolania navrhovateľa podľa ustanovení C. s. p.

6. Podľa § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky: pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

8. Navrhovateľ napadol dovolaním rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí námietok navrhovateľa proti odmietnutiu vykonania zápisu zmien zapísaných údajov do obchodného registra. Prípustnosť dovolania dovolať vyvodzoval z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu za zásadnú a zároveň dovolacím súdom nevyriešenú právnu otázku, považoval dovolať otázku výkladu ustanovenia § 220za ods. 3 a 4 ObZ vo vzťahu k formálnym náležitostiam rozhodnutia jediného akcionára jednoduchej spoločnosti na akcie urobené pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia, resp. rozsah použitia ustanovenia § 190 ObZ pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia jednoduchej spoločnosti na akcie jediným akcionárom. Inými slovami, dovolať považoval za dovolacím súdom nevyriešenú právnu otázku, či Obchodný zákonník vyžaduje pre rozhodnutie jediného akcionára jednoduchej spoločnosti na akcie pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia formu notárskej zápisnice alebo postačuje úradné osvedčenie pravosti podpisu jediného akcionára.

9. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie je prípustné, pretože uvedená právna otázka, kľúčová pre rozhodnutie v danej veci, doposiaľ nebola dovolacím súdom vyriešená.

10. Podľa § 220h ObZ, jednoduchá spoločnosť na akcie je spoločnosť, ktorej základné imanie je rozvrhnuté na určitý počet akcií s určitou menovitou hodnotou. Spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojím majetkom. Akcionár neručí za záväzky spoločnosti. (ods. 1) Obchodné meno spoločnosti musí obsahovať označenie "jednoduchá spoločnosť na akcie" alebo skratku „j. s. a.“. (ods. 2) Ak sa v tomto diele neustanovuje inak, použijú sa na jednoduchú spoločnosť na akcie primerane ustanovenia piateho dielu tejto časti zákona o akciovej spoločnosti. (ods. 3) Ustanovenia § 155 ods. 1, 5 a 6, § 161d ods. 2, § 178 ods. 7, § 191, 193, 196, § 200 ods. 1 druhej vety a tretej vety a odseky 5 a 6 a osobitné ustanovenia o verejnej akciovej spoločnosti sa na jednoduchú spoločnosť na akcie nepoužijú (ods. 4).

11. Podľa § 220za ods. 2 ObZ, na rozhodnutie valného zhromaždenia o zmene práv spojených s niektorým druhom akcií a o obmedzení prevoditeľnosti akcií sa vyžaduje súhlas najmenej dvojtretinovej väčšiny hlasov akcionárov, ktorí vlastnia tieto akcie. Pravosť podpisu predsedu valného zhromaždenia musí byť úradne osvedčená.

12. Podľa § 220za ods. 3 ObZ, na schválenie rozhodnutia valného zhromaždenia o zmene stanov, zvýšení alebo znížení základného imania, o poverení predstavenstva a zvýšení základného imania podľa § 210, vydaní prioritných dlhopisov alebo vymeniteľných dlhopisov, zrušení spoločnosti alebo zmene právnej formy je potrebná najmenej dvojtretinová väčšina hlasov prítomných akcionárov. Pravosť podpisu predsedu valného zhromaždenia musí byť úradne osvedčená.

13. Podľa § 220za ods. 4 ObZ, ak tento zákon vyžaduje pri rozhodnutiach valného zhromaždenia úradné osvedčenie pravosti podpisu predsedu valného zhromaždenia, rozhodnutie jediného akcionára urobené pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia musí mať úradné osvedčenie pravosti podpisu jediného akcionára; ustanovenie § 190 platí primerane.

14. Podľa § 190 ObZ, ak má spoločnosť len jediného akcionára, vykonáva pôsobnosť valného zhromaždenia tento akcionár. Tento akcionár môže kedykoľvek zvolať valné zhromaždenie, ktorého pôsobnosť vykonáva, pričom neplatí § 184 ods. 3. Rozhodnutie jediného akcionára urobené pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia musí mať písomnú formu a musí ho podpísať; notárska zápisnica sa vyžaduje v prípadoch ustanovených v § 187 ods. 2; ustanovenie § 189 ods. 3 platí primerane (ods. 1). Jediný akcionár je oprávnený požadovať, aby sa rozhodovania podľa odseku 1 zúčastnilo predstavenstvo a dozorná rada. Písomné rozhodnutie jediného akcionára podľa odseku 1 sa musí doručiť predstavenstvu a dozornej rade (ods. 2). Zmluvy uzatvorené medzi spoločnosťou a jej jediným akcionárom, ak tento akcionár súčasne koná v mene spoločnosti, musia mať písomnú formu (ods. 3).

15. Jednoduchá spoločnosť na akcie bola s účinnosťou k 1. januáru 2017 zaradená do právneho poriadku Slovenskej republiky zákonom č. 389/2015 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Účelom zavedenia jednoduchej akciovej spoločnosti mala byť podpora a rozvoj tzv. startupov, umožnenie flexibilného nastavenia vnútorných pomerov a majetkových vzťahov medzi akcionármi a uľahčenie vstupu a výstupu investorov do spoločnosti alebo zo spoločnosti. S prihliadnutím na jej systematické zaradenie v Obchodnom zákonníku možno konštatovať, že jednoduchá spoločnosť na akcie je samostatným druhom kapitálovej obchodnej spoločnosti, pričom obsahuje niektoré prvky spoločnosti s ručením obmedzeným (zjednodušenie organizačnej štruktúry spoločnosti bez

požiadavky na ustanovenie dozornej rady, znížené požiadavky na základné imanie a pod.), ale do značnej miery nesie prvky akciovej spoločnosti.

16. Právna úprava jednoduchej spoločnosti na akcie nie je komplexná, keďže definuje konkrétne osobitosti voči úprave akciovej spoločnosti, a preto je právna úprava akciovej spoločnosti voči úprave jednoduchej spoločnosti na akcie vo vzťahu subsidiarity (§ 220h ods. 3 ObZ). Napriek tomu, že zákonodarcu (v § 220h ods. 4 ObZ) výslovne uviedol, ktoré ustanovenia piateho dielu druhej časti ObZ sa na jednoduchú spoločnosť na akcie nebudú aplikovať, z povahy primeranej aplikácie ustanovení o akciovej spoločnosti na jednoduchú spoločnosť na akcie vyplýva, že napriek tomu, že určité ustanovenia nie sú pozitívne vymedzené v § 220h ods. 4 ObZ, nebude možné striktne aplikovať ani také ustanovenia o akciovej spoločnosti, ktoré by boli v rozpore s osobitnou úpravou jednoduchej spoločnosti na akcie (bližšie pozri Pálka, R. In: Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 5. vydanie, Bratislava: C.H. Beck, 2017, s. 949 - 950). Z uvedeného vyplýva, že na jednoduchú spoločnosť na akcie je nevyhnutné primárne aplikovať osobitnú úpravu obsiahnutú v šiestom diele druhej časti ObZ (*lex specialis*) a až následne je možné (v prípade neexistencie osobitnej úpravy) aplikovať primerane jednotlivé ustanovenia piateho dielu druhej časti ObZ o akciovej spoločnosti (*lex generalis*); aplikácia ustanovení *lex generalis* nastupuje za týchto predpokladov až sekundárne. Pre výklad a aplikáciu ustanovení o jednoduchej spoločnosti na akcie tak platí, že: 1/ zákonné ustanovenia o jednoduchej spoločnosti na akcie (§ 220h až 220zl ObZ) predstavujú osobitnú úpravu voči zákonným ustanoveniam o akciovej spoločnosti (§ 154 až 220g ObZ) a následne voči všeobecným ustanoveniam o obchodných spoločnostiach (§ 56 až 75 ObZ), resp. všeobecným zákonným normám; preto pokiaľ § 220h až 220zl ObZ obsahuje odlišnú úpravu od § 154 až 220g ObZ a § 56 až 75 ObZ, budú mať prednosť osobitné ustanovenia § 220h až 220zl ObZ; 2/ ak zákonné ustanovenia o jednoduchej spoločnosti na akcie (§ 220h až 220zl ObZ) určitú otázku neupravujú, tak sa táto bude spravovať primeranou subsidiárnou aplikáciou zákonných ustanovení o akciovej spoločnosti (§ 154 až 220g ObZ) a následne všeobecných ustanovení o obchodných spoločnostiach (§ 56 až 75 ObZ); 3/ výnimky z primeranej subsidiárnej aplikácie zákonných ustanovení o akciovej spoločnosti (§ 154 až 220g ObZ) upravuje § 220h ods. 4 ObZ, ktorý obsahuje katalóg zákonných ustanovení úpravy akciovej spoločnosti, ktoré sa na jednoduchú spoločnosť na akcie nebudú uplatňovať napriek tomu, že právna úprava jednoduchej spoločnosti neobsahuje osobitnú úpravu.

17. Pôsobnosť valného zhromaždenia jednoduchej spoločnosti na akcie, ako aj otázky spojené s jeho rozhodovaním sú osobitne upravené v ustanoveniach § 220za a § 220zb ObZ, avšak vzhľadom na neúplnosť úpravy v otázkach zvolávania, priebehu a rozhodovania valného zhromaždenia, sa na valné zhromaždenie jednoduchej spoločnosti na akcie primerane použijú ustanovenia o valnom zhromaždení akciovej spoločnosti.

18. V prípade jednoduchej spoločnosti na akcie sa na rozhodnutie o zmene práv spojených s niektorým druhom akcií, o obmedzení prevoditeľnosti akcií vyžaduje súhlas najmenej dvojtretinovej väčšiny hlasov akcionárov, ktorí vlastnia tieto akcie (§ 220za ods. 2 ObZ) a na schválenie rozhodnutia valného zhromaždenia o zmene stanov, zvýšení alebo znížení základného imania, o poverení predstavenstva na zvýšenie základného imania podľa § 210, vydaní prioritných dlhopisov alebo vymeniteľných dlhopisov, zrušení spoločnosti alebo zmene právnej formy je rovnako potrebná najmenej dvojtretinová väčšina hlasov prítomných akcionárov (§ 220za ods. 3 ObZ). Po formálnej stránke sa pri uvedených rozhodnutiach vyžaduje úradné osvedčenie pravosti podpisu predsedu valného zhromaždenia jednoduchej spoločnosti na akcie.

19. V porovnaní s úpravou akciovej spoločnosti (§ 187 ods. 2 prvá veta ObZ), kde sa pri rozhodnutiach valného zhromaždenia o zmene stanov, zvýšení alebo znížení základného imania, o poverení predstavenstva na zvýšenie základného imania podľa § 210, vydaní prioritných dlhopisov alebo vymeniteľných dlhopisov, zrušení spoločnosti alebo zmene právnej formy, vyžaduje najmenej dvojtretinová väčšina hlasov prítomných akcionárov, je úprava jednoduchej spoločnosti na akcie totožná. Z hľadiska formálnej stránky sa však, na rozdiel od jednoduchej spoločnosti na akcie, vyžaduje vyššia miera formálnosti uvedených rozhodnutí - požiadavka prijatia rozhodnutí v zmysle § 187 ods. 2 ObZ vo forme verifikačnej notárskej zápisnice.

20. S poukazom na vyššie uvedené preto možno dospieť k záveru, že ustanovenie § 220za ods. 3 ObZ je vo vzťahu k § 187 ods. 2 ObZ špeciálnym ustanovením a preto v prípade jednoduchej spoločnosti na akcie nie je potrebné o vyššie uvedených rozhodnutiach vyhotovovať notársku zápisnicu, ale postačuje úradné osvedčenie pravosti podpisu predsedu valného zhromaždenia.

21. Na § 220za ods. 2 a 3 ObZ systematicky nadväzuje ods. 4 citovaného ustanovenia, ktoré upravuje formálne náležitosti rozhodnutia jediného akcionára urobeného pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia tak, že pokiaľ ObZ (predovšetkým v ust. § 220za ods. 2 a 3) vyžaduje pri rozhodnutiach valného zhromaždenia úradné osvedčenie pravosti podpisu predsedu valného zhromaždenia, rozhodnutie jediného akcionára musí mať úradné osvedčenie pravosti podpisu jediného akcionára.

22. Pokiaľ ust. § 220za ods. 4 ObZ odkazuje na primerané použitie ustanovenia § 190 ObZ, dovolací súd v tomto smere odkazuje na závery o výklade a aplikácii ustanovení o jednoduchej spoločnosti na akcie uvedené v bode 16. odôvodnenia tohto uznesenia. Primeranou aplikáciou ustanovenia § 190 ObZ vo vzťahu k výkonu pôsobnosti valného zhromaždenia jednoduchej spoločnosti na akcie jediným akcionárom treba rozumieť predovšetkým možnosť jediného akcionára kedykoľvek zvolať valné zhromaždenie, pôsobnosť ktorého vykonáva, povinnosť vyhotovenia rozhodnutí jediného akcionára urobené pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia v písomnej forme, oprávnenie jediného akcionára požadovať, aby sa jeho rozhodovania v rozsahu pôsobnosti valného zhromaždenia zúčastnilo predstavenstvo a dozorná rada (ak je v spoločnosti zriadená), povinnosť doručiť písomné rozhodnutie jediného akcionára predstavenstvu a dozornej rade, ak je zriadená a tiež povinnosť uzatvárania zmlúv medzi spoločnosťou a jej jediným akcionárom, ak tento akcionár súčasne koná v mene spoločnosti v písomnej forme. Ustanovenie § 190 ods. 1 druhá veta, časť za bodkočiarkou ObZ, upravujúce požiadavku na rozhodnutia jediného akcionára urobených pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia akciovej spoločnosti podľa ust. § 187 ods. 2 ObZ vo forme notárskej zápisnice, sa v tomto prípade nepoužije, nakoľko ide o všeobecnú úpravu voči špeciálnej úprave obsiahnutej v § 220za ods. 4 ObZ, v zmysle ktorej postačuje pri rozhodnutiach valného zhromaždenia jednoduchej spoločnosti na akcie vykonávané jediným akcionárom úradné osvedčenie pravosti podpisu jediného akcionára.

23. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že v predloženej veci sa navrhovateľ návrhom domáhal zápisu predmetu podnikania „činnosť podnikateľských organizačných a ekonomických poradcov, a reklamné a marketingové služby, prieskum trhu a verejnej mienky a kúpa tovaru za účelom jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod), alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod), sprostredkovateľské činnosti v oblasti obchodu, služieb a výroby, prenájom hnutelných vecí a administratívne služby“; výmazu základného imania a rozsahu jeho splatenia 1.000 eur a zápisu základného imania v rozsahu jeho splatenia

2.000 eur, zápisu akcií v počte 100.000 s osobitnými právami, akcie na meno, zaknihované o menovitej hodnote 0,01 eura, ktorých prevoditeľnosť je podmienená súhlasom predstavenstva a tiež výmazu akcionára XXX s.r.o., so sídlom XXX. Navrhovateľ k uvedenému návrhu doložil aj rozhodnutie jediného akcionára zo 17. septembra 2019 s úradne osvedčenou pravosťou podpisu jediného akcionára.

24. Pokiaľ teda dospel odvolací súd (a rovnako súd prvej inštancie) k záveru, že návrh navrhovateľa na zápis zmeny zapísaných údajov v časti predmetu podnikania a zvýšenia základného imania nespĺňa podmienky podľa § 6 ods. 1 písm. c/ zákona o obchodnom registri, pretože ide o rozhodnutia valného zhromaždenia jednoduchej spoločnosti na akcie, pri ktorých zákon (§ 190 ObZ v spojení s § 187 ods. 2 ObZ) po formálnej stránke vyžaduje formu notárskej zápisnice, postupoval nesprávne. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že **podľa § 220za ods. 3 a 4 ObZ postačuje pri rozhodnutiach valného zhromaždenia jednoduchej spoločnosti na akcie vykonávané jediným akcionárom úradné osvedčenie pravosti podpisu jediného akcionára.**

25. Najvyšší súd na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa je prípustné a zároveň dôvodné, preto uznesenie odvolacieho súdu, ako aj uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 449 ods. 1 a 2 C. s. p. v spojení s § 450 C. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

26. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C. s. p.).

71.
ROZHODNUTIE

Pristúpenie k dlhu podľa ustanovenia § 534 Občianskeho zákonníka vyhlásením zakladateľov neziskovej organizácie v zakladateľskej listine vo vzťahu k bližšie nešpecifikovaným právam a záväzkom, nemožno považovať za úkon, ktorý vo vzťahu k tretím osobám možno považovať za platný záväzok, a nemožno teda takýto úkon považovať za platné vyhlásenie (ešte neexistujúceho subjektu práva) pre účely naplnenia predpokladov pre postup podľa ustanovenia § 534 Občianskeho zákonníka.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 5. marca 2021, sp. zn. 5Obdo/62/2020)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 27Cb/25/2004-632 zo dňa 23. marca 2016 (druhý v poradí) v znení opravného uznesenia č. k. 27Cb/25/2004-724 zo dňa 3. júna 2020 rozhodol v prvom výroku, že žalovaný 3/ je povinný zaplatiť žalobcovi 21.628,87 eur. Druhým výrokom žalobu vo zvyšku zamietol. Tretím výrokom rozhodol, že žalobca je povinný žalovanému 3/ nahradiť trovy konania vo výške 14,86%. Ďalej rozhodol, že žalobu voči žalovanému 1/ a 2/ zamietol. Poslednými výrokmi rozhodol, že žalobca je povinný žalovanému 1/ a žalovanému 2/ nahradiť trovy konania vo výške 100%.

2. Žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovaného 1/ na zaplatenie istiny vo výške 1.530.457,21 SK (t. j. 50.801,87 eur) s príslušenstvom titulom vyčísleného úroku z omeškania. Žalobný návrh odôvodnil tým, že dňa 06.12.2000 uzatvoril so štátnym podnikom XXX, š. p. zmluvu o postúpení pohľadávok podľa § 524 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. v platnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) v znení dodatku č. 1. Predmetom zmluvy o postúpení pohľadávok boli pohľadávky, ktoré mal pôvodný veriteľ - postupca voči dlžníkovi Nemocnica s poliklinikou XXX (ďalej aj „NsP XXX“). Pohľadávka, ktorá na základe tejto zmluvy prešla, zahŕňa istinu z neuhradených faktúr, jej príslušenstva, ako aj všetky práva s ňou spojené. Istinu žalovaný 1/ uhradil, predmetom sporu je uplatnený 20%-ný úrok z omeškania.

3. Pôvodne súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 27Cb/25/2004-522 zo dňa 07.07.2014 (prvým v poradí) uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 29.299,61 eur a nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 15,34%, vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému 2/ a 3/ trovy konania. Na odvolanie žalovaného 1/ aj žalobcu, Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 2Cob/210/2014-600 zo dňa 08.12.2015 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, nakoľko okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

4. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní prihliadol na žalovaným 3/ vznesenú námietku premlčania uplatneného nároku, ktorú vyhodnotil sčasti ako dôvodnú, nakoľko z listinných dôkazov zistil, že niektoré z faktúr nemali splatnosť tak, ako uviedol žalobca. Uviedol, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z omeškania vo výške 21.628,87 eur, ktorý je povinný zaplatiť žalovaný 3/. Ďalej uviedol, že skutočnosť, že istina bola uhradená, neznamená, že nárok na úroky z omeškania sa nepremlčiava, viaže sa len na splatnosť istiny. Súd prvej inštancie zamietol nárok na vyčíslený úrok z omeškania z daňových dokladov, pri ktorých bola splatnosť do 12.2.2004.

5. Súd prvej inštancie posúdil aj návrh žalobcu, aby vznesenú námietku premlčania prehodnotil z hľadiska rozporu s dobrými mravmi. Skonštatoval, že ak by výkon práva namietať premlčanie uplatneného nároku mal byť prostriedkom umožňujúcim poškodiť iného účastníka právneho vzťahu, išlo by o výraz zneužitia tohto subjektívneho práva na úkor druhého účastníka, a teda o výkon v rozpore s dobrými mravmi. O konanie vykazujúce znaky priameho úmyslu poškodiť druhého účastníka by však nebolo možné podľa súdu prvej inštancie uvažovať z okolností a dôvodov, z ktorých je vznik uplatneného nároku vyvodzovaný, ale len z konkrétnych okolností a dôvodov, za ktorých bola námietka premlčania z tohto nároku uplatnená. Súd prvej inštancie skonštatoval, že v posudzovanom prípade sa nejednalo o žiadne výnimočné okolnosti a námietku premlčania žalovaného 3/ nevyhodnotil za konanie, ktoré by bolo v rozpore s ust. § 3 Občianskeho zákonníka. O povinnosti nahradiť trovy konania žalobcovi súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 30. júna 2016 (ďalej tiež „OSP“).

6. O odvolaniach žalobcu a žalovaného 3/ rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 2Cob/179/2016-686 zo dňa 9.5.2017, ktorým v prvom výroku napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava III potvrdil. Druhým výrokom rozhodol, že žalovanému 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

7. V odôvodnení aktuálne dovolaním napadnutého rozhodnutia sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci a zo zisteného stavu veci a doplnenia dokazovania vyvodil správny právny záver.

8. Ohľadom námietky žalobcu, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a že druhý výrok napadnutého rozsudku je nepreskúmateľný, neurčitý a celkovo nezodpovedá intenciám práva na spravodlivý proces, odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie v prvom výroku napadnutého rozsudku zaviazal žalovaného 3/ zaplatiť žalobcovi 21.628,87 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie vo štvrtom výroku uviedol, že zamietla žalobu voči žalovanému 1/ a 2/ a z odôvodnenia rozsudku, ako aj zo samotného výroku, vyplýva, že voči týmto žalovaným zamietla žalobu v celom rozsahu, platí, že zamietol žalobu vo vzťahu k žalobcovi i žalovanému 3/ vo zvyšnej časti uplatnenej pohľadávky, a že druhý výrok napadnutého rozsudku sa vzťahuje k prvému výroku a týka sa žalovaného 1/ vzhľadom na znenie štvrtého výroku, kedy bola žaloba voči žalovanému 1/ a 2/ zamietnutá.

9. Odvolací súd konštatoval, že bolo nesporné, že XXX nemocnica, n. o. vznikla 04.08.2005. V zakladateľskej listine zo dňa 12.07.2005, ako aj v rozhodnutí Krajského úradu v XXX zo dňa 04.08.2005, je ustanovené, že XXX nemocnica, n. o. je právnym nástupcom Nemocnice s poliklinikou XXX, a to vo všetkých právach a záväzkoch z pracovno-právnych vzťahov, know-how, záväzkov a pohľadávok, ktoré vznikli z dodávateľských vzťahov. Úroky z omeškania, ktoré sú predmetom tohto sporu, súviseli s istinou za dodávku liekov (dodávateľské vzťahy). XXX nemocnica, n. o. dňom svojho vzniku prevzala práva a záväzky z pracovno-právnych vzťahov, know-how a záväzky a pohľadávky, ktoré vznikli z dodávateľských vzťahov, a to z dôvodu, že takáto bola vôľa zakladateľov, ktorí ju založili. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že XXX nemocnica, n. o. prevzala uvedené záväzky nie po zrušení NsP XXX, ale ešte za jej existencie, a preto na túto skutočnosť nemožno aplikovať § 21 ods. 13 zák. č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 523/2004 Z. z.“), ktorý rieši možnosti pri zlúčení, rozdelení, splynutí alebo zrušení príspevkovej alebo rozpočtovej organizácie. NsP XXX však bola zrušená, a to bez právneho nástupcu, a tie práva a povinnosti, ktoré ku dňu

zrušenia na nej boli, prešli zo zákona na jej zriaďovateľa, t. j. na XXX samosprávny kraj. Práva a záväzky z pracovno-právnych vzťahov, know-how a záväzky a pohľadávky, ktoré vznikli z dodávateľských vzťahov už v čase zrušenia na NsP XXX, nemohli v súlade s § 21 ods. 13 zák. č. 523/2004 Z. z. prejsť na samosprávny kraj. Je nesporné, že o prechode všetkých troch vyššie spomínaných oblastí bol spísaný aj protokol o ich odovzdaní a prevzatí medzi NsP XXX, XXX samosprávnym krajom ako zriaďovateľom a XXX nemocnicou, n. o. zo dňa 21.10.2005, kde sa uvádza, že na XXX nemocnicu, n. o. prešli všetky záväzky z dodávateľsko-odberateľských vzťahov uzavretých s NsP XXX vrátane neukončených súdnych sporov.

10. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalovaného 2/, že ak by aj niektorý záväzok opomenul, v tomto protokole je všeobecne podľa vôle zakladateľa a zriaďovateľa bývalej NsP XXX stanovené, že prechádzajú dodávateľsko-odberateľské vzťahy, a to všetky na XXX nemocnicu, n. o. Odvolací súd sa tiež stotožnil s právnym názorom žalobcu, že v danom prípade nemohlo dôjsť k univerzálnej sukcesii z príspevkovej organizácie na neziskovú organizáciu, vzhľadom na ust. § 21 ods. 13 zák. č. 523/2004 Z. z., ktorý umožňuje zánik rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie zlúčením alebo splynutím len opätovne na rozpočtovú alebo príspevkovú organizáciu a žalovaný 3/ je v danom prípade neziskovou organizáciou, avšak v danom prípade je potrebné aplikovať ust. § 534 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého kto sa s dlžníkom dohodne, že splní záväzok voči jeho veriteľovi, má voči dlžníkovi povinnosť poskytovať plnenie jeho veriteľovi. Veriteľovi z tohto však priame právo nevznikne. Je zjavné, že bolo dohodnuté v protokole o odovzdaní a prevzatí záväzkov a pohľadávok, nehnuteľných a hnutel'ných vecí a pracovno-právnych vzťahov dňa 21.10.2005, že dodávateľsko-odberateľské vzťahy prechádzajú z NsP XXX na XXX nemocnicu, n. o. Odvolací súd konštatoval, že veriteľovi síce priamo právo voči XXX nemocnici, n. o. nevzniklo, ale v tomto konaní na plnenie žalobcovi na základe predložených a prezentovaných skutočností má byť zaviazaná XXX nemocnica, n. o., nakoľko jej táto povinnosť vznikla na základe zakladateľskej listiny, rozhodnutia Krajského úradu v XXX a vyplynula aj z protokolu o odovzdaní a prevzatí záväzkov a pohľadávok. Ďalej ako nesporné vyhodnotil, že dohodou sa zakladá nový samostatný záväzkový právny vzťah iba medzi dlžníkom a treťou osobou, preto pôvodný záväzok nemôže ovplyvniť. V danom prípade teda nedošlo k prevzatíu dlhu podľa ust. § 531 Občianskeho zákonníka, ako sa domnieval žalobca, ale podľa odvolacieho súdu je potrebné na daný prípad aplikovať ustanovenie § 534 Občianskeho zákonníka.

11. K odvolaniu žalovaného 3/ uviedol, že tento namietal skutočnosť, že z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vydaného pod č. k. 2Cob/210/2014-16 zo dňa 08.12.2015 nevyplýva, že by krajský súd vyslovil právny záver, že XXX nemocnica n. o. je pasívne legitimovaná v predmetnom spore, ale vyčíta súdu prvej inštancie, že nevyhodnotil dostatočne skutočnosti na prijatie záverov o pasívnej legitimácii a že v danom prípade nemohlo dôjsť k univerzálnej sukcesii vzhľadom na zákon č. 13/2002 Z. z. Odvolací súd opätovne poukázal na skutočnosť, že XXX nemocnica, n. o. už samotným dňom svojho vzniku prevzala práva a záväzky z pracovno-právnych vzťahov, know-how a záväzky a pohľadávky, ktoré vznikli z dodávateľských vzťahov, a to z dôvodov, že takáto bola vôľa zakladateľov, ktorí ju takto založili a takto aj vznikla. Uviedol, že je nesporné, že XXX nemocnica prevzala uvedené záväzky nie po zrušení NsP XXX, ale ešte za jej existencie, a preto na túto skutočnosť nemožno aplikovať ust. § 21 zák. č. 523/2004 Z. z. Odvolací súd mal za to, že ak by aj niektorý záväzok sa opomenul v protokole, podľa vôle zakladateľa a zriaďovateľa bývalej NsP XXX bolo stanovené, že prechádzajú dodávateľsko-odberateľské vzťahy, a to všetky na XXX nemocnicu, n. o., zo dňa 12.7.2005 a rozhodnutia Krajského úradu XXX o reorganizácii XXX nemocnice, n. o. zo dňa 4.8.2005 v protokole o odovzdaní a prevzatí záväzkov a pohľadávok, nehnuteľných a hnutel'ných vecí a pracovno-právnych vzťahov zo dňa 21.10.2005 so všetkými jej prílohami.

V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na časť II. protokolu o odovzdaní a prevzatí majetku medzi odovzdávajúcim Nemocnicou s poliklinikou, zriaďovateľom XXX samosprávny kraj a preberajúcou XXX nemocnica, n. o., kde predmet protokolu bol: 1. majetok, ktorý tvoria nehnuteľné veci, hnutel'né veci vrátane finančných prostriedkov ako aj pohľadávky a iné majetkové práva a záväzky a predmetom protokolu podľa tejto časti sú aj obežné prostriedky organizácie, prechádzajúce v celosti na XXX nemocnicu, n. o., a zásoby v celkovej hodnote uvedenej v predmetnom protokole, finančné aktíva v celkovej hodnote uvedené v predmetnom protokole, pohľadávky prechádzajúce na XXX nemocnicu, n. o., veci špecifikované, ako aj záväzky NsP XXX k 30.09.2005 v určitej špecifikovanej hodnote. Tiež je v protokole uvedené, že predmetom prevzatia a odovzdania sú aj dodávateľsko-odberateľské zmluvy vrátane neukončených súdnych sporov uzavreté s NsP XXX, a ktoré sú v platnosti ku dňu vzniku XXX nemocnice, n. o. a prechádzajú na neziskovú organizáciu podľa zmlúv uvedených v prílohe č. 10.

12. Na záver odvolací súd zdôraznil, že ak by sa aj niektorý záväzok opomenul v tomto protokole uviesť, je všeobecne dané, že podľa vôle zakladateľa a zriaďovateľa bývalej NsP XXX, bolo stanovené, že prechádzajú všetky dodávateľsko-odberateľské vzťahy, a to všetky na XXX nemocnicu, n. o. Je nesporné z tohto protokolu, že záväzky prebrala XXX nemocnica, n. o. od NsP XXX.

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal včas žalovaný 3/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorým žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., pretože rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

14. Podľa dovolateľa odvolací súd nesprávne vyhodnotil zistené skutočnosti a dôkazy, a tým dospel k nesprávnemu právnemu záveru a rozhodnutiu. Žalovaný 3/ mal za to, že otázka aplikácie ust. § 534 Občianskeho zákonníka je v rozpore so skutkovými zisteniami. Podľa dovolateľa odvolací súd neuviedol ani dôvody, prečo je potrebné aplikovať § 534 OZ. Pre prevzatie dlhu, alebo pristúpenie k nemu, je potrebná dohoda, resp. zmluva uzavretá medzi pôvodným dlžníkom a novým dlžníkom, a teda v danom prípade za takúto by bolo možné považovať len Protokol o delimitácii, v ktorom sporný záväzok nebol obsiahnutý.

15. Ďalej uviedol, že aj keď sa v protokole hovorí o prechode všetkých záväzkov, vždy sa odkazuje na ich taxatívny výpočet v konkrétnej prílohe. V danej veci sa však sporný záväzok v žiadnej prílohe nenachádza a protokol neobsahuje žiadne dojednanie o prechode aj v protokole opomenutých záväzkov.

16. Dovolateľ nesúhlasí s právnym názorom odvolacieho súdu, že XXX nemocnica, n. o. už samotným dňom vzniku prevzala práva a záväzky z pracovno-právnych vzťahov, know-how a záväzky a pohľadávky, ktoré vznikli z dodávateľských vzťahov na základe toho, že takáto bola vôľa zakladateľov, a že ak by sa aj niektorý záväzok opomenul v tomto protokole, je všeobecne dané, že podľa vôle zakladateľa a zriaďovateľa bývalej NsP XXX bolo stanovené, že prechádzajú na XXX nemocnicu, n. o. všetky dodávateľsko-odberateľské vzťahy. Nesprávny je teda aj záver odvolacieho súdu, že je nesporné z protokolu, že záväzky prebrala XXX nemocnica, n. o. od NsP XXX, keďže dané skutočnosti nemajú oporu v dôkazoch a zistených skutočnostiach, a je to aj v rozpore s platným verejným právom.

17. Poukázal na to, že na jednej strane sa odvolací súd stotožnil s právnou argumentáciou žalobcu a žalovaného, že zriaďovateľskými aktami XXX samosprávneho kraja nedošlo k univerzálnej sukcesii práv a povinností na XXX nemocnicu, n. o., a na druhej strane o tieto akty opiera svoj právny názor. Uviedol, že súdy nižších inštancií pri svojom rozhodovaní opomenuli zobrať do úvahy, že úkony orgánov verejnej správy, súvisiace s kreovaním a rušením právnických osôb, spadajú pod oblasť verejného práva, kde sa uplatňuje zásada „je zakázané všetko, čo nie je dovolené“. Dovolateľ sa domnieva, že akty orgánu verejnej správy v tej časti, ktoré sú v rozpore s kogentnými ustanoveniami právnych predpisov, sú neplatné. Podľa jeho názoru tieto skutočnosti súdy v rozhodovacom procese nepreskúmali, a to napriek tomu, že mali k dispozícii príslušnú dokumentáciu.

18. Na záver uviedol, že aj keby došlo k právne bezchybnému odovzdaniu a prevzatiu záväzkov, z hľadiska obsahu by predmetom prechodu nemohol byť predmetný záväzok, keď podľa čl. IV zakladateľskej listiny XXX Nemocnice ods. 3 je nezisková organizácia právnym nástupcom všetkých záväzkov a pohľadávok, ktoré vznikli NsP (NsP v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC) z dodávateľských vzťahov, t. j. od 01.01.2003 do vzniku XXX nemocnice n. o. Záväzok, ktorý je predmetom tohto sporu, vznikol pred založením NsP XXX a pri prechode zriaďovateľskej pôsobnosti na XXX samosprávny kraj bola hodnota delimitovaných záväzkov NsP v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR nulová.

19. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného 3/ písomne nevyjadril.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal žalovaný 3/ včas, zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a dôvodné.

21. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

22. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 C. s. p. (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

23. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

24. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1, 2 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

25. Dovolateľ odôvodnil prípustnosť svojho dovolania podľa ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., t. j. že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

26. Pokiaľ má dovolací súd riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.), tak je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/146/2017). C. s. p. v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa, a nie dovolací súd. Právna otázka takto dovolateľom v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

27. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p., musí ísť - okrem vyššie uvedených podmienok - o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotno-právna (ktorá sa odvíja od interpretácie napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce a podobne), ako aj otázka procesno-právna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právneho predpisu ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/222/2009).

28. Nesprávne právne posúdenie veci pritom môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia.

29. Dovolací súd uvádza, že jeho úlohou nie je, aby svojím výkladom textu dovolania fakticky dopĺňal, či domýšľal niektoré jeho náležitosti. V prípade absencie vymedzenia kľúčovej právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesno-právnych a hmotno-právnych otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd. V opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania uvedenej v C. s. p., ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 C. s. p. Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval, alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (R 54/2012, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013).

30. Dovolateľ zdôraznil niekoľko podstatných nesprávnych právnych úvah, na ktorých tkvie rozhodnutie odvolacieho súdu. Predovšetkým sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom žalobcu, že nemožno dospieť k záveru o univerzálnej sukcesii pôvodnej príspevkovej organizácie na neziskovú organizáciu, teda na žalovaného 3/, čo vyplýva z ustanovenia § 21 odsek 3 zákona číslo 523/2004 Z. z., keďže toto ustanovenie umožňuje zánik rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie zlúčením alebo splynutím len opätovne na rozpočtovú alebo príspevkovú organizáciu, ktorou žalovaný 3/ nie je.

31. Odvolací súd však dospel k záveru, že je potrebné aplikovať ustanovenie § 534 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého *kto sa s dlžníkom dohodne, že splní záväzok voči jeho veriteľovi, má voči dlžníkovi povinnosť poskytnúť plnenie jeho veriteľovi. Veriteľovi z toho však priame právo*

nevznikne. Odvolací súd naplnenie tohto ustanovenia dovodil z doložených listín, zakladateľskej listiny a rozhodnutia Krajského úradu v XXX, a z protokolu o odovzdaní a prevzatí záväzkov zo dňa 21.10.2005.

32. Dovolateľ s poukazom na takýto nesprávny právny záver uvádza, že aplikácia ust. § 534 Občianskeho zákonníka na daný stav je v rozpore so skutkovými zisteniami a odvolací súd vo svojom rozhodnutí neuviedol dôvody, prečo je potrebné aplikovať toto ustanovenie. Podľa právneho názoru dovolateľa je či už na prevzatie dlhu alebo pristúpenie k dlhu potrebná dohoda alebo zmluva uzavretá medzi pôvodným dlžníkom a novým dlžníkom. V prejednávanej veci by takouto dohodou mal byť podľa odvolacieho súdu protokol o delimitácii, ktorý obsahuje vymedzenie a hodnotu prevzatých záväzkov a pohľadávok, vedenú v účtovníctve podľa osobitného predpisu a ktorý bol spísaný dňa 21.10.2005, ktorého súčasťou je príloha, ktoré záväzky prechádzajú na žalovaného 3/, pričom podľa dovolateľa záväzok, ktorý je predmetom sporu, v nej nie je obsiahnutý. Dovolateľ mal za to, že odvolávanie sa na zriaďovateľské akty Prešovského samosprávneho kraja je právne irelevantné, pretože predmetnými záväzkami v čase uzavretia protokolu disponovala NSP XXX ako samostatný právny subjekt.

33. Z obsahu dovolania teda možno dovodiť, že dovolateľ sa domnieva, že *postup podľa ustanovenia § 534 OZ možno aplikovať výlučne v prípade, že ide o konanie samostatných subjektov práva*. Z ním formulovaných výhrad a právnych záverov možno vyabstrahovať základnú otázku (v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na závery ústavného súdu formulované v jeho nálezochoch sp. zn. I. ÚS 115/2020, sp. zn. I. ÚS 116/2020, sp. zn. I. ÚS 336/2020, prístupujúc k nachádzaniu otázky položenej dovolateľom nie rigidne, ale s porozumením kontextu podaného dovolania a účelu kladenej otázky), a to, **či pre aplikáciu a naplnenie predpokladov formulovaných v ust. § 534 Občianskeho zákonníka postačuje aj listina, ktorá má charakter zriaďovateľskej listiny novovznikajúceho subjektu tak, aby bola vôľa tohto subjektu dostatočne prejavená**.

34. Dovolateľ má za to, že podmienkou prechodu vlastníckeho práva k pohľadávkam a záväzkom, ktoré mali prejsť na XXX nemocnicu n. o., je existencia vlastníckeho práva XXX samosprávneho kraja k týmto záväzkom, pričom však v čase vzniku žalovaného 3/ takýmito právami a povinnosťami z titulu dodávateľských vzťahov samosprávny kraj nedisponoval.

35. Dovolateľ napokon zdôraznil, že pokiaľ by aj došlo k odovzdaniu a prevzatí záväzkov, z hľadiska obsahu predmetom prechodu nemohol byť predmetný záväzok, keďže podľa článku IV odsek 3 zakladateľskej listiny žalovaného 3/, je nezisková organizácia právnym nástupcom všetkých záväzkov a pohľadávok, ktoré vznikli NsP z dodávateľských vzťahov od 01.01.2003 do vzniku žalovaného 3/, avšak záväzok, ktorý je predmetom tohto sporu, vznikol pred založením NSP patriacej do zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC, a pri prechode zriaďovateľskej pôsobnosti na VÚC bola hodnota delimitovaných záväzkov NSP v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva zdravotníctva nulová.

36. Z vykonaného dokazovania a celého priebehu sporu, čo aj dovodili sudy nižšej inštancie, je zjavné, že žalovaného 3/ nemožno považovať za univerzálneho sukcesora pôvodnej NsP XXX, ktorá bola žalovaným subjektom pred jeho vstupom do konania. NsP XXX bola samostatný subjekt práva, plne spôsobilý k zaväzovaniu sa k právam a povinnostiam, ktorý v priebehu konania zanikol a na jeho miesto nastúpil súčasný žalovaný 3/ ako procesný právny nástupca. Tento záver vyslovil odvolací súd v súvislosti s prieskumom uznesenia o zastavení konania voči Nemocnici s poliklinikou XXX, a to s poukazom na to, že v priebehu konania došlo k zmene na strane žalovaného 3/. Tu sa len žiada dovolaciemu súdu zároveň dodať, že vstup

žalovaného 3/ do konania ako procesnej strany, utvára jeho status v spore len z hľadiska procesného práva, pričom posudzovanie dôvodov pre procesný vstup strany do konania nebráni ďalšiemu (aj odchylnému) posúdeniu jeho postavenia v spore (čo do úspešnosti) z hľadiska žalovaných práv a povinností, a to po vykonanom dokazovaní a správnom právnom zhodnotení veci.

37. NsP XXX zanikla podľa uznesenia zastupiteľstva XXX samosprávneho kraja zo dňa **5. júna 2006**, ktorým zrušil príspevkovú organizáciu bez právneho nástupcu. XXX nemocnica n. o. bola zriadená zakladateľskou listinou ako nezisková organizácia, ktorej zakladateľmi sú XXX samosprávny kraj a mesto XXX, zaregistrovaná dňa **4. augusta 2005**.

38. Je zo skutkových okolností veci jasné, že pri vzniku pohľadávky, ktorá je predmetom tohto konania, konala NsP XXX ako samostatný subjekt práva, teda ako príspevková organizácia zriadená Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky, vo všetkých veciach, ktoré sa týkali jej chodu a pohľadávok.

39. Výklad, ktorý prijal odvolací súd vo vzťahu k aplikácii ust. § 534 OZ, nemôže byť správnym právnym posúdením veci minimálne z toho dôvodu, že pristúpenie k záväzku je podmienené súhlasom strán, ktoré majú byť jeho účastníkmi, a tento záväzok musí byť vymedzený určitým spôsobom.

40. Navyše, z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu nie je jasné, ktoré subjekty účastníkmi takéhoto úkonu vlastne mali byť - koho odvolací súd považuje za dlžníka a koho za pristupujúceho dlžníka, a kto to má byť veriteľom. A ako je možné, že veriteľ napriek dikcii použitého ustanovenia, má mať priamy nárok voči pristupujúcemu dlžníkovi.

41. Najzávažnejším pochybením pri interpretácii tohto ustanovenia je však dovodenie účinného súhlasu subjektu s určitým úkonom formou vyjadrenia jeho zakladateľov v zakladateľských listinách, kedy vôbec nemožno hovoriť o priamom konaní určitého subjektu ako nositeľa práv a povinností. Obdobu takéhoto konania, resp. postupu, nachádzame v úprave práva obchodných spoločností, kedy sa za založenú obchodnú spoločnosť do jej vzniku zaväzujú iné subjekty, avšak pre dosiahnutie viazania novovzniknutej obchodnej spoločnosti je aj tak nevyhnutný následný zákonný postup prevzatím takých úkonov za vlastné (viď ust. § 64 ObZ - konanie v mene spoločnosti pred jej vznikom), čo obdobne predpokladá ust. § 13 zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby. O takýto postup však vo veci prejednávanej nešlo.

42. Pristúpenie k dlhu podľa ust. § 534 Občianskeho zákonníka vyhlásením zakladateľov neziskovej organizácie v zakladateľskej listine vo vzťahu k bližšie presne nešpecifikovaným právam a záväzkom, nemožno považovať za úkon, ktorý vo vzťahu k tretím osobám možno považovať za platný záväzok, a nemožno teda takýto úkon považovať za platné vyhlásenie (ešte neexistujúceho subjektu práva) pre účely naplnenia predpokladov pre postup podľa ustanovenia § 534 Občianskeho zákonníka.

43. V bode 21 odôvodnenia svojho rozhodnutia odvolací súd výslovne uvádza, že „je nesporným, že v zakladateľskej listine zo dňa 12.7.2005, ako aj v rozhodnutí Krajského úradu v XXX zo dňa 4. 8. 2005, je ustanovené, že XXX nemocnica n.o. je právnym nástupcom Nemocnice s poliklinikou XXX, a to vo všetkých právach a záväzkoch z pracovnoprávných vzťahov know-how záväzky a pohľadávok ktoré vznikli z dodávateľských vzťahov.“ Odvolací súd na základe takéhoto ustanovenia v zakladateľskej listine konštatuje, že „XXX nemocnica n.

o. už samotným dňom svojho vzniku prevzala tieto práva a záväzky, a to z dôvodu, že takáto bola vôľa zakladateľov, ktorí ju takto založili“, opomínajúc, že s týmito právami a záväzkami disponoval iný subjekt práva a navyše, vo vzťahu k spornej pohľadávke, ani nebol takýto dlh výslovne v tejto listine uvedený. Následne z toho odvodzuje, že keďže prevzala uvedené záväzky za svojej existencie Nemocnica s poliklinikou XXX, nemožno na tento vzťah aplikovať § 13 a 21 zákona číslo 523/2004 Z. z. s tým, že „príspevková alebo rozpočtová organizácia môže byť nástupcom iba vtedy, keď ku vzniku rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie dochádza rozdelením zlúčením alebo splynutím, ale nie zrušením. NSP XXX však bola zrušená, a to bez právneho nástupcu a tiež práva a povinnosti ktoré ku dňu zrušenia na nej boli, prešli zo zákona na jej zriaďovateľa, t. j. na XXX samosprávny kraj“. Odvolací súd teda jedným dychom uvádza, že žalovaný 3/ je právnym nástupcom Nemocnice s poliklinikou XXX, a zároveň tvrdí, že ním byť nemôže, a že práva a záväzky, ktoré viazali ku dňu zrušenia na NSP XXX, prešli na XXX samosprávny kraj.

44. O pár riadkov ďalej výslovne odvolací súd uvádza, že „v danom prípade nemohlo dôjsť k univerzálnej sukcesii z príspevkovej organizácie na neziskovú organizáciu“. Následne odvolací súd konštatuje, že v danom prípade je potrebné aplikovať § 534 Občianskeho zákonníka, pričom vo vzťahu k jeho aplikácii uvádza, že „z listiny a rozhodnutia Krajského súdu v XXX (malo byť krajského úradu - pozn. dovolacieho súdu) je zrejmé, že bolo dohodnuté v protokole ..., že dodávateľsko-odberateľské vzťahy prechádzajú z NSP XXX na XXX nemocnicu n. o. ... Je nesporné že veriteľovi síce priamo právo voči XXX nemocnici n.o. nevzniká, ale v tomto konaní na plnenie žalobcovi na základe predložených a prezentovaných skutočností má byť zaviazaný žalovaný 3/, nakoľko mu táto povinnosť vyplýva zo zakladateľskej listiny...“

45. Odvolací súd teda interpretujúc § 534 OZ uzavrel, že povinnosť dlžníkovi vznikla na základe zakladateľskej listiny a rozhodnutia Krajského úradu v XXX a citovaného protokolu, zároveň konštatuje, že dohodou sa zakladá nový samostatný záväzkový právny vzťah iba medzi dlžníkom a treťou osobou a pôvodný záväzok nemôže ovplyvniť, a ani nedošlo k prevzatíu dlhu podľa ust. § 531 OZ. Ďalej sa v odôvodnení jeho rozhodnutia už žiadna argumentácia týkajúca sa pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 3/ vo vzťahu k nároku uplatnenému žalobou nenachádza.

46. Odvolací súd v priamom rozpore so zákonnou úpravou konania právnických osôb, resp. vôbec konania subjektov práva, dovodil vznik právneho úkonu pristúpenia k záväzku z vôle prejavenej zakladateľmi subjektu, bez priameho vzťahu medzi dvoma už existujúcimi subjektami. Takáto široká interpretácia ustanovenia § 534 OZ nie je možná.

47. Dovolateľovi tak treba vyhovieť a rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Tu dovolací súd zároveň konštatuje, a do pozornosti odvolacieho súdu uvádza, že je potrebné precízne zvážiť chronológiu prechodu danej pohľadávky z NSP XXX, a to s oporou v aplikácii jednotlivých momentov prechodu práv a povinností medzi subjektom a jeho zriaďovateľom, zohľadniac charakter danej pohľadávky a vôbec spôsobilosť jej prechodu vo vzťahu k prechodu majetku na vyššie územné celky osobitným predpisom.

48. Podľa ustanovenia § 21 odsek 13 zákona číslo 523/2004 Z. z. v prípade, ak príspevková organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu, práva a povinnosti prechádzajú momentom zrušenia na zriaďovateľa. Pôvodná NSP XXX teda vystupovala ako samostatný subjekt práv a nadobúdala práva a povinnosti zo zmlúv, a momentom jej zániku mala tieto práva a povinnosti na seba prevziať zriaďovateľská organizácia.

49. Na základe § 3 odsek 1 písm. a/ zákona č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov, do vlastníctva vyššieho územného celku prechádzajú z majetku štátu veci v správe právnických osôb, ku ktorým prechádza zriaďovateľská funkcia na vyšší územný celok podľa osobitných predpisov, ktorými sú predovšetkým právnické osoby v oblasti sociálnej pomoci, zdravotníctva a školstva atď. Tu je potrebné akcentovať správnu interpretáciu ustanovenia **§ 4 odsek 2 písm. a/ citovaného zákona**, podľa ktorého do vlastníctva územného celku **neprechádzajú** záväzky na úhradu za dodávky tovarov, prác a iných výkonov, prevzaté správcom majetku štátu, súvisiace s majetkom, ktorý prechádza do vlastníctva vyššieho územného celku, **ktoré sú po lehote splatnosti alebo neboli uhradené** ku dňu prechodu majetku štátu na vyšší územný celok podľa tohto zákona. Je zjavné, že v čase relevantného prechodu majetku zo štátu na VÚC predmetná pohľadávka nebola uhradená, **je teda podstatným ustáliť, či vôbec takýto majetok bol spôsobilý prechodu na VÚC a následne či VÚC mohol účinne s ním nakladať**. Odvolací súd navyše opomenul zohľadniť ten aspekt žalovaného nároku, že predmetom žalovanej pohľadávky je samostatne vyčíslené príslušenstvo, súvisiace s omeškaním úhrady istiny, uhradenej iným subjektom ako VÚC, pričom úroky z omeškania (aj keď samostatne žalovateľné) zásadne zdieľajú právny osud samotnej pohľadávky z hľadiska právneho nástupníctva.

50. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, najvyšší súd žalovaným napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.). V ďalšom konaní sú konajúce súdy viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C. s. p.).

72.
ROZHODNUTIE

Povolenie na pobyt vydané správnym orgánom iného členského štátu a oprávňujúce k pobytu na území tohto členského štátu za účelom výkonu práce, nemožno stotožňovať s povolením na pobyt v Slovenskej republike, ktoré vydávajú policajné orgány SR za podmienok stanovených zákonom č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov, pre účely splnenia podmienok v zmysle ustanovenia § 7 ods. 14 zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri v platnom znení, podľa ktorého zahraničná fyzická osoba, ktorá má byť zapísaná ako osoba oprávnená konať v mene podnikateľa, musí doložiť povolenie na pobyt v Slovenskej republike.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. septembra 2020, sp. zn. 4Obdo/54/2020)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj ako „registrový súd“) uznesením č. k. 36Nsre/5/2018-2 zo dňa 5. januára 2018 zamietol námietky navrhovateľa podané proti odmietnutiu vykonania zmeny zapísaných údajov navrhovateľa, obchodnej spoločnosti XXX, s.r.o.

2. Z odôvodnenia uznesenia registrového súdu vyplýva, že navrhovateľ sa návrhom zo dňa 21. novembra 2017 domáhal zápisu zmeny zapísaných údajov v spoločnosti navrhovateľa. Oznámením zo dňa 5. decembra 2017 registrový súd navrhovateľa upovedomil o odmietnutí vykonania zápisu údajov do obchodného registra z dôvodu nesplnenia podmienok v zmysle § 6 ods. 1 písm. c), § 7 ods. 14 zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri. Navrhovateľ súdu totiž nepredložil platné povolenie na pobyt udelené konateľovi spoločnosti. V námietkach proti odmietnutiu vykonania zmeny zápisu údajov v spoločnosti XXX, s.r.o., poukázal na ustanovenia § 13 ods. 1 a § 133 ods. 2 Obchodného zákonníka, v rozpore s ktorými bolo odmietnutie vykonania zápisu konateľa XXX do obchodného registra. Ustanovenia § 4 ods. 4 Vyhlášky č. 25/2004 Z. z. v spojení s § 7 ods. 14 zákona o obchodnom registri považoval za v rozpore s právnym poriadkom Európskej únie. Konateľovi XXX tak bolo bránené vykonávať funkciu štatutárneho orgánu. Registrový súd však po opätovnom preskúmaní celého spisového materiálu dospel k záveru, že návrhu navrhovateľa nebolo možné vyhovieť, nakoľko námietkou vytýkaný nedostatok neodstránil, t. j. nepredložil súdu povolenie na pobyt udelené konateľovi spoločnosti XXX na území Slovenskej republiky. Súd v ďalšom uviedol, že nebol oprávnený posudzovať správnosť právnych predpisov. Tak ako vyplývalo z vyhlášky, navrhovateľ bol povinný súdu predložiť povolenie na pobyt v Slovenskej republike udelené konateľovi spoločnosti. Zákon jednoznačne požaduje na zápis konateľa, ktorý nebol občanom členského štátu Európskej únie alebo občana OECD povolenie na pobyt v Slovenskej republike.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) uznesením č. k. 4Cob/23/2018-28 zo dňa 15. marca 2018 potvrdil uznesenie registrového súdu zo dňa 5. januára 2018 č. k. 36Nsre/5/2018-2. Odvolací súd sa plne stotožnil s rozhodnutím registrového súdu, keď navrhovateľ námietkou vytýkaný nedostatok neodstránil, t. j. nepredložil súdu povolenie na pobyt udelené konateľovi spoločnosti XXX na území Slovenskej republiky. Odvolací súd poukázal na čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého sú sudcovia pri rozhodovaní

viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom. Ustanovenie § 7 ods. 14 zákona o obchodnom registri jednoznačne požaduje na zápis konateľa, ktorý nie je občanom členského štátu Európskej únie alebo občana OECD povolenie na pobyt v Slovenskej republike. Keďže konateľ XXX nie je občanom žiadneho členského štátu Európskej únie, bolo potrebné k zápisu zmien predložiť aj povolenie na pobyt v Slovenskej republike. Udelenie pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny v Rakúsku s dlhodobým pobytom v Európskej únii nenahrádza status občana členského štátu Európskej únie. Preto neboli splnené podmienky na zápis zmien spoločnosti.

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ (ďalej aj ako „dovolateľ“) v súlade s ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „C. s. p.“), ktoré odôvodnil tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 432 ods. 1 C. s. p.

5. Dovolateľ bol toho názoru, že odvolací súd nesprávne vec právne posúdil, keď svoje rozhodnutie opieral len o právnu úpravu zákona č. 530/2003 Z. z., o obchodnom registri a vyhlášky č. 25/2004 Z. z., ktoré odporujú hmotnoprávnej úprave zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, podľa ktorého právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca. Poukázal na to, že súdy oboch inštancií dali prednosť právnym poriadkom nižšej právnej sily oproti právnej úprave Charty základných práv Európskej únie. Podľa tvrdenia dovolateľa odvolací súd pochybil, keď sa nevysporiadal so skutočnosťou, že konateľ XXX bol odo dňa 31. októbra 2017 ďalším členom štatutárneho orgánu navrhovateľa a ustanovenia § 133 až § 135 Obchodného zákonníka tomu nijako neodporovali. Nezapísaním XXX do obchodného registra mu bolo v rozpore s právom Európskej únie bránené vykonávať funkciu štatutárneho orgánu navrhovateľa. Dovolateľ namietal, že súdy oboch inštancií neaplikovaním čl. 15 ods. 3 Charty základných práv porušili článok 7 ods. 2 Ústavy SR, pričom ak eurokonformný výklad vnútroštátneho práva nebol možný, bol vnútroštátny súd povinný aplikovať právo Európskej únie ako celok a chrániť práva jednotlivcov a to tak, že vychádzajúc zo zásady prednosti práva Únie nesmie aplikovať žiadne skoršie alebo neskoršie ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré by bolo v rozpore s právom Únie. Ďalej bol vnútroštátny súd povinný neaplikovať vnútroštátne ustanovenie, ktoré bolo v rozpore s úniovým právom a zároveň bol povinný rešpektovať zásadu prednosti úniového práva a nemohol sa zbaviť povinnosti uprednostniť úniovú normu pred vnútroštátnou normou odvolávajúc sa na skutočnosť, že o tom môže rozhodovať jedine ústavný súd. Súd bol povinný bezodkladne neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie aj bez toho, aby požiadal alebo vyčkal na jeho predchádzajúcu legislatívnu úpravu. Záverom dovolateľ poukázal na to, že dlhodobý pobyt v Európskej únii nemá nahrádzať status občana členského štátu Európskej únie, avšak pre účely podnikania bol takýto pobyt rovnocenný s povolením na pobyt v Slovenskej republike. V danej veci bolo potrebné posudzovať status príslušníka tretej krajiny, ktorému bol udelený pobyt v Slovenskej republike v porovnaní so statusom príslušníka tretej krajiny, ktorému bol udelený pobyt v Rakúsku. Dovolateľ sa domnieval, že nesprávnosť právneho posúdenia spočívala vo výklade ustanovení § 4 ods. 4 Vyhlášky č. 25/2004 Z. z. v spojení s ustanovením § 7 ods. 14 zákona o obchodnom registri v rozpore s ustanovením § 133 ods. 2 Obchodného zákonníka a taktiež v rozpore s čl. 15 ods. 3 Charty základných práv, t. j. posúdenie veci odvolacím súdom nebolo eurokonformné. Dovolateľ bol toho názoru, že právna úprava Vyhlášky, zákona o obchodnom registri a Obchodného zákonníka nebránila zápisu konateľa XXX do obchodného registra na základe rakúskeho dlhodobého pobytu, pričom slovenské súdy boli povinné aplikovať prednostne právo Európskej únie.

6. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj ako „C. m. p.“) na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia C. s. p., ak tento zákon neustanovuje inak. Uvedené ustanovenie vyjadruje vzťah subsidiarity C. s. p., k C. m. p., tak, že v prípade, ak C. m. p., ako

procesný kódex „lex specialis“ nemá osobitnú úpravu, aplikuje sa C. s. p., ako procesný predpis „lex generalis“.

7. Podľa § 2 ods. 2 C. m. p., na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na rozhodovanie o dovolaní podľa ustanovenia § 35 C. s. p., po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, zastúpený v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p. a contrario) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

9. Právna úprava dovolania v C. s. p., sa subsidiárne uplatňuje aj v mimosporových konaniach, keďže C. m. p., neobsahuje komplexnú úpravu dovolania, pretože má len 2 ustanovenia o dovolaní (§ 76 a § 77), ktoré predstavujú odchýlky od právnej úpravy obsiahnutej v C. s. p.

10. V C. s. p., je dovolanie upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov osobitné postavenie. Prípustnosť dovolania podľa ustanovení § 420 a § 421 C. s. p., podlieha viacerým obmedzeniam, ktoré rezultujú z toho, že dovolanie predstavuje zásah do princípu právnej istoty, ktorý je v článku 2 ods. 2 C. s. p., charakterizovaný ako stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Cieľom dovolania by preto mala byť len náprava najzávažnejších procesných pochybení, t. j. väd zmätočnosti uvedených v § 420 C. s. p., a riešenie otázok zásadného právneho významu vo väzbe na právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p.

11. Podľa § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia expressis verbis vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

12. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

13. Podľa § 432 ods. 1 a 2 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

14. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj ust. § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 C. s. p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací

súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26.09.2017, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 8.06.2017). Teda, pokiaľ dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal, tak povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany je 1/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, 2/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22.02.2018). C. s. p., v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa, a nie dovolací súd. Právna otázka takto v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 C. s. p.

15. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky - ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa názoru dovolateľa, nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom spočívalo vo výklade ustanovenia § 4 ods. 4 Vyhlášky č. 25/2004 Z. z., v spojení s ustanovením § 7 ods. 14 zákona č. 530/2003 Z. z., v rozpore s právnou úpravou Obchodného zákonníka v ustanovení § 133 ods. 2 ako i čl. 15 ods. 3 Charty základných práv. Mal za to, že právna úprava zákona o obchodnom registri, obchodného zákonníka a vyhlášky, ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, nebráni zápisu konateľa XXX do Obchodného registra na základe rakúskeho dlhodobého pobytu, teda že status príslušníka tretej krajiny s udeleným dlhodobým pobytom v Rakúsku bol ekvivalentom dlhodobého pobytu na území Slovenskej republiky pre účely zápisu do obchodného registra.

16. Najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., je prípustné. Právna otázka nastolená dovolateľom, doposiaľ v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte riešená nebola, pričom dovolací dôvod bol vymedzený v súlade s ustanovením § 432 ods. 2 C. s. p.

17. Podľa § 21 ods. 1 a 2 veta prvá Obchodného zákonníka, zahraničné osoby môžu podnikat' na území Slovenskej republiky za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako slovenské osoby, pokiaľ zo zákona nevyplýva niečo iné. Zahraničnou osobou sa na účely tohto zákona rozumie fyzická osoba s bydliskom a právnická osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky.

18. Podľa § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 530/2003 Z. z., o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov, registrový súd pred zápisom údajov do obchodného registra, zápisom zmeny zapísaných údajov a výmazom zapísaných údajov (ďalej len „zápis“) z predložených listín preverí, či sú spolu s návrhom na zápis predložené všetky prílohy ustanovené osobitným predpisom.

19. Podľa § 7 ods. 14 citovaného právneho predpisu, pred zápisom zahraničnej fyzickej osoby ako osoby oprávnenej konať v mene podnikateľa registrový súd preverí, či táto fyzická osoba má povolenie na pobyt v Slovenskej republike. Povolenie sa nevyžaduje, ak ide o občana členského štátu Európskej únie alebo občana členského štátu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.

20. Podľa § 4 ods. 4 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti č. 25/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť, ak sa navrhuje zapísať zahraničnú fyzickú osobu ako osobu oprávnenú konať v mene podnikateľa, k návrhu na zápis údajov do obchodného

registra alebo k návrhu na zápis zmeny zapísaných údajov sa priloží doklad o povolení na pobyt tejto osoby v Slovenskej republike; to neplatí, ak ide o občana členského štátu Európskej únie alebo občana členského štátu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.

21. Podľa § 2 ods. 6 zákona č. 404/2011 Z. z., o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, štátnym príslušníkom tretej krajiny, u ktorého sa vízum nevyžaduje, je štátny príslušník tretej krajiny, ktorý nepodlieha vízovej povinnosti podľa osobitného predpisu, ktorý sa na území Slovenskej republiky oprávnené zdržiava na základe platného dokladu o pobyte vydaného podľa tohto zákona alebo na základe povolenia na pobyt, alebo ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva.

22. Podľa § 20 ods. 1 citovaného právneho predpisu, prechodný pobyt oprávňuje štátneho príslušníka tretej krajiny zdržiavať sa, vycestovať a opätovne vstupovať na územie Slovenskej republiky v čase, na aký mu bol policajným útvarom udelený.

23. Podľa § 21 ods. 1 písm. a/ citovaného právneho predpisu, prechodný pobyt môže policajný útvar udeliť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny na účel podnikania.

24. Podľa § 21 ods. 1 písm. i/ citovaného právneho predpisu, prechodný pobyt môže policajný útvar udeliť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte.

25. Podľa § 22 ods. 1 a 2 citovaného právneho predpisu, prechodný pobyt na účel podnikania udelí policajný útvar, ak nie sú dôvody na zamietnutie žiadosti podľa § 33 ods. 6, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý a/ podniká alebo bude podnikáť na území Slovenskej republiky ako fyzická osoba, alebo b/ koná alebo bude konať v mene obchodnej spoločnosti alebo družstva a nie je v pracovnoprávnom vzťahu. Policajný útvar udelí prechodný pobyt na účel podnikania na predpokladaný čas podnikania, najviac však na tri roky.

26. Podľa § 30 ods. 1 písm. h/ citovaného právneho predpisu, prechodný pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte, udelí policajný útvar, ak nie sú dôvody na zamietnutie žiadosti podľa § 33 ods. 6 a podniká na území Slovenskej republiky.

27. Podľa čl. 15 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie, štátni príslušníci tretích krajín, ktorí majú povolenie pracovať na území členských štátov, majú právo na rovnaké pracovné podmienky ako občania Únie.

28. Podľa čl. 16 Charty základných práv Európskej únie, sloboda podnikania sa uznáva v súlade s právom Únie, vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou.

29. Z obsahu vyššie uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že štátny príslušník tretej krajiny je oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky na základe udeleného povolenia na pobyt príslušným policajným útvarom, ktoré môže slúžiť aj pre účely podnikania. Povolenie na pobyt sa udeľuje aj štátnemu príslušníkovi tretej krajiny s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte EÚ. Preto povolenie na pobyt na území Slovenskej republiky udelené príslušníkovi tretej krajiny nie je ekvivalentom jemu udeleného dlhodobého pobytu v inom členskom štáte Európskej únie. Slovenská právna úprava, konkrétne zákon č. 404/2011 Z. z., o pobyte cudzincov, jednoznačne stanovuje pre osobu s povoleným dlhodobým pobytom na území iného členského štátu EÚ pre jej zápis do obchodného registra na území Slovenskej republiky povolenie na pobyt vydané príslušným policajným útvarom. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na dôvodovú správu k zákonu č. 404/2011 Z. z., o pobyte cudzincov, z obsahu ktorej vyplýva, že slovenský zákonodarný orgán pri tvorbe právneho predpisu prihliadol na obsah smernice Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení

štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom a do uvedeného právneho predpisu ju transponoval.

30. Dovolací súd dopĺňa, že smernica je „záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a prostriedkov sa ponecháva na vnútroštátne orgány“ (čl. 249 pododsek 3 ZES). Smernica je teda adresovaná členským štátom (a nie všetkým fyzickým a právnickým osobám ako nariadenie), ktoré majú povinnosť ju transponovať (prebrať) v predpísanej lehote do svojho vnútroštátneho právneho poriadku. Členské štáty pri transpozícii smernice majú ponechanú istú mieru voľnosti vo výbere prostriedkov k dosiahnutiu očakávaného cieľa, ktorý smernica stanovuje a rámcovo formuluje.

31. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd poukazuje na ciele smernice Rady 2003/109/ES, ktorým je v zmysle bodu 18 aj vytváranie podmienok, s ohľadom na ktoré štátni príslušníci tretej krajiny, ktorí majú dlhodobý pobyt získajú právo na pobyt v inom členskom štáte, by malo prispieť k efektívnej realizácii vnútorného trhu ako oblasti, v ktorej je zaručený voľný pohyb osôb. Takisto by mohlo vytvárať hlavný faktor mobility, predovšetkým na trhu zamestnanosti únie. Z bodu 19 vyplýva, že by sa malo upraviť, že právo na pobyt v inom členskom štáte sa môže vykonávať s cieľom práce osôb ako zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činných osôb, štúdia alebo dokonca sa usadenia bez vykonávania akejkoľvek formy hospodárskej činnosti. Samotná smernica v kapitole III. upravuje postavenie štátnych príslušníkov tretích krajín s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte EÚ spôsobom, že podľa čl. 14 odsek 1 a 2 Smernice Rady 2003/109/ES, osoba s dlhodobým pobytom získa právo na pobyt na území iného členského štátu, ako je ten, ktorý mu priznal postavenie osoby s dlhodobým pobytom na obdobie presahujúce tri mesiace za predpokladu, že sú splnené podmienky ustanovené v tejto kapitole. Osoba s dlhodobým pobytom sa môže zdržiavať v druhom členskom štáte aj z dôvodu vykonávania hospodárskej činnosti vo forme zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti. Podľa čl. 15 ods. 1 Smernice, osoba s dlhodobým pobytom je povinná čo najskôr a najneskôr do troch mesiacov po vstupe na územie druhého členského štátu požiadať príslušné orgány tohto členského štátu o povolenie na pobyt.

32. Smernica teda poskytuje štátnym príslušníkom tretích krajín s dlhodobým pobytom v jednom členskom štáte získať právo na pobyt na území iného členského štátu. Preto ak Slovenská republika transponovala smernicu do svojho vnútroštátneho poriadku spôsobom, že sa vyžaduje udelenie povolenia na pobyt štátnym príslušníkom tretích krajín s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte EÚ, nemožno, vzhľadom na vyššie uvedené, hovoriť o rozpore s právom EÚ. Zároveň nie je možné hovoriť ani o rozpore s Chartou základných práv Európskej únie, konkrétne s článkom 15 ods. 3, tak ako to dovolateľ uvádzal, nakoľko uvedené ustanovenie sa týka zamestnávania príslušníkov tretích krajín a žiadnym spôsobom sa nedotýka otázky riešenej dovolateľom. Práve čl. 16 Charty základných práv Európskej únie upravuje podnikanie a to spôsobom, že sloboda podnikania sa uznáva v súlade s právom Únie, vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou. Z uvedeného ustanovenia však žiadnym spôsobom nevyplýva akýkoľvek rozpor, či nesprávny výklad uvedeného ustanovenia so spôsobom výkladu súdov nižších inštancií v dovolateľom riešenej právnej otázke. Práve Smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom, na ktorú dovolací súd v danom prípade poukazuje a ktorá bola Slovenskou republikou transponovaná, sa týka dovolateľom nastolenej právnej otázky.

33. K vyššie uvedeným skutočnostiam dovolací súd dopĺňa, že aj z obsahu dôvodovej správy k ustanoveniu § 30 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov (ktorý znie: Prechodný pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým

pobytom v inom členskom štáte, udelí policajný útvar, ak nie sú dôvody na zamietnutie žiadosti podľa § 33 ods. 6 a podniká na území Slovenskej republiky.) vyplýva, že „v súlade so smernicou 2003/109/ES sa umožňuje získať prechodný pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý už má dlhodobý pobyt v inom členskom štáte Európskej únie a je zamestnaný, podniká, študuje alebo vykonáva osobitnú činnosť na území Slovenskej republiky alebo je rodinným príslušníkom takéhoto štátneho príslušníka tretej krajiny. Vzhľadom na osobitosť jeho postavenia vyplývajúca zo smernice 2003/109/ES sa javí ako najvhodnejšie riešenie úprava podmienok jeho pobytu samostatným ustanovením.“

34. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že povolenie na pobyt vydané správnym orgánom iného členského štátu a oprávňujúce k pobytu na území tohto členského štátu za účelom práce nie je možné stotožňovať s povolením na pobyt v Slovenskej republike, ktoré vydávajú policajné orgány SR za podmienok stanovených zákonom č. 404/2011 Z. z., o pobyte cudzincov. Osobe, ktorá má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte, zákon o pobyte cudzincov len zjednodušuje proces udelenia prechodného pobytu tým, že nemusí prikladať k žiadosti o prechodný pobyt doklad potvrdzujúci bezúhonnosť, rovnako ako nemusí ani predkladať potvrdenie, že netrpí chorobou ohrozujúcou verejné zdravie, neznamená to však v zmysle slovenskej právnej úpravy, že by táto osoba mala povolený pobyt na území SR, teda že by spĺňala podmienky v zmysle § 7 ods. 14 zákona č. 530/2003 Z. z.

35. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že konajúce súdy správne vec právne posúdili. Nakoľko dovolanie smeruje proti vecne správne uzneseniu odvolacieho súdu, dovolací súd dovolanie navrhovateľa podľa ustanovenia § 448 C. s. p. ako nedôvodné zamietol.

73.

ROZHODNUTIE

Pohľadávkou proti podstate je aj pohľadávka Sociálnej poisťovne na poistnom za poistné obdobie pred vyhlásením konkurzu, ak jej splatnosť nastala až po vyhlásení konkurzu (splatnosť nastáva v zásade v deň určený na výplatu príjmu).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 10. decembra 2020, sp. zn. 1Obdo/41/2019)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 2Cbi/13/2017-118 z 10. apríla 2018 určil, že pohľadávka žalobcu XXX so sídlom v XXX, IČO: XXX, XXX, prihlásená ako pohľadávka proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. k/ ZoKR vo výške 4.748,12 € v konkurznom konaní sp. zn. 1K/48/2016 sa na základe právneho dôvodu a výšky považuje za zistenú. Súčasne rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie poukázal na ustanovenia § 231 ods. 1 písm. a/, 231 ods. 1 písm. f/, 143 ods. 2, 152, 169 zákona č. 431/2002 Z.z. a § 87 ods. 2 písm. k/, 87 ods. 1, 2, 7, 8 zák. č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej aj „ZoKR“). Vychádzajúc z obsahu spisu považoval zásielku, obsahujúcu originál podanej žaloby, za elektronicky doručení súdu včas v súlade s ustanovením § 87 ods. 8 ZoKR.

3. Konštatoval, že zákonné ustanovenie § 87 ZoKR vymedzuje podmienky, ktoré musia byť obligatórne splnené, aby bolo možné pohľadávku považovať za pohľadávku proti podstate. Pre posúdenie právnej otázky, či pohľadávka vznikla pred vyhlásením konkurzu je potrebné zistiť, kedy uplatnené poistné vzniklo. Jedným z rozhodujúcich kritérií pre zaradenie pohľadávky medzi pohľadávky proti podstate je čas jej vzniku a to bez ohľadu na jej splatnosť. Okamih vzniku pohľadávky a termín jej splatnosti nie je možné stotožňovať a tieto časové momenty je potrebné navzájom odlišovať a nezamieňať. Poukázal na to, že ZoKR pritom rozlišuje dve skupiny pohľadávok. Jednou sú pohľadávky, ktoré vznikli do vyhlásenia konkurzu a uplatňujú sa prihláškou podľa ustanovenia § 28 ZoKR a druhou sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu v súvislosti so správou a speňažovaním majetku a ďalšie v zákone uvedené pohľadávky, medzi nimi napríklad aj dane, poplatky, clá, poistné na zdravotné a sociálne poistenie, ktoré sa uplatňujú u správcu v zmysle ustanovenia § 87 ZoKR. Pre ich rozlišovanie je rozhodujúci deň vyhlásenia konkurzu.

4. V prípade uplatneného nároku teda musel súd zohľadniť osobitosť prihlásenej pohľadávky a jej charakter, vyplývajúci zo zákona o sociálnom poistení (lex specialis aj vo vzťahu k ZoKR), najmä fakt, že vzťah XXX - zamestnávateľ nie je záväzkovým vzťahom dlžníka a veriteľa, ale ide o verejnoprávny vzťah, založený na zákonnom oprávnení XXX na poistné a zákonnej povinnosti zamestnávateľa poistné zaplatiť a odvieť, čomu zodpovedá aj dôvodná argumentácia žalobcu, že zamestnávateľ sa nemôže stať dlžníkom skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odvieť poistné, teda skôr než na základe mesačných výkazov o vyplatených mzdách a výkazoch poistného sa nestane zrejým, za ktorého zamestnanca a v akej výške je zamestnávateľ povinný platiť a odvieť jednotlivé druhy poistného. Ako vyplýva z predložených listín úpadca bol ku dňu vyhlásenia konkurzu 10. januára 2017 a aj po tomto dátume vedený v XXX naďalej ako zamestnávateľ s povinnosťou predložiť mesačný výkaz poistného na sociálne poistenie v zákonnej lehote a v lehote splatnosti predmetnú sumu aj uhradiť. Mesačný výkaz dlžného poistného

a príspevkov bol úpadcom ako zamestnávateľom predložený až po vyhlásení konkurzu dňa 18. januára 2017, pričom ako to žalobca preukázal zoznamom zamestnancov úpadcu aj v tom čase svojich zamestnancov úpadca aktívne zamestnával, prideloval im prácu, vyplatil mzdy, teda prevádzkoval podnik, preto je zrejmé, že ide o pohľadávku súvisiacu s prevádzkovaním podniku v konkurze a teda o pohľadávku proti podstate, pričom deň 16. januára 2017 sa považuje za moment vzniku pohľadávky XXX za záujmové obdobie 12/2016. Preto žalobca v zmysle osobitného právneho predpisu zákona o sociálnom poistení až po predložení mesačného výkazu mohol predpísať poistné na konkrétnu sumu u dlžníka a túto si aj uplatniť. Argumentáciu žalovaného, že prípadné nepredloženie by malo za následok to, že by pohľadávka na poistnom voči zamestnávateľovi ad absurdum nikdy nevznikla, považoval za nedôvodnú, nakoľko podľa § 144 ods. 2 ZoSP, ak zamestnávateľ na výzvu XXX nepredloží podklady (ale až po lehote splatnosti, ktorú si určuje individuálne zamestnávateľ podľa § 143 ods. 2 ZoSP) potrebné na zistenie správnej sumy poistného, XXX môže predpísať poistné na základe dokladov zamestnávateľa za predchádzajúce obdobie alebo na základe dokladov iného zamestnávateľa s činnosťou obdobného charakteru, a teda takáto skutočnosť by mala vplyv iba na možnú spornosť výšky nároku a nie, aj na jej základ. Po vyhodnotení dokazovania preto súd v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami dospel súd k záveru, že uplatnený nárok žalobcu je nárokom proti podstate, podľa § 89 ZoKR a preto rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

5. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 7CoKR/7/2018-176 z 18. decembra 2018, rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“) a žalobcovi priznal voči žalovanému plnú náhradu trov odvolacieho konania.

6. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že si žalobca v konkurznom konaní úpadcu uplatnil priznanie pohľadávky proti podstate podľa ust. § 87 ods. 2 písm. k) ZoKR vo výške 4.748,12 eur, predstavujúcu nezaplatené splatné poistné za 12/2016, splatné dňa 16. januára 2017, na základe mesačného výkazu poistného a príspevkov predloženého dňa 18. januára 2017, a následne opravného mesačného výkazu poistného a príspevkov predloženého dňa 09. februára 2017 po vyhlásení konkurzu, ktorej dôvodnosť žalovaný ako správca neuznal, nakoľko pohľadávka za obdobie 12/2016 sa týka poistného a príspevkov na sociálne poistenie za obdobie mesiaca december 2016, konkurz bol vyhlásený až dňa 10. januára 2017, teda pohľadávka žalobcu preukázateľne vznikla v období pred vyhlásením konkurzu, a teda správcom bola posúdená ako pohľadávka, ktorá sa do konkurzu prihlasuje prihláškou pohľadávky podľa § 28 ZoKR.

7. V súvislosti s námietkou žalovaného, že sociálne poistenie vzniká a zaniká podľa § 20 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení vznikom a zánikom pracovného pomeru, z čoho odvodil aj vznik a zánik povinnosti platiť sociálne poistenie a následne aj vznik pohľadávky na poistnom, odvolací súd poukázal na to, že žalovaný zrejme nerozlišuje medzi vznikom a zánikom povinného sociálneho poistenia podľa § 20 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. ako právneho vzťahu medzi poisteným - fyzickou osobou - v danom prípade zamestnancom a poisťovňou a právnym vzťahom medzi platiteľom poistného a poisťovňou, pričom platiteľom poistného je jednak zamestnávateľ zamestnanca ako aj samotný zamestnanec (okrem poistného na úrazové poistenie). Podľa § 141 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. za zamestnanca však odvádza poistné zamestnávateľ, ktorý aj vykonáva zo mzdy zamestnanca zákonom predpísané zrážky na jednotlivé zákonom stanovené druhy poistenia, ak je ich zamestnanec povinný platiť.

8. Odvolací súd zdôraznil, že povinnosť zamestnávateľa platiť poistné a stanoviť

jeho výšku (ako zamestnávateľ zamestnanca - poisteného i ako zamestnávateľ pri úrazovom poistení) a odvieť poistné za zamestnanca je povinnosťou, ktorá sa viaže nielen na existenciu vzniku a zániku samotného pracovného pomeru, ale aj na okolnosti podmieňujúce vznik nároku na mzdu, jej výšku a osobný status zamestnanca ako platiteľa poistného (napr. či sa nejedná o starobného dôchodcu, na ktorého sa zákonné poistenie pre prípad invalidity nevzťahuje, alebo osobu v stave práceneschopnosti).

9. Poistné je zamestnávateľ povinný odvieť v sumách uvedených vo výkaze poistného, ktorý je súhrnom všetkých odvodov poistného zaťažujúcich mzdy všetkých zamestnancov (jednotlivo i v súhrne) za príslušné mesačné obdobie v lehotách stanovených zákonom. Poistné, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ, je splatné v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca. Podľa § 142 ods. 1 zákona poistné sa platí na účet XXX v XXX za kalendárny mesiac pozadu, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Zamestnávateľ sa teda nemôže stať dlžníkom poisťovne skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odvieť poistné, teda skôr, než sa na základe mesačných výkazov o vyplatených mzdách a výkazov poistného nestane zrejým, za ktorého zamestnanca a v akej výške je zamestnávateľ povinný platiť a odvieť jednotlivé druhy poistného.

11. Vyslovil názor, že vznik a zánik pohľadávky poisťovne voči zamestnávateľovi je možné posudzovať len na základe ustanovení zák. č. 461/2003 Z.z., t. j. na základe tých ustanovení zákona, ktoré zamestnávateľovi ukládajú povinnosť platiť (zaplatiť) a odvieť poistné v zákonom stanovenom čase a výške.

12. Záverom odvolací súd uviedol, že predmetnom sporu bola uplatnená pohľadávka žalobcu za mesiac december 2016, ktorá vznikla titulom neuhradeného poistného na sociálne poistenie podľa príslušného mesačného výkazu poistného, ktorý bol poisťovní úpadcom, ako zamestnávateľom, predložený dňa 18. januára 2017 a následne oprávneného mesačného výkazu poistného a príspevkov predložený dňa 9. februára 2017, a to za obdobie mesiaca december 2016. Žalobca sa teda nepochybné o výške poistného na sociálne poistenie dozvedel až na základe predloženého mesačného výkazu zamestnávateľa, nakoľko zamestnávateľ si určil lehotu splatnosti poistného k 16. januáru 2017. Až po predložení mesačného výkazu poistného mohol žalobca predpísať poistné na konkrétnu sumu u dlžníka a túto si aj uplatniť, nakoľko až na základe predloženého mesačného výkazu má žalobca právo od platiteľa poistného žiadať konkrétne plnenie. V prejednávanej veci bol vyhlásený konkurz dňa 10. januára 2017, pričom mesačný výkaz dlžného poistného a príspevkov bol úpadcom ako zamestnávateľom predložený poisťovní až po vyhlásení konkurzu 18. januára 2017, a preto záverom konštatoval, že v danom prípade sa jedná o pohľadávku proti podstate. Odvolací súd sa taktiež stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie, že predmetná pohľadávka súvisí s prevádzkovaním podniku počas konkurzu.

13. Z uvedených dôvodov, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 C. s. p.), vrátane výroku o trovách konania, aj keď mal pochybnosti o správnosti tohto rozhodnutia súdu prvej inštancie, pretože jeho úlohou bolo rozhodnúť len o nároku na náhradu trov konania (§ 262 ods. 1 C. s. p.) a nezaoberať sa ich výškou, pretože to je predmetom konania podľa § 262 ods. 2 C. s. p. Poukázal na to, že žalobca odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie nepodal, a preto pri rešpektovaní zákazu zmeny k horšiemu v neprospech žalovaného ako odvolateľa (zákaz reformatio in peius), odvolací súd potvrdil aj tento výrok napadnutého rozsudku.

14. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému v plnom rozsahu 100%.

15. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, prípustnosť ktorého odôvodnil ustanovením § 420 písm. f/ C. s. p. ako aj ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. uvádzajúc, že neidentifikoval žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu, ktorým by bola predmetná otázka vyriešená. V dovolaní uviedol, že si žalobca podaním zo dňa 23. marca 2017 uplatnil ako pohľadávku proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 písm. k/ ZoKR nezaplatené poistné za obdobie mesiaca december 2016 v celkovej výške 4.748,12 €. Keďže účinky vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu nastali v súlade s ustanovením § 23 ods. 1 v spojení s § 199 ods. 9 ZoKR dňom 11. januárom 2017 žalovaný, ako správca úpadcu, podaním zo dňa 26. apríla 2017 oznámil žalobcovi neuznanie ním uplatneného nároku ako pohľadávky proti podstate s odôvodnením, že nárok vznikol žalobcovi preukázateľne v období pred vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu. Medzi účastníkmi predmetného súdneho konania zostal sporný výlučne okamih vzniku nároku (pohľadávky) žalobcu, ktorý bol v danom prípade rozhodný pri posudzovaní nároku žalobcu ako pohľadávky proti podstate podľa kritéria času ako jedného z kritérií pre zaradenie pohľadávky proti podstate. Úlohou súdov oboch inštancií bolo zodpovedať najmä právne otázky, ktorým okamihom vzniká pohľadávka XXX titulom poistného odvádzaného zamestnávateľom za zamestnanca za príslušný kalendárny mesiac, ktorým okamihom vzniká táto pohľadávka z pohľadu (pre účely) insolvenčného konania podľa zák. č. 7/2005 Z.z. (najmä konkurzné a reštrukturalizačné konanie) a či pohľadávka žalobcu titulom poistného odvádzaného zamestnávateľom (úpadcom) za zamestnanca za príslušný kalendárny mesiac (december 2016) vzniká pred vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu teda pred 11. januárom 2017. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.) uviedol, že na daný prípad nemožno aplikovať rozsudok NS SR sp. zn. 1Sžso/37/2014 zo dňa 27. októbra 2015, nakoľko boli uplatnené nároky za obdobie mesiacov január až marec 2013, pričom konkurzné konanie bolo vyhlásené už dňom 29.01.2013, obdobne nie je aplikovateľný na prejednávanú vec ani rozsudok NS SR sp. zn. 3Obdo/9/2017 z 27. septembra 2017, v ktorom súd posudzoval tiež pohľadávky, ktoré preukázateľne vznikli po vyhlásení konkurzu a za neaplikovateľný označil aj rozsudok NS SR sp. zn. 4Sž/5/2011 zo dňa 28. júna 2012, predmetom ktorého bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia XXX, bez posudzovania charakteru pohľadávky v zmysle ZoKR, či spôsobu jej prihlasovania v konkurznom konaní. V súvislosti s uvedenými rozhodnutiami NS SR zdôraznil, že v čase ich rozhodovania absentovala explicitná právna úprava vzniku pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu v zmysle ustanovenia § 120 ods. 2 in fine ZoKR. Súdom obidvoch inštancií vytyka, že sa s jeho námietkami a s aplikáciou ustanovenia § 120 ods. 2 ZoKR nevyporiadali. Odvolaciemu súdu ako aj súdu prvej inštancie vytykal nesprávne posúdenie okamihu vzniku nároku žalobcu, ktorý mal podľa záveru súdov vzniknúť až po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu a tak napĺňať charakter pohľadávky proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ZoKR. Vyslovil názor, že s ohľadom na absenciu úpravy vzniku nároku žalobcu v zákone č. 461/2003 Z.z. (ďalej aj „ZoSP“) mali sudy obidvoch inštancií pri posudzovaní nároku žalobcu, najmä okamihu jeho vzniku, vrátane postavenia v konkurznom konaní, aplikovať ako správnu normu zákon č. 7/2005 Z.z. V súvislosti s tým poukázal na § 120 ods. 2 in fine ZoKR, ako aj dôvodovú správu k zákonu č. 377/2016 Z.z., ktorým sa novelizovalo ustanovenie § 120 ods. 2 ZoKR. Za nesprávne označil závery súdov obidvoch inštancií založené na nesprávnej právnej domnienke, že zamestnávateľ sa nemôže stať dlžníkom skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odviesť poistné, teda skôr, než na základe mesačných výkazov o vyplatených mzdách a výkazoch poistného sa nestane zrejým, za ktorého zamestnanca a v akej výške je zamestnávateľ povinný platiť a odviesť jednotlivé druhy poistného. Dovolateľ vyslovil názor, že primárnym predpokladom pre zrazenie a odvod poistného zamestnávateľom zamestnanca t. j. pre vznik pohľadávky XXX titulom poistného odvádzaného zamestnávateľom za zamestnanca, je len vykonanie pracovnej činnosti zamestnancom pre zamestnávateľa a uplynutie času – skončenie záujmového obdobia,

pričom z pohľadu sociálneho poistenia sa jedná o kalendárny mesiac (§ 142 ods. 1 ZoSP). Žalovaný konštatoval, že predložením výkazov o vyplatených mzdách a výkazoch poistného zamestnávateľ výlučne len deklaruje mzdový nárok zamestnanca a výšku poistného, ktorú z tohto mzdového nároku zrazil a odviezol za zamestnanca v súlade s povinným sociálnym poistením. Zdôraznil, že XXX môže, za splnenia zákonných podmienok, predpísať poistné na základe dokladov zamestnávateľa za predchádzajúce obdobie alebo na základe podkladov iného zamestnávateľa za predchádzajúce obdobie alebo na základe podkladov iného zamestnávateľa s činnosťou obdobného charakteru (§ 144 ods. 2 ZoSP), čo potvrdzuje skutočnosť, že XXX zo svojej evidencie existujúceho povinného sociálneho poistenia len sama deklaruje vznik svojej pohľadávky, keď vychádza z predpokladu vykonania pracovnej činnosti a uplynutia času bez toho, aby bol mesačný výkaz zamestnávateľom predložený. Absencia vedomosti XXX o pohľadávke nemá žiaden vplyv na jej vznik, uplynutím záujmového obdobia (príslušného kalendárneho mesiaca) sa bez ďalšieho stáva objektívne určiteľným v akom rozsahu bola pracovná činnosť zamestnancov zamestnávateľa vykonaná, aká výška mzdy im za vykonanú prácu prináleží a akú sumu je z tejto mzdy povinný zamestnávateľ zraziť a odviesť do XXX, a to bez ohľadu na to, či a kedy sa o tom XXX dozvie. Uzavrel, že z uvedeného vyplýva, že zamestnávateľ je tak oprávnený zraziť a odviesť (plniť) poistné ako pohľadávku XXX a súčasne aj predložiť mesačný výkaz o vyplatených mzdách a výkazoch poistného už aj prvý deň po uplynutí záujmového obdobia (kalendárneho mesiaca), keď vie presne identifikovať, aký nárok na poistné XXX vznikol. Na podporu správnosti svojich tvrdení poukázal na rozsudok Okresného súdu Nitra zo dňa 16. februára 2012 sp. zn. 27Cbi/20/2010, Krajského súdu v Trnave z 30. septembra 2014 sp. zn. 21CoKR/14/2013. Poukázal na to, že ZoKR nevytvára osobitné postavenie záväzkov vzniknutých z verejnoprávneho vzťahu a záväzkov zo súkromnoprávneho vzťahu, z dôvodu ktorého označil záver súdu prvej inštancie, že ZoSP je vo vzťahu k ZoKR lex specialis za nesprávny. Zdôraznil, že v ustanovení § 87 ZoKR sú jasne stanovené kritériá pre určenie pohľadávky proti podstate a len tie pohľadávky (vrátane pohľadávok subjektov verejného práva, teda aj XXX), ktoré splnia všetky zákonom stanovené kritériá, a to kritérium časové a kritérium vecné, možno považovať za pohľadávky proti podstate. Záverom dovolateľ uviedol, že ako o pohľadávke proti podstate by bolo možné hovoriť výlučne len o čistej mzde zamestnancov úpadcu za kalendárny mesiac január 2017, v žiadnom prípade nie však o čistej mzde zamestnancov úpadcu za kalendárny mesiac december 2016. Potom by odporovalo ustanoveniu § 6 ZoKR, aby druhá časť hrubej mzdy zamestnancov úpadcu v podobe dane zo závislej činnosti a poistného na rozdiel od čistej mzdy zamestnancov úpadcu mala charakter pohľadávok proti podstate tak, ako im bol priznaný súdom oboch inštancií v prejednávanej veci. Dovolateľ označil rozsudok, napadnutý dovolaním, aj za postihnutý vadou podľa § 420 písm. f/ C. s. p., ktorú identifikoval v dvoch nastolených právnych otázkach, aplikácie § 120 ods. 2 ZoKR na zistený skutkový stav a rozdielny právny osud hrubej mzdy (čistá mzda nie je pohľadávkou proti podstate a odvody sú pohľadávkou proti podstate) zamestnanca úpadcu za mesiac december 2016 (§ 87 ZoKR), vyriešenie ktorých bolo nevyhnutné pre účely náležitého právneho posúdenia veci, a s ktorými sa súdy v odôvodnení rozhodnutia nevyporiadali.

16. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť. Uviedol, že rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Sžso/5/2011 z 28. júna 2012 a sp. zn. 1Sžso/37/2014 z 27. októbra 2015 sú dostatočným zjednocovacím právnym výkladom pre ďalšie rozhodnutie v súdnej praxi a dokonca aj na obdobie poistného na sociálne poistenie za mesiace pred mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz ako je tomu v tejto právnej veci. Poukázal aj na ďalšie rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1CoKR/20/2018 zo dňa 25. septembra 2015, v ktorom tiež krajský súd uznal mesiace 7/2016, 8/2016, 9/2016, 10/2016 za pohľadávku proti podstate v konkurze úpadcu sp. zn. 8K/31/2016, pričom bol konkurz

vyhlásený 9. augusta 2016. Odvolací súd v tomto rozhodnutí konštatoval, že medzi zamestnancom a úpadcom ako zamestnávateľom vznikol samostatný právny vzťah založený pracovnou zmluvou a z tohto osobitného pracovnoprávneho vzťahu vznikajú nároky na mzdu a iné nároky, medzi XXX a zamestnávateľom je verejnoprávny vzťah, z ktorého vyplynula požiadavka titulom neuhradenia bežného poistného do vyhlásenia konkurzu a po vyhlásení konkurzu. Žalobca poukázal na to, že odvolací súd v uvedenom rozhodnutí vyhodnotil, že poistné za júl 2016 splatné 31. augusta 2016 a za august 2016 splatné dňa 30. septembra 2016 je nárokom, ktorý vznikol po vyhlásení konkurzu (konkurz bol vyhlásený 9. augusta 2016). Záverom žalobca opätovne zdôraznil, že zamestnanec nemôže odvieť zrazené poistné z hrubej mzdy či vymeriavacieho základu, dokiaľ nie je splatná jeho čistá mzda, až týmto okamihom sa považuje zrážka zo mzdy zamestnanca za zrazenú, preto splatnosť tejto pohľadávky nie je možné posunúť podľa § 46 ods. 1 ZoKR. V súvislosti s ustanovením § 120 ods. 2 in fine žalobca uviedol, že je ustanovením pre reštrukturalizačné konanie a poukázal na temporálne ustanovenie v závere zák. č. 7/2005 Z.z. Zdôraznil, že uvedené ustanovenie je účinné až od 1. marca 2017, konkurz bol vyhlásený 10. januára 2017 a podľa § 206 ods. 1 ZoKR konania začaté pred účinnosťou tohto zákona sa dokončia podľa predpisov účinných do dňa účinnosti tohto zákona. Uzavrel, že vzhľadom na uvedené toto ustanovenie nie je možné aplikovať na toto konkurzné konanie.

17. Žalovaný v ďalšom vyjadrení zo dňa 20. mája 2019 konštatoval, že rozhodnutie na ktoré poukazoval žalobca (rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Obdo/9/2017, sp. zn. 1Sžso/37/2014 a sp. zn. 4Sžso/5/2011 ako aj nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 19/2016 zo dňa 15. júna 2016) nie sú aplikovateľné na prejednávajú právnu vec. Ďalej poukázal na protichodnosť záverov všeobecných súdov v rámci riešenia nastolených právnych otázok. V súvislosti s opatrením MF SR, ktoré stanovuje podrobnosti o postupoch účtovania a účtovnej osnove pre Sociálnu poisťovňu poukázal na to, že ide o právnu normu nižšej právnej sily a tiež na pravidlá určené zák. č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, podľa ktorých zamestnávateľ (úpadca) účtuje o pohľadávke XXX ako o svojom záväzku vo svojom účtovníctve vždy v mesiaci, s ktorým tento záväzok reálne, časovo a vecne súvisí, teda v prípade hrubej mzdy, pozostávajúcej z čistej mzdy a odvodov na daň a do poisťovni za činnosti vykonávané zamestnancami, účtuje vždy v mesiaci, v ktorom bola činnosť (práca) zamestnancami aj reálne vykonávaná, teda v danom prípade o hrubej mzde z činnosti zamestnancov vykonanej v mesiaci 12/2016, účtuje zamestnávateľ v mesiaci 12/2016, nie v inom a teda ani v mesiaci nasledujúcom.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpenou v súlade s ust. § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p. a contrario) najskôr skúmal, či je dovolanie prípustné.

19. Písomným podaním zo dňa 27. júna 2019 v spojení s podaním zo dňa 10. marca 2020 navrhol žalobca, aby na jeho miesto vstúpila spoločnosť XXX a.s., so sídlom XXX tvrdiac, že na túto spoločnosť bola postúpená pohľadávka voči spoločnosti XXX, s.r.o. XXX, ktorá je predmetom tohto incidenčného konania. Súčasťou tohto podania bol súhlas spoločnosti XXX a.s., aby do konania vstúpila na miesto pôvodného žalobcu. Postúpenie pohľadávky žalobca preukazoval fotokópiou ním a XXX a.s. uzatvorenou zmluvou o postúpení pohľadávok č. BA-292288/2019, uzatvorenou dňa 26. apríla 2019, dodatkom č. 1 z 30. júna 2019 a výpisom z prílohy č. 1 k dodatku č. 1 k zmluve o postúpení pohľadávok č. BA-292288/2019.

20. Podľa § 80 ods. 1 C. s. p., ak po začatí konania nastala právna skutočnosť,

s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.

21. Podľa § 80 ods. 2 C. s. p. súd vyhovie návrhu podľa odseku 1 ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované.

22. Vychádzajúc z ustanovenia § 80 ods. 1 a 2 C. s. p. predpokladom pre vyhovie návrhu podľa odseku 1 je preukázanie, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti. Dovolací súd sa oboznámil s obsahom žalobcom predloženej zmluvy a jej dodatkom č. 1 a prílohou č. 1 a dospel k záveru, že žalobca nimi prevod predmetnej pohľadávky na spoločnosť XXX bezpečným spôsobom nepreukázal. Z článku I. odsek 1 zmluvy ako aj článku I. odsek 1 dodatku č. 1 k zmluve vyplýva, že zoznam pohľadávok, na ktoré sa táto zmluva vzťahuje je uvedený v prílohe č. 1 tejto zmluvy. Po oboznámení sa s obsahom predložených dokladov dovolací súd dospel k záveru, že niektoré z nich sú nečitateľné, údaje sa týkajú iných, napríklad exekučných konaní vedených proti spoločnosti XXX s.r.o. alebo sa nezhodujú s v tabuľke uvedenou výškou pohľadávky proti podstate, prípadne neobsahujú taký spôsob konkretizácie, aby bolo možné dospieť k bezpečnému záveru, že predmetná pohľadávka bola v priebehu konania postúpená na spoločnosť XXX a.s. So zreteľom na uvedené dovolací súd návrh žalobcu, aby na jeho miesto do konania vstúpila táto spoločnosť, zamietol.

23. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z ustanovení § 419 a nasl. C. s. p., upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovení § 420 alebo § 421 C. s. p. a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 C. s. p. Pritom podľa § 440 C. s. p. je dovolací súd dovolacími dôvodmi viazaný.

24. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania predovšetkým z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. je teda nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Pod pojmom nesprávny procesný postup súdu je potrebné rozumieť taký postup súdu v konaní, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojím nesprávnym procesným postup znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) patrí napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo byť

predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom v materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol rozsudok strane doručený do vlastných rúk a iné.

26. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania len v tom prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia práva sporovej strany na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

27. V prejednávanej veci dovolateľ tzv. vadu podľa § 420 písm. f/ C. s. p. videl v absencii odôvodnenia, nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

28. Dňa 3. decembra 2015 občianskoprávne kolégium NS SR prijalo zjednocujúce stanovisko R 2/2016, ktoré bolo prijaté za účelom odstránenia pretrvávajúcej nejednotnosti súdneho rozhodovania, ktorá sa prejavila v zaujímaní odlišných právnych názorov senátov občianskoprávneho kolégia NS SR pri riešení otázky, či sa nedostatočným odôvodnením rozhodnutia účastníkovi odníma možnosť konať pred súdom, resp. či nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia zakladá procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. Občianskoprávne kolégium NS SR zaujalo k vyššie nastolenej otázke stanovisko, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. Aj keď ide o zjednocujúce stanovisko k výkladu ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, t. j. v zmysle predchádzajúcej procesnej úpravy, v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu prevláda názor, že zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli a závery tohto stanoviska sú aplikovateľné aj pre účely posúdenia prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. a uvedené stanovisko je preto aktuálne aj z hľadiska aplikácie ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. (sp. zn. 1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017), pričom aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústavný súd SR“) považuje toto stanovisko za súladné s právnou úpravou obsiahnutou v C. s. p. (I. ÚS 61/2019).

29. Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Odvolací súd zrozumiteľne vysvetlil, z akého dôvodu, v zhode s názorom súdu prvej inštancie, považuje žalobcom uplatnenú pohľadávku na zaplatenie 4.748,12 €, predstavujúcu nezaplatené poistné za mesiac december 2016, za pohľadávku proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. k/ ZoKR, ktorá vznikla

až po vyhlásení konkurzu na majetok spoločnosti XXX, s.r.o. v reštrukturalizácii so sídlom XXX, teda prečo pohľadávka žalobcu voči úpadcovi titulom poistného za obdobie 12/2016 napĺňa časové kritérium pohľadávky proti podstate. Odvolací súd zrozumiteľne a logicky vysvetlil, prečo sa povinnosť zamestnávateľa, platiť poistné a stanoviť jeho výšku a odviesť poistné za zamestnanca, viaže nielen na existenciu vzniku a zániku samotného pracovného pomeru ale aj na okolnosti podmieňujúce vznik nároku na mzdu, jej výšku a osobný status zamestnanca ako platiteľa poistného a prečo sa zamestnávateľ nemôže stať dlžníkom poisťovne skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odviesť poistné, teda skôr než sa na základe mesačných výkazov o vyplatených mzdách a výkazov poistného nestane zrejším, za ktorého zamestnanca a v akej výške je zamestnávateľ povinný platiť a odviesť jednotlivé druhy poistného.

30. So zreteľom na uvedené je dovolací súd toho názoru, že nemožno konštatovať, že by rozsudok odvolacieho súdu neobsahoval zásadné vysvetlenie podstatných dôvodov pre jeho rozhodnutie, a že by tak bol naplnený výnimočný predpoklad pre prípustnosť dovolania z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia v zmysle ustálenej judikatúry najvyššieho súdu. Z uvedených dôvodov dovolací súd uzavrel, že prípustnosť dovolania žalovaného podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nie je procesné daná.

31. Z obsahu dovolania vyplýva, že jeho prípustnosť vyvodil aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

32. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

33. Podľa § 432 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

34. Podľa § 432 ods. 2 C. s. p., dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

35. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska citovaného ustanovenia, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu (nie skutkovú), na vyriešení ktorej spočívalo napadnuté rozhodnutie. Právna otázka musí byť označená v dovolaní spôsobom jasným, určitým a zrozumiteľným.

36. Úlohou odvolacieho súdu bolo preto najskôr posúdiť, či ide o otázku, ktorú dovolací súd doposiaľ ešte neriešil. V tomto smere dovolací súd uvádza, že „ustálená rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky“ je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach NS SR, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovane vo viacerých, nepublikovaných rozhodnutiach NS SR alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia NS SR názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu poukazoval na viaceré rozhodnutia, dovolací súd sa však stotožnil s názorom žalovaného, že s ohľadom na žalobcom označené rozhodnutia (predmetom konania

nebolo prioritne riešenie totožnej právnej otázky, nejedná sa o rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, niektoré z nich sú rozhodnutiami súdov nižších inštancií) nemožno dospieť k záveru, že nastolená právna otázka bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu už vyriešená. V súvislosti s posúdením prípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. poukazuje dovolací súd na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020, v ktorom ústavný súd poukazuje na potrebu citlivého prístupu pri posudzovaní, či je dovolací dôvod daný. Nakoľko je dovolaciemu súdu síce známe rozhodnutie NS SR sp. zn. 2MCdo 30/2012 zo 14. augusta 2013, v ktorom dovolací súd rozhodoval na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom, a v ktorom síce dovolací súd vyslovil názor, že sa zamestnávateľ nemôže stať dlžníkom poisťovne skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odviesť poisťné, teda skôr, než sa na základe mesačných výkazov o vyplatených mzdách a výkazov poisťného nestane zrejým, za ktorého zamestnanca a v akej výške je zamestnávateľ povinný platiť a odviesť jednotlivé druhy poisťného, avšak v súvislosti s riešením odlišnej právnej otázky, či pohľadávka oprávneného (Sociálna poisťovňa) je alebo nie je prednostnou pohľadávkou a teda či bolo alebo nebolo potrebné uplatňovať ju do reštrukturalizácie prihláškou, dospel dovolací súd k záveru, že dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. je daný, následne skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či je ním skutočne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci).

37. Žalobca za podstatu nesprávosti právnych záverov odvolacieho súdu považuje to, že odvolací súd nesprávne posúdil časové kritérium pre zaradenie nároku žalobcu titulom poisťného odvádzaného zamestnávateľom za zamestnancov za obdobie mesiaca december 2016 pre jeho zaradenie medzi pohľadávky proti podstate v konkurze vyhlásenom na majetok úpadcu s účinnosťou dňom 11. januára 2017. K dovolateľom vymedzeným právnymi otázkami: a) ktorým okamihom (kedy) vzniká pohľadávka XXX titulom poisťného odvádzaným zamestnávateľom za zamestnanca za príslušný kalendárny mesiac, b) ktorým okamihom (kedy) vzniká pohľadávka XXX titulom poisťného odvádzaného zamestnávateľom za zamestnanca za príslušný kalendárny mesiac z pohľadu insolvenčného konania podľa zákona č. 7/2005 Z.z., c) vznikla pohľadávka žalobcu titulom poisťného odvádzaného zamestnávateľom (úpadcom) za zamestnanca za príslušný kalendárny mesiac (december 2016) pred vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu t. j. pred dňom 11.01.2017, dovolací súd uvádza, že pre právne posúdenie dovolateľom vymedzenej právnej otázky je potrebné vychádzať z ustanovení zákona 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

38. Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom v rozhodnom čase, povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti zamestnanca uvedeného v § 4 ods. 1 vzniká odo dňa vzniku právneho vzťahu, ktorý zakladá právo na príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. a/ a ods. 2 a 3, a zaniká dňom zániku tohto právneho vzťahu.

39. Podľa § 142 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., poisťné sa platí na účet XXX v XXX za kalendárny mesiac pozadu, ak tento zákon neustanovuje inak.

40. Podľa § 141 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. za zamestnanca odvádzá poisťné na nemocenské poistenie, poisťné na dôchodkové poistenie a poisťné na poistenie v nezamestnanosti zamestnávateľ. Zamestnávateľ vykoná zrážku poisťného na nemocenské poistenie, poisťné na dôchodkové poistenie a poisťné na poistenie v nezamestnanosti, ktoré je povinný platiť zamestnanec.

41. Podľa § 142 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., ak poisťencovi trvalo poistenie len časť kalendárneho mesiaca, poisťné sa platí len za túto časť.

42. Podľa § 143 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., poistné, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ, je splatné v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca. Ak je výplata týchto príjmov pre jednotlivé organizačné útvary zamestnávateľa rozložená na rôzne dni, poistné je splatné v deň poslednej výplaty príjmov zúčtovaných za príslušný kalendárny mesiac. Ak nie je taký deň určený, poistné je splatné v posledný deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý sa platí poistné. Ak deň splatnosti poistného pripadne na sobotu a na deň pracovného pokoja, poistné je splatné v najbližší nasledujúci pracovný deň.
43. Podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., Sociálna poisťovňa predpíše poistné fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné, ak táto osoba neodviedla poistné vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume. Ak suma dlžného poistného v úhrne je nižšia ako 3,32 eura, Sociálna poisťovňa dlžnú sumu nepredpíše.
44. Podľa § 144 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., ak zamestnávateľ na výzvu Sociálnej poisťovne nepredloží podklady potrebné na zistenie správnej sumy poistného, Sociálna poisťovňa môže predpísať poistné na základe dokladov zamestnávateľa za predchádzajúce obdobie alebo na základe podkladov iného zamestnávateľa s činnosťou obdobného charakteru. Druhá veta odseku 1 platí rovnako.
45. Podľa § 231 ods. 1 písm. f/ zák. č. 461/2003 Z.z. zamestnávateľ je povinný predkladať podľa bodu 1 pobočky výkaz poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac v lehote splatnosti ním odvádzaného poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie s uvedením dňa, ktorý je určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca, v členení na jednotlivých zamestnancov a na nemocenské poistenie, starobné poistenie a starobné dôchodkové sporenie, invalidné poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie, poistenie v nezamestnanosti a rezervný fond solidarity a predkladať na výzvu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne podklady na zistenie správnej sumy poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, s určením fyzickej osoby, ktorá plní povinnosti voči Sociálnej poisťovni a podľa bodu 2 opravný výkaz poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac, ak zistí, že vo výkaze podľa prvého bodu uviedol nesprávne údaje, najneskôr do právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo predpísané dlžné poistné na základe výkazu podľa prvého bodu.
46. Vychádzajúc z § 143 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. poistné, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ je splatné v zásade v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca. V prejednávanej právnej veci z obsahu spisu vyplýva skutočnosť, ktorá nebola medzi účastníkmi sporná, že si zamestnávateľ (úpadca) určil deň splatnosti poistného na 15 deň v mesiaci a keďže 15. január 2017 pripadol na deň pracovného pokoja, splatnosť poistného na 12/2016 sa presunula na najbližší pracovný deň, teda na 16. január 2017. Zamestnávateľ (úpadca) sa nemôže stať dlžníkom poisťovne skôr, než mu vznikne povinnosť zaplatiť a odviesť poistné, teda pred ním určeným dňom na výplatu príjmov, ktorým bol v prejednávanej právnej veci 16. január 2017, čo bolo po dni, kedy nastali účinky vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu spoločnosti XXX s.r.o. v reštrukturalizácii so sídlom XXX. Dovolateľ poukazoval na ustanovenie § 120 ods. 2 ZoKR v znení zák. č. 377/2016 Z.z., podľa ktorého sa vznikom pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu rozumie okamih, keď bol dlžník prvý krát oprávnený plniť takúto pohľadávku. Dovolací súd, napriek tomu, že sa stotožnil s námietkou žalobcu, že sa uvedené ustanovenie týka jednak reštrukturalizačného konania a aj vzhľadom na jeho účinnosť až od 1. marca 2017 sa netýka predmetného konania, je toho názoru, že ani ak by bolo toto ustanovenie aplikovateľné na daný prípad, dlžník, ktorým je zamestnávateľ, ktorý podľa § 141 ods. 2 ZoSP odvádza poistné za zamestnanca a vykonáva zo mzdy zamestnanca zákonom predpísané zrážky na jednotlivé zákonom stanovené druhy poistenia, ak je ich zamestnanec povinný platiť, by nebol oprávnený vykonať zrážku a odviesť

poistné, teda plniť poisťovni pred dňom uvedeným v § 143 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. Vychádzajúc z uvedeného, podľa názoru dovolacieho súdu pohľadávka vznikla žalobcovi v deň určený úpadcom na výplatu príjmov, teda v danom prípade 16. januára 2017, teda po dni vyhlásenia konkurzu, z dôvodu ktorého sa dovolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu, že pohľadávka žalobcu je v zmysle § 87 ods. 2 písm. k/ ZoKR pohľadávkou proti podstate. V tento deň bol zamestnávateľ (úpadca) povinný podľa § 231 ods. 1 písm. f/ zák. č. 461/2003 Z.z. predložiť poisťovni aj výkaz poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac. Následne pre riadne uplatnenie pohľadávky je nepochybne nevyhnutné určenie jej výšky. Podkladom pre vyčíslenie presnej sumy je práve tento výkaz. Dovolací súd sa nestotožnil s argumentáciou dovolateľa, že Sociálna poisťovňa mohla predpísať poistné na základe dokladov zamestnávateľa za predchádzajúce obdobie alebo na základe podkladov iného zamestnávateľa s činnosťou obdobného charakteru. Dovolací súd poukazuje na § 144 ods. 2 ZoSP, podľa ktorého je Sociálna poisťovňa oprávnená postupovať týmto spôsobom v prípade, že zamestnávateľ ani na jej výzvu nepredloží podklady potrebné na zistenie správnej sumy poistného, o prípad ktorý sa v prejednávanej veci nejedná, nakoľko v konaní medzi účastníkmi nebolo sporné, že zamestnávateľ (úpadca) Sociálnej poisťovni mesačný výkaz dňa 18. januára 2017 resp. opravný dňa 9. februára 2017 predložil. Podľa názoru dovolacieho súdu preto nebol daný dôvod pre postup podľa § 144 ods. 2 ZoSP. Až predložením mesačného výkazu poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie mala poisťovňa vedomosť o výške pohľadávky a mohla si tak uplatniť od platiteľa konkrétne plnenie.

47. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ neopodstatnene tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a preto nedôvodné dovolanie žalovaného podľa § 448 C. s. p. zamietol.

74.
ROZHODNUTIE

V spore o určenie popretej pohľadávky môže dovolací súd vyhovieť návrhu na zmenu žalobcu z dôvodu postúpenia popretej pohľadávky len vtedy, ak okrem podmienok uvedených v ustanovení § 80 C. s. p. sú splnené tiež osobitné podmienky v zmysle ustanovenia § 25 ods. 4 a 5 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 10. decembra 2020, sp. zn. 1Obdo/91/2019)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 64Cbi/8/2016-438 zo 17. apríla 2018 konanie proti žalovanej 2/ zastavil (výrok I.), určil, že v konkurznom konaní na majetok úpadcu XXX s.r.o. „v konkurze“, so sídlom XXX, IČO: XXX (ďalej aj „úpadca“), vedenom Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 2R 8/2015, pohľadávka žalobcu v celkovej výške 3.409.305,29 €, vzniknutá na základe Dohody o pristúpení k záväzku č. XXX z 19.12.2013, uplatnená Prihláškou pohľadávky č. 1 zo 16.02.2016 v znení jej príloh, zapísaná v zozname pohľadávok pod poradovým číslom 89, je v celom rozsahu oprávnená čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, poradia, zabezpečenia zabezpečovacím právom a poradia zabezpečovacieho práva, s právom na oddelené uspokojenie zo speňaženia majetku úpadcu špecifikovaného v Prihláške pohľadávky č. 1 zo 16.02.2016 v znení jej príloh (výrok II.), žalovanej 2/ priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok III.) a žalobcovi priznal proti žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok IV.).

1.1 V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že na pojednávaní dňa 17.04.2018 žalobca vzal žalobu proti žalovanej 2/ v celom rozsahu späť, v dôsledku čoho konanie podľa § 144, § 145 ods. 1 a § 146 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“) proti žalovanej 2/ zastavil. Ešte pred zastavením konania žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „žalovaní“) spoločným podaním z 03.10.2016 navrhli prerušenie konania s poukazom na to, že otázka existencie alebo neexistencie pohľadávky žalovaných z titulu náhrady škody je predmetom konania vedeného na Krajinskom súde Krems an der Donau (ďalej aj „Krajinský súd“) pod sp. zn. 3Cg 18/16h-2, v ktorom sa rieši otázka, ktorá má zásadný význam pre rozhodnutie súdu prvej inštancie v predmetnom spore, v dôsledku čoho je daná prekážka litispendencie vo vzťahu k predmetnému konaniu. Žiadali preto, aby súd prvej inštancie rozhodol o prerušení konania do právoplatnosti rozhodnutia vo veci vedenej na Krajinskom súde. K návrhu žalovaných na prerušenie konania súd prvej inštancie uviedol, že predmetom sporu je určenie pohľadávky, ktorá bola v konkurznom konaní vedenom na majetok úpadcu popretá žalovaným 1/ ako iným konkurzným veriteľom a účelom predmetného incidenčného sporu je rozhodnúť o tom, či dôvody obsiahnuté v popieracom prejave zodpovedajú skutočnosti a vylučujú pohľadávku žalobcu z uspokojenia v konkurze tak, ako bola prihlásená. Žalovaný 1/ pohľadávku žalobcu poprel z dôvodu, že zanikla započítaním, keď na započítanie bola použitá pohľadávka z titulu náhrady škody, ktorá mala vzniknúť žalovanej 2/ proti žalobcovi.

1.2 Súd prvej inštancie konštatoval, že v prípade namietania existencie pohľadávky použitej na započítanie, je vždy v právomoci súdu posúdiť, či takáto pohľadávka existovala, a to aj vtedy, ak o takejto pohľadávke je vedené samostatné konanie, ktoré ešte

nebolo právoplatne skončené. Takéto iné prebiehajúce konanie - z hľadiska prejudiciálnej otázky existencie pohľadávky spôsobilej na započítanie - nezakladá prekážku litispendencie. Konaním na Krajskom súde nebola založená prekážka litispendencie, pretože žalovaní sa (v procesnom postavení žalujúcej strany) domáhajú proti žalobcovi (v procesnom postavení žalovanej strany), aby súd vydal rozsudok, v ktorom určí, že žalobca ručí žalovaným 1/ a 2/ za všetky už vzniknuté, ale ešte nevyčísliteľné škody, ako aj momentálne neznáme alebo nevyčísliteľné budúce škody z protiprávneho zamietnutia plánu reštrukturalizácie vo funkcii člena výboru veriteľov na zasadnutí výboru veriteľov dňa 11.02.2015. Nie je preto pravdivé tvrdenie, že žalovaní sa v konaní na Krajskom súde domáhajú náhrady škody. Keďže nebol zistený zákonný dôvod na prerušenie konania, súd prvej inštancie pokračoval ďalej v spore nariadením pojednávania.

1.3 Pokiaľ žalovaní na pojednávaní dňa 17.04.2018 preukázali, že na základe žaloby podanej dňa 11.12.2017 je na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 31Cbi/1/2017 vedené konanie, v ktorom sa žalovaní (v procesnom postavení žalobcov) domáhajú proti žalobcovi (v procesnom postavení žalovaného 2/) náhrady škody, súd prvej inštancie ani na základe tohto konania nezistil dôvod, pre ktorý by mal konanie v predmetnom incidenčnom spore prerušiť, a to z rovnakých dôvodov, ako v prípade konania na Krajskom súde.

1.4 Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že prihláškou pohľadávky zo 16.02.2016 (ktorá bola následne zapísaná do zoznamu pohľadávok pod poradovým číslom 89) si žalobca v konkurznom konaní úpadcu prihlásil zabezpečenú pohľadávku v celkovej výške 3.409.305,29 €, vyplývajúcu z Dohody o pristúpení k záväzku č. XXX z 19.12.2013, na základe ktorej sa úpadca ako spoludlžník zaviazal splniť za spoločnosť XXX, s.r.o. XXX záväzky vyplývajúce z úverovej zmluvy č. XXX, uzavretej dňa 23.10.2007 medzi dlžníkom XXX, s.r.o. XXX a právnym predchodcom žalobcu. Na základe úverovej zmluvy bol dlžníkovi poskytnutý účelový úver vo výške 4.833.226,45 €, pričom spoludlžník a dlžník sa zaviazali vrátiť veriteľovi poskytnuté peňažné prostriedky do 31.03.2014. Dňa 22.03.2016 bola pohľadávka žalobcu popretá žalovaným 1/ ako iným veriteľom čo do poradia, výšky, právneho dôvodu, poradia zabezpečovacieho práva a zabezpečenia zabezpečovacím právom z dôvodu zániku pohľadávky, keď dňa 04.01.2016 žalovaná 2/ ako postupca postúpila pohľadávku v celkovej výške 3.500.000 € spoločnosti XXX, s.r.o. XXX ako postupníkovi. Pohľadávka postupcu vznikla z titulu škody, ktorú mal spôsobiť žalobca postupcovi v celkovej výške 14.836.109,755 €. Dňa 22.03.2016 žalobca prevzal oznámenie o postúpení pohľadávky, ako aj oznámenie o jednostrannom započítaní z 18.03.2016. Vzhľadom na dôvod popretia súd prvej inštancie vyhodnocoval, či prihlásená pohľadávka žalobcu zanikla započítaním, a teda, či dlžník mal proti žalobcovi pohľadávku spôsobilú na započítanie. Žalovaný 1/ sa bránil v spore tvrdením, že tým, že na schôdzi veriteľského výboru sa žalobca zdržal hlasovania, porušil povinnosť člena veriteľského výboru konať v spoločnom záujme všetkých veriteľov prihlásených pohľadávok, čo malo za následok vznik škody.

1.5 Súd prvej inštancie upriamil pozornosť na to, že o schválení alebo zamietnutí návrhu reštrukturalizačného plánu rozhoduje veriteľský výbor do 15 dní od jeho predloženia, pričom ak má veriteľský výbor k návrhu plánu výhrady, môže predkladateľovi plánu určiť lehotu najviac 15 dní na prepracovanie plánu a následne do 15 dní od predloženia prepracovaného plánu veriteľský výbor rozhodne o schválení alebo zamietnutí plánu. Veriteľský výbor, ktorého zákonnou povinnosťou je konať v záujme všetkých veriteľov, musí zamietnuť taký reštrukturalizačný plán, ktorý neumožňuje dosiahnuť pre všetkých veriteľov prihlásených pohľadávok čo najvyššiu mieru uspokojenia ich pohľadávok a ktorý neumožňuje dosiahnuť lepšie uspokojenie veriteľov, ako by bolo v konkurze. Ak teda v danom prípade veriteľský výbor vrátil návrh plánu na prepracovanie a ak následne veriteľský výbor návrh plánu úpadcu neschválil, išlo o výkon zákonných práv veriteľského výboru, ktorý nemôže predstavovať porušenie právnej povinnosti podľa § 420 Občianskeho zákonníka (ďalej aj

„OZ“) a ani porušenie povinnosti zo záväzkového vzťahu podľa § 373 Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obch. zák.“). Pokiaľ žalovaný 1/ tvrdil, že žalobca výkonom zákonného práva porušil všeobecnú prevenčnú povinnosť, že nekonal v záujme všetkých veriteľov a tak, aby bola dosiahnutá čo najvyššia miera uspokojenia pohľadávok všetkých veriteľov, bolo na žalovanom 1/, aby tieto svoje tvrdenia aj preukázal. Žalovaný 1/ nepreukázal, že v prípade schválenia reštrukturalizačného plánu by skutočne došlo k vyššej miere uspokojenia veriteľov všetkých prihlásených pohľadávok ako v konkurze a najmä nepreukázal, že reštrukturalizačný plán by bol skutočne reálny a vykonateľný, teda že by ho úpadca bol plnil. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že žalovaný 1/ v popieranom úkone a ani v súdnom spore nepreukázal, že neschválením návrhu reštrukturalizačného plánu žalobca porušil všeobecnú prevenčnú povinnosť, resp. že porušil inú právnu povinnosť.

1.6 Ak by žalovaný 1/ aj preukázal porušenie povinnosti žalobcu, a teda protiprávny úkon žalobcu, žalovaný 1/ nepreukázal ďalší zákonný atribút náhrady škody, a to vznik škody a príčinnú súvislosť medzi porušením povinnosti (príčina) a vznikom škody (následok). Nepostačuje totiž, ak vzťah príčiny a následku je iba sprostredkovaný, t. j. ak už vzniknutý priamy následok pôvodného protiprávneho úkonu spolu s ďalšími skutočnosťami, neovplyvniteľnými škodcom, vyvolá ďalšiu škodu, ku ktorej však protiprávny úkon škodcu vôbec nesmeroval.

1.7 Na pojednávaní dňa 17.04.2018 právny zástupca žalovaných uviedol, že škoda vznikla žalovanej 2/ ako spoločníkovi úpadcu. Poukázal na konanie vedené na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 31Cbi/1/2017 a navrhol vykonať dokazovanie spisom z tohto konania. K uvedenému súd prvej inštancie konštatoval, že súdny spis z iného súdneho konania sám o sebe nie je dôkazným prostriedkom, preto nie je povinnosťou súdu v prebiehajúcom súdnom konaní oboznamovať sa so spismi z iného súdneho konania a ani s dôkazmi, ktoré boli vykonané v inom súdnom konaní. Povinnosťou každej strany a v ktoromkoľvek štádiu civilného sporového konania je pripojiť dôkazy, na ktoré sa odvoláva. Napriek uvedenému konštatovaniu dňa 17.04.2018 prerušil pojednávanie za účelom získania súkromného znaleckého posudku č. XXX z konania vedeného pod sp. zn. 31Cbi/1/2017, ktorý bol vyhotovený za účelom vyčíslenia škody a ušlého zisku, ktoré mali vzniknúť spoločnosti úpadcu, pričom dospel k tomu, že z neho nie je možné prijať záver, že neschválením reštrukturalizačného plánu žalovanému 1/ ako spoločníkovi úpadcu vznikla škoda, resp. záver, že medzi porušením povinnosti žalobcu a škodou žalovanej 2/ je priamy vzťah príčiny a následku, teda že uplatňovaná škoda žalovanej 2/ ako spoločníkovi úpadcu vznikla vo vecnej súvislosti s neschválením plánu členmi veriteľského výboru. S poukazom na uvedené dospel k záveru, že žalovaný 1/ nepreukázal, že žalovaná 2/ mala proti žalobcovi pohľadávku titulom náhrady škody, v dôsledku čoho spoločnosti XXX, s.r.o. XXX žalovaná 2/ nemohla platne a účinne postúpiť pohľadávku proti žalobcovi, keďže postúpená môže byť iba pohľadávka, ktorá existuje. Pretože spoločnosť XXX, s.r.o. nemala proti žalobcovi pohľadávku, ktorú by mohla použiť na započítanie, tak na základe jednostranného započítacieho úkonu uvedenej spoločnosti z 18.03.2016 potom nezanikla pohľadávka žalobcu, prihlásená do konkurzu vedeného na majetok úpadcu.

1.8 K návrhu právneho zástupcu žalovaných na výsluch žalovaných na okolnosti vzniku škody a jej výšky súd prvej inštancie uviedol, že právny zástupca neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo a ktoré by bolo možné preukázať len výsluchom žalovaných, preto navrhnutý dôkaz nevykonával.

2. O odvolaní žalovaného 1/ rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 41CoKR/26/2018-553 z 27. marca 2019, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. vo veci samej a v závislom výroku IV. o trovách konania potvrdil ako vecne správny podľa § 378 ods. 1 C. s. p. a žalobcovi priznal proti žalovanému 1/

nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Konštatoval, že odvolanie prejednal v rozsahu danom ustanovením § 379 C. s. p., rešpektujúc viazanosť odvolacími dôvodmi podľa § 380 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia pojednávania, pretože nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 385 ods. 1 C. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného 1/ nie je dôvodné. Vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci potrebný pre rozhodnutie, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s § 191 ods. 1 C. s. p. a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil podľa § 220 ods. 2 C. s. p. S dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie sa stotožnil a v podrobnostiach na ne odkázal, pričom sa zaoberal námietkami žalovaného 1/ v odvolaní.

2.1 K procesnej námietke ohľadom neprerušenia konania zo strany súdu prvej inštancie uviedol, že § 164 C. s. p. upravuje tzv. fakultatívne prerušenie konania, to znamená také prerušenie konania, ktoré nie je pre samotné konanie nevyhnutné. Hlavnými kritériami pre posúdenie opodstatnenosti prerušenia konania podľa § 164 C. s. p. sú vhodnosť, dĺžka konania, právo sporových strán na rýchlu a účinnú ochranu aj v intenciách článku 17 C. s. p., zamedzenie prípadných odlišných rozhodnutí súdov o tej istej otázke na podklade zhodných skutkových okolností a hospodárnosť konania. Predmetný incidenčný spor začal dňa 20.04.2016 a žaloba o náhradu škody vedená na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 31Cbi/1/2017 bola podaná dňa 11.12.2017. Prerušenie predmetného konania podľa § 164 C. s. p. až do právoplatnosti skončenia neskôr začatého konania o náhradu škody – spomedzi iných možných opatrení – je najzdĺhavejším opatrením v postupe súdu pri vedení konania, nakoľko ochrana práv účastníkov predmetného súdneho konania by sa mohla reálne naplňať až po právoplatnom skončení neskôr začatého konania o náhradu škody, čo je v rozpore s článkom 17 C. s. p. Súd prvej inštancie preto rozhodol správne, keď predmetné konanie vedené pod sp. zn. 64Cbi/8/2016 neprerušil do právoplatnosti skončenia konania vedeného pod sp. zn. 31Cbi/1/2017 a v incidenčnom spore si samostatne vyriešil ako tzv. predbežnú otázku to, či pohľadávka veriteľa voči úpadcovi vo výške 3.409.305,29 € zanikla započítaním pohľadávky.

2.2 K odvolacej námietke žalovaného 1/, že rozhodnutie súdu prvej inštancie neprerušiť konanie považuje za prekvapivé, nakoľko iné súdne konania vedené medzi žalovanými a inými veriteľmi úpadcu z dôvodu započítania nároku na náhradu škody oproti prihláseným pohľadávkam veriteľov boli prerušené (napr. konanie vedené Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 62Cbi/7/2016) odvolací súd poukázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41CoKR/19/2018-333 z 24.10.2018, ktorým rozhodol o odvolaní žalobcu práve proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 62Cbi/7/2016-247 zo 07.05.2018, ktorým bolo prerušené konanie do právoplatnosti skončenia konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 31Cbi/1/2017, pričom odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie tak, že návrh žalovaného 2/ na prerušenie konania zamietol.

2.3 K odvolacej námietke žalovaného 1/, že súd prvej inštancie odmietol vykonať dokazovanie pripojením súdneho spisu sp. zn. 31Cbi/1/2017 odvolací súd poukázal na ustanovenie § 185 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná s tým, že súd nemusí vykonať všetky účastníkom navrhnuté dôkazy. Výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať, je výlučne na súde, ktorý musí dbať na to, aby nevylúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdený účastníkom, ak tento skutkový poznatok nebude preukazovať iným dôkazom. Pokiaľ sa súd rozhodne navrhnutý dôkaz nevykonať, musí to zdôvodniť v odôvodnení svojho rozhodnutia, čo súd prvej inštancie aj urobil, keď v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zdôvodnil, prečo nevykonával dokazovanie pripojením celého spisu sp. zn. 31Cbi/1/2017, s čím sa odvolací súd stotožnil.

2.4 Odvolací súd ďalej uviedol, že (rovnako ako súd prvej inštancie) sa mohol zaoberať len dôvodmi popretia pohľadávky žalobcu zo strany žalovaného 1/. Súd prvej

inštancie preto postupoval správne, keď sa zaoberal len tým, či prihlásená pohľadávka žalobcu zanikla započítaním a či dlžník mal proti žalobcovi pohľadávku spôsobilú na započítanie. Podľa názoru žalovaného 1/ mu žalobca spôsobil škodu tým, že nebol schválený reštrukturalizačný plán úpadcu, teda protiprávnym odmietnutím plánu reštrukturalizácie žalobcom a ostatnými členmi veriteľského výboru. Odvolací súd zhodne so záverom súdu prvej inštancie konštatoval, že je právom veriteľského výboru hlasovať o zamietnutí dlžníkom predloženého reštrukturalizačného plánu, výkonom ktorého nemôže dôjsť k porušeniu povinnosti jednotlivých členov veriteľského výboru, resp. samotného veriteľského výboru. U žalovaného 1/ dochádza k zjavnému zamieňaniu práva veriteľa na schválenie reštrukturalizačného plánu s neexistujúcou povinnosťou člena veriteľského výboru plán schváliť.

2.5 Ďalej poukázal na to, že pre priznanie nároku na náhradu škody zákon vyžaduje určité predpoklady, ktoré musia byť splnené kumulatívne. Ak súd zistí nesplnenie čo i len jedného z predpokladov, nárok na náhradu škody nie je možné priznať. Rozhodnutie súdu prvej inštancie obsahuje podrobné vysvetlenie, prečo súd prijal záver, že k porušeniu právnej povinnosti – ako jedného zo základných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 OZ žalobcom nedošlo a rovnako nedošlo ani k porušeniu povinnosti zo záväzkového vzťahu podľa § 373 Obch. zák. Žalovaný 1/ v konaní nepreukázal, že v prípade schválenia plánu by došlo k vyššej miere uspokojenia veriteľov všetkých prihlásených pohľadávok ako v konkurze, najmä nepreukázal, že plán by bol skutočne reálny a vykonateľný, teda že by ho úpadca bol plnil. Súd prvej inštancie preto dospel k správne právnemu názoru, že nebolo preukázané, že neschválením návrhu reštrukturalizačného plánu žalobca ako člen veriteľského výboru porušil všeobecnú prevenčnú, resp. inú právnu povinnosť. Odvolací súd sa stotožnil aj so zistením a záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný 1/ nepreukázal ani príčinnú súvislosť medzi prípadným porušením povinnosti a vznikom prípadnej škody. Poukázal na to, že návrh na povolenie reštrukturalizácie podal samotný žalobca v čase, keď na konkurznom súde bol veriteľom podaný aj návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu, z čoho nemožno dospieť k záveru, že neschválením reštrukturalizačného plánu žalovanému 1/ ako spoločníkovi úpadcu vznikla škoda a ani záver, že medzi prípadným porušením povinnosti žalobcu a škodou žalovanej 2/ je priamy vzťah príčiny a následku, a teda, že uplatňovaná škoda žalovanej 2/ ako spoločníkovi úpadcu vznikla vo vecnej súvislosti s neschválením plánu členmi veriteľského výboru. Súd prvej inštancie preto dospel k správne záveru, že žalovaný 1/ nepreukázal, že žalovaná 2/ mala proti žalobcovi pohľadávku titulom náhrady škody, ktorú mohla platne a účinne postúpiť spoločnosti XXX, s.r.o. XXX. Keďže postúpená môže byť iba existujúca pohľadávka, spoločnosť XXX, s.r.o. nemala proti žalobcovi pohľadávku, ktorú by mohla použiť na započítanie a na základe jednostranného započítacieho úkonu uvedenej spoločnosti z 18.03.2016 potom nezanikla ani pohľadávka žalobcu prihlásená do konkurzu vedeného na majetok úpadcu. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd uzavrel, že námietky žalovaného 1/ v odvolaní nie sú dôvodné.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a priznal mu nárok na náhradu trov konania.

3.1 K ustanoveniu § 420 písm. f/ C. s. p. dovolateľ uviedol, že súd prvej inštancie nevykonával dokazovanie pripojením súdneho spisu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 31Cbi 1/2017, čo považuje za nesprávny procesný postup, ktorým mu súd znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom uvedený nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie nebol

napravený ani v odvolacom konaní. Poukázal na to, že súd prvej inštancie ako predbežnú otázku posudzoval vznik a existenciu pohľadávky na náhradu škody a platnosť započítania. Porušenie povinnosti je otázkou skutkovou, ako aj otázkou právnou, kedy súd musí predovšetkým skúmať, k akému konaniu došlo a či týmto konaním bola porušená právna povinnosť. Vznik škody je otázkou skutkovou, rovnako ako príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom škody. Vo vzťahu k preukazovaniu porušenia povinnosti, vzniku škody a príčinnej súvislosti navrhol vykonať dokazovanie pripojením spisu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 31Cbi 1/2017, avšak súd prvej inštancie tento spis nepripojil.

3.2 Nesúhlasil s konštatovaním súdu, že je povinnosťou každej strany v ktoromkoľvek štádiu civilného sporového konania pripojiť dôkazy, na ktoré sa odvoláva. Uvedené konštatovanie nemá oporu v platnom práve, nakoľko vychádza z hrubej dezinterpretácie zásad sporového konania, vyjadrených v C. s. p. Aplikáciou článkov 3 a 4 C. s. p. súd prvej inštancie zjavne vzťahoval ustanovenie § 132 ods. 3 (týkajúce sa povinnosti žalobcu pripojiť k žalobe dôkazy, ktorých povaha to pripúšťa) aj na žalovaných, z čoho vyvodil povinnosť žalovaných pripojiť k svojim vyjadreniam dôkazy, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôžu bez svojej viny pripojiť. V uvedenom prípade však nie je prípustná analógia a dotváranie práva súdom, nakoľko v súlade s článkom 4 C. s. p. sa analógia použije len v prípade, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia C. s. p., ktorý pre vyjadrenie procesnej strany vystupujúcej v spore na strane žalovaných obsahuje samostatné ustanovenie § 167 ods. 2 C. s. p., z ktorého vyplýva, že C. s. p. ukladá žalovaným povinnosť pripojiť listiny, na ktoré sa odvolávajú a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Vzhľadom na zákonnú definíciu dôkazu nemožno odmietnuť vykonať dôkaz pripojením súdneho spisu s poukazom na to, že súdny spis nie je sám o sebe dôkazom. Pripojením súdneho spisu je potrebné rozumieť pripojenie listín tvoriacich súdny spis, vrátane právnych vyjadrení, listinných dôkazov, zápisníc o procesných úkonoch ako je napríklad výsluch svedka alebo strany a podobne.

3.3 Pokiaľ súd prvej inštancie nerozhodol o prerušení konania, potom mal vykonať dokazovanie o existencii pohľadávky, ktorá bola započítaná oproti pohľadávke žalobcu pripojením spisu sp. zn. 31Cbi 1/2017. Opačný postup zaťažuje sporové strany povinnosťou predkladať súdu opakovane totožné dôkazy, prípadne opakovane vypočúvať svedkov a sporové strany k totožným otázkam, na rovnakom právnom základe a v rovnakej právnej veci. S poukazom na § 186 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ... sa nedokazujú) súd by mal sám od seba prihliadať na skutočnosti zistené súdom v inom konaní, nakoľko ide o skutočnosti známe súdu z jeho činnosti. Postup súdu by mohol byť považovaný za správny výlučne v prípade, ak by súd vykonal iné dôkazy na preukázanie tvrdení žalovaného (napr. výsluch svedkov). Súd prvej inštancie však nevykonal ani žalovaným navrhnutý výsluch strany a svedka s poukazom na to, že právny zástupca neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo a ktoré by bolo možné preukázať len výsluchom strany žalovaných.

3.4 K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. dovolateľ uviedol, že rozhodnutie súdov záviselo od vyriešenia dvoch právnych otázok, ktoré neboli v praxi dovolacieho súdu riešené:

1. Či má člen veriteľského výboru pri hlasovaní o schválení reštrukturalizačného plánu zákonnú povinnosť konať v záujme všetkých veriteľov alebo či ide výlučne o výkon práva, s ktorým nie sú spojené žiadne povinnosti?

2. Či má člen veriteľského výboru povinnosť poznať záujmy veriteľov (a prípadne požiadať týchto veriteľov o vyjadrenie k reštrukturalizačnému plánu) alebo sa ich spoločný záujem na čo najvyššom uspokojení ich pohľadávok predpokladá a posúdenie miery uspokojenia pohľadávok v konkurze a v reštrukturalizácii a miery ich výhodnosti pre veriteľov je výlučne na rozhodnutí člena veriteľského výboru?

3.5 Dovolateľ nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožnil aj odvolací súd, že konaním žalobcu ako člena veriteľského výboru, ktorý sa zdržal hlasovania o reštrukturalizačnom pláne, nedošlo k porušeniu povinnosti člena veriteľského výboru podľa § 127 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZKR“), pretože hlasovanie člena veriteľského výboru o schválení alebo neschválení reštrukturalizačného plánu je výkonom práva, ktorým nemôže dôjsť k porušeniu povinnosti člena veriteľského výboru. Poukázal na to, že ak by došlo k schváleniu reštrukturalizačného plánu, tak pri bežnom chode vecí by sa dala odôvodnene očakávať realizácia a úspešné dokončenie projektov. Protiprávnym odmietnutím reštrukturalizačného plánu žalobcom a ostatnými členmi veriteľského výboru a tým pádom zahájením konkurzu dochádza k masívnemu znehodnoteniu obchodných podielov žalovaných ako spoločníkov úpadcu. Zatiaľ čo by totiž úpadca počas reštrukturalizačného konania bol podnikateľsky činný, s cieľom generovania ziskov a tým pádom dosiahnutia vyššieho uspokojenia veriteľov, v konkurznom konaní sa zásadne zhodnocuje majetok úpadcu za likvidačné hodnoty. Zo súkromných znaleckých posudkov vyhotovených v konaní vedenom pod sp. zn. 31Cbi 1/2017 vyplýva, že celkové škody spôsobené konkurzom na majetok úpadcu k dátumu vyhotovenia znaleckého posudku č. XXX z 27.03.2017 sú vo výške 114.592.000 € a k dátumu vyhotovenia znaleckého posudku č. XXX z 28.07.2017 sú vo výške 98.649.399,80 €.

3.6 Podľa názoru dovolateľa, konanie resp. nekonanie členov veriteľského výboru (teda aj žalobcu) je protiprávnym úkonom a priamou príčinou vzniku škody. Žalobca ako člen veriteľského výboru je povinný postupovať v súlade so ZKR a je povinný dodržiavať zásady platné pri reštrukturalizačnom, resp. pri konkurznom konaní. Podľa § 127 ods. 4 ZKR sú členovia veriteľského výboru povinní postupovať v spoločnom záujme všetkých veriteľov prihlásených pohľadávok. Týmto spôsobom sa má dosiahnuť nielen maximálne možné uspokojenie veriteľov, ale aj čo najlepšie zhodnotenie majetku úpadcu, a to pri súčasnom pokračovaní podnikania, pri ktorom sa predpokladá, že sa dosiahnu zisky. Reštrukturalizačný plán, ktorý bol veriteľskému výboru predložený na odsúhlasenie a schválenie, ponúkal veriteľom vyšší stupeň uspokojenia ich pohľadávok, ako tomu bude v konkurznom konaní. Členovia veriteľského výboru žiadnym spôsobom neskúmali záujem ostatných veriteľov prihlásených pohľadávok, čím uprednostnili záujmy vlastné, pred záujmami spoločnými. Uvedeným konaním došlo k porušeniu povinnosti vyplývajúcej z § 127 ods. 4 ZKR, teda povinnosti konať v mene všetkých veriteľov prihlásených pohľadávok. Samotné právo hlasovať ohľadom reštrukturalizačného plánu neoprávňuje členov veriteľského výboru konať svojvoľne, ale ich zaväzuje postupovať a hlasovať zodpovedne, so zreteľom na záujmy všetkých veriteľov. Konanie žalobcu a ostatných členov veriteľského výboru bolo protiprávne, pretože neporušili len všeobecnú prevenčnú povinnosť, ale aj ochranné normy veriteľov, zakotvené v zákone o konkurze. Uvedené protiprávne konanie žalobcu a ostatných členov veriteľského výboru predstavuje priamu príčinu vzniku škôd. Žalobca ako zabezpečený veriteľ bude aj v rámci konkurzu uspokojený vo výške 100% a taktiež vo výške 100% by bol uspokojený aj v reštrukturalizácii. Napriek absencii akéhokoľvek rizika, žalobca sa zdržal hlasovania za schválenie záverečného návrhu reštrukturalizačného plánu, čím ho de facto odmietol a tým spôsobil škodu aj ostatným veriteľom.

4. K dovolaniu žalovaného 1/ sa žalobca písomne nevyjadril.

5. Dňa 06.02.2020 bolo dovolaciemu súdu doručené podanie žalovaného 1/, označené ako „Doplnenie informácií významných pre rozhodnutie o dovolaní“, v ktorom dovolateľ oznámil vznesenie obvinenia voči správcovi konkurznej podstaty úpadcu pre obzvlášť závažný trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Trestného zákona v spojení so žalobou o náhradu škody voči JUDr. XXX, v súvislosti

s prevodom akcií obchodnej spoločnosti XXX a.s., so sídlom XXX, ktoré tvorili majetok podliehajúci konkurzu, vedenému na majetok úpadcu a začatie trestného stíhania pre obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Trestného zákona, pričom skutok, pre ktorý sa toto trestné stíhanie vedie, sa týka zmluvy o predaji podstatnej časti majetku patriaceho k podniku z 22.10.2019.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p. a contrario) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V priebehu dovolacieho konania žalobca predložil dovolaciemu súdu návrh na zmenu žalobcu a zmluvu o postúpení pohľadávky z 22.02.2019, na základe ktorej žalobca ako postupca postúpil svoju pohľadávku (ktorej určenie je predmetom tohto sporu) spoločnosti XXX, s.r.o. ako postupníkovi. Podaním z 8.12.2020 postupník oznámil dovolaciemu súdu, že súhlasí so svojím vstupom do konania na miesto žalobcu.

7.1 Na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 438 ods. 1 C. s. p.). Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov, o zmene a späťvzatí žaloby a o vzájomnej žalobe (§ 438 ods. 2 C. s. p.).

7.2 Podľa ustanovenia § 80 ods. 1 C. s. p., ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.

7.3 Podľa ustanovenia § 80 ods. 2 C. s. p., súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované.

7.4 Konanie o zmene sporovej strany je charakteristické dispozičným princípom, t. j. o zmene sporovej strany je možné rozhodnúť len na základe návrhu žalobcu. Pri rozhodovaní o takomto návrhu súd musí skúmať, či sú splnené zákonné podmienky v zmysle ustanovenia § 80 C. s. p. Sú nimi: návrh na zmenu subjektu podaný žalobcom, preukázanie, že po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná a subjekt, ktorý má do konania vstúpiť, musí so svojím vstupom do konania vyjadriť súhlas.

7.5 Podľa § 25 ods. 5 ZKR, len čo uznesenie o vstupe do konkurzného konania nadobudne právoplatnosť, súd bezodkladne zverejní oznam o nadobudnutí právoplatnosti tohto uznesenia v Obchodnom vestníku. Od zverejnenia tejto skutočnosti v Obchodnom vestníku môže práva spojené s nadobudnutou pohľadávkou v konkurznom konaní vykonávať jej nadobúdateľ.

7.6 V posudzovanom prípade ide o spor o určenie popretej pohľadávky (incidenčný spor), v ktorom žalobca a žalovaný 1/ sú konkurznými veriteľmi toho istého úpadcu, pričom žalovaný 1/ poprel pohľadávku, ktorú si do konkurzu na majetok úpadcu prihlásil žalobca. Aktívne vecne legitimovaným na podanie žaloby o určenie popretej pohľadávky je len veriteľ, ktorý si svoju pohľadávku proti úpadcovi uplatnil prihláškou, pričom správca alebo iný veriteľ prihlásenej pohľadávky túto pohľadávku poprel. S poukazom na uvedené dovolací súd okrem skúmania, či sú splnené zákonné procesné podmienky v zmysle ustanovenia § 80 C. s. p., ďalej zisťoval, či je splnená aj zákonná podmienka v zmysle ustanovenia § 25 ods. 4 a 5 ZKR, t. j. či postupník XXX, s. r. o. sa stal novým konkurzným veriteľom pohľadávky prihlásenej pôvodným veriteľom (žalobcom) a či v dôsledku uvedenej

skutočnosti pôvodnému veriteľovi (žalobcovi) zanikli práva spojené s prihlásenou konkurznou pohľadávkou. Podľa názoru dovolacieho súdu, pokiaľ by sa postupník XXX, s. r. o. nestal novým konkurzným veriteľom predmetnej pohľadávky, nemohol by si uplatňovať žiadne práva spojené s predmetnou pohľadávkou nielen v konkurze, ale ani v predmetnom incidenčnom spore, pretože z hľadiska hmotného práva by postúpenú pohľadávkou síce vlastnil, avšak nedošlo by k procesnej zmene v osobe konkurzného veriteľa, ktorá nastáva až momentom zverejnenia oznamu o nadobudnutí právoplatnosti uznesenia konkurzného súdu o vstupe nového veriteľa do konkurzného konania v Obchodnom vestníku (§ 25 ods. 5 ZKR). V danom prípade oznámenie o nadobudnutí právoplatnosti uznesenia, ktorým konkurzný súd rozhodol o vstupe nového konkurzného veriteľa, bolo zverejnené v Obchodnom vestníku dňa 18.06.2019, teda uvedeným okamihom pôvodnému veriteľovi (žalobcovi) zanikli práva konkurzného veriteľa vo vzťahu k ním prihlásenej a popretej pohľadáвке (určenie ktorej je predmetom sporu), pričom novým konkurzným veriteľom vo vzťahu k uvedenej pohľadáвке sa stal postupník XXX, s.r.o. Vzhľadom na splnenie procesných podmienok v zmysle § 80 C. s. p., ako aj osobitnej procesnej podmienky v zmysle ustanovenia § 25 ods. 4 a 5 ZKR, dovolací súd rozhodol tak, že navrhnutú zmenu na strane žalobcu pripustil.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

8.1 Podľa ustanovenia § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Dovolanie podľa C. s. p. nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky podmienky, za existencie ktorých môže súd konať a rozhodnúť vo veci. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

8.2 Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.3 Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8.4 Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

8.5 Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (odsek 2 vyššie citovaného ustanovenia).

9. Vo vzťahu k ustanoveniu § 420 písm. f/ C. s. p. dovolateľ namietal nedostatočné vykonanie dokazovania súdom prvej inštancie, ktorý nevykonával dokazovanie pripojením súdneho spisu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 31Cbi/1/2017 vo vzťahu k preukázaniu porušenia povinnosti žalobcu, vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a škodou a taktiež nevykonával dokazovanie výsluchom žalovaných k otázkam príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti žalobcu a vznikom škody.

9.1 Pojem „právo na spravodlivý proces“ v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. nahradil doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktorý sa vymyká zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“). Pod pojmom „procesný postup“ (čo vyplýva aj z doteraz platnej konštantnej judikatúry NS SR k § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a judikatúry Ústavného súdu SR) sa rozumie faktická (ne)činnosť súdu znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení, resp. možnosť jej aktívnej účasti v spore, predchádzajúca vydaniu súdneho rozhodnutia, avšak nie samotné rozhodnutie súdu vo veci a ani jeho odôvodnenie, funkciou ktorého je vysvetliť podstatné dôvody, so zreteľom na ktoré súd vo veci rozhodol.

9.2 Obsahom práva na spravodlivý proces (článok 46 ods. 1 Ústavy SR) je umožniť každému, bez akejkoľvek diskriminácie, reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 22/04) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (sp. zn. I. ÚS 50/04).

9.3 Pokiaľ dovolateľ namietal nedostatočné vykonanie dokazovania, resp. nesprávne vyhodnotenie dôkazov dovolací súd uvádza, že strany sporu v civilnom sporovom konaní majú právo označiť alebo predložiť dôkazy na preukázanie ich tvrdení, avšak súd rozhoduje o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 C. s. p.). Civilný sporový poriadok upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov v § 191 ods. 1 C. s. p., v zmysle ktorej dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. V civilnom sporovom konaní je súd povinný zvážiť, ktoré dôkazy je povinný vykonať, pričom dôvodnosť návrhov strán sporu na doplnenie dokazovania posudzuje so zreteľom, či a v akom rozsahu je potrebné doplniť doterajší stav dokazovania. Nevykonanie dôkazu navrhnutého stranou sporu, resp. vykonanie iného dôkazu na zistenie skutkového stavu veci nemožno

považovať za postup, ktorým by súd strane sporu odňal možnosť konať pred súdom (R 6/2000). Platí to aj o takom dôkaze, ktorý strana sporu zo svojho subjektívneho pohľadu považuje za dôležitý. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí výlučne na posúdenie súdu, a nie strany sporu (§ 185 ods. 1 C. s. p.). Ak teda v priebehu civilného sporového konania súd nevykonal všetky navrhnuté dôkazy (výsluch žalovaných, pripojenie spisu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 31Cbi/1/2017) na zistenie skutkového stavu, nezakladá to vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., pretože to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strana mohla uplatniť, avšak v dôsledku procesného postupu súdu z nich bola vylúčená.

9.4 Rovnako dovolateľom namietaná neúplnosť, resp. nesprávnosť skutkových zistení vo vzťahu k jednotlivým náležitostiam náhrady škody, ktorej zaplata sa žalovaný 1/ domáha v inom spore vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 31Cbi/1/2017, nepredstavuje vadu, ktorá by v rozhodovacej praxi NS SR bola považovaná za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., pretože ak k takejto vade v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení strany. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že nie je „tretou inštanciou“, ktorá by bola oprávnená opätovne preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo. V dovolacom konaní nie je dovolací súd oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní je dokazovanie vylúčené, okrem preukazovania včasnosti a prípustnosti dovolania (§ 442 C. s. p.). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

9.5 Podľa názoru odvolacieho súdu, procesný postup odvolacieho súdu, ale aj súdu prvej inštancie prebiehal v zmysle právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku (na súde prvej inštancie, keďže žaloba bola podaná v roku 2010) a Civilného sporového poriadku, účinného od 1. júla 2016 (na súde prvej inštancie, ktorý vo veci rozhodol 17. apríla 2018 a na odvolacom súde, ktorý vo veci rozhodol 27. marca 2019). Žalovaný 1/ mal možnosť zúčastniť sa na úkonoch súdu prvej inštancie a proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podať odvolanie, čo aj urobil. Skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje s právnym názorom všeobecného súdu, ktorý nevykonal všetky ním navrhnuté dôkazy, nemôže viesť k záveru o nepreskúmateľnosti, zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Procesným postupom súdov oboch inštancií nedošlo k tomu, že by súdy znemožnili žalovanému 1/, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu práva žalovaného 1/ na spravodlivý proces tak, ako to predpokladá ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. Len pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že rovnakú námietku uplatnil žalovaný 1/ aj v odvolaní, pričom odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s ňou vysporiadal a odôvodnil, prečo považoval za správny názor súdu prvej inštancie, ktorý nevykonal dôkazy navrhnuté žalovaným 1/ (pripojenie spisu sp. zn. 31Cbi/1/2017 a výsluch žalovaných).

9.6 Dovolací súd sa nestotožňuje s názorom dovolateľa, že v predmetnom spore mal súd prvej inštancie ako aj odvolací súd „sám od seba“ prihliadať na skutočnosti zistené súdom v inom konaní sp. zn. 31Cbi/1/2017, nakoľko ide o skutočnosti známe súdu z jeho činnosti v zmysle § 186 ods. 1 C. s. p. Za skutočnosti, o ktorých sa súd dozvedel v rámci svojej činnosti treba považovať také skutočnosti, ktoré sú zachytené v súdnych spisoch, pričom majú opodstatnenie pre procesné rozhodnutia súdu (ustanovenie opatrovníka strane sporu, ktorá ho mala ustanoveného v iných konaniach, nepripustenie určitej osoby ako občianskeho zástupcu strany sporu a podobne). Každý spor je iný, osobitý (aj keď vo viacerých sporoch môžu vystupovať tí istí účastníci), pričom súd v každom konkrétnom spore rozhoduje na základe ním zisteného skutkového stavu. Skutkovým základom súdneho rozhodnutia je súhrn skutkových

zistení, ku ktorým súd dospel v priebehu konania. K skutkovým zisteniam súd dospieva posúdením (vyhodnotením) skutkových poznatkov, ktoré získava najmä dokazovaním. Dôkaz slúži na preukázanie skutočností, ohľadom ktorých nesie účastník dôkazné bremeno. Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Spôsob vykonávania dokazovania a vykonania alebo nevykonania toho-ktorého dôkazného prostriedku však určuje súd v závislosti od toho, či jeho vykonanie je relevantné a efektívne pre rozhodnutie sporu vo väzbe aj na ďalšie dôkazné prostriedky, ktoré boli vykonané a či tieto sú postačujúce pre rozhodnutie sporu po vecnej stránke. Aj podľa názoru dovolacieho súdu, pripojenie spisu z iného konania v inej právnej veci (hoci medzi tými istými účastníkmi) samo o sebe nepredstavuje dôkazný prostriedok preukazujúci tvrdenie žalovaného 1/ o existencii pohľadávky titulom náhrady škody v predmetnom spore o určenie popretej pohľadávky, nakoľko obsahom každého súdneho spisu, zachyteného v písomnej forme, je celý súhrn procesných úkonov súdu a strán sporu, zápisníc o obsahu pojednávania, znaleckých posudkov a podobne, ktoré ako celok nie je možné a ani efektívne vykonať ako dôkaz na pojednávaní súdu v inej veci. Je povinnosťou tej-ktorej strany sporu na preukázanie svojho tvrdenia označiť alebo predložiť konkrétny dôkaz, ktorým je možné a efektívne jeho tvrdenie preukázať. Za takýto dôkaz dovolací súd nepovažuje pripojenie spisu z iného konania, pretože v súdnom spore súd namiesto strany nemôže určovať, ktorý dôkazný prostriedok, vykonaný v inom súdnom konaní, ktorého obsah je zachytený v súdnom spise, preukazuje tvrdenie strany sporu v tom-ktorom prejednávacom spore, nakoľko by tým v spore zvýhodnil jednu stranu sporu oproti inej strane sporu, čo je neprípustné, keďže strany sporu majú v konaní rovné postavenie (uplatňuje sa princíp rovnosti sporových strán).

10. Dovolateľ ďalej založil prípustnosť dovolania na ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, že konaním žalobcu ako člena veriteľského výboru, ktorý sa zdržal hlasovania o reštrukturalizačnom pláne, nedošlo k porušeniu povinnosti člena veriteľského výboru podľa § 127 ods. 4 ZKR, keďže hlasovanie člena veriteľského výboru o schválení alebo neschválení reštrukturalizačného plánu je výkonom práva, ktorým nemôže dôjsť k porušeniu povinnosti člena veriteľského výboru. Podľa názoru dovolateľa, protiprávnym odmietnutím plánu reštrukturalizácie žalobcom a ostatnými členmi veriteľského výboru a následným začatím konkurzného konania na úpadcu dochádza k masívnemu znehodnoteniu obchodných podielov žalovaných. Konanie, resp. nekonanie členov veriteľského výboru (teda aj žalobcu) je protiprávnym úkonom a priamou príčinou vzniku škody, ktorá bezpochyby vznikne v dôsledku znemožnenia úpadcovi pokračovať v podnikateľskej činnosti, ako aj zmarením projektov ako podnikateľských aktivít úpadcu alebo spriaznených spoločností, ktoré by vygenerovali zisk. Poukázal na § 127 ods. 4 ZKR podľa ktorého sú členovia veriteľského výboru povinní postupovať v spoločnom záujme všetkých veriteľov prihlásených pohľadávok. Podľa názoru dovolateľa, rozhodnutie súdov záviselo od vyriešenia dvoch právnych otázok, ktoré neboli v praxi dovolacieho súdu vyriešené (viď bod 3.4 odôvodnenia tohto uznesenia).

10.1 O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z vyššie citovaného ustanovenia, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku

zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26.09.2017, sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 08.06.2017).

10.2 Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. musí ísť – okrem vyššie uvedených podmienok – o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napr. Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, Zákonníka práce), ako aj otázka procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. musí byť zároveň riešená odvolacím súdom, pričom odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie a musí ísť o otázku zásadného právneho významu. Aj za účinnosti nového civilného predpisu je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre prerokovávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky (sp. zn. 1Cdo/132/2009, sp. zn. 2Cdo/71/2010, sp. zn. 4Cdo/151/1998, sp. zn. 7Cdo 117/2011). Prípustnosť dovolania nastáva vtedy, ak dovolací súd sám dospeje k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. ním riešená právna otázka po právnej stránke zásadný význam skutočne má. V tomto smere nie je relevantný subjektívny názor dovolateľa.

10.3 Podľa názoru dovolacieho súdu, dovolanie podané žalovaným 1/ podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. nespĺňa kritériá v zmysle vyššie uvedených odsekov.

10.4 Dovolací súd v nadväznosti na kritériá prípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. zdôrazňuje, že toto ustanovenie predpokladá, že právnu otázku dovolací súd doposiaľ neriešil, pričom je žiadúce, aby ju ako najvyššia súdna autorita vyriešil. Prípustnosť dovolania pritom (vzhľadom na viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi) závisí od toho, ako dovolateľ konkrétne vymedzí/špecifikuje právnu otázku, ktorú dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi doposiaľ neriešil.

10.5 Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že predmetom je incidenčný spor, v rámci ktorého sa žalobca ako konkurzný veriteľ, ktorého pohľadávka prihlásená v konkurznom konaní prihláškou bola popretá žalovaným 1/ ako ďalším konkurzným veriteľom, domáha určenia, že jeho pohľadávka je oprávnená čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, poradia, zabezpečenia zabezpečovacím právom a poradia zabezpečovacieho práva, s právom na oddelené uspokojenie. Rozhodujúcim (kľúčovým) pre rozhodnutie sporu čo do merita veci bolo (tak ako uviedol súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd), či dôvod uvedený žalovaným 1/ v popieranom prejave zakladal dôvod na vylúčenie pohľadávky žalobcu z uspokojenia z majetku úpadcu v konkurze (rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Obdo/70/2016 z 30.01.2017). Žalovaný 1/ v popieranom prejave namietal, že pohľadávka žalobcu zanikla započítaním. Po preskúmaní veci na základe odvolania podaného žalovaným 1/ odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný 1/ nepreukázal, že žalovaná 2/ mala proti žalobcovi pohľadávku titulom náhrady škody, v dôsledku čoho žalovaná 2/ nemohla platne a účinne postúpiť spoločnosti XXX, s.r.o. XXX pohľadávku proti žalobcovi, keďže postúpená môže byť iba existujúca pohľadávka, a teda spoločnosť XXX, s.r.o. nemala proti žalobcovi pohľadávku, ktorú by mohla použiť na započítanie.

10.6 Podľa názoru dovolacieho súdu, rozhodnutie odvolacieho súdu (ktoré spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie tvorí jeden celok) vôbec nespočíva na vyriešení dvoch právnych otázok, ktoré dovolateľ špecifikoval v dovolaní (časť II. ods. 16 písm. a/ a písm. b/). Dovolateľom nastolené otázky sa týkajú povinnosti členov veriteľského výboru v rámci

reštrukturalizácie a sú upravené v § 127 ZKR, pričom z § 127 ods. 4 ZKR vyplýva, že člen veriteľského výboru je povinný konať v spoločnom záujme všetkých veriteľov prihlásených pohľadávok. Priebeh schvaľovacej schôdze, spôsob hlasovania na schvaľovacej schôdzi a potrebný počet hlasov na schválenie plánu upravuje ZKR v § 147 a § 148. V prípade, ak by reštrukturalizačný plán bol aj prijatý schvaľovacou schôdzou, je potrebné, aby ho následne schválil konkurzný súd (§ 151 ZKR). Námietky dovolateľa v časti II. dovolania vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. a otázky vymedzené dovolateľom v dovolaní sa týkajú procesu reštrukturalizácie, v rámci ktorej bol schvaľovaný plán reštrukturalizácie, pričom k jeho schváleniu nedošlo, a to podľa názoru žalovaného 1/ z dôvodu, že žalobca sa zdržal hlasovania. Reštrukturalizačné konanie (rovnako ako konkurzné konanie) predstavuje nespornú formu konania, v ktorom vykonáva dohľad reštrukturalizačný (konkurzný) súd. V incidenčnom spore o určenie popretej pohľadávky (ktoré je sporovým konaním) súd nemôže posudzovať otázky týkajúce sa postupu a záujmov členov veriteľského výboru pri hlasovaní o schválení reštrukturalizačného plánu, pretože posudzovaním týchto otázok sa zaoberá súd, na ktorom je vedené reštrukturalizačné konanie. Kladná alebo záporná odpoveď na dovolateľom vymedzené právne otázky, ktoré sa týkajú hlasovania a záujmov veriteľov pri hlasovaní o schválení reštrukturalizačného plánu, by nemala žiadny vplyv na rozhodnutie predmetného incidenčného sporu o určenie pravosti žalobcom prihlásenej pohľadávky, pretože dovolateľom vymedzené právne otázky nemajú žiadnu relevanciu vo vzťahu k preukázaniu existencie pohľadávky žalovanej 2/ na náhradu škody. Keďže v rámci prejudiciálneho posúdenia otázky, či žalovaná 2/ mala proti žalobcovi pohľadávku titulom náhrady škody, ktorá mohla byť následne započítaná na základe jednostranného započítacieho úkonu spoločnosti XXX, s.r.o. XXX dňa 18.03.2016, súdy oboch inštancií dospeli k záveru, že žalovaný 1/ nepreukázal, že žalovaná 2/ mala proti žalobcovi pohľadávku titulom náhrady škody, dospel k záveru, že neexistujúca pohľadávka nemohla byť postúpená a následne započítaná dňa 18.03.2016, v dôsledku čoho dôvod popretia žalobcom prihlásenej pohľadávky (ktorej určenie je predmetom tohto sporu) nebol dôvodný a opodstatnený. Právna otázka, riešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu) nemôže byť považovaná za otázku zásadného právneho významu, na ktorej by spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, a teda nemôže byť považovaná za relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

10.7 Záverom dovolací súd uzaviera, že postupom odvolacieho súdu (ale ani súdu prvej inštancie) nedošlo k vade zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., ktorá by zakladala porušenie práva žalovaného 1/ na spravodlivý proces. Dovolací súd preto dovolanie žalovaného 1/ odmietol podľa § 447 písm. c/ C. s. p. Zároveň dovolanie žalovaného 1/ vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. dovolací súd odmietol podľa § 447 písm. f/ C. s. p., keďže dovolateľ nevymedzil dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p.

75.

ROZHODNUTIE

Zvýhodňujúcim právnym úkonom podľa ustanovenia § 59 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii je aj dohoda o vzájomnom započítaní pohľadávok uzatvorená medzi úpadcom a ním spriazneným veriteľom, keďže ňou v rozpore so zásadou pomerného uspokojovania veriteľov dochádza k zániku pohľadávky spriazneného veriteľa započítaním protipohľadávky úpadcu, z hodnoty ktorej by inak prichádzalo do úvahy pomerné uspokojenie nezabezpečených pohľadávok veriteľov úpadcu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. novembra 2020, sp. zn. 3Obdo/31/2020)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 3. apríla 2019, č. k. 30Cbi/4/2016-501 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že úpadca napadnutou dohodou o započítaní pohľadávok nezvýhodnil žalovaného oproti iným svojim veriteľom. Úpadca dohodou plnil žalovanému svoj záväzok vzniknutý zo vzájomnej spolupráce, pričom až do začatia konkurzného konania bol povinný plniť svoje záväzky voči veriteľom. Opačný záver by podľa okresného súdu znamenal faktickú nemožnosť dlžníka plniť svoje záväzky svojim veriteľom v období jedného roka pred začatím konkurzného konania v prípade, že by nemohol uspokojiť všetkých veriteľov. Je vecou samotných veriteľov, ako si riešia svoje konkrétne pohľadávky a záväzky so svojim dlžníkom a akú snahu vyvinú za účelom vysporiadania svojich záväzkov vo vzťahu k dlžníkovi. Úpadcovi podľa súdu prvej inštancie nič nebránilo do začatia konkurzného konania plniť svoje záväzky voči konkrétnym veriteľom.

2.1. Súd prvej inštancie skonštatoval, že nedošlo k tej skutočnosti, že by úpadca splnil pohľadávku inak splatnú až vyhlásením konkurzu, ani nezabezpečil svoj záväzok neskôr ako vznikol, ani nenahradil svoj záväzok vo svoj neprospech, ani nezvýhodnil inak neodôvodnene žalovaného oproti iným veriteľom, nevzdal sa svojho práva a ani neodpustil svoj dlh.

2.2. Následne okresný súd poukázal na to, že návrh na vyhlásenie konkurzu nepodal úpadca, ale jeden z jeho veriteľov v júni 2013, pričom samotný konkurz bol vyhlásený až v roku 2015. V tomto období úpadca uhrádzal svoje záväzky svojim veriteľom, a to tie, ktoré uznával. Podľa súdu prvej inštancie nebol úpadca v čase uskutočnenia napadnutého právneho úkonu (t. j. 15. mája 2013) v úpadku. Preto dospel k záveru, že dohoda o vzájomnom započítaní pohľadávok z 15. mája 2013 v rozsahu 39 420,- eur nie je právnym úkonom, ktorý by mal za následok zmenšenie hodnoty majetku úpadcu, pretože ním nedošlo k žiadnemu zmenšeniu majetku úpadcu. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom 29. októbra 2019, č. k. 2CoKR/26/2019-604 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že určil, že dohoda o vzájomnom započítaní pohľadávok z 15. mája 2013 uzatvorená medzi obchodnou spoločnosťou T. C. K. s.r.o. (predtým C. s.r.o.), so sídlom T. XX, K. (predtým P. XX, K.), IČO: XX XXX XXX a obchodnou spoločnosťou S. s.r.o. (predtým C. R. s.r.o.), so sídlom M. XX, K., IČO: XX XXX XXX, je voči veriteľom v konkurze vedenom na majetok úpadcu T. C. K.,

s.r.o., so sídlom T. XX, K., IČO: XX XXX XXX, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 30K/12/2013 právne neúčinná a žalovaný je povinný uhradiť v prospech všeobecnej podstaty úpadcu T. C. K., s.r.o. sumu 39 420,- eur v prospech účtu vedeného v S. s., a.s., IBAN: SK XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi priznal proti žalovanému plnú náhradu trov celého konania.

4. Odvolací súd uviedol, že dohodou o započítaní pohľadávok z 15. mája 2013 došlo k započítaniu pohľadávky žalovaného vo výške 40.800,- eur vzniknutej na základe faktúry č. XXXXXXXX vystavenej 15. mája 2013 a pohľadávky úpadcu vo výške 39 420,- eur, a to v rozsahu, v akom sa predmetné pohľadávky kryli. Krajský súd poukázal na to, že pohľadávka úpadcu vo výške 39 420,- eur predstavovala kúpnu cenu za hnutel'ný majetok, ktorý úpadca odpredal žalovanému. Pohľadávka žalovaného predstavovala nájomné za prenájom hnutel'ného majetku úpadcovi, ktorý predtým úpadca predal žalovanému. Dohoda o započítaní pohľadávok svedčí o tom, že úpadca sa zbavil hnutel'ného majetku v prospech žalovaného, a následne si tento majetok úpadca prenajal, keď nájomné za 5 mesiacov bolo vyššie, ako samotná dohodnutá kúpna cena tohto majetku. V konaní nebola preukázaná primeranosť tohto dohodnutého nájomného v porovnaní s kúpnu cenou tých istých hnutel'ných vecí. Toto primerané protiplnenie mal v konaní preukazovať žalovaný, pretože žalovaný týmto právnym úkonom a následným zápočtom pohľadávok získal prospech na úkor ostatných veriteľ'ov úpadcu, čo žalovaný nepreukázal.

4.1. Krajský súd poukázal na to, že z reštrukturalizačného spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 31R/5/2013 vyplýva, že veritelia úpadcu (konkrétne obchodné spoločnosti F., s.r.o., L. S. s., a.s. a C., s.r.o.) mali voči úpadcovi splatné pohľadávky ešte pred 15. májom 2013 (t. j. pred vykonaním napadnutého právneho úkonu). Zároveň odvolací súd poukázal na existenciu ďalších splatných pohľadávok pred 15. májom 2013, ktoré boli právoplatne priznané súdnymi rozhodnutiami.

4.2. Odvolací súd skonštatoval, že ide o právny úkon medzi spriaznenými osobami podľa § 60 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej aj „zákon o konkurze“ alebo „ZKR“), keď v čase uzavretia dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok bol Ing. D. C. konateľ'om úpadcu a aj žalovaného (bod 31. odôvodnenia rozsudku krajského súdu, avšak v bode 22. odôvodnenia odvolací súd uviedol, že v mene úpadcu podpísal dohodu Ing. D. C. a v mene žalovaného Mgr. I. C., pričom doplnil, že Ing. D. C. a Mgr. I. C. sú ako manžel'ia blízkymi osobami – pozn. dovolacieho súdu). V prípade právneho úkonu uskutočneného medzi dlžníkom a ním spriaznenou osobou nebolo povinnosťou žalobcu preukazovať úmysel dlžníka ukrátiť uspokojenie pohľadávok niektorých z veriteľ'ov a vedomosť spriaznenej osoby (žalovaného) o tomto úmysle. Dôkazné bremeno v konaní zaťažovalo žalovaného, ktorý ho neuniesol.

4.3. Pre úspešnú odporovateľnosť sa vyžaduje, aby bol dlžník v úpadku v čase uskutočnenia právneho úkonu. Úpadkom sa pritom podľa § 3 ZKR rozumie objektívny stav, ktorý je nezávislý od orgánov verejnej moci a nastáva pred vyhlásením konkurzu. Ide o jeden z hmotnoprávných predpokladov pre vyhlásenie konkurzu. Z uvedeného vyplýva, že aj keď konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený 26. januára 2015, neznamená to, že dlžník nemohol byť v úpadku už skôr. Platobná neschopnosť a predĺženie ako dve základné formy úpadku môžu nastať nezávisle od seba, ale aj súčasne. Stačí preukázanie jednej z foriem úpadku na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka. Zároveň tak postačuje, aby v čase vykonania napadnutého právneho úkonu mohol súd skonštatovať, že právne úkony, ktoré vykonával úpadca v čase svojho úpadku vo forme platobnej neschopnosti alebo predĺženia, sú právne úkony odporovateľné, pretože môžu ukracovať uspokojenie ostatných splatných pohľadávok veriteľ'ov.

4.4. Úpadca uzatvoril dohodu o vzájomnom započítaní pohľadávok so žalovaným ako so spriaznenou osobou, čo nebolo v konaní sporné, a tým zvýhodnil žalovaného ako veriteľa na úkor ostatných svojich veriteľov, voči ktorým mal úpadca splatné záväzky v čase vykonania napadnutého právneho úkonu. Krajský súd pritom poukázal na to, že aj z výpovede svedka Ing. D. C. (konateľa úpadcu) vyplynulo, že v čase uskutočnenia napadnutého právneho úkonu nebol úpadca spôsobilý uhrádzať splatné záväzky, ktoré deklaroval vo svojich účtovných dokladoch. Osobitne odvolací súd zvýraznil, že aj z výpovede uvedeného svedka vyplynulo, že úpadca opakovane odvracal návrhy veriteľov na vyhlásenie konkurzu a v decembri 2013 úpadca podal návrh na reštrukturalizáciu.

4.5. K úmyslu úpadcu ukrátiť svojich veriteľov a k vedomosti žalovaného ako spriaznenej osoby o tomto úmysle krajský súd poukázal na to, že bolo povinnosťou žalovaného preukázať, že nemal vedomosť o úmysle úpadcu ukrátiť svojich veriteľov, čo nevyvrátil ani vypočutý svedok Ing. D. C.. Úpadca napadnutým právnym úkonom zvýhodnil žalovaného ako spriaznenú osobu, keďže manželka spoločníka a konateľa úpadcu Mgr. I. C. bola spoločníčkou a konateľkou žalovaného, a to na úkor iných veriteľov – ktorých splatné pohľadávky neboli úpadcom uspokojené a nebudú uspokojené ani v konkurznom konaní - tým, že umožnil, aby pohľadávka úpadcu voči žalovanému zanikla započítaním a aby pohľadávka žalovaného voči úpadcovi bola uspokojená formou zápočtu.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dňa 29. decembra 2019 žalovaný dovolanie, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozsudok okresného súdu, alebo aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“) a zároveň aj z § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

6. Dovolateľ v podanom dovolaní najprv rozsiahlo opísal skutkový stav veci a priebeh konania pred súdmi nižšej inštancie a následne (strany 7 až 11 dovolania) prezentoval vlastný náhľad na skutkové závery odvolacieho súdu a možnosť správcu odporovať právnym úkonom dlžníka bez toho, aby bolo z tejto argumentácie zrejmé, či má ňou byť odôvodnený jeden zo zákonom predpokladaných dovolacích dôvodov (či už dovolací dôvod podľa § 431 C. s. p., alebo dovolací dôvod podľa § 432 C. s. p.), keďže z nej nevyplýva, či žalovaný vytýka odvolaciemu súdu nesprávny procesný postup prejavujúci sa v podobe existencie vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p., alebo nesprávne právne posúdenie veci.

7. Vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p. videl dovolateľ v posúdení napadnutého právneho úkonu ako ukracujúceho právneho úkonu podľa § 60 ZKR a v prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

7.1. Podľa žalovaného odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v rozpore s jednoznačne nespochybniteľným skutkovým stavom o tom, kto v rozhodnom čase konal za úpadcu, a kto konal za žalovaného, dospel k záveru, že v konaní nebol vyvrátený úmysel úpadcu ukrátiť veriteľov, keď podľa odvolacieho súdu mala za úpadcu a aj za žalovaného konať tá istá osoba. Vzhľadom na uvedené sa podľa dovolateľa krajský súd nezaoberal ani s prípadnou (ne)vedomosťou žalovaného o údajnom úmysle úpadcu ukrátiť veriteľov. V dôsledku uvedeného postupu je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nepreskúmateľný. Žalovaný záverom k predmetnej námietke vytkol krajskému súdu, že základnou podmienkou odporovateľnosti je, aby napadnutý právny úkon ukracoval uspokojenie niektorej z prihlásených pohľadávok, a v prípade, ak predmetný predpoklad nie splnený, je daný dôvod pre zamietnutie žaloby. Podľa dovolateľa navyše neexistoval zo strany úpadcu ani úmysel úpadcu ukrátiť ktoréhokolvek zo svojich veriteľov.

7.2. Prekvapivosť napadnutého rozsudku videl žalovaný v skutočnosti, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 32Cbi/4/2016 (odvolacie konanie na krajskom súde bolo vedené pod sp. zn. 4CoKR/13/2017) dospeli konajúce sudy k záveru, že v čase napadnutého právneho úkonu (k 10. januáru 2013) nebol úpadca v úpadku. V prípade posúdenia úpadku úpadcu ide o zásadne rovnakú vec týkajúcu sa tých istých strán, ktorá bola posudzovaná odvolacím súdom v rozhodovanom spore a aj vo veci vedenej pod sp. zn. 4CoKR/13/2017. Základným atribútom právnej istoty je aj predvídateľnosť súdnych rozhodnutí, z čoho vyplýva, že právne rovnaké (obdobné) prípady sa majú posudzovať rovnako. V rozhodovanej veci krajský súd uvedenú skutočnosť opomenul zohľadniť a rovnako tak opomenul zhodnotiť, či je naplnená základná hmotnoprávna podmienka odporovateľnosti podľa § 57 ods. 4 ZKR.

7.3. Odvolací súd zároveň podľa dovolateľa neuviedol dôvody, pre ktoré by bolo možné dospieť k záveru o platobnej neschopnosti úpadcu ku dňu odporovaného právneho úkonu, a preto považuje napadnutý rozsudok za svojvoľný a zjavne neodôvodnený. Odôvodnenie napadnutého rozsudku neobsahuje, na základe akých dôkazov a na základe akých myšlienkových úvah dospel krajský súd k záveru, že došlo k naplneniu skutkových podstát odporovateľnosti podľa § 59 a § 60 ZKR. Z rozhodnutia odvolacieho súdu podľa žalovaného nie je zrejmé, či napadnutý právny úkon posúdil ako ukracujúci právny úkon podľa § 60 ZKR alebo ako zvýhodňujúci právny úkon podľa § 59 ZKR, prípadne podľa oboch podstát.

8. Nesprávne právne posúdenie namietal žalovaný vo vzťahu k:

- posúdeniu, či je pre posúdenie odporovaného právneho úkonu (dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok) právne významné, aký bol právny základ týchto pohľadávok, v nadväznosti na posúdenie (preukázanie) základnej podmienky odporovateľnosti podľa § 57 ods. 4 ZKR, t. j. že došlo k ukráteniu uspokojenia pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka;
- posúdeniu dohody o započítaní pohľadávok ako zvýhodňujúcemu právnemu úkonu.

9. Podľa dovolateľa odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keďže podmienky odporovateľnosti právneho úkonu je potrebné posudzovať k okamihu účinnosti právneho úkonu, čo znamená, že okolnosti, ktoré nastali neskôr, nemajú z hľadiska právneho posúdenia veci žiadnu relevanciu. Žalobca podľa žalovaného nepreukázal ukrátenie uspokojenia prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov úpadcu. Pre posúdenie možnej odporovateľnosti je relevantný stav majetku dlžníka k 15. máju 2013 a nie k 12. decembru 2013, kedy bola určená účtovná hodnota majetku úpadcu a vyhotovená evidencia jeho záväzkov. Preukázanie podmienky ukrátenia podľa § 57 ods. 4 ZKR je primárne spojené s preukázaním konkrétneho ekonomického dopadu odporovaného právneho úkonu na celkovú majetkovú sféru úpadcu k momentu, kedy nastali účinky odporovaného právneho úkonu.

9.1. Krajský súd podľa žalovaného posudzoval primeranosť dohodnutého nájomného, a teda posudzoval aj zmluvu o nájme ako právny úkon. Predmetom tohto konania však bolo posúdenie dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok. V tejto súvislosti dovolateľ zvýraznil, že nie je právne významné, aký bol právny základ započítavaných pohľadávok. Zároveň dovolateľ uviedol, že odvolací súd nesprávne právne posúdil dôkazné bremeno žalobcu vo vzťahu k hmotnoprávnej podmienke uvedenej v § 57 ods. 4 ZKR. Odvolací súd sa pri rozhodovaní o predmetnej otázke dopustil svojvôle, a zároveň interpretoval zákon spôsobom, ktorý je v rozpore s princípmi spravodlivosti, čím malo dôjsť k zásahu do základných práv a slobôd žalobcu (zrejme pozornosti advokátky spisujúcej dovolanie ušlo, že v rozhodovanom spore zastupuje žalovaného – pozn. dovolacieho súdu) ako dovolateľa a výsledkom rozhodovania tak má byť rozhodnutie, ktoré sa javí ako arbitrárne.

10. Vo vzťahu k možnosti odporovať zvýhodňujúcemu právnomu úkonu žalovaný uviedol, že právny úkon musel ukrátiť uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov a zároveň musel spôsobiť úpadok dlžníka alebo musel byť urobený počas úpadku dlžníka s tým, že v prípade, ak bol úpadok dlžníka spôsobený viacerými vzájomne nadväzujúcimi právnymi úkonmi, treba každý z týchto úkonov považovať za právny úkon, ktorý spôsobil úpadok dlžníka.

10.1. Dovolateľ opätovne (ako v celom texte dovolania) skonštatoval, že nebol preukázaný základný predpoklad pre uplatnenie odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 57 ods. 4 ZKR, keď dodal, že žalobca neunesol v spore dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia o ukrátení uspokojenia pohľadávky veriteľa vzhľadom k tomu, že náležite nepreukázal rozsah, stav a hodnotu majetku úpadcu k 15. máju 2013.

10.2. V prípade zvýhodňujúceho právneho úkonu sa vyžaduje neodôvodnené zvýhodnenie veriteľa oproti iným veriteľom úpadcu. Pokiaľ úpadca a žalovaný uzavreli dohodu o započítaní v súlade so zákonom, nemožno prijať záver, že úpadca uzavretím tejto dohody neodôvodnene zvýhodnil žalovaného proti veriteľom, ktorí riadne a včas prihlásili do konkurzu pohľadávky vzniknuté pred alebo v čase uzavretia tejto dohody. Dohoda o započítaní pohľadávok predstavuje úplne štandardný právny úkon, na základe ktorého si úpadca a žalovaný poskytli ekvivalentné plnenia, čiže nešlo o zvýhodnenie žalovaného ako veriteľa na úkor ostatných veriteľov.

10.3. Dohodou o započítaní plnil dlžník žalovanému svoj záväzok vzniknutý z predchádzajúcej obchodnej spolupráce. Je pritom nepodstatné, či dlžník plnil svoj záväzok formou započítania, alebo či by bol plnil finančnými prostriedkami v tejto výške. Primárnou povinnosťou dlžníka bolo splniť svoj záväzok veriteľovi. Túto možnosť a zároveň povinnosť má dlžník až do vyhlásenia konkurzu. Ak z iných okolností nie je možné vyvodiť záver, že dlžník neopodstatnene plnil tomu - ktorému konkrétnemu veriteľovi, nie je možné takýto právny úkon automaticky považovať za zvýhodňujúci právny úkon. Opačný záver by znamenal faktickú nemožnosť dlžníka plniť svoje záväzky svojim veriteľom v období jedného roka pred začatím konkurzného konania v prípade, že by nemohol uspokojiť všetkých veriteľov.

10.4. Žalovaný poukázal na to, že uskutočnil štandardný započítací úkon so subjektom, o ktorom nemal vedomosť, že bude na neho vyhlásený konkurz. Podľa jeho názoru pritom v konaní nebolo preukázané, že práve v dôsledku uzavretia dohody o započítaní došlo k znevýhodneniu ostatných veriteľov.

10.5. Započítanie predstavuje spôsob bezhotovostného vyrovnania, ktoré sa nevykonáva skutočným splnením, ale odpočítaním vzájomných pohľadávok veriteľa a dlžníka. To umožňuje ušetriť dvojaké splnenie vzájomných pohľadávok a navzájom zjednodušiť majetkové vzťahy medzi zmluvnými stranami, pričom jeho význam spočíva najmä v úspore nákladov, ktoré by inak obidve zmluvné strany museli vynaložiť pri uskutočnení vzájomného plnenia.

11. Žalobca vo vyjadrení z 24. januára 2020 navrhol dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietnuť.

11.1. Vo vyjadrení poukázal na to, že napadnutým právnym úkonom je dohoda o započítaní pohľadávok, ktorá znamená, že namiesto prijatia riadnej úhrady pohľadávky úpadcu došlo k jej započítaniu s pohľadávkou vybraného veriteľa, čím došlo k selektívnemu uspokojeniu spriazneného veriteľa na úkor ostatných veriteľov. Následok tohto úkonu teda bezprostredne znamená ukrátenie možnosti uspokojenia iných veriteľov aspoň v ich pomernej časti. Úpadca vlastným právnym úkonom spôsobil neplnenie pohľadávky, a teda zánik pohľadávky, ktorú by inak mal získať. Úpadca úmyselne inej svojej vlastnej spoločnosti umožnil úhradu pohľadávky tak, že ukrátil ostatných veriteľov, t. j. obral ostatných veriteľov o možnosť čo i len pomerného uspokojenia.

11.2. Podľa žalobcu boli zákonné predpoklady odporovateľnosti podľa § 57 ods. 4 ZKR splnené a súčasne úpadca dojednal vo svoj neprospech úkon, ktorý spôsobil, že ostatní veritelia nezískali od úpadcu žiadne plnenie, avšak jeden, vybraný a spriaznený veriteľ (žalovaný) bol uspokojený v celom rozsahu a nie je tak odkázaný na neisté uspokojovanie v konkurze.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (podľa § 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je dôvodné.

13. Ešte predtým, než dovolací súd pristúpi k posudzovaniu prípustnosti dovolania žalovaného na základe ním uplatnených dovolacích dôvodov považuje za nevyhnutné uviesť, že hoci je dovolanie rozsiahle, je do značnej miery neprehľadné a nejasné, keď len s ťažkosťami z neho možno zistiť, čo v skutočnosti žalovaný odvolaciemu súdu vytýka.

13.1. Predmetná skutočnosť výrazne sťažuje uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu najvyšším súdom. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že zákon v ustanoveniach § 431 ods. 2 a § 432 ods. 2 C.s.p. jednoznačne upravuje, akým spôsobom je dovolateľ povinný vymedziť jednotlivé dovolacie dôvody. Záver najvyššieho súdu o prípustnosti (resp. následnej dôvodnosti) dovolania nie je podmienený rozsiahlosťou textu dovolania, ale jednoznačným a výstižným vymedzením dovolacích dôvodov upravených v ustanoveniach § 431 a § 432 C.s.p.

13.2. Pre ozrejmienie vyššie uvedeného konštatovania dovolací súd v stručnosti poukazuje na to, že žalovaný napr. v časti III.2.5 (strany 12 – 15 dovolania) vytýka odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie (ktoré predstavuje dovolací dôvod podľa § 432 C.s.p.) a následne v tej istej časti textu dovolania uvádza, že rozhodnutie krajského súdu je arbitrárne a porušujúce jeho právo na spravodlivý proces [čo obsahovo zodpovedá dovolaciemu dôvodu podľa § 431 C.s.p. (vada zmätočnosti zakladajúca prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p.)]. Uvedené tak vyvoláva dojem, že samotnému dovolateľovi nie je jasné, čo vlastne odvolaciemu súdu – ktorý rozhodol v jeho neprospech – vytýka. Pritom platí, že úlohou dovolacieho súdu nie je hádať, čo vlastne dovolateľ chcel namietat' (uplatniť), taktiež nie je jeho povinnosťou (ale ani oprávnením s poukazom na zásadu kontradiktórnosti sporového konania) vytvárať vlastnú argumentáciu, ktorú by mal vo svojom rozhodnutí posudzovať (k tomu vid' aj 3Obdo/19/2017).

13.3. Rovnaké konštatovanie sa vzťahuje aj na strane 7 až 11 dovolania, v ktorých je obsiahnuté subjektívne nazeranie žalovaného na skutkové závery krajského súdu a polemiku s nimi, keďže nie je možné ani podľa obsahu (§ 124 ods. 1 v spojení s § 438 ods. 1 C.s.p.) zistiť, ktorý z dovolacích dôvodov podľa § 431, resp. § 432 C.s.p. chcel žalovaný uplatniť, resp. či vôbec predmetná argumentácia smeruje k uplatneniu niektorého z dovolacích dôvodov. Navyše **dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd** (§ 442 C.s.p.) a nie tak, ako ho subjektívne vníma v spore neúspešná strana, ktorá nesúhlasí s ustálením skutkového stavu odvolacieho súdu, prípadne s niektorým z jeho skutkových záverov. Takéto námietky sú vzhľadom na úpravu dovolacích dôvodov v Civilnom sporovom poriadku z dovolacieho prieskumu vylúčené.

K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p.

14. Pokiaľ ide o namietanú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p., dovolací súd konštatuje, že námietka o prekvapivosti rozhodnutia krajského súdu nemôže obstať, a to ani v situácii, že v inom spore (vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 4CoKR/13/2017)

bola žaloba žalobcu o určenie neúčinnosti právneho úkonu úpadcu zamietnutá z dôvodu, že v čase uskutočnenia právneho úkonu nebol úpadca v úpadku.

14.1. Dovolací súd dáva do pozornosti zásadnú skutočnosť, ktorú dovolateľ buď nezohľadnil, alebo účelovo prehliadol, a to že v konaní vedenom pod sp. zn. 4CoKR/13/2017 úpadca uskutočnil napadnutý úkon dňa 10. januára 2013, zatiaľ čo v rozhodovanom spore bol napadnutý právny úkon uskutočnený dňa 15. mája 2013 (t. j. o viac ako 5 mesiacov neskôr ako úkon, ktorý bol predmetom posudzovania v konaní vedenom pod sp. zn. 4CoKR/13/2017).

14.2. Odkaz žalovaného na to, že obdobné veci má súd rozhodnúť rovnakým spôsobom, tak nemôže obstať. Inými slovami povedané, že ak k určitému dátumu (pre účely rozhodovaného sporu k 10. januáru 2013) nemal súd za preukázané, že by bol úpadca v úpadku, nemôže žalovaná strana legitímne očakávať, že bude zamietnutá akákoľvek ďalšia žaloba o určenie neúčinnosti iného právneho úkonu úpadcu, z ktorého mala prospech, a ktorý úpadca uskutočnil neskôr. Takéto (subjektívne) chápanie princípu právnej istoty nezodpovedá legislatívnemu vymedzeniu princípu právnej istoty (čl. 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku) a ani jeho chápaniu v judikatúre (viď napr. II. ÚS 19/2016).

14.3. Predmetná námietka by mohla byť nanajvýš relevantná, ak by úpadca uskutočnil napadnutý právny úkon, ktorý je predmetom konania v rozhodovanom spore, v tom istom čase, ako právny úkon, ktorý bol predmetom sporu vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 4CoKR/13/2017 (t. j. 10. januára 2013). Aj v takom prípade by neprichádzal do úvahy takýto paušálny záver, ale muselo by sa vychádzať aj z toho, či by bol skutkový stav zhodný, a či by žalobca v obidvoch sporoch uniesol dôkazné bremeno (čo treba vyhodnocovať pre každý spor samostatne). V rozhodovanom spore však – ako už bolo uvedené vyššie – o taký prípad nešlo. Navyše dovolací súd dáva do pozornosti, že odvolací súd vo svojom rozsudku jednoznačne uviedol, aké nesplnené záväzky mal úpadca k 15. máju 2013 voči svojim veriteľom (viď bod 25. odôvodnenia rozsudku krajského súdu), z čoho je zrejmé, že v rozhodovanom spore mal preukázaný úpadok úpadcu k 15. máju 2013. Z uvedeného tak je zároveň zrejmé, že odvolací súd mal za preukázané, že napadnutým právnym úkonom došlo (malo dôjsť) k ukráteniu uspokojenia niektorých z prihlásených pohľadávok.

15. Dovolací súd sa nestotožňuje ani s tvrdením žalovaného, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný a arbitrárny (a že by bolo nevyhnutné napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie). Pri správnom vysporiadaní sa s predmetnou námietkou považuje dovolací súd za nevyhnutné vychádzať z celého odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a posudzovať ho komplexne a nie len z účelovo vytrhnutých jednotlivých viet z rozsudku krajského súdu.

15.1. Síce žalovaný správne poukázal na to, že odvolací súd nesprávne v bodoch 31. a 32. odôvodnenia svojho rozsudku uviedol, že Ing. D. C. bol v čase uzavretia napadnutého právneho úkonu konateľom a spoločníkom tak úpadcu, ako aj žalovaného. Predmetná nesprávnosť v konštatovaní krajského súdu – však sama osebe nespôsobuje zmätočnosť jeho rozsudku a nepredstavuje dôvod pre jeho zrušenie. Dovolací súd poukazuje na to, že v skoršej časti odôvodnenia (bod 22. odôvodnenia rozsudku krajského súdu) odvolací súd uviedol správne konštatovanie, že konateľkou a spoločníčkou žalovaného bola Mgr. I. C. ako manželka konateľa úpadcu.

15.2. Zároveň má dovolací súd za to, že na posúdenie, či žalovaný bol spriaznenou osobou úpadcu pre posúdenie napadnutého úkonu ako ukracujúceho právneho úkonu podľa § 60 ods. 2 ZKR, nemá žalovaný označené „pochybenie“ krajského súdu žiadny vplyv, keďže žalovaný je spriaznenou osobou s úpadcom s poukazom na znenie § 9 ods. 1 ZKR (k tomu viď bod 40. odôvodnenia rozsudku krajského súdu). Správnosť predmetného záveru pritom dovolateľ žiadnym spôsobom nespochybňoval. Len pre úplnosť (v nadväznosti

na ďalšie dovolacie námietky žalovaného) dovolací súd dopĺňa, že žalovaný je s poukazom na znenie § 9 ods. 1 ZKR spriaznenou osobou s úpadcom.

15.3. Keďže odvolací súd mal za to, že napadnutý právny úkon úpadca uskutočnil so spriaznenou osobou, s poukazom na znenie ustanovenia § 60 ods. 2 ZKR a judikatúru najvyššieho súdu [konkrétne s poukazom na uznesenie z 26. marca 2019, sp. zn. 3Obdo/59/2018 (ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2019 pod R 52/2019 – pozn. dovolacieho súdu)] skonštatoval, že bolo povinnosťou žalovaného preukázať, že nemal vedomosť o úmysle úpadcu ukrátiť svojich veriteľov, ktoré však nepreukázal (bod 38. odôvodnenia rozsudku krajského súdu). Z uvedeného dôvodu dovolateľ neopodstatnene vytýkal odvolaciemu súdu, že sa nezaoberal jeho (ne)vedomosťou o údajnom úmysle úpadcu ukrátiť svojich veriteľov, keďže táto vedomosť sa – rovnako ako samotný úmysel úpadcu ukrátiť svojich veriteľov – predpokladá (§ 60 ods. 2 ZKR), a je povinnosťou žalovaného (ak chce byť v spore úspešný), aby preukázal, že úpadca pri uzavretí napadnutého právneho úkonu nekonal v úmysle ukrátiť svojich veriteľov, respektíve že žalovaný ani pri vynaložení náležitej starostlivosti nemohol tento úmysel úpadcu rozpoznať. Predmetná skutočnosť znamená, že pre úspech žalovaného v spore nepostačuje, aby uviedol, že podľa jeho názoru úmysel úpadcu ukrátiť svojich veriteľov neexistoval, prípadne že bolo povinnosťou žalobcu preukázať vedomosť žalovaného o ukracujúcom úmysle úpadcu.

15.4. Podľa názoru dovolacieho súdu nemôže obstať ani tvrdenie žalovaného, že z rozhodnutia krajského súdu nie je zrejmé, či napadnutý právny úkon posúdil ako ukracujúci právny úkon podľa § 60 ZKR alebo ako zvýhodňujúci právny úkon podľa § 59 ZKR, prípadne podľa obidvoch podstať. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu naopak vyplýva, že posúdil dohodu o vzájomnom započítaní pohľadávok z 15. mája 2013 ako zvýhodňujúci právny úkon podľa § 59 ZKR, keďže ním úpadca zvýhodnil žalovaného ako svojho veriteľa na úkor ostatných veriteľov, a zároveň aj ako ukracujúci právny úkon podľa § 60 ZKR, keďže ním došlo k ukráteniu uspokojenia pohľadávok ostatných veriteľov úpadcu.

15.5. Dovolací súd preto uzatvára, že rozsudok odvolacieho súdu nemožno považovať za nepreskúmateľný.

16. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom nebolo poznačené namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ C . s . p . Prípustnosť dovolania žalovaného preto z uvedeného ustanovenia nevyplýva.

K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C . s . p .

17. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C . s . p . je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

17.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 C . s . p . možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C . s . p .). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C . s . p .). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil

správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

18. Pokiaľ ide o otázku - či je pre posúdenie odporovaného právneho úkonu (dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok) právne významné, aký bol právny základ týchto pohľadávok, v nadväznosti na posúdenie (preukázanie) základnej podmienky odporovateľnosti podľa § 57 ods. 4 ZKR, t. j. že došlo k ukráteniu uspokojenia pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka – dovolací súd poukazuje na to, že nepostačuje, aby bola určitá otázka formálne vymedzená ako právna otázka, rozhodujúce je to, ako dovolateľ uvedie, v čom má spočívať nesprávnosť právneho posúdenia odvolacím súdom. Uvedené znamená, že dovolateľ musí uviesť, aký právny záver odvolacieho súdu považuje za nesprávny a zároveň je jeho povinnosťou predostrieť dovolaciemu súdu vlastnú **právnu argumentáciu**, z ktorej má byť zrejmé, ako mal odvolací súd posudzovanú právnu otázku správne právne riešiť.

18.1. V tejto časti dovolanie žalovaného uvedené požiadavky nespĺňa, keďže absentuje akákoľvek právna argumentácia dovolateľa, ktorá by sa mala týkať výkladu alebo aplikácie určitého konkrétného zákonného ustanovenia. Naopak celá argumentácia dovolateľa je postavená na tom, že žalobca podľa jeho názoru nepreukázal ukrátenie uspokojenia prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov úpadcu, keďže predmetná skutočnosť nevyplýva z listinných dôkazov predložených žalobcom.

18.2. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný predovšetkým spochybňuje skutkové závery odvolacieho súdu. V tejto súvislosti platí, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 C . s . p . nemôže byť daná, ak je zamerané na riešenie skutkových, a nie právnych otázok (v podrobnostiach viď aj 1Obdo/47/2017, 4Obdo/45/2017 a 5Obdo/22/2017). Osobitne dáva dovolací súd do pozornosti uznesenie ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. septembra 2018, sp. zn. II. ÚS 416/2018, ktorým bola odmietnutá ústavná sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu z 25. apríla 2018, sp. zn. 5Obdo/22/2017 ako zjavne neopodstatnená, a v ktorom ústavný súd skonštatoval, že „*mu nepatrí nahrádzať právne názory najvyššieho súdu a pokiaľ závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať*“.

18.3. Nad rámec uvedeného poukazuje dovolací súd opätovne na to, že odvolací súd mal v konaní preukázané existenciu pohľadávok veriteľov úpadcu k 15. máju 2013, ktorých uspokojenie bolo napadnutým právnym úkonom ukrátené.

18.4. Zároveň dovolací súd konštatuje, že na vyriešení žalovaným uvedenej otázky nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd poukázal na kúpnu zmluvu a následnú nájomnú zmluvu, z ktorých vznikli vzájomné pohľadávky úpadcu a žalovaného, ktoré zanikli započítaním na základe napadnutého právneho úkonu, aby čo najpodrobnejšie priblížil konanie úpadcu v rozhodnom období a na základe ktorého mal preukázaný úmysel úpadcu právnymi úkonmi (uskutočnenými predovšetkým so spriaznenými osobami) ukrátiť uspokojenie pohľadávok svojich ostatných veriteľov.

18.5. Predmetná otázka tak nebola spôsobilá založiť prípustnosť dovolania žalovaného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C . s . p .

19. Vo vzťahu k druhej právnej otázke dovolací súd uvádza, že vzhľadom na skutkový stav ustálený odvolacím súdom a okolnosti rozhodovaného sporu, nemôže byť posúdenie otázky, či vo všeobecnosti môže byť dohoda o započítaní pohľadávok uzatvorená medzi úpadcom a treťou osobou posúdená ako zvýhodňujúci právny úkon, ale posúdenie otázky, **či dohoda o započítaní pohľadávok uzatvorená medzi úpadcom a ním spriaznenou osobou predstavuje zvýhodňujúci právny úkon podľa § 59 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.**

19.1. Predmetná právna otázka nebola doposiaľ riešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, preto v tejto časti je dovolanie žalovaného procesne prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C . s . p .

20. Podľa § 59 ods. 1 ZKR, zvýhodňujúcim právnym úkonom na účely tohto zákona je právny úkon, ktorým dlžník úplne alebo sčasti splnil peňažnú pohľadávku inak splatnú až vyhlásením konkurzu, zabezpečil svoj záväzok neskôr, ako záväzok vznikol, dohodol úpravu alebo nahradenie svojho záväzku vo svoj neprospech alebo inak neodôvodnene zvýhodnil svojho veriteľa oproti iným svojim veriteľom.

20.1. Zvýhodňujúcim právnym úkonom na účely tohto zákona je tiež právny úkon, ktorým sa dlžník úplne alebo sčasti vzdal svojho práva, úplne alebo sčasti odpustil dlh svojho dlžníka, dohodol úpravu alebo nahradenie svojho práva vo svoj neprospech, dohodol alebo inak umožnil zánik svojho práva alebo inak neodôvodnene znevýhodnil seba na úkor svojich veriteľov (ods. 2).

20.2. Zvýhodňujúcemu právnemu úkonu možno odporovať, ak spôsobil úpadok dlžníka alebo bol urobený počas úpadku dlžníka. Ak ide o zvýhodňujúci právny úkon urobený v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom, úpadok dlžníka v čase urobenia zvýhodňujúceho právneho úkonu sa predpokladá, ak sa nepreukáže opak (ods. 3).

20.3. Odporovať možno len tým zvýhodňujúcim právnym úkonom, ktoré boli urobené počas jedného roka pred začatím konkurzného konania. Ak ide o zvýhodňujúci právny úkon urobený v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom, možno odporovať tiež tým právnym úkonom dlžníka, ktoré boli urobené počas troch rokov pred začatím konkurzného konania (ods. 4).

21. Zvýhodňujúce právne úkony sú odporovateľné len vtedy, ak nimi dlžník zvýhodnil svojho veriteľa oproti iným svojim veriteľom a týmto právnym úkonom zároveň došlo k ukráteniu pohľadávok ostatných veriteľov, ktoré si po vyhlásení konkurzu prihlásili prihláškou (k tomu viď aj Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 3. vydanie. Praha: C. H. BECK, 2019, s. 531).

22. Z uvedeného vyplýva, že aby mohol byť určitý právny úkon dlžníka posúdený ako zvýhodňujúci právny úkon, musí ho dlžník uskutočniť so svojim veriteľom na úkor iných veriteľov, v dôsledku čoho nie je možné uspokojiť v konkurze prihlásené pohľadávky ostatných veriteľov v celom rozsahu (resp. vôbec). Ďalšou podmienkou je, aby tento právny úkon dlžníka spôsobil jeho úpadok, alebo bol už uskutočnený v čase jeho úpadku.

22.1. Ak sú tieto predpoklady splnené, je naplnený dôvod pre vyhovieť žalobe správcu so všetkými dôsledkami s tým spojenými (vrátane povinnosti žalovanej strany vydať do konkurznej podstaty prospech získaný neúčinným právnym úkonom od úpadcu).

23. Dovolací súd preto pred vyriešením samotnej právnej otázky v nadväznosti na závery vyslovené krajským súdom skúmal, či sú vyššie uvedené predpoklady splnené.

23.1. V rozhodovanej veci napadnutá dohoda o započítaní pohľadávok predstavuje právny úkon úpadcu, ktorý uskutočnil so žalovaným ako svojim veriteľom. Z rozhodnutia odvolacieho súdu je taktiež zrejmé, že úpadca mal iných svojich veriteľov, voči ktorým si svoju povinnosť nesplnil.

23.2. Rovnako tak mal krajský súd za preukázané, že úpadca bol v čase uskutočnenia napadnutého právneho úkonu v úpadku, keď nebol schopný splniť svoje splatné záväzky. Zároveň poukázal na to, že krátko po uskutočnení napadnutého právneho úkonu bolo začaté konkurzné konanie, ktoré iba deklaruje existenciu úpadku dlžníka, pričom existencia úpadku vyplývala aj z výpovede konateľa úpadcu Ing. D. C. ktorý uviedol, že úpadca opakovane odvrátil vyhlásenie konkurzu, na základe návrhov veriteľov úpadcu. Skutočnosť, že úpadca bol

dlhodobu platobne neschopný (t. j. v úpadku s poukazom na znenie § 3 ZKR), dovolateľ nespochybňoval. Tu len ako poznámku dovolací súd dopĺňa, že podľa zákona nebolo potrebné, aby odvolací súd podrobne skúmal existenciu úpadku dlžníka, keďže existencia úpadku sa s poukazom na postavenie žalovaného ako spriaznenej osoby s úpadcom predpokladá (§ 59 ods. 3 druhá veta ZKR).

24. Pokiaľ ide o jednotlivé argumenty žalovaného, dovolací súd uvádza, že pre posúdenie napadnutého právneho úkonu ako zvýhodňujúceho právneho úkonu je irelevantné, či sa navonok javí byť štandardným úkonom, za neúčinný právny úkon môže byť určený aj taký právny úkon, ktorým nedochádza k zbavovaniu sa majetku úpadcom bez akejkoľvek protihodnoty.

24.1. Pre záver súdu – či sú splnené podmienky odporovateľnosti - je rozhodujúce, aký by bol stav majetku úpadcu, keby napadnutý právny úkon neuskutočnil. Práve cez tento náhľad nemôže napadnutá dohoda o započítaní pohľadávok obstať. Ak by k jej uzavretiu nedošlo, do konkurznej podstaty by patrila kúpna cena, ktorú bol žalovaný povinný zaplatiť úpadcovi, a z ktorej by bolo možné (čiastočne) uspokojiť pohľadávky ostatných veriteľov úpadcu, pričom žalovaný by bol povinný prihlásiť si svoju pohľadávku voči úpadcovi do konkurzu (rovnako ako ostatní veritelia úpadcu).

24.2. Pohľadávka žalovaného voči úpadcovi by pritom mohla byť v konkurze uspokojená len ako podriadená pohľadávka až po úplnom uspokojení iných nezabezpečených pohľadávok ostatných veriteľov (k tomu vid' § 95 ods. 2 ZKR), keďže sa jednalo o pohľadávku veriteľa, ktorý je spriaznený s úpadcom (podľa § 95 ods. 3 ZKR).

25. Vzhľadom k tomu, že znenie § 95 ods. 2 a ods. 3 ZKR – prostredníctvom ktorých možno preukázať, či napadnutým právnym úkonom zvýhodnil úpadca žalovaného ako spriazneného veriteľa podľa § 59 ZKR – neboli v doterajšom konaní použité, dovolací súd za analogickej aplikácie § 382 C. s. p. výzvou z 25. augusta 2020 vyzval strany sporu, aby sa k možnému použitiu predmetných ustanovení v dovolacom konaní vyjadrili.

25.1. Žalobca a aj žalovaný v reakcii na výzvu dovolacieho súdu požiadali, aby dovolací súd doplnil svoju výzvu, v akom kontexte majú byť predmetné ustanovenia použité. Dovolací súd uvádza, že tejto žiadosti strán sporu nebolo možné vyhovieť, keďže súčasťou výzvy podľa § 382 C. s. p. nie je uvedenie, akým spôsobom mieni súd „nové“ ustanovenie právneho predpisu pri svojom rozhodovaní vykladať [k tomu vid' aj uznesenie najvyššieho súdu z 26. februára 2019, sp. zn. 3Obdo/1/2019 publikované ako judikát v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2020 pod R 48/2020 (jeho druhú právnu vetu) a naň nadväzujúce uznesenie ústavného súdu z 3. decembra 2019, sp. zn. I. ÚS 501/2019].

26. Zo skutočnosti – keď napadnutým právnym úkonom došlo k „uspokojeniu“ veriteľa spriazneného s úpadcom predtým, ako by úpadca vysporiadal svoje záväzky voči ostatným veriteľom – je nepochybné, že úpadca dohodou o započítaní pohľadávok uzavretou so žalovaným v čase, keď bol v úpadku, zvýhodnil žalovaného na úkor svojich ostatných veriteľov.

27. Dovolací súd považuje za nenáležité tvrdenie žalovaného, že povinnosťou dlžníka bolo splniť svoj záväzok voči svojmu veriteľovi (žalovanému) až do vyhlásenia konkurzu.

27.1. Táto povinnosť zaťažuje dlžníka voči všetkým svojim veriteľom, a nie len voči ním selektívne vybranému – navyše spriaznenému – veriteľovi. Predmetná skutočnosť je o to významnejšia v situácii, keď dlžník nemá dostatku majetok na (úplné) uspokojenie pohľadávok všetkých svojich veriteľov.

27.2. Pokiaľ ide o posudzovanie zvýhodnenia určitého veriteľa úkonom úpadcu na úkor svojich ostatných veriteľov, je možné podľa vo veci rozhodujúceho senátu dovolacieho súdu vychádzať zo záverov vyslovených senátom trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu 6 T v rozsudku zo 16. augusta 2012, sp. zn. 6Tdo/62/2011 (týkajúceho sa trestného činu zvýhodnenia veriteľa podľa § 240 ods. 1 Trestného zákona – pozn. dovolacieho súdu), v zmysle ktorých platí, že „*trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 Trestného zákona sa dopustí ten, kto ako dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, zmari, hoci aj len čiastočne, uspokojenie svojho veriteľa tým, že zvýhodní iného veriteľa.*

Zvýhodnenie veriteľa pritom spočíva v tom, že mu dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, plní spôsobom nezodpovedajúcim zásade pomerného uspokojenia na úkor ostatných veriteľov. Majetok dlžníka sa teda použije na uspokojenie veriteľov v rozpore so zásadou pomernosti a rovnomernosti, odvíjajúcich sa od ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Zvýhodnený veriteľ dostáva síce len to, čo by mu inak právom patrilo, ale pretože dlžník nie je schopný uspokojiť všetkých veriteľov, plným uspokojením jedného veriteľa ukracuje ostatných veriteľov.“

27.3. Z citovaných záverov v nadväznosti na rozhodovanú vec vyplýva, že ak dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, nedisponuje dostatočným majetkom na ich úplné uspokojenie, je povinný uspokojovať svojich veriteľov pomerne. Je neprípustné, aby dlžník uprednostnil úplné uspokojenie jedného veriteľa a ostatných veriteľov neuspokojil vôbec. Pokiaľ tak dlžník postupuje, zvýhodní tým jedného veriteľa na úkor ostatných veriteľov, ktorí ostanú takýmto konaním dlžníka ukrátení. V tejto súvislosti je právne irelevantné, že dlžník, ktorý nebol schopný splniť všetky svoje splatné záväzky, svojim úkonom plnil to, na čo by mal ten - ktorý (zvýhodnený) veriteľ právny nárok, keďže povinnosťou dlžníka bolo prihliadať na záujem všetkých svojich veriteľov, a to bez ohľadu na to, či voči nemu bolo alebo nebolo začaté konkurzné konanie.

27.4. V rozhodovanom spore úpadca - hoci bol platobne neschopný - uprednostnil žalovaného ako spriazneného veriteľa pred ostatnými veriteľmi a napadnutou dohodou o započítaní pohľadávok došlo k zániku jeho záväzku voči žalovanému v celom rozsahu a zároveň k zániku záväzku žalovaného voči úpadcovi [z dlhu žalovaného voči úpadcovi pritom mohlo byť poskytnuté ostatným veriteľom úpadcu aspoň čiastočné (pomerné) plnenie]. Žalovaný tak bol v dôsledku napadnutého právneho úkonu úpadcu uspokojený v celom rozsahu na rozdiel od ostatných veriteľov úpadcu, ktorí sú odkázaní na neisté budúce uspokojenie v konkurze (ktoré však nebude v celom rozsahu, ako tomu bolo v prípade žalovaného – pozn. dovolacieho súdu). Vzhľadom na platobnú neschopnosť úpadcu v čase uzavretia napadnutej dohody sa žalovaný nemôže s úspechom odvolávať na to, že sa jednalo o štandardný právny úkon a že došlo k jeho uspokojeniu v rozsahu, na aký mal zo zmluvy nárok, keďže povinnosťou úpadcu bolo pristupovať k všetkým svojim veriteľom rovnako a všetky svoje záväzky plniť v súlade so zásadou pomerného uspokojovania.

27.5. Žalovaný tak bol napadnutou dohodou o započítaní pohľadávok zvýhodnený na úkor ostatných veriteľov úpadcu, a preto táto dohoda predstavuje zvýhodňujúci právny úkon podľa § 59 ZKR.

28. Nad rámec už uvedeného dovolací súd uvádza, že pre rozhodnutie o dovolaní je irelevantné tvrdenie žalovaného, že nemal vedomosť o možnosti vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu, keďže žalovaný, ktorého konateľkou v rozhodnom období bola manželka konateľa úpadcu, je spriaznenou osobou s úpadcom.

28.1. Rovnako tak nemá na rozhodnutie o dovolaní vplyv argumentácia dovolateľa, že započítanie predstavuje spôsob bezhotovostného vyrovnania s cieľom zjednodušiť majetkové vzťahy medzi zmluvnými stranami.

28.2. Naopak predmetná dohoda o započítaní pohľadávok podľa názoru dovolacieho súdu pôsobí ako završenie procesu vyvedenia majetku z úpadcu na žalovaného, keď najprv úpadca previedol vlastnícke právo k hnutelným veciam kúpnu zmluvou na žalovaného, a následne, aby žalovaný nemusel zaplatiť úpadcovi kúpnu cenu, uzavreli nájomnú zmluvu na predané hnutelné veci, na základe ktorej mala úpadcovi vzniknúť povinnosť zaplatiť žalovanému nájomné za 5 mesiacov trvania nájomného vzťahu vo vyššej sume, než bola skutočná hodnota prenajatých vecí určená kúpnu cenou v kúpnej zmluve. Žalovanému tak mali zostať hnutelné veci a zároveň bol „zbavený“ povinnosti zaplatiť úpadcovi kúpnu cenu. Naopak úpadca nemal vo vlastníctve veci a nezáskal ani peňažné plnenie predstavujúce ich hodnotu na základe kúpnej zmluvy, v dôsledku čoho nedisponuje majetkom, z ktorého by bolo možné uspokojiť prihlásené pohľadávky jednotlivých veriteľov úpadcu.

29. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že:

Zvýhodňujúcim právnym úkonom podľa § 59 zákona o konkurze a reštrukturalizácii je aj dohoda o vzájomnom započítaní pohľadávok uzatvorená medzi úpadcom a ním spriazneným veriteľom, keďže ňou v rozpore so zásadou pomerného uspokojovania veriteľov dochádza k zániku pohľadávky spriazneného veriteľa započítaním protipohľadávky úpadcu, z hodnoty ktorej by inak prichádzalo do úvahy pomerné uspokojenie nezabezpečených pohľadávok veriteľov úpadcu pred možnosťou uspokojenia podriadenej pohľadávky spriazneného veriteľa (§ 95 ods. 2 ZKR).

30. Vychádzajúc z vyslovených právnych záverov dovolací súd uzatvára, že v predmetnom spore dospel krajský súd k správne právnemu záveru, že dohoda o vzájomnom započítaní pohľadávok z 15. mája 2013 uzatvorená medzi úpadcom a žalovaným je zvýhodňujúcim právnym úkonom podľa § 59 ZKR, keďže ňou bol nedôvodne zvýhodnený žalovaný ako spriaznený veriteľ na úkor ostatných veriteľov úpadcu, ktorých splatné pohľadávky úpadca ani čiastočne neuspokojil, a ktoré boli prihlásené v konkurze vedenom na majetok úpadcu.

30.1. Preto dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný nedôvodne vytýkal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci a jeho dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu.

31. Vzhľadom na to, že v rozhodovanej veci odvolací súd správne posúdil právnu otázku podstatnú pre rozhodnutie vo veci, najvyšší súd podľa ustanovenia § 448 C . s . p . dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietol.

76.
ROZHODNUTIE

Právoplatné rozhodnutie súdu o neúčinnosti právneho úkonu dlžníka vydané v konaní podľa ustanovenia § 57 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, ktorým bola zároveň osobitným výrokom podľa ustanovenia § 63 ods. 1 zákona uložená osobe, voči ktorej sa právo odporovať právnomu úkonu uplatnilo (§ 62 ods. 1), povinnosť vydať do dotknutej konkurznej podstaty veci nadobudnuté od dlžníka na základe neúčinného právneho úkonu, predstavuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci pre žalobu o vylúčenie týchto veci zo súpisu majetku zapísaných správcom do tohto súpisu podľa ustanovenia § 80 ods. 1 zákona podanej osobou, ktorej bola uložená povinnosť vydať veci nadobudnuté neúčinným právnym úkonom do príslušnej konkurznej podstaty (resp. jej právnym nástupcom).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. mája 2021, 3Obdo/73/2020)

Z o d ô v o d n e n i a :

1. Okresný súd Trnava (ďalej len "súd prvej inštancie" alebo "okresný súd") rozsudkom z 3. októbra 2018, č. k. 36Cbi/5/2017-183 výrokom I. žalobu zamietol, výrokom II. konanie voči žalovanému 2/ zastavil, výrokom III. návrh žalobkyne na prerušenie konania zamietol, výrokom IV. žalovanému 1/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania a výrokom V. žalovanému 2/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len "odvolací súd" alebo "krajský súd") uznesením z 25. februára 2020, č. k. 21CoKR/3/2019-252 v znení opravného uznesenia krajského súdu z 19. októbra 2020, č. k. 21CoKR/3/2019-339 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie o veci zastavil. Žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v celom rozsahu.

2.1. V odôvodnení rozhodnutia krajský súd skonštatoval, že Dohoda o vyporiadaní BSM zo 4. júla 2013 uzatvorená medzi žalobkyňou a úpadcom a Darovacia zmluva z 23. októbra 2013 uzatvorená medzi žalobkyňou a úpadcom, na základe ktorých žalobkyňa nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktorých vylúčenia z konkurznej podstaty sa žalobou domáha, boli rozsudkom okresného súdu z 13. januára 2016, č. k. 36Cbi/45/2014-85 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 18. apríla 2017, č. k. 21CoKR/10/2016-144 určené za neúčinné voči konkurzným veriteľom úpadcu. Predmetnými rozhodnutiami bola žalobkyni podľa § 63 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len "ZKR" alebo "zákon o konkurze") uložená povinnosť vydať nehnuteľnosti do konkurznej podstaty a na ich základe správca nehnuteľnosti v súlade s ustanovením § 80 ods. 1 ZKR zapísal do konkurznej podstaty.

2.2. Podľa odvolacieho súdu prekážka právoplatne rozhodnutej veci je v zmysle procesných práv daná totožnosťou skutku. V konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 36Cbi/45/2014 bola určená neúčinnosť Dohody o vyporiadaní BSM a Darovacej zmluvy a zároveň v tomto konaní bola žalobkyni uložená povinnosť vydať nehnuteľnosti do všeobecnej podstaty. V tom čase neboli Darovacia zmluva a ani Dohoda o vyporiadaní BSM posúdené ako neplatné právne úkony.

2.3. Krajský súd vo svojom uznesení zaujal názor, že po právoplatnosti rozsudku vydanom v konaní o určenie neúčinnosti právnych úkonov v spojení s povinnosťou vydať určité nehnuteľnosti do konkurznej podstaty, sa nemôže povinná osoba ako strana následne ďalšou žalobou domáhať vylúčenia presne tých istých nehnuteľností z konkurznej podstaty, ako sa

stalo žalobou podanou žalobkyňou v rozhodovanom spore. Zdôraznil pritom, že zákon o konkurze v ustanovení § 80 ods. 1 nepripúšťa podanie vylučovacej žaloby, uvedené však neznamena, že vylučovacia žaloba nemôže byť podaná voči takej časti majetku, ktorá bola zapísaná do súpisu konkurznej podstaty, hoci do nej nepatrila a nebola súčasťou neúčinného právneho úkonu. V rozhodovanom spore však nehnuteľnosti, ktorých vylúčenia sa žalobkyňa domáhala podanou žalobou, boli nielen prevedené na žalobkyňu právnymi úkonmi, ktoré boli súdom právoplatne určené za neúčinné, na základe čoho boli aj zapísané správcom do súpisu, ale bola k nim uložená i povinnosť ich vydať do podstaty ako celok, keďže na základe Darovacej zmluvy z nich nadobudla žalobkyňa v rozsahu 5/8 k celku a na základe Dohody o vyporiadaní BSM z nich nadobudla v rozsahu 3/8 k celku, teda ich nadobudla v celosti. V konaní o určenie neúčinnosti Darovacej zmluvy a Dohody o vyporiadaní BSM žalobkyňa tieto právne úkony nespochybňovala a ani nenamietala, že by sa jednalo o neplatné právne úkony, čo by predstavovalo dôvod, pre ktorý by tieto právne úkony nemohli byť určené za právne neúčinné. Z tohto dôvodu mal odvolací súd za to, že v rozhodovanom spore existuje prekážka právoplatne rozhodnutej veci, ktorá bráni prejednať žalobu o vylúčenie toto istého majetku zo všeobecnej podstaty úpadcu, ak už raz bola žalobkyni uložená povinnosť tento majetok nadobudnutý z neúčinných právnych úkonov vydať do konkurznej podstaty, a tým došlo k nemožnosti žiadať o jeho vylúčenie.

2.4. V závere svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že rozhodnutie o neúčinnosti právnych úkonov vychádzalo z hmotnoprávných vzťahov upravených zákonom o konkurze medzi správcom a žalobkyňou, ktoré oprávňovali správcu zapísať predmetné nehnuteľnosti do konkurznej podstaty a žalobkyni uložili ako povinnej ich vydať. Súdna prax označuje výrok právoplatného rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o hmotnoprávnom nároku v spojení s uložením povinnosti vydať nehnuteľnosti pre ich adresátov za záväzný, ktorý tak jednoznačne zakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Uvedeným procesným postupom je podľa krajského súdu vyjadrená i ústavnoprávna zásada ne bis in idem. Povinnosť vydať nehnuteľnosti do konkurzu bola vyjadrená vo výroku IV. rozsudku okresného súdu z 13. januára 2016, č. k. 36Cbi/45/2014-85, a teda ide o identický predmet konania.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dňa 4. mája 2020 dovolanie žalobkyňa, ktorým sa domáhala, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala dovolateľka z ustanovenia § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len "C. s. p.") a zároveň aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C. s. p.

3.1. Dovolateľka nesúhlasila so záverom odvolacieho súdu, podľa ktorého je daná prekážka právoplatne rozhodnutej veci. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci je vymedzená dvomi kritériami, a to totožnosťou osôb a totožnosťou predmetu konania. V tejto súvislosti poukázala žalobkyňa na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 5Cdo/280/2010 a doplnila, že v danej veci absentuje totožnosť predmetu sporu. Okrem toho podľa dovolateľky odvolací súd odignoroval tú skutočnosť, že predpokladom pre určenie neúčinnosti právneho úkonu je jeho platnosť. Preto, ak bola darovacia zmluva, ktorej neúčinnosť bola vyslovená rozsudkom okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 36Cbi/45/2014, určená za neplatnú v konaní vedenom pod sp. zn. 39C/16/2017, je nutné považovať celé rozhodnutie o neúčinnosti právneho úkonu za zmätočné a až ničotné. Krajský súd namiesto zjednania nápravy sa podľa dovolateľky svojim formalistickým a až alibistickým postojom skryl za prekážku právoplatne rozhodnutej veci.

3.2. Nesprávne právne posúdenie namietala žalobkyňa vo vyriešení otázky, či je možné odporovať aj neplatným právnym úkonom, a či rozsudok o neúčinnosti právneho úkonu predstavuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci pre konanie o vylúčenie veci zo súpisu všeobecnej podstaty. Uviedla pritom, že ona celú situáciu nezavinila a skutočnosť, že má sama znášať extrémnu nespravodlivosť, považuje za neprimeraný trest, osobitne v situácii, keď sa

ničoho nedopustila. Celá vzniknutá situácia je podľa dovolateľky dôsledkom zavineného nemorálneho konania bývalého právneho zástupcu jej manžela.

4. Žalovaný 1/ vo vyjadrení z 3. júna 2020 navrhol dovolanie žalobkyne ako nedôvodné zamietnuť. Poukázal pritom na znenie ustanovenia § 80 ods. 1 ZKR a na konanie vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 36Cbi/45/2014, z ktorého je zrejmé, že žalobkyňa spolu s úpadcom napadnutými právnymi úkonmi vedome sledovali hlavný cieľ, ktorým bolo uchrániť svoje nehnuteľnosti pred konkurzom vyhláseným na majetok manžela žalobkyne, pričom tak robili na škodu veriteľov úpadcu.

4.1. Žalovaný 2/ vo vyjadrení zo 4. júna 2020 navrhol dovolanie žalobkyne ako nedôvodné zamietnuť. Uviedol, že predmet konania sa týka totožných nehnuteľností, vrátane určenia, či patria alebo nepatria do konkurznej podstaty, pričom táto otázka bola posudzovaná už v konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu. Ak bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti tretej osoby vydať určité veci do konkurznej podstaty, nemôže sa následne táto osoba domáhať vylúčenia presne tých istých nehnuteľností z konkurznej podstaty. Ak by sa pripustila argumentácia žalobkyne, došlo by k porušeniu ústavnoprávnej zásady ne bis in idem.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len "najvyšší súd") ako súd dovolací (podľa § 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie tohto záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolací súd je vo svojom rozhodnutí oprávnený posudzovať prípustnosť dovolania žalobkyne len vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 431 C. s. p., a to či bolo konanie pred Krajským súdom poznačené vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

6.1. Naopak pokiaľ ide o dovolateľkou namietané nesprávne právne posúdenie (dovolací dôvod podľa § 432 C. s. p.), v zmysle ktorého malo byť ňou podané dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C. s. p., dovolací súd poukazuje na znenie ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., z ktorého je zrejmé, že dovolanie podľa daného ustanovenia je prípustné len proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie. V rozhodovanom spore žalobkyňa napadla dovolaním uznesenie krajského súdu, ktorým zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie vo veci zastavil. Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu tak nepredstavuje potvrdzujúce a ani zmeňujúce rozhodnutie, voči ktorým ako jediným zákon pripúšťa dovolanie, pokiaľ ide o nesprávne právne posúdenie veci. Prípustnosť dovolania žalobkyne podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C. s. p. v rozhodovanej veci preto nie je daná o dovolací súd z uvedeného dôvodu nie je v predmetnom spore oprávnený posudzovať žalobkyňou nastolené právne otázky.

7. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolací súd konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom nie je poznačené žalobkyňou namietanou vadou zmätočnosti.

8. Podľa § 230 C. s. p., ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

8.1. Podľa § 57 ods. 1 ZKR, právne úkony týkajúce sa majetku dlžníka sú v konkurze voči veriteľom dlžníka neúčinné, ak im správca alebo veriteľ prihlásenej pohľadávky podľa tohto zákona odporuje. Veriteľ môže odporovať právnomu úkonu týkajúcemu sa majetku dlžníka, len ak správca v primerane lehote jeho podnetu na odporovanie nevyhovel.

8.2. Podľa § 62 ods. 1 ZKR, právo odporovať právnomu úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto s dlžníkom odporovateľný právny úkon dohodol, v prospech koho dlžník odporovateľný právny úkon jednostranne urobil alebo kto z odporovateľného právneho úkonu dlžníka priamo nadobudol prospech.

8.3. Podľa § 63 ods. 1 ZKR, ak ide o neúčinný právny úkon týkajúci sa veci, práva alebo inej majetkovej hodnoty prevedenej z majetku dlžníka, sú tí, voči ktorým sa právo odporovať právnomu úkonu uplatnilo, povinní spoločne a nerozdielne poskytnúť do dotknutej podstaty peňažnú náhradu za túto vec, právo alebo inú majetkovú hodnotu; ak sa však u niektorého z nich táto vec, právo alebo iná majetková hodnota nachádza, možno sa od nich namiesto peňažnej náhrady domáhať vydania tejto veci, práva alebo inej majetkovej hodnoty. Proti tomu, voči komu sa právo odporovať právnomu úkonu uplatnilo, možno uplatniť vždy len toľko, koľko sa v dôsledku neúčinného právneho úkonu naň previedlo.

8.4. Podľa § 80 ods. 1 ZKR, do súpisu sa zapisuje aj majetok tretích osôb nadobudnutý na základe neúčinných právnych úkonov, ako aj nároky z nich vyplývajúcej. Ak tretia osoba neúčinnosť právneho úkonu písomne neuzná, správca môže majetok tretej osoby nadobudnutý na základe neúčinného právneho úkonu alebo nároky z neho vyplývajúce zapísať do súpisu, až keď neúčinnosť právneho úkonu určí súd; vylučovacia žaloba v tom prípade nie je prípustná.

9. S ohľadom na vyššie citované zákonné ustanovenia bolo premetom dovolacieho prieskumu posúdenie, či krajský súd správne konanie o žalobe žalobkyne o vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty zastavil pre prekážku právoplatne rozhodnutej veci (res iudicata) s poukazom na právoplatný rozsudok súdu prvej inštancie z 13. januára 2016, č. k. 36Cbi/45/2014-85 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 18. apríla 2017, č. k. 21CoKR/10/2016-144, ktorým bola vyslovená neúčinnosť Darovacej zmluvy, na základe ktorej žalobkyňa sporné nehnuteľnosti nadobudla, a zároveň ktorým bola žalobkyni uložená povinnosť vydať tieto nehnuteľnosti do konkurznej podstaty.

10. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci sa vo všeobecnosti chápe tak, že o tej istej veci, o ktorej sa už raz právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. Ide o procesné vyjadrenie ústavnoprávnej zásady ne bis in idem, teda nikdy nie dvakrát o tej istej veci. Existencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci tvorí neodstrániteľnú vadu konania, na ktorú je súd povinný prihliadať ex offio, čo znamená, že súd je povinný v prípade zistenia existencie tejto vady konania zastaviť.

10.1. Teória procesného práva vymedzuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci dvomi kritériami, a to totožnosťou osôb (sporových strán) a totožnosťou predmetu konania. O totožnosť osôb ide vtedy, ak sa v konaní zúčastňujú tie isté osoby ako v konaní ukončenom právoplatným rozhodnutím súdu. Procesné postavenie týchto osôb (žalobca a žalovaný) je v tejto súvislosti bez významu. Inak povedané, ak by sa žalobca stal žalovaným a žalovaný žalobcom, pričom by sa nevyskytla žiadna nová skutočnosť, ktorá by zmenila skutkový stav žaloby, ešte stále bude trvať prekážka právoplatne rozhodnutej veci (k tomu viď aj ŠTEVČEK, M., In: ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Praha: C. H. BECK, 2017, s. 836.).

11. V rozhodovanom spore krajský súd záver o existencii prekážky právoplatne rozhodnutej veci založil na výklade ustanovenia § 80 ods. 1 ZKR s poukazom na rozhodnutie súdu, ktorým bola vyslovená neúčinnosť Darovacej zmluvy uzavretej medzi úpadcom a žalobkyňou, a ktorým bola zároveň uložená žalobkyni povinnosť vydať nadobudnuté nehnuteľnosti do konkurznej podstaty.

11.1. Dovolací súd konštatuje, že doposiaľ nebolo predmetom dovolacieho prieskumu v nadväznosti na znenie ustanovenia § 80 ods. 1 ZKR posúdenie, či právoplatné rozhodnutie o neúčinnosti právneho úkonu predstavuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci pre následne iniciované konanie o vylúčenie nehnuteľností nadobudnutých na základe neúčinného právneho úkonu. Dovolací súd doposiaľ iba posudzoval, či správca môže zapísať veci patriace tretej

osobe do konkurznej podstaty, na základe právoplatného rozsudku, ktorým bola vyslovená neúčinnosť právneho úkonu v konaní podľa § 42a Občianskeho zákonníka (v uznesení z 30. apríla 2013, sp. zn. 3MOBdo/3/2012 - pozn. dovolacieho súdu). Predmetná otázka pritom nie je riešená ani v rámci slovenskej odbornej literatúry vzťahujúcej sa na konkurzné právo a konkurzné konanie.

12. Prvotným účelom ustanovenia § 80 ods. 1 ZKR je, neprípustnosť spochybňovania zápisu vecí do konkurznej podstaty na základe právoplatného rozsudku o neúčinnosti právneho úkonu dlžníka treťou osobou, ktorá do súpisu zapísané veci nadobudla od dlžníka neúčinným právnym úkonom.

12.1. Pri zohľadnení vzájomnej systematiky jednotlivých ustanovení zákona o konkurze je pritom zrejmé, že o (ne)opodstatnenosti zaradenia vecí, ktoré neúčinným právnym úkonom dlžníka ušli z jeho majetku, bolo právoplatne rozhodnuté rozhodnutím o neúčinnosti tohto právneho úkonu. Ustanovenie § 80 ods. 1 ZKR druhá veta časť za bodkočiarkou potom vyjadruje, že nie je prípustné rozhodovať druhýkrát o tej istej veci (ne bis in idem).

12.2. Táto skutočnosť je zvýraznená v situácii, kedy súd v konaní o odporovacej žalobe v prípade vyhovenia tejto žalobe osobitným výrokom rozhodne o povinnosti určitej osoby (žalovaného) vydať veci nadobudnuté na základe neúčinného právneho úkonu do konkurznej podstaty. V takom prípade súd nielen de facto rozhodol o tom, že tieto veci patria do konkurznej podstaty, ale aj de iure rozhodol o dôvodnosti ich zaradenia do konkurznej podstaty samostatným vykonateľným výrokom rozsudku o splnení povinnosti.

13. V procesnej rovine nachádza zásada ne bis in idem vyjadrenie v ustanovení § 230 C. s. p. upravujúcom prekážku právoplatne rozhodnutej veci (prekážku rei iudicatae). Prekážka právoplatne rozhodnutej veci predstavuje neodstrániteľnú podmienku konania a má za následok zastavenie konania [je tak vylúčené, aby súd opätovne meritórne vec prejednal a rozhodol (samozrejme okrem prípadu, keď k opätovnému prejednaniu a rozhodnutiu sporu došlo na základe použitia mimoriadnych opravných prostriedkov - pozn. dovolacieho súdu)].

13.1. V podmienkach žaloby o vylúčenie z konkurznej podstaty podľa ustanovenia § 78 ZKR a odporovacej žaloby podľa ustanovenia § 57 a nasl. ZKR treba pri výklade ustanovenia § 80 ods. 1 ZKR druhá veta časť za bodkočiarkou pri skúmaní procesných podmienok v konaní o excindačnej žalobe rozlišovať situáciu, kedy súd len vyhovie odporovacej žalobe správcu a určí konkrétne právne úkony dlžníka za neúčinné voči konkurzným veriteľom od situácie, kedy súd spolu s vyhovením odporovacej žalobe zároveň uloží osobe, ktorá mala z neúčinného právneho úkonu prospech, aby vydala veci nadobudnuté z tohto právneho úkonu do konkurznej podstaty.

13.2. Kým v prvom prípade naznačenom vyššie (viď bod 13.1. vyššie) by pri rozhodovaní o vylučovacej žalobe prichádzal taký výklad druhej vety ustanovenia § 80 ods. 1 ZKR v časti "vylučovacia žaloba je neprípustná", že súd takúto žalobu meritórne zamietne ako zjavne bezdôvodnú bez osobitného zaoberania sa argumentáciu predloženou žalobcom vychádzajúc z toho, že podkladom na zápis vecí do súpisu majetku bolo právoplatné rozhodnutie súdu o neúčinnosti právneho úkonu dlžníka v konaní podľa § 57 a nasl. ZKR, v druhom prípade k tejto skutočnosti pristupuje aj právoplatný výrok rozsudku súdu o uložení povinnosti žalovanému, na základe ktorého je povinný vydať veci nadobudnuté na základe neúčinného právneho úkonu do konkurznej podstaty. V takom prípade bolo samostatným rozhodnutím súdu rozhodnuté o tom, že veci, ktoré ušli z dlžníkovho majetku neúčinným právnym úkonom, patria do súpisu majetku (ako majetok patriaci tretej osobe). Ide tak o totožný predmet sporu, o aký ide v konaní o vylúčenie veci zo súpisu majetku, teda či určitá vec je správcom zapísaná do súpisu majetku oprávnene alebo nie, čím je naplnená prvá z dvoch základných podmienok pre záver o existencii prekážky právoplatne rozhodnutej veci. Zároveň

je daná aj druhá kumulatívna podmienka, ktorou je totožnosť strán sporu (hoci v opačnom procesnom postavení), keď na jednej strane vystupuje správca a na druhej vlastník vecí zapísaných do súpisu majetku, ktorý tieto veci nadobudol od dlžníka na základe neúčinného právneho úkonu.

14. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že:

Právoplatné rozhodnutie súdu o neúčinnosti právneho úkonu dlžníka vydané v konaní podľa § 57 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, ktorým bola zároveň osobitným výrokom podľa § 63 ods. 1 zákona uložená osobe, voči ktorej sa právo odporovať právnomu úkonu uplatnilo (§ 62 ods. 1), povinnosť vydať do dotknutej konkurznej podstaty veci nadobudnuté od dlžníka na základe neúčinného právneho úkonu, predstavuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci pre žalobu o vylúčenie týchto vecí zo súpisu majetku zapísaných správcou do tohto súpisu podľa § 80 ods. 1 zákona podanej osobu, ktorej bola uložená povinnosť vydať veci nadobudnuté neúčinným právnym úkonom do príslušnej konkurznej podstaty (resp. jej právnym nástupcom).

15. S poukazom na vyslovený právny názor dovolací súd konštatuje, že dovolateľka nedôvodne vytýkala odvolaciemu súdu nesprávny procesný postup, ak rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil pre prekážku právoplatne rozhodnutej veci.

15.1. Právoplatným a vykonateľným výrokom IV. rozsudku okresného súdu z 13. januára 2016, č. k. 36Cbi/45/2014-85 bola žalobkyni (vystupujúcej v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 36Cbi/45/2014 v postavení žalovanej 1/) uložená povinnosť vydať do konkurznej podstaty nehnuteľnosti špecifikované v predmetnom výroku rozsudku. Vylúčenia tých istých nehnuteľností zo súpisu majetku sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému (vystupujúcemu v konaní vedenom pod sp. zn. 36Cbi/45/2014 v postavení žalobcu) žalobou v rozhodovanom spore. O tom, že nehnuteľnosti, ktorých vylúčenia zo súpisu majetku sa žalobkyňa domáha, patria do súpisu majetku (a sú v ňom zapísané oprávnene) bolo už právoplatne rozhodnuté v konaní, v ktorom bola vyslovená neúčinnosť právnych úkonov dlžníka, a v ktorom bola žalobkyni uložená povinnosť vydať nehnuteľnosti do konkurznej nehnuteľnosti patria alebo nepatria do súpisu majetku v konaní o excindačnej žalobe.

15.2. Odvolací súd podľa názoru dovolacieho súdu správne skonštatoval, že v rozhodovanom spore je daná prekážka právoplatne rozhodnutej veci, a správne z dôvodu existencie tejto negatívnej procesnej podmienky za súčasného zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie konanie vo veci zastavil.

16. Podľa názoru dovolacieho súdu nemôže obstať odkaz dovolateľky na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/280/2010, nakoľko z neho nie je možné vyvodiť závery prezentované žalobkyňou.

16.1. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že pokiaľ chce strana argumentovať nejakým rozhodnutím (hoc aj rozhodnutím najvyššieho súdu), je nevyhnutné, aby sa oboznámila s jeho odôvodnením v celku, a nie si (účelovo) prispôbiť len časť jeho odôvodnenia. Pre bližšie pochopenie dovolací súd poukazuje na to, že v uznesení z 20. októbra 2011, sp. zn. 5Cdo/280/2010 išlo o rozhodovanie o žalobe na ochranu osobnosti, pričom súd rozhodujúci v danom spore v prvej inštancii dospel k záveru, že konanie o žalobe na ochranu osobnosti týkajúce sa nárokov žalobcu v súvislosti s jedným článkom zverejneným v určitom týždenníku zakladá prekážku litispendencie pre konanie o inej žalobe na ochranu osobnosti podanej tým istým žalobcom proti tomu istému žalovanému ohľadom iného článku zverejneného v inom čísle toho istého týždenníka. Najvyšší súd pritom v uvedenom rozhodnutí na túto skutočnosť výslovne poukázal a následne skonštatoval, že žalobca svoj nárok opieral o iné skutkové tvrdenia, vyplývajúce z textov dvoch rozdielnych článkov, uverejnených žalovanou v rôznom časovom období, s iným názvom i textom, ktorý bol spôsobilý zasiahnuť

do osobnej cti žalobcu. Je len na dispozícii účastníka, ako uplatní svoj nárok na ochranu osobnosti, vrátane nemajetkovej ujmy, ak k zásahu do jeho chránených osobnostných práv príde opakovane, i keď sa môžu skutkové okolnosti prekrývať a čiastočne byť i totožné. Opačný postup by bol v rozpore s dispozičnou zásadou civilného konania.

16.2. Z uvedeného je zrejmé, že závery vyslovené v uznesení najvyššieho súdu z 20. októbra 2011, sp. zn. 5Cdo/280/2010 nie sú na rozhodovaný spor vôbec aplikovateľné, keďže v rozhodovanom spore sa žalobkyňa domáhala vylúčenia tých istých nehnuteľností, o ktorých už okresný súd právoplatne rozsudkom z 13. januára 2016, č. k. 36Cbi/45/2014-85 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 18. apríla 2017, č. k. 21CoKR/10/2016-144 rozhodol, že patria do konkurznej podstaty úpadcu s tým, že žalobkyňa ich bola povinná na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia do konkurznej podstaty vydať.

17. Ako nedôvodnú vyhodnotil dovolací súd aj argumentáciu žalobkyne o tom, že okresný súd rozsudkom z 3. novembra 2017, č. k. 39C/16/2017 určil, že Darovacia zmluva je neplatným právnym úkonom. Z predmetného rozsudku nie je možné vyvodiť žiadne skutočnosti, ktoré by mali vplyv na rozhodovaný spor a na záver o existencii prekážky právoplatne rozhodnutej veci. K predmetnému konštatovaniu uvádza dovolací súd nasledovné:

17.1. Predmetnú určovaciu žalobu podala žalobkyňa na súd až po tom, ako o odporovacej žalobe bolo rozhodnuté tak, že Darovacia zmluva je voči konkurzným veriteľom právne neúčinná a že žalobkyňa je povinná vydať nadobudnuté nehnuteľnosti do konkurznej podstaty. Prípadnú námietku neplatnosti predmetnej Darovacej zmluvy mala žalobkyňa uplatniť v rámci procesnej obrany v konaní o odporovacej žalobe s prihladením na zásadu právo patrí bdelym ("vigilantibus iura scripta sunt"), a nie až po právoplatnom skončení konania o odporovacej žalobe v inom spore, v ktorom ako strany vystupovali iné subjekty.

17.2. Žalobkyňa podala žalobu o určenie neplatnosti Darovacej zmluvy týkajúcej sa nehnuteľností zaradených do súpisu majetku (t. j. majetku podliehajúceho konkurzu) proti úpadcovi (ako svojmu manželovi), hoci takýto postup priamo vylučovalo znenie ustanovenia § 47 ods. 1 a 5 ZKR účinného v čase podania určovacej žaloby.

17.3. Keď už okresný súd napriek vyššie uvedenej prekážke konal a vo veci rozhodol, tento rozsudok (ako správne skonštatoval v napadnutom uznesení už odvolací súd) nemá žiadny vplyv na rozhodnutie o neúčinnosti právneho úkonu a na konkurz vedený na majetok úpadcu. Predmetný rozsudok o neplatnosti Darovacej zmluvy je záväzný len pre strany daného sporu, t. j. pre žalobkyňu a jej manžela (k tomu viď ustanovenie § 228 ods. 1 C. s. p. upravujúce subjektívnu záväznosť rozsudku). Keďže stranou tohto sporu nebol správca, rozsudok okresného súdu z 3. novembra 2017, č. k. 39C/16/2017-30 nezaväzuje správcu a ani konkurzných veriteľov, ktorí si prihlásili svoje pohľadávky do konkurzu vedeného na majetok úpadcu a voči ním z predmetného rozsudku neplynú žiadne právne následky.

17.4. Právoplatný rozsudok o určení neúčinnosti právnych úkonov, na podklade ktorého boli nehnuteľnosti, ktorých vylúčenia z konkurznej podstaty sa domáhala žalobkyňa, zapísané do súpisu majetku, bolo možné zrušiť alebo zmeniť len na základe použitia mimoriadnych opravných prostriedkov (resp. podaním ústavnej sťažnosti), a nie rozhodnutím vydaným v inom konaní. Žalobkyňa pritom dovolanie proti rozsudku okresného súdu z 13. januára 2016, č. k. 36Cbi/45/2014-85 a proti rozsudku krajského súdu z 18. apríla 2017, č. k. 21CoKR/10/2016-144 nepodala, rovnako tak nepodala proti uvedeným rozhodnutiam ani ústavnú sťažnosť. Vzhľadom na predmetnú skutočnosť nemôže neskoršie rozhodnutie o určení neplatnosti Darovacej zmluvy žiadnym spôsobom zasiahnuť do účinkov právoplatného rozhodnutia o neúčinnosti právneho úkonu, ktoré je naďalej záväzné pre strany sporu (t. j. pre žalobkyňu, ako aj pre žalovaného správcu) a pre konkurzných veriteľov. Aj v tejto súvislosti je právne významné, že správca nebol (z dôvodov zavinených žalobkyňou) stranou sporu o určenie neplatnosti Darovacej zmluvy, hoci stranou mal byť. Z uvedeného

dôvodu nemôže obstať tvrdenie dovolateľky o údajnej zmätočnosti (resp. ničotnosti) rozsudku okresného súdu z 13. januára 2016, č. k. 36Cbi/45/2014-85.

18. Len pre úplnosť záverom dovolací súd konštatuje, že ani prípadná neplatnosť Darovacej zmluvy nemôže predstavovať novú skutočnosť, pre ktorú by nemal rozsudok okresného súdu z 13. januára 2016, č. k. 36Cbi/45/2014-5 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 18. apríla 2017, č. k. 21CoKR/10/2016-144 predstavovať prekážku právoplatne rozhodnutej veci pre prebiehajúce konanie o vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty.

18.1. Dovolací súd poukazuje na to, že o prekážku veci právoplatne rozhodnutej by sa nejednalo jedine v prípade, že by v tomto konaní išlo síce o ten istý právny vzťah medzi tými istými účastníkmi, ale novo uplatnený nárok by sa opieral o iné skutočnosti viažuce sa k veci, ktoré tu neboli v dobe pôvodného konania a ku ktorým došlo až neskôr [porovnaj aj rozsudok bývalého Najvyššieho súdu Československej republiky z 22. mája 1987, sp. zn. 2Cz/12/87 (uverejnený pod č. R 39/1988 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk) a obdobne aj uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky zo 16. júna 2010, sp. zn. 28Cdo/2198/2010].

18.2. Podľa dovolacieho súdu tvrdenie žalobkyne o (absolútnej) neplatnosti neúčinnnej Darovacej zmluvy nemôže predstavovať novú skutočnosť, ktorá by vznikla až po vydaní rozsudku okresného súdu z 13. októbra 2016, č. k. 36Cbi/45/2014-85. Samotný rozsudok okresného súdu z 3. novembra 2017, č. k. 39C/16/2017-30 (hoci pre žalovaného a konkurzných veriteľov nie je záväzný) určením neplatnosti Darovacej zmluvy nekonštituoval nový právny stav, ale len deklaroval skutočnosť, ktorá mala objektívne existovať už v čase, kedy sa viedlo konanie o odporovacej žalobe, a ktorú mohla a mala žalobkyňa namietat' v konaní o odporovacej žalobe (ako to dovolací súd uviedol už v bode 17.1. vyššie).

19. Dovolací súd preto uzatvára, že žalobkyňa nedôvodne vytýkala krajskému súdu, že sa pri svojom konaní a rozhodovaní mal dopustiť namietanej vady zmätočnosti predpokladanej ustanoveniam § 420 písm. f/ C. s. p.

20. Vzhľadom k tomu, že konanie pred odvolacím súdom nebolo poznačené namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. (viď bod 19. vyššie) a prípustnosť dovolania žalobkyne bola vylúčená aj podľa § 421 ods. 2 C. s. p. (viď bod 6.1. vyššie), najvyšší súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je procesne prípustné.